

מבית עלוני השבת

ר"ת	בעלזא	מו"ש	ער"ש	עקב
8:31	8:09	7:51	6:39	ירושלים
8:28	8:06	7:54	6:54	בני ברק
8:30	8:08	7:54	6:46	חיפה
8:28	8:06	7:54	6:54	אשדוד
8:30	8:08	7:52	6:38	בית שמש
8:29	8:07	7:53	6:56	קרית גת

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	6:39	7:51	8:30	תל אביב	6:55	7:54	8:28
אשדוד	6:54	7:54	8:28	אנטוורפן	8:30	9:40	9:59
מנשסטרא	8:06	9:16	9:31	וינה	7:40	8:43	9:05
מונטריאול	7:34	8:34	8:59	טורונטו	7:54	8:53	9:20
לייקוואד	7:28	8:24	8:54	בלטימור	7:36	8:32	9:02
לוס אנג'לס	7:16	8:08	8:42	סאן פאולו	5:35	6:28	7:06

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

עקב	הנץ	סו"ש	סו"ו	הצות	מנחה	מנחה	פלג	שקיעת
ירושלים	6:04:57	9:23	10:29	12:41:35	1:15	4:33	5:56	7:17:43
תל אביב	6:10:51	9:27	10:32	12:43:23	1:16	4:32	5:54	7:15:26
חיפה	6:09:04	9:25	10:31	12:42:30	1:16	4:32	5:54	7:15:26
אנטוורפן	6:42:10	10:13	11:23	1:44:46	2:20	5:51	7:19	8:46:17
לונדון	5:59:37	9:31	10:41	1:03:00	1:38	5:10	6:38	8:05:17
מנשסטרא	6:03:31	9:37	10:48	1:11:30	1:47	5:21	6:50	8:18:18
וינה	6:00:42	9:28	10:38	12:57:08	1:32	5:00	6:26	7:52:37
ציריך	6:33:32	10:00	11:09	1:28:20	2:03	5:30	6:56	8:22:12
מונטריאול	6:05:36	9:30	10:39	12:56:40	1:31	4:56	6:22	7:46:53
טורונטו	6:31:58	9:08	10:32	1:19:54	1:54	5:18	6:43	8:07:03
ניו יארק	6:15:01	9:36	10:43	12:58:28	1:32	4:54	6:18	7:41:13
לייקוואד	6:16:43	9:37	10:44	12:59:16	1:33	4:54	6:18	7:41:08
בלטימור	6:27:29	9:48	10:54	1:08:52	1:42	5:03	6:27	7:49:35
שיקאגו	6:07:46	9:30	10:37	12:52:54	1:27	4:49	6:13	7:37:18
לוס אנג'לס	6:20:52	9:37	10:43	12:55:21	1:28	4:46	6:08	7:29:18
סאן פאולו	6:24:54	9:16	10:14	12:08:53	12:39	3:30	4:42	5:53:10
מלבורן	6:54:07	9:38	10:33	12:22:40	12:53	3:35	4:44	5:51:44

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי כריתות	דף היומי ירושלמי ביכורים	משנה יומית פרק, משנה אבות	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	משנה ברורה עמוד יומי	רמב"ם פרק יומי
ז'	כג אב	ג	ד	א, יד-טו	תקנד, כא-כג	חלק ג' קנג.	כלים י"ב
א'	כד אב	ד	ה	א, טז-יז	תקנד, ה, כד-א	חלק ג' קנג:	כלים י"ג
ב'	כה אב	ה	ו	א-ב, יח-א	תקנה, ו-ז, ב-א	חלק ג' קנד.	כלים י"ד
ג'	כו אב	ו	ז	ב, ב-ג	תקנה, ט, א-ב	חלק ג' קנד:	כלים ט"ו
ד'	כז אב	ז	ח	ב, ד-ה	תקנה, ג-ה	חלק ג' קנה.	כלים ט"ז
ה'	כח אב	ח	ט	ב, ו-ז	תקנה, ו-ח	חלק ג' קנה:	כלים י"ז
ו'	כט אב	ט	י	ב, ח-ט	תקנט, ט, ס, א	חלק ג' קנו.	כלים י"ח

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

כ"ג אב	ר' מכלוף ב"ר משה
כ"ג אב	מרת יפה ב"ר יחזקאל יעקב
כ"ד אב	ר' חנניה יו"ט ליפא ב"ר נתן פינקל
כ"ד אב	מרת שרה ב"ר משה יעקב קליינמן
כ"ה אב	מישה מישאל בן בסידה שלמוב
כ"ה אב	מרדכי אהרן ב"ר דוד גוטשטיין
כ"ה אב	ר' אברהם דוב ב"ר משה ישעי' ברקוביץ
כ"ה אב	ר' אריה לייב ב"ר אברהם יוסף ברנשטיין
כ"ה אב	ר' יושע ב"ר שלו' יקותיא' ברפוס
כ"ה אב	מרת אלישבע עינבל ב"ר חנן
כ"ה אב	מרת מליא מרים ב"ר אריה לייב גוטשטיין
כ"ה אב	מרת סימא רחל ב"ר יעקב צבי ברקוביץ
כ"ה אב	מרת שרה רבקה ב"ר לוי יצחק
כ"ה אב	יוחנן ב"ר אריה לייב ברנשטיין
כ"ה אב	העניא חיה ב"ר אריה לייב ברנשטיין
כ"ו אב	רבי יואל בהג"ד חנניא יו"ט ליפא האדמו"ר מסאטמר "דבריו יואל" טייטלבוים
כ"ו אב	ר' מרדכי דוד ב"ר אברהם משה לנדא
כ"ו אב	ר' משה ב"ר יעקב יואל
כ"ז אב	ר' יצחק ב"ר צבי נייגר
כ"ז אב	מרת ריזל ב"ר אברהם שילדקרויט
כ"ז אב	הב' יואל יודא ב"ר יוסף דוד לוי
כ"ח אב	הג"ד ישכר בער בהג"ד פנחס יוסף דכנר
כ"ח אב	ר' משה ב"ר יצחק
כ"ח אב	ר' שמעון ב"ר קלונימוס ווייס
כ"ט אב	ר' אברהם בן מסעודה חי
כ"ט אב	ר' איתמר טובי' ב"ר אברהם שמחה פרידמן
כ"ט אב	ר' שלום יעקב ב"ר דוב בער מן
כ"ט אב	מרת שני שושנה בת מול שולה
כ"ט אב	ר' אמנון בן חנה חוד

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטובות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

שבוע הספר בהגיונות הספרים המבחרות

סדרת "שבת טיש" בהמשך פרקים במחיר מיוחד!

פרשת עקב, כ"ג במנחם-אב תשע"ט
 שבת מברכים חודש אלול. מולדו: יום ו' שעה 5 עם 6 דק', 4 חלקים. ראש חודש בשב"ק ראה יום ראשון. גיליון מס' 365 שנה 6

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

וברך פריי בטנה (ז, יג) - על לחמך נאמר וברך את-לחמך, וכאן נאמר וברך פריי בטנה, אימתי מתקיימת הברכה בפריי בטנה? כאשר יש גם וברך את-לחמך, שהאדם מתברך גם בפונקט, ואז הברכה נמצאת במקוואה. (אור בני משה)

והסיר ה' ממה כלי-חלי (ז, טו) - חז"ל במסכת בבא מציעא דרשו פסוק זה על עין הרע, שתשעים ותשעה נפטרים מהמיתה ואחד בדרך כל אדם. ורמז לזה, שהתבות כלי-חלי עם הכולל בגימטריה תשעים ותשע, ותבת ממה עולה מאה. והסיר ה' ממה כלי-חלי, זו עין הרע, ממה מתוך מאה אנשים. (משה בחירו)

המסת הגדלת אשר-ראו עיניך (ז, יט) - תבת אשר בגימטריה צ"ד ע"ש באח"ב, שהן המכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים, והן המסות הגדלת אשר-ראו עיניך. (אור משה)

עדי-אבד הנשארים (ז, כ) - אבד חסר וא"ו, מפני שנותרו בארץ רק ששה עמים אחרי שהגרששו הקדים וברח מארץ כנען, ולכן נאמר הנשארים, שמשמעו שחלק נותרו וחלק פנו ויצאו מהארץ. (נר שלום)

למען תחיו ויביתם (ח, א) - רמז יש כאן לדברי חז"ל בגדרים, שמי שאין לו ילדים לא עלינו, נחשב כמת. ולכן נאמר כאן למען תחיו, על ידי ויביתם, שתזכו לבנים. (יושיע ציון)

לא-תחסר כל בה (ח, ט) - אמרו הקדמונים, שאת המשים שערי הקדשה לא נתן להשיג אלא בארץ ישראל וזה רמז בתבת כל שהיא בגימטריה משיים, ורק בה יזקא, בארץ ישראל, יש את המשים השערים. (יצחק בנו)

ועל פי זה יובן מה שאמרו על משה רבנו שזכה למ"ט שערי בינה ונחסרה לו רק מדרגה אחת לנ', בי לא נכנס לארץ. (אור משה)

על כלי-הטאתכם אשר הטאתם (ט, יח) - מדוע נאמר 'כל', כאשר משה מדבר רק על הטאת אהד, עון העגל? אלא שאמרו חז"ל שהמזדה בעבודת פוכבים באלו פפר בכל התורה, ולכן נחשב להם כהטאת רבים. (בית יעקב)

ספורים בפרשה

ואכלת ושבעת וברכת אתיה אלוקיך (ח, ת)
 ראו פעם את אחד מנכדיו של רבי ישראל סלנטר, עולל קטן כבן חמש, עומד ובוכה. התעניינו אצלו על סבת הבכי והילד הקטן הסביר: "אני רוצה לאכל!" "ומדוע אינך אוכל?" שאלוהו, והילד השיב: "כי אני צריך לברך". "האם אינך יודע איזו ברכה מברכים על המאכל?" הקשו, והילד השיב: "יודע אני, אלא שיעד עתה לא היה מי שיענה אמן על ברכתך, ואיך אברך?"

השמר לך פרי-תשבח (ח, יא)
 כשישב פעם רבי משה צבי מסורן עם תלמידיו, הזכיר בין דבריו מאמר אחד בגמרא, אך הדין שישב סמוך לו טען שאין מאמר כזה בש"ס בלוי. שאלו הרבי: "מתי למדת לאחרונה מסכת זו שהזכרתי שבה כתוב המאמר?" אמר לו הדין: "לפני פמחצית השנה למדתי אותה". אמר הרבי: "אני לא למדתי מאמר זה אלא לפני שבע עשרה שנה, וברך לי שהמאמר מופיע במסכת זו". מהרו החסידים להביא את המסכת, והרבי דפדף במהירות ומצא את המאמר כפי שאמר, להשתוממות הדין וכל המסבים. לאחר מכן נפנה הרבי אל הדין ואמר: "אל תתפלא על זכרוני, שכן אמרו חז"ל על 'זכור ושמור' - כל שישנו בשמירה ישנו בזכירה, מי ששומר את עצמו משמץ חטא הוא זוכר, ומי שאינו בשמירה אינו בזכירה..."

ואמרת בלבבך בחי ועצם ידי עשה לי את-החיל הזה (ח, יז)
 סוחר עצים בא פעם לרבי חיים מוולוז'ין וספר בצער, כי שומרי הגבול מונעים ממנו להכניס מטען גדול של עצים ששלח לפרוסיה ועומד הוא להתרושש. הרגיעו רבי חיים וחזקו בבתחון בה'. בינתים עלה מחיר העצים והסוחר מבר את העצים במקומו ברוח גדול. אמר האיש לרבי חיים: "עכשו רואה אני את ההשגחה הפרטית מן השמים". אמר רבי חיים: העני רואה את ההשגחה בכל יום, והגביר רק פעם אחת בשנים רבות..."

ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שאל מעמך כי אם-ליראה אתיה אלוקיך (י, יב)
 ה' חפץ חיים היה נוהג מדי יום שני וחמישי למסר שעור בספר "שערי השוכה" של רבנו יונה מגירונדי. פעם אחת המתינו התלמידים לשעור, אך ה' חפץ חיים נותר לשבת על מקומו. קם תלמיד אחד והזכיר לו על השעור, אך ה' חפץ חיים התאונן במר נפשו ואמר: "היום הגיעו לידי מבית הדפוס גורשה חבילות של ספרי 'משנה ברורה', ובמשך שעות רבות הייתי עסוק בהגהת הספרים וסדורם. בשל כך התבטלתי מלמודי, ואיך אשא פני לומר דברי מוסר לתלמידים?" והיה כזה שעור מוסר גדול.

אתיה אלוקיך תירא אתו תעבד ובו תדבק (י, כ)
 פעם שקע רבי אלימלך מליז'נסק בעלפון כבד לאחר שנפל ארצה, ובני ביתו לא הצליחו לעוררו מעלפונו. שלחו לשאל בעצתו של רבי משה מפשוורסק, אם זוהי התעלפות מחלשה או התדבקות נשמתו בעולמות העליונים, אך גם בה יש סכנה. יעץ להם רבי משה לקרא ליהודי מחלל שבת שיגע בצדיק, ואם ההתעלפות היא מדבקות, אזי יתעורר מיד פשתגע בו הנפש החוטאת. עשו כן, והצדיק התעורר מיד מדבקותו הגדולה.

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי' זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 6.39 צאת השבת 7.51 רבנו תם 8.31

לגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ולשמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמו בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טולה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי, חזקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושח"י לקבלת הגיליון ותנוחת זוא"ל: 5806777@gmail.com

היה היה

שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו בייחרם הוא

קהלת היהודים באוסטרקיה היא עתיקת יומין, וכבית העלמין העתיק שבה נמצאו מצבות קדומות עוד משנת ר"ה, לפני קרוב לשש מאות שנה. ברבות הימים הפכה אוסטרקיה להיות החשובה בין ערי 'ועד ארבע הארצות', ורבים בנוה 'אות תורה' על משקל השם אוסטרקיה. גדולי ישראל מפרסמים שמשו ברבנות העיר, וביניהם המהרש"ל, הש"ך והקדוש, הט"ז ועוד. המהרש"א, רבי שמואל אליעזר אידלס, בהן אף הוא ברבנות העיר אוסטרקיה, והוא יסד בה בית פנסת מפאר, שהתקדש בקדשת בית פנסת, ולא התר בה ללמוד ולטעוד בו בבית מדרש.

פאבן נגף עמדה פנסיה נוצרית בעבורה של העיר אוסטרקיה, בימי פהנתו של המהרש"א. יהודי העיר העדיפו להאריך את דרכם פדי שלא להקל בבית התפלה המשקץ, וכאשר נאלצו לעבר בסמוך לו, היו יורקים בשאט נפש ומפליטים כלפיו בסלידה את הפסוק שבפרשתנו: "שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו בייחרם הוא". בימים פתקונם, לא חשו יהודי העיר בפגעו הרע של המנוה, אלא שצרה של ממש החלה להטריד את מנוחתם ולהדיר שנה מעיניהם של ראשי הקהלה. בית התפלה עמד בדרך המובילה אל בית העלמין היהודי שמוחוץ לעיר, ובכל אימת שאחד מבני העיר שבק חיים, נאלצו בני הקהלה קדישא וחבר המלוים לעבר על פתחו של הבנין הנתעב, תוך פדי שהם מקיפים את מטת הנפט, אצוים רצעים בדרפם ולוחשים כל הדרך את הפסוק "שקץ תשקצנו". אף בשעה שהיו המלוים עוברים על פתח הבנין, היו פעמוני הפנסיה מתחילים להדהד ולצלצל בקול רעש גדול, עד שצוללו אגניהם של השומעים. ואז ארע מעשה שטן, באפן שאינו מתקבל על הדעת. מין כח של טמאה השתלט על מלוי הנפט, עד שפמה מהם אבדו את צלילות דעתם, וכאלו מתוה שכרות וטשוש המחיון, צעדו הללו הישר אל המנוה ובקשו מאנשי הקמורה שיעמדו בעורבים השוחרים לשרף, להמיר את דתם ולהסתפח אל הדת הנוצרית, רחמנא לצלן. היה זה למעלה מבינת אגוש להבין ביצד מצליח כח הטמאה להשפיע על יהודים תמימים ונאמנים לה לבקש להמיר את דתם, אולם המציאות עלתה על כל דמיון ובני הקהלה נבוכו. המאורע המעציב חזר על עצמו פעמים מספר ותעל שועתם של יהודי העיר השמימה. דרך חלופית אל בית העלמין לא הייתה, ומחסר בררה המשיכו הליוותיהם של נפטרי הקהלה להתנהל על פני הכנסיה, ומדי פעם נפלו שדודים פמה מבני העיר, הישר אל מלתעותיהם של הכפרים הנאלחים שחככו את ידיהם בהנאה על הדגים השמנים שנופלים בחפתם ללא מאמץ.

ביום ראשון, ה' בכסלו שנת שצ"ב, נחרדו בני אוסטרקיה לשמע הבשורה המעציבה, פי נפלה עטרת ראשם, והמהרש"א, רב העיר הנערץ ורבם של ישראל, הסתלק לשמי רום. וכשל עוזר ונפל עזר, ואפס עצור ועזוב. העיר לבשה אבל, בטול מלאכה הכרו, כל לב נמס ופני כלם קבצו פארוו. בצנאתו בקש המהרש"א להניח על מטתו את פרושו המפרסם, חדושי הלכות ואגדות על הש"ס, שחלק ממנו נרפס עוד בחייו החל משנת שפ"ז עד שנת פטירתו, ותחלה נרפס בספר בפני עצמו טרם הפך לחלק בלתי נפרד ממסכתות הש"ס כגרינו. במסע ההליוה השתתפו מלוים רבים, והדריכות בקרב הנאספים היתה גדולה. "מה יתרחש בשעה שנעבר ליד מקום טמאתם של הנוצרים?" הרהרו כלם בפעיה ומגור עלה על לבם, אף רבים מהמלוים היו סמוכים ובטוחים בכוח הגדול של רבם הנערץ, שגם בחייו לחם בקל כחו פדי להכניע את הטמאה הגדולה בעיר.

וראה זה פלא. באשר הגיעה מטתו של המהרש"א אל מול פתח הפנסיה המשקצת, ועוד בטרם הספיקו הכפרים למשוך בחבלי הפעמונים ולהפעילם במימים ימימה, נבעתו המלוים לראות ביצד רבם המנוח מזדקף על מטתו, נוטל את ספרו הגדול ומתחיל לדפדף בו. חרדת אלקים נפלה על הקהל, ובעודם משותקמים אל מול מראה עיניהם, נשמעו זעקות שבר מתוך בית התפלה. לתדהמת הסובבים, החל הבנין שוקע לאטו אל האדמה שתחתיו, כשהוא קובר את יושביו חיים. הזעקות הלכו ונחלשו, ככל שהבנין הלך ושקע באדמה, עד שלא נותר ממנו שריד ופליט, ותחת הריסות הבנין פלו. בינתיים, חזר המהרש"א למנוחתו ומלויו שהיו עדים לפלא הגדול, מהרו להטמין את גופו הקדוש בבית העלמין באוסטרקיה, ומצבתו עומדת שם עד היום.

ספור נפלא זה, העלה על הכתב בפנקס החברא קדישא של העיר אוסטרקיה, פדי שיותר צוברון לדור אחרון, ובאחת מנסיעותיו של רבי נחמן מברסלב, בקש לעין בפנקס הליוה ומשם למד על הספור המפלא. לימים, בשחלתה בתו מרת שרה, ישב בסמוך למטת חליה, וזקנו הבעל-שם-טוב התגלה אליו וזקנו בדברים ואמר לו: "נאמר בתהלים מגדיל ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד-עולמם". הקב"ה מגדיל את ישועותיו לצדיקים, שהרי מאן מלכי - רבנו, ועושה חסד למי שמשוח ב'ספורי צדיקים', לדוד ולזרעו אחריו". כשהתעורר רבי נחמן מחלומו, ספר לבתו את הספור הליוה ובארך פלא הבריאה וקמה מחליה. לימים, נהנה בתו זו לספר את הספור למבקשי רפואה, ואמרה שיש בספור זה סגלה לרפואה ומזור.

מאורות

הפאור רבי יחיאל הלר אב"ד קוידנוב י"ע ליום ההולא כ"ז במנחם-אב תשי"ב

נולד לאביו רבי אברהם מאיר הלר, תלמידו של מייסד תנועת המוסר רבי ישראל סלנטר ורבה של קהלת קוידנוב, בנו של רבי ישראל אב"ד קוידנוב, שנודע בכינויו 'חריף', והיה הבכור לארבעת האחים הגאונים המפורסמים לבית הלר, והם: רבי מאיר אב"ד קסטיבוקובין, רבי יחיאל אב"ד סובלק בעל 'עמודי אור', ורבי יהושע אב"ד טלו, מצאצאי ה'תוספות יום טוב'. נשא את בת רבי צבי למפרט מחבר ספר פסקי הגרי"א. לאחר פטירת אביו, מלא את מקום אבותיו ברבנות קוידנוב. בשנת תרפ"א עלה לארץ הקדש ובשנת תרפ"ג התישב בעיר פתח תקוה בה הקים בית פנסת מפאר בשם 'תפארה' שקים עד היום. למרבה הצער, נרצח בנו הקדוש צבי הלר הי"ד במאורעות תרפ"ט בויחתו פן ט"ו בלבד, עת שלמד בישיבת חברון ובמשך שבוע שלם התניסר ביוסרו עד שהשיב נשמתו ליוצרה. באותה שנה הוציא לאור בירושלים את ספר המצות מהרמב"ם על פי סדר התורה, במשרה לקרב את הספר לכל אדם. פן הוציא לאור פמה מחבורי אבותיו הגדולים, ובהם הספר 'נחלת ישראל' על מסכתות בגאמקא ובגאמציצא לזקנו רבי ישראל חריף, אותו הדפיס בשנת תרס"ט. נודע בשקדנותו הגדולה וידיעתו הגדולה בתורה, ובנוסף אחז כל ימיו פעמוני חסד רבות עשה למען אחיו. בתקופת מלחמת העולם התארחו אצלו פליטים רבים, והוא האכילם והשקם וספק את כל צרכיהם בעיון יפה. נפטר בהיותו כבן ע"ו והותיר אחריו דור ישרים.

יוסיף דעת

על הפסוק שבפרשתנו: 'המוליכך במדבר הגדל ותנואך נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אינך יודע הוציא לך מים מצור החקמיש', כתב מהר"ט צחלון שלא להיכנס נסמכו המים שהקב"ה הוציא מהר החלמיש למבת נחש ושרף במדבר, שכן טבעו של הערוד שאם הוא נשך אדם, אזי אם האדם הקדים להיכנס אל המים הוא נשאר בחיים והנחש מת, ואם הנחש מקדים למים מת האדם, וכך מובא בירושלמי מסכת ברכות רות"י מזכיר זאת בשם הלכות גדולות, וזה מה שאירע עם רבי חנינא בן דוסא שהניח את עקבו על חור הערוד, ונעשה לו נס ונבקע מעיין תחת עקבו והוא נותר חי והערוד מת, ואז נשא את הערוד המת ואמר 'לא הערוד ממת אלא החטא ממת'. וזה פירוש הפסוק, שהקב"ה הוציא מים במדבר לבני ישראל, כדי להקדים להם את המים אם הנחש ינשכם, ועל ידי המים יצילו והנחש ימות. הערוד הוא מין נחש שנוגד מצב ונחש, כפי שאמרו חז"ל בחולין, ואמרו שם שהגם שאין דבר כזה יכול להתקיים, אבל הוא נס בתוך נס כדי להפיע מהרשעים, ועל פי זה הסביר המהרש"א את מעשיו של רבי חנינא בן דוסא, שהרי לכאורה אין סומכים על הנס ואף הניח רגליו על החור? אלא שמכיון שכל כוחו של הערוד אינו בדרך הטבע אלא בדרך סגולת, לכן יכול היה רבי חנינא לסמוך על הנס, וגם העניין של כניסת האדם או הנחש קודם למים מוכיח שאין כאן דבר טבעי אלא סגולה. לנחש שמות רבים עם משמעויות שונות. 'נחש' הוא מלשון נחושת שנשיכתו דומה לנחושת. הוא נקרא גם 'שרף', מפני ששרוף בהבל פיו את דמו של האדם ומייבש את שריו. 'אפעה' הוא מלשון צעקה, מפני שהוא פועה בשעה שהוא מטייל ארס. 'עכשוב' מלשון שממית מיד, עכשיו. 'שפיפון' שהולך יחיד לעומת בעלי החיים האחרים שהולכים בזוגות, ויש מסבירים שהוא מלשון נשיפה בעת ששורק, או מגורת "הוא יושוף ראש", או מפני שהולך על גחונו ושר בארץ. ונקרא גם חייוא, על שם שהולך בדרך מעוקלת ומעוותת.

וְרַם לְבַבְךָ וְשִׁכַחְתָּ אֶת־הָ אֱלֹקֶיךָ

פְּנִינֵי אֹרֶךְ הַחַיִּים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוּן - עוד רמז למה שאמרנו בספר הזוהר וז"ל, דלית חֲדוּתָא קמי קדשא בְּרִיד הוא כְּשֶׁעָמָא דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִתָּא. והוא אומר והיה סתם שמחה כללית למלא עולם, וכשהוא שמח כל העולם בשמחה וששון עֲקֵב תִּשְׁמָעוּן וגו', ורמז פתבת עֲקֵב מדת התורה שיהיה אדם הולך עֲקֵב גִּדְלָה גִּדְלָה פִּעְנֵיהּ וּשְׁפִלוּת, ואז ישכיל לשמע בלמודים, והוא אומר תִּשְׁמָעוּן גם בכניו לנשקעים, לומר שצאמצעות שאדם משים עצמו כעֲקֵבִים יתגלו לו ויבין סתרי תורה: עוד ירצה על זה הדרך, עֲקֵב וגו' לא מצטרפו לזכות בטוב ה' ויחסדו מצד שבושת האבות אלא תזכו מצד עצמכם לשמור ה' לכם הברית וגו' שנשבע לאבותיכם, כי אינו דומה הבא לזכות בשכיל עצמו כמו לזכות בשכיל אבותיו, והוא שדקדק לומר לך את־הברית ולא אמר ושמר לך ה' אלקיך וגו', שנתפנו להסמך תבת לך עם תבת הברית להעידך לך־ברנינו, ולדרך זה אומר ושמר פרוש, שכל הבטחות ה' ואין צריך לומר בריתו, הם בטוחים ושמורים לעולם ועד, ודברים אלו פנים הם, שהלא אברהם זכה לכל הכבוד לצד מעשיו, ואם ישראל ישמרו תורת ה' למה ירעו לבוא בכח זכות אבות וארצא שְׁלָחָם גְּדוּל מִשְׁל אֲבוֹתֵיהֶם כי הם עמדו על הר סיני וגם היותם מצויים בתורה ובמצוות מה שאין בן האבות שלא נתנה להם התורה, ומעתה גדול כח הבנים שייטיבו מעשיהם מכל האבות: והסוד ה' מקדש פְּנִינֵי - עוד בא להעיר בהברית חסד אל כי הוא המסיר חלי מִיִּשְׂרָאֵל, לכל האמרו כי הדבר בא כפי הטבע יש עתים וזמנים שאין חללים בעולם, לזה אמר וְכִלְמִדּוֹי וגו' לא ישימום בְּךָ וְיִנְתְּנֵם בְּכָל וגו', וזכה תשכיל כי הדבר בא בהשגחה מה ויבר הנס:

דְּבַרֵי הַיָּמִים

חודש אלול

הוא החודש ה"ב והמסיים למניין החודשים מבריאית העולם, והבישי למניין מייצאת מצרים. מקור שמו מהשם הכללי "אולול", משמעותו באכדית 'קציר', כי חל בסיום תקופת הקציר, ויש תולים את מקורו במלה הארמית "אלל" במשמעות חיפוש וכפרה, לרמז על חודש התשובה. בלוח גזר נקרא "ירח קיץ" על שם אסוף הפירות או התאנים בתקופה זו. השם עלה עם שמות החדשים מבבל, ונזכר לראשונה בבחמיה. דורשי רשומות דרשוהו בראשי תיבות "אני לדודי ודודי לי", כי אז מתקרבים אל הקב"ה בתשובה, וכן "את לבבך ואת לבב זרעך", ו"איש לרעהו ומתנות לאבינום" רמז למצוות הצדקה ותיקון המידות. הספרדים מתחילים לומר סליחות מב' באלול והאשכנזים מתחילים במוצאי שבת קודש שלפני ראש השנה או שלפני. בחודש אלול נוהגים לחתום במכתבים ואיגרות ברכת "שנה טובה" או "לשנה טובה תיכתבו ותיחמו". חודש אלול לעולם חודש חסר בו עשרים ותשעה ימים בלבד, וגם בתקופה שבה היו עדיין מקדשים את החודש בראשי הלבנה. היה בדרך כלל חודש חסר. מזה החודש בתולה, על שם הפסוק: "שובי בתולת ישראל", רמז לתשובה. דורשי רשומות דרשו את מאמר חז"ל: "אחורי ארי ולא אחורי אשה", שהאדם צריך להתחיל לחזור בתשובה אחורי הארי, שהוא מול אב, ולא אחורי אשה מול בתולה של אלול, שלא ימתין לחזור בתשובה בסוף אלול אלא יחזור מיד אחר חודש אב. וכן דרשו את הפסוק: "אל תבנו אל האילים", אל תבנו ואל תחכו עם התשובה, "אל אילים" אל חודש אלול, לאל לשוב כבר קודם. ועוד דרשו את דברי חז"ל: "נותנים לבתולה י"ב חודש", שיש בכוח אלול, לתקן את כל י"ב חודשי השנה.

ספור נפלא שארע בקימו של רבי אליהו שלי"ק מלידא, היה שגור על פיו של ה"חפץ חיים", וממנו היה מופק מוסר השכל גדול על ענינם של אלו שמתנאים בעשרם ואינם זוכרים את ה' כי הוא הנתן להם כח לעשות חיל. רבי אליהו, היה צאצא למשפחת ש"י"ק המיוחסת, ראשי תבות שם ישראל קדוש, והיה מצאצאי התוספות יום טוב והמהרש"א. הוא שמש ברבנות ערים רבות בליטא, והתפרסם על שם העיר לידא, עד שכונהו: רבי אלינקע לידר. גדול בתורה היה ומחבר "עין אליהו" על אגדות הש"ס, והתפרסם בדרשות המוסר שנשא בקהלות ישראל, כדי להזכיר את בני דורו על מעשיהם ולהשפיע עליהם לחזור למוטב. בימי גזרת הקונטריסטים, לחם בחרוף נפש בגג החוטפים מבני ברית, שהיו חומסים בני עניים ומסורים אותם למלכות כדי להציל את בניהם, ושבעתם נחרד לגלות כי הדבר נעשה בשתיקת פרנסים הקהלה וגבאייה. הוא לא יכול היה להשנות, ופעם אף פרץ לבית כלאם של החטופים בעזרתם של בעלי המלאכה הגברתנים שבעיר, ובגרזניהם וכלי הברזל שבידיהם הפיעו דלתים וברייח לקרא לשבויים דרוור ולאסורים פקחיקוח.

באחד ממפעיו של רבי אליהו בין קהלות ישראל להשיב לב ישראל לאביהם שבשמים, שקעה עליו החמה בכפר קטן שבגבול רוסיה, והוא סר ללית לילה בפגדק דרכים שעמד בכפר, שהיה בבגלותו של יהודי כפרי. הלה היה איש אמיר ובעל אמצעים, וגאווה עברה למעלה ראש עד שבטם בעשרו ושכח את ה' שנתן לו כח לעשות חיל. רבי אליהו החל לדבר על לבו דברי חזק בהשיבות האמונה והבטחון בבורא, אך הלה הביט בו במבט מזלזל, ופער פיו בהתרברבות כשהוא מספר על עשרו הגדול, אליו הגיע בזכות פשרו ומרצו הרב. "עשיר מפלג אני", תאר רבב גאווה באזני רבי אליהו מלידא, וברשותי רכוש רב. שדות וקרמים רחבי ידים נמצאים בבגלותי, ועסקים רבים לי באזור פלו. מן הנמנע אפוא שיארע אסון חלילה לכספי, שכן נכסים רבים לי ובלתי אפשרי שארד מנכסי ואהפך לחסר כל". כששמע רבי אליהו את דברי הרבב של הפגדקאי חיוח הלב, הודיעו פלו והוא מהר לגער בו: "הם מלחזקיר דברי שחץ פאלו, הרי ה' מוריש ומעשיר ואנו בנדידי כחמר ביד היוצר. חזר בך טרם יהיה מאחר מדי!". חזר הפגדקאי בבטול והניע את ידו אל מול הרב ה'בטלן, ואמר: "לשוא אתה מנסה להפחיד אותי. רכוש גדול ואיתן ואין לי ממה לחשש". שתק רבי אליהו ובלבו רחמים על הפגדקאי הגאון, אשר במו פיו בורה לעצמו בור ושוחה לפל בהם.

לא עברו ימים ארבים, ורבי אליהו שב לעירו לאחר שפיים את מסעו. על צואריו השתרג על כבד של נהול צרכי הרבים, בתורה עבודה וגמילות חסדים, והנה יום אחד הודמן אל ה'הקדש' המקומי, שם התאכסנו העניים הנוודים שנקלעו אל העיר, ובו זכו לקורת גג, למזון ולמשקה. הביט רבי אליהו בנוכחים, ולהפתעתו גלה פנים מפרות. היה זה לא אחר מאשר אותו פגדקאי גאון, שישב בפנת החדר פשרווחו שבוכה ומדקדקת. "מה לך פה?" שאלו רבי אליהו בתמהון, "ומדוע נפלו פניך?" "אוי נא לי רבי", פתח הלה את פיו והחל לקונן, "במו פי המטתי עלי שואה ושבר". התישב רבי אליהו בסמוך לפגדקאי והלה ספר את תלאותיו בימים האחרונים. באמור, שזכר פפרו בגבולה של רוסיה, וטחנת הקמח שעומדת על גדות הנהר נמצאת בבגלותו. סמוך לטחנה, נטוי גשר עץ שעליו נתן לחצות את הנהר אל צדו השני. עסק ביש ארע, ובעת מעבר גידו חילים על הגשר, באשר בראשם רכב מפקדם על סוסו, והרועעו פמה מקרשי הגשר ורגליו של הפוס פשלו והוא נפל עם רוכבו אל תוך המים השוצפים. החילים מהרו למלט את המפקדם ולחלצו מהנהר, וחקמו של זה גאתה עד להשחית. בטוח היה המפקד, כי מאן דהו חבל בגשר ורופף את קרשיו, והחשד נפל על היהודי דנו בעל טחנת הקמח הסמוכה. פלגת חילים מהרה באישון לילה אל ביתו של הפגדקאי כדי להעמידו לדין, ומפיון שהימים היו ימי מלחמה היה גורלו נחרץ, אלא שבחשדי שמים לא שהה היהודי באותו לילה בביתו. פשנדוע לו על החשד שהטילו בו, החליט להמלט מהאזור, אך טרם בריחתו התגנב בחשכת הלילה לביתו, ונטל מלוא חפנים שטרות מהאוצר שבביתו, צידה לדרך. חרש יצא מהכפר ונדד בדרכים עד שהגיע לכאן, ויושב הוא עתה כדי לטפס עצה איך להוכיח כי עלילת שוא העלילו עליו ואין לו כל קשר למעשה החבלה שבגשר.

"ומדוע אין אתה מתאכסן באכסניה ראויה?" הקשה רבי אליהו, "הרי ספרת לי שמלאת את ביסוד בשטרות רבים, ויכול אתה להרשות לעצמך מלון ראוי לשמו?" לשמע השאלה, פרץ הלה בכבי מר. "רבי, פמה צדקת בדרביך שה' הוא מוריש ומעשיר ואין לבשר ודם להתנאות ולשפח את ה' אלקיו. מקמת חשכת הלילה והפחד שאחז בי, לא הבחנתו אילו שטרות אני נוטל עמי, וכאשר התרחקתי מביתי גליתי, פי נטלתי עמי שטרי חוב שפג תקפם ואין להם פל ערך. נותרתי אפוא חסר כל כפשוטו, ואין בנדי פרוטה לפורטה, ממש פנבואת הרב". החל רבי אליהו לדבר על לבו ולחזקו בדרבי אמונה, ואמר: "אם הגעת למסקנה פי הכל מאתו ותברך, ודאי עד מהרה תתברר צדקתך ותזכה להנצל בקרוב מהעלילה". הזמינו רבי אליהו להתארח בביתו, פגמול על הכנסת האורחים שנהג בו בעין יפה, והחל להשתדל בעבורו אצל השלטונות. עד שהצליח לשכנע את ראשי הצבא כי האיש חף מפשע. שב הפגדקאי לאחזתו ולעשרו, בידיעה פי ה' הוא שנתן לו כח לעשות חיל. ♦

משבח

מטעם

והיה | עקב תשמעון (ת.י. 10)

בא הכתיב לרמוז לאדם, שגם אם למד את כל התורה ושמו את כל המשפטים האלה, צריך להתנהג בעקב, דהיינו בענוה, ולכן התבות מטעמות בטעמי מנהיגות שהם טעמים שעומדים תחת התבות, כי האדם צריך להיות מנהיג ומנהיג למטה בשפלות גדולה, ואז יזכה לרביע, דהיינו שהשכינה תהיה רובצת עליו, כי רביע היא מלשון רביעה, (עבודת ישראל מהמגיד מקוצני)

אשר הוליקך

בטעמי קדמא ואולא, לרמוז על עמודי הענו והאש שהקדימו והלכו לפני עם ישראל בלכתם במדבר, כפי שאמרו חז"ל במדרש שבשהוציא הקב"ה את ישראל ממצרים, היה נוטל הפנס ומהלך לפניו, שלא בסדר המלכים שהולכים אחרי המנהיג, אלא הוליקך בקדמא ואולא לפניכם. (פני יוסף)

נחש | שרף ועקרב

אחר תבת נחש יש פסוק שמפסיק בין התבות, לרמוז לדברי המשנה בברכות, שאסור להפסיק בתפלה אפילו אם נחש ברוך על עקבו, ואמרו בגמרא שאם עלה עליו עקרב יפסיק כי הוא מסכן יותר, וכנראה גם שרף הוא סכנה כמו העקרב, ולכן נחש מפסיק מהם שאין בו סכנה ואסור להפסיק בתפלה כשברוך על עקבו. (ברכת איש)

מדגש

על הפסוק "והסיר ה' ממך בליחלי", דרשו חז"ל זה צנים פחים' נאמר במשלי, שהם קר והם, ועליהם אמרו חז"ל בכתובות 'הכל בידי שמים הויץ מצנים פחים, שומר נפשו ירחק מהם'. על פי זה מבארים בספרים את הלשון בפסוק בלוי: "והסיר ה' ממך בליחלי וכלימדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכלי-שנאיך", למה נאמר תחלה "והסיר" ולאחר מכן "לא ישימם בך"? אלא שאר המלכות שהיו בידי שמים נכללות בלוי ב"כלימדוי מצרים הרעים אשר ידעת", ואותו לא ישים ה' בך לכתחלה ולא יחלה האדם בהם כלל; אף "בליחלי" שואת דרשו חז"ל על צנים פחים, על זה נאמר "והסיר ה' ממך", שהרי אינם בידי שמים אלא בידי האדם והוא צריך לשמר נפשו שלא יחלה בקר והם, אך גם חלה חליכה, אזי יסיר ה' ממנו את החלי וישלח לו רפואה שלמה.

ממלכה

במקרא, פרוצה פעם מחלקת קשה על משרת החזן בעיר, וראשי החוקרים היו החיטים והסנדלרים. אמר רבי יחזקאל מקוטא: "מצאנו שבני ישראל עוררו בארבעים שנות נדודיהם במדבר, מחלקות גדולות, פעם על לחם ובשר, פעם על המים, ופעם על הקנהה. ומעודי הייתי תמות, למה לא מצאנו אף פעם שעוררו מחלקת על עניני חגנות? ועכשו התבהר לי הדבר. כי הרי נאמר בפרשת עקב "שמלתה לא בלתי מעליך ורגלך לא בצקח", ואם כן הרי לא נזקקו כל אותן שנים לחיטים וסנדלרים, ולא היה אפוא מי שיעורר את המחלקת על החגנות..."

רבי אליהו ברוידא מליטא, מצאצאי של הש"ד, הגשים בערב ימיו את משאת נפשו ועלה לארץ הקודש. העני והדחק היו אורחי קבע בביתם, וספר ברייתו רבי אליהו רוט המשמש בקדש של רבי שלמה מזייל, כי פעם בקשה אמו מאביה רבי אליהו זה כמה פרוטות כדי לקנות שוק כדי לנקות את הרצפה, היות והסמרטוט שהיה בידה אינו מנקה פראוי את הרצפה. תחלה שלח אותה לאשתו כי תספיק להיה אצלה, אבל אחר רגע בקש בעצמו מרעיתו כסף ואמר: "אבני ארץ ישראל קדושות הן, וצריכות הן להיות נקיות ומבריקות כזהב טהור!"

רבי זנדל מסלנט אהב את ארץ ישראל מאד ומשתוקק היה לראותה הולכת ונבנית. היו כמה מתושבי ירושלים ואוהדיה, שהשפיעו על ידו לבנות בתים מישראל, ושמתו היתה גדולה לראות את העיר גדלה והולכת. נהוג היה לסובב את העיר ולראות את בתיה, ועל כל בית חדש היה מתמלא שמחה, ואפילו אם היה בית של גברי. "תבנה הארץ מכל מקום", היה אומר, "ויבלד שתבנה ציון וירושלים".

פעם הגיע אדם אחד לבקר את הנצי"ב מוולוז'ין, וספר לו שהוא חוזר זה עתה מארץ ישראל. התענגן אצלו הנצי"ב על הארץ, והלה החל לספר בגנותה וגנות היושבים בה שאינם הולכים בדרך ה', התמלא הנצי"ב עליו חמה וקרא לו "מרגל". חלשה דעתו של האורח והוא החל לטעון: "וכי חשוד אני על שקר, חליכה?" אמר לו הנצי"ב: "לא חשודי בך בשרך, אלא שגם המרגלים אמרו אמת ואף-על-פי-כן נענשו, מפני שאסור לומר דברי גנות על ארץ ישראל, גם אם הם דברי אמת".

רבי יעקב שמשון משיטובקה שהה בארץ ישראל כמה שנים, ופעל רבות לחזוק הישוב היהודי שהתחדש אז בגליל בידי תלמידי הבעל-שם-טוב. בנטיעתו חזרה לגולה, שהה באכסניה אחת ושם עמד על כך שגופו נעשה כחוש ופניו חורים מחמת טלטולי דרכים. אמר רבי יעקב שמשון לעצמו: "חושש אני, שכאשר אבוא לעיר מגורי ויראו בלם את פני, יוציאו את דבת הארץ רעה ויאמרו ארץ אכלת יושביה היא ומעטת חלב ודם". התעכב אפוא רבי יעקב שמשון ימים ארבעים בדרך, נח כל צרכו עד אשר שב לבריאותו כבראשונה וזרז לביתו כביאתו, כדי להשפיע את שמה של ארץ הקודש.

רבה הנערץ של ירושלים, רבי יוסף חיים זוננפלד, לחם כל ימיו מלחמת חרמה במהרסי הדת שהתימרו לשלט על מוסדות התורה והחסד בירושלים, בנופם ברגל ישוב הארץ. באו אליו פעם בטרוניה ושאלוהו: "הרי אותם מהרסי דת, עוסקים כל העת ביישוב ארץ ישראל ובנייה, וכי מן הישר הוא ששומרי התורה והמצוות ישבו מן הצד באפס מעשה, ובסופו של דבר יהנו מן המוכן ממה שהם טרחו ועמלו? השיב להם רבי חיים תשובה נצחית: "הרי כך הוא דרכו של עולם. כשאדם בונה בית, באים הפועלים, הבנאים, הסידים, ושאר בעלי האמניות ומעמידים את כל הבית על תלו. ומה עושה בעל הבית כל אותו זמן? עומד מהצד כשהוא לא נוקף את אצבעו, ובזמן המלאכה הפועלים אף דוחים אותו ומרחיקים אותו על ימין ועל שמאל. אף כאשר מסתימת מלאכת הבנין, יוצאים כל הפועלים מהבית והאדון נכנס לביתו, יושב בו ושיבת קבע ועושה בו כבתוך שלו..."

המגיד הירושלמי הודיע רבי בריציון ידלר, נשא פעם דרשת מוסר ובדבריו ספר משל על עשירי אחד שלקח לבתו חתן והבטיח לו נדניה גדולה. לאחר התנהג התברר, כי החתן הוא כלי ריק ומבילה את ימיו בין קלי עולם, במקום לשבת ולהגות בתורה. עמד הגביר וגרשו מביתו בתרפה, אלא שהלה העז פניו לאחר כמה ימים ושב לבית חתנו. חשב העשיר שמבטו הוא להיטיב את מעשיו, אף לתהמתו עמד הלה והודיע כי אין רצונו לשנות את מעשיו, אלא שהוא בא לתבע את נדניתו שהבטיחה לו. שחוק עלה על שפתי השומעים כששמעו על כסילותו של החתן, אולם המגיד הצליח בהם בלשונם ואמר: "מדוע שוחקים אתם? הרי אתם בעצמכם נוהגים כן, כי הרי הקב"ה נתן לנו את בתו שהיא התורה הקדושה, ונתן לנו כנדניה את ארץ ישראל. ועכשו משליכים את הבת היא התורה, ורוצים לאחוז רק בנדניה?"

באחד מבקוריו של רבי מרדכי שלמה מביאן בארץ הקודש, יצאו חסידיו לקבל את פניו בנמל חיפה. כמה מהם הצטרפו איתו בנסיעתו במכונית לתל אביב, אך כל הדרך הארכה לא הוציא הרבי מלבו פהיו, אלא הסתכל החוצה בעיון רב. הרהיב אחד המלוים עזו ושאל: "למדנו רבנו, מה רואים בחוץ?" השיב הרבי: "הרי נאמר בפרשת עקב 'תמיד עיני ה' אלמתי בה מרשית השנה ועד אחרית שנה', ואם תמיד מביט בה ה', ודאי ראוי גם לאחוז במוני להביט בה".

"והיה עקב תשמעון", והיה כאשר תגיעו לימי העקב/ לימי עקבתא דמשיחא ובסוף הגלות, אזי לא תותר בידכם הברכה אלא לקיים "תשמעון", לשוב אל ה' ולשמע בקולו ולקיים מצוותיו, ויפה שעה אחת קודם. (רבי מנחם מענדל מקוצק)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת עקב תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שונאיך (ז, ט"ו)

יש להבין מדוע בישראל כתיב לשון "שימה" ולא ישימם בך, ואילו גבי שונאיך כתיב לשון "נתינה" ונתנם בכל שונאיך.

ויש לבאר עפ"י מה דאיתא במנחות (נט, א) "א"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן נתן "משהו" שמן על גבי כזית מנחה פסל, מאי טעמא? לא "ישים" כתיב, שימה כל דהו. נתן "כזית" לבונה על גבי משהו מנחה פסל, מאי טעמא? לא "יתן" כתיב, עד דאיכא נתינה", הרי לנו "שימה" זה כל שהוא ואילו "נתינה" זה עם שיעור. וא"כ "ל שזהו ביאור הכתוב "והסיר ה' ממך כל חולי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא "ישימם" בך" אפילו כל דהו, אך "ונתנם" בכל שונאיך דהיינו שיעור נתינה.

(מהרי"ל דיסקין)

והיה עקב תשמעון (ז, יב)

האוהב ישראל מאפטא, מביאים רבותינו שתי רעיונות ממנו. שני רעיונות שווים, כל אחד "מלביש" את זה, על מדרש אחר.

בספר רזים דאורייתא הוא מביא מדרש אחד ובספר אחר, בשם האוהב ישראל מאפטא, הוא מביא פסוק אחר.

ישנו פסוק בשיר-השירים – מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב הדא הוא דכתיב ויקרא ה' אלוקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרח (ישעיהו כב, יא).

מובא מדרש נוסף – והיה עקב תשמעון הדא הוא דכתיב (תהלים קנו, ו) הלוך ילך ובכה.

מה הקשר בין והיה עקב תשמעון ל – הלוך ילך ובכה,, ומה הקשר בין מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב ל – ויקרא ה' אלוקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרח (ישעיהו כב, יא)?

מביאים שתי הספרים הללו בשם האוהב ישראל מאפטא, זה לא כתוב בספרים שלו, אבל שניהם מביאים את זה בשמו – משל לעשיר שירד מנכסיו. לא היתה לו ברירה, הוא היה צריך לחטט את רגליו כדי להשיג כסף. הלך ממקום למקום מפניה לפינה. הגיע לארץ החבילה, ארץ שבה יש מחצבות של יהלומים. הלך ומילא לו שק ביהלומים ושם על גבו. יום אחד, במהלך מסעו, הגיע לאיזה בית של עני אחד וביקש ממנו אם יוכל לתת לו לאכל משהו.

אמר לו העני – אם היה לי משהו לאכל, היית נותן לך גם מבלי שתבקש, אבל לצערי אין לי מה לתת לך לאכל. אני יכל לתת לך מיטה לישון, מים לרחוץ, הכל, חוץ מאוכל שאין לי. אין לך איזה גרוש? אני אקח אותך למאפיה תקנה.

- לא אין לי שום גרוש.

- אני יגיד לך משהו, אספתי באיזה שהוא מקום, חצץ מאוד יפה, אולי זה שווה משהו...

- בא אני אקח אותך, יש כאן איזה שמאי של אבנים, אולי זה שווה משהו...

ניגשים לשמאי, השמאי בודק את האבן... "אדוני, \$10,000!!! שמע את זה הסוחר – מה?????????!!!"

- לא, לא סליחה – \$20,000!!! מה?????

- לא, לא סליחה \$30,000!!! מה?????!!!"

- לא, לא סליחה \$100,000!!! זה גרוש לא יותר מזה! איך שאמר לו את זה, התעלף הסוחר.

אומר האוהב ישראל מאפטא – זה מה שכתוב בפסוק ויקרא ה' אלוקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרח...

למה התכוון הנביא ישעיהו???

לעתיד לבוא, כשאדם יבוא לפני בית דין של מעלה, ויראו לו מה משלמים עבור פסיעה אחת, לה משלם הקב"ה על צחצוח נעליים לכבוד שבת ויקרא ה' אלוקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרח – כולנו נפרוץ בבכי!

ריבוננו של עולם, אם היינו יודעים, שזה מה שאתה משלם עבור צחצוח נעליים לכבוד שבת, מהבוקר היינו מצחצחים את הנעליים של כל השכונה!

אומר הכתוב והיה עקב תשמעון – אלה המצוות שאדם דש בעקביו. אומר האוהב ישראל מאפטא – זה מה שכתוב והיה עקב תשמעון... הלוך ילך ובכה – כשאנחנו נשמע לעתיד לבוא, מה הקב"ה משלם על צעד לכבודו – כשאדם צועד לבית הכנסת, כשאדם צועד לניחום אבלים, הוא קם מכיסאו לברוך שאמר...

אם הקב"ה משלם לעגלון מלך, על זה שהוא קם לכבודו של הקב"ה, נותן לו את שלמה שיש על כיסאו, אנחנו שמצווים ועושים, כמה הקב"ה ישלם לנו, על והיה עקב תשמעון!

(ברוך שאמר)

ואכלת ושבעת וברכת את ד' אלקיך (ח, י)

בגמ' ברכות (לה, א) שהמקור לברכה על המזון 'לפניה' נלמד בקל וחומר "כשהוא שבע מברך, כשהוא רעב לא כל שכן?", ואילו בברכת התורה מצאנו להיפך ש'לפניו' יש מקור מן התורה "כי שם ד' אקרא הבורא וכו'", ו'לאחריו' נלמד בקל וחומר. הרי שבברכת המזון נאמר בפירוש הברכה לאחריו, ולפניה למדין מק"ו. ואילו בברכת התורה נאמר מקור לפניו, ולאחריה למדין בק"ו.

בטעם הדבר כתב הגר"א, שהנה מה ההבדל בין הנאה אמיתית מדברי תורה לשאר ההנאות של עולם הזה? שבשאר ההנאות, מכניס היצר חשק גדול ומגדיל לו את ההנאה בדמיונו עשרת מונים, ורגע אחד אחרי ההנאה כבר מאבד את כל טעמו, ורואה שהכל היה דמיון, ואילו בלימוד התורה הוא להיפך, שלפני לימוד התורה אינו מרגיש חשק ורצון ללמוד, אבל כיוון שמרגיל נפשו בלימוד, מרגיש בהם טעם עד שקשה לו להפסיק.

בזה מובן היטיב, שבאכילה יש ק"ו שאם לאחריו צריך לברך – כשכבר נוכח לראות שהכל היה דמיון – לפניו לא כ"ש, כשעדיין מרגיש את תאוות האכילה וודאי שצריך לברך. ואילו בברכת התורה, אם לפניו מברך – כשעדיין לא מרגיש שום חשק – לאחריה לא כ"ש, כשכבר מרגיש את הטעם הטוב, טעמו וראו כי טוב ה'.

(הר"א דיסקין)

ואכלת ושבעת וברכת את ד' אלקיך (ח, י)

בגמ' ברכות (כ, ב) "אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא ריבוננו של עולם כתוב בתורתך 'אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד' והלא אתה נושא פנים לישראל דכתיב 'ישא ה' פניו אליך' אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך, והם מדקדקים [על] עצמם עד כזית ועד כביצה".

שואלים המפרשים, וכי לא מצאנו חומרות נוספות שקבלו ישראל על עצמם? למה נושא פנים דוקא בגלל חומרא זו? הגר"ח מוולוז'ין מבאר, שהנה לכאורה חומרא זו עשויה להביא לידי קולא, שכן אם יבוא עני יתנו לו רק כזית... ויצא שכרו בהפסדו, אבל אם נדקדק נראה שכתוב והם מדקדקים "על עצמם" עד כזית, שרק על עצמם מחמירים לברך בכזית ולא עם העני. לכן אומר הקב"ה כמו שבברכת המזון אתם מחמירים לברך אפי' על כזית וכביצה, אבל עם אחרים אתם מטיבים ונושאים פנים, לתת להם כדי שביעה, אף אני אשא פנים לכם.

ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה (ח, יז)

נביא סיפור אותו מספר הרי"מ שושן, בשנת תשט"ז היה מלחמת סיני, אימה ופחד היה על הישוב כאן בארץ ישראל, ולמעשה היו ניסים גלויים

ועתה ישראל מה ד' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ד' (י, יב)

נציין את דברי המדרש (מדרש תהלים מזמור כז) עה"פ אחת שאלתי מאת ד' אותה אבקש שבת בבית ד' כל ימי חיי לחזות וכו' "אמר לו הקב"ה, בתחלה אתה אומר, אחת שאלתי, שבת בבית ה'. וחזרת ואמרת, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו (יצפנו בסוכה ביום רעה יצילנו). אמר לפניו, רבונו של עולם לא יהא העבד שוה לרבו?! בתחילה לא באת עלי באחת, שנאמר (דברים י, יב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך. ואחר כך, פתחת עלינו במצוות הרבה, שנאמר (שם) ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו וגו'. הוי, דיו לעבד שיהא כרבו". יש להבין מה היה הדין ודברים בין דהמע"ה להקב"ה, וכי מה תשובה היא זו לא יהא העבד וכו'? אלא, מתרצים המפרשים, הקב"ה אמר "ליראה אותך" זה העיקר, ומי שיש לו יראת שמים אמיתי, ממילא כבר מקיים בו "ללכת בדרכיו" "לדבקה בו" הכל תלוי ביראת שמים, לכן זה באמת דבר אחד.

ואצל דוד המלך, גם היה בקשתו רק דבר אחד, ונקדים הסיפור (מובא ב"ומתוק האור" מספר 'הנהגות הח"ח' בשם ספר 'מגד גבעות עולם'): הבחור יענקל פארברנקה (הוא הב' יעקב משה שורקין מבחירי התלמידים בראדן), נכנס פעם בעת סעודה מפסקת בערב יו"כ אל ביתו של החפץ חיים וביקש ברכה שיזכה לזיווג הגון. נענה החפץ חיים ואמר: "שהקב"ה יברך אותך שתישאר בלימוד". אחד מבני הבית חשש כי החפץ חיים לא שמע היטיב את הבקשה, על כן שב וביקש עבורו בקול חזק יותר: "הבחור זקוק לשידוך". ועוד פעם חזר החפץ חיים על ברכתו "שהקב"ה יברך אותך שתישאר בלימוד". כאשר יצא משם פגש יענקל את הגאון רבי אלחנן וסרמן וסח בפניו את אשר אירע אותו בקודש פנימה. "אי אי" – נענה מיד רבי אלחנן – "מדוע אינך מבין? מדוע אינך מבין?" בלי שידוך – אי אפשר להישאר בלימוד. בלי "שטעלא" – קשה להישאר בלימוד. בלי מנוחת הנפש ומשפחה טובה – קשה מאוד להישאר בלימוד. בברכה זו שברכך החפץ חיים אתה האיש המאושר בעולם! הוא נתן לך הכל! עם יסוד זה מבאר החת"ס שכל כוונתו של דוד המלך בבקשותיו היה "שבת בבית ד'" שיוכל ללמוד ללא שום מפריעים, לכן אף הוא בעצם התכוון רק לדבר אחד, שיוכל ללמוד בשלווה.

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אתו ולעבד את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך: (דברים י, יב)

שם ואמר רבי חנינא הכל בידי שמים וכו' שנאמר וכו' שואל מעמך וגו'. אפשר ליתן בזה טעם על לשון הכתוב דנקט לשון שואל, והיה יכול לכתוב מבקש מעמך, דכבר ארז"ל [ויקרא רבה פרשה כ"ז ב'] בפסוק מי הקדימני ואשלם [איוב מ"א, ג'], שאין שום אדם עושה דבר שיקדים הוא טובה להקב"ה, אבל נהפוך הוא שהקב"ה הקדים לו הטוב, כי כלום אדם מקיים מצות מילה אם לא נתן לו הקב"ה בן כלום עושה ציצית אם לא נתן לו הקב"ה בגד, וכן צדקות ומעשרות ורוב המצות בכלום הקדים הקב"ה טובה להאדם, ואין האדם עושה דבר טוב בשלו כי אם בשל הקב"ה, וכמו ששינונו בפ"ג מאבות [משנה ז'] תן לו משלו שאתה ושלך שלו. באופן שאין לשום אדם שום חוב אצל הקב"ה עבור מעשיו הטובים כי כבר הקדים לו הקב"ה, אך הקב"ה ברוב חסדו משלם שכר להאדם כאילו האדם עשה משלו. ואמנם ביראת שמים זה מסר הקב"ה ביד האדם ולא הקדים לו הקב"ה שום דבר לזה, והברירה חפשית לגמרי ביד האדם, אם האדם מקיים מצות יראת שמים כראוי הקב"ה כביכול חייב לשלם לו שכרו, ובזה האדם הקדים כביכול להלוות להשם יתברך. וזהו שרמז הכתוב מה ה' אלקיך שואל מעמך, שהקב"ה יהיה השואל ואתה תהיה המשאל, זה אינו בשום מצוה כי אם ליראה, בזה שפיר הקב"ה השואל מעמך ואתה המשאל. ואמנם אמרו לשון שאלה ולא לשון הלוואה, כי שאלה הוא דבר החוזר בעין כמות שהוא והלוואה הוא הניתן להוצאה ומשלם תמורתו, כמו אם כסף תלוה [שמות כ"ב, כ"ד] שלהוצאה ניתנו ופורע מעות אחרים. ובאמת שכר מצוה היא המצוה בעצמה כמות שקיימה, כי העולם הבא אין בו אכילה ושתיה רק ליהנות מזיו השכינה ולזכות להשיג השגה נפלאה, וזהו עצמו קיום המצות בעולם הזה בכל מצוה מתדבק בשכינה, אלא שבעולם הזה עיני בשר לנו ואין לנו יכולים להשיג הדיקות הזה, ולעתידי לבוא נזכה לחזות למפרע הדיקות שעשינו בעת קיום המצוה, וזהו כוונת רז"ל [אבות פ"ד מ"ב] ששכר מצוה מצוה. נמצא שייך בזה לשון שאלה שהוא חוזר בעין:

(צל"ח על ברכות)

ולמדתם אתם בניכם לדבר במ (יא, יט)

בלימוד התורה יש כידוע שני חלקים: ידיעת התורה, ועצם לימוד התורה. פעם בא יהודי לפני החפץ חיים וצ"ל, בנו לומד בישיבת ראדן,

עד למאוד. היו כמה תלמידי חכמים שהגיעו אל הבריסקער רב והוא דיבר איתם ואמר להם, אתם חושבים שהניסים שהיו פה זה בגלל הצבא שלנו, הטנקים והמטוסים? לא! זה היה רק בזכות כמה יהודים צדיקים כמו רבי שלמה בלון התלמיד של החפץ חיים עם התהילים שלו ורבי ועלוועל צ'צ'יק עם התהילים שלו ועוד כמה יהודים טובים וצדיקים, רק בזכותם ובגללם היו כל הניסים.

שאל אחד היושבים שם את הרב מבריסק, אם זה אכן בגללם אז לא היו צריכים להיות בכלל פצועים וכ"ש שלא הרוגים, ולמעשה הרי כן היו!?, ענה לו הרב אני יספר לכם מעשה, אצל הסבא ה"בית הלוי", היה לו בן עילוי גדול, אח של רבי חיים, והוא השתדך עם משפחה מסויימת, וכמובן להיות מחותן של הבית הלוי זה חשיבות גדולה ועוד לזכות בכזה עילוי, וכנדוניה, התחייב לתת סכום עתק כמו מליון דולר. בכדי שיוכל החתן לשבת וללמוד בלי שום דאגות. בין האירוסין והחתונה שם לב בעל הבית הלוי שבנו החתן זחה קצת דעתו עליו, והחליט שצריך לשים אותו במקום... פנה הבית הלוי אל בנו ואמר לו, נדמה לך שמה שקיבלת נדוניה על סך מליון דולר זה בגלל שאתה כזה מיוחד וחשוב? לא לא, כל מה שהם נתנו כזה סכום זה רק בגלל שהם רצו להשתדך איתי לא בגלל שאתה שווה את זה...

אמר לו החתן, שגם הוא הרי היה עילוי, סליחה אבא, אם באמת הם נתנו את הנדוניה בגלל החשיבות שלך, אז היו צריכים לתת עשר מיליון, לא רק מליון, אלא וודאי שנתנו את זה בגלל,

ענה לו הבית הלוי, נכון, הם רצו לתת עשר מיליון אבל מה אפשר לעשות שאתה הוא החתן וזה הוריד את הערך למליון בלבד ...

אמר הרב מבריסק, אף גם כאן, מכח תפילותיהם של אותם צדיקים לא היה צריך להינזק אפי' ציפורן של יהודי אחד, אבל מה נעשה שגם הציונים עם הצבא מעורבים כאן...

ועתה ישראל מה ד' אלקיך שאל מעמך (י, יב)

דרשו חז"ל "אל תקרי 'מה', אלא 'מאה'" הקב"ה מבקש מאתנו מאה ברכות בכל יום. דוד המלך תיקן זאת כשהיתה מגיפה, ובכל יום מתו מאה בחורים, ולא ידעו מה הסיבה לכך, עד שראה דוד המלך ברוח הקודש, שעליו לתקן אמירת מאה ברכות בכל יום והמגיפה נעצרה.

למעשה, ה'משנה ברורה' כבר כותב שבכל יום אנו מברכים מאה ברכות כסדר. וזה החשבון: **שבע עשרה ברכות בתפילות שמונה עשרה שלוש פעמים ביום, יחד חמישים ושבע ברכות. עשרים ברכות השחר, פעמיים נטילת ידיים לסעודה, וברכת המזון לאחר הסעודה שזה שתיים, שהן שתיים עשרה ברכות, ועוד בבוקר שתי ברכות לפני קריאת שמע ואחת אחרי, ובלילה שתיים לפני ושתיים לאחר, סך הכל עולה לתשעים ושש ברכות.** הוסף לזה את ברכת אשר יצר שמברכים כמה פעמים ביום הרי לך מאה ברכות. אבל בשבת יש לנו רק **שבע ברכות בתפילת שמונה עשרה, וא"כ בשלוש תפילות חסרות שלושים ושש ברכות.** מצד שני יש לנו את מוסף שיש בה **שבע ברכות, סעודה שלישית עם שש ברכות (שתיים לפני וארבע אחרי), קידוש בערב שתי ברכות ובבוקר ברכה אחת, סך הכל שש עשרה ברכות, ואם כן חסירות בשבת עשרים ברכות.**

ה'שלחן ערוך' מייעץ להשלים זאת על ידי אכילת פירות ושתיה. ומה יעשו תלמידי חכמים שהוגים בתורה יומם ולילה, ואין להם זמן להתעסק עם פיסטוקים? פסק ה'משנה ברורה', שיכוון לצאת בברכות שאחרים אומרים, ואפילו יכול לכוון לצאת בברכות של העליה לתורה.

כתב החיד"א, שענין זה רמזו בפסוקים "האלף לך שלמה ומאתיים לנוטרים את פרי", ובפסוק לאחריו "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעיני. ובהקדמת שני דברים: א. אמרו חז"ל (שבועות לה, ב) כל מקום שנאמר בשיר השירים 'שלמה' הכוונה להקב"ה, מלך השלום שלו. ב. אדם שגונב מחבירו ברכה צריך לשלם לו עשרה זהובים, כך מבואר בגמרא בחולין אודות אחד ששחט ובא השני וגנב לו את מצוות כיסוי הדם, עליו לשלם לו עשרה זהובים על גניבת המצוה. ברכה שווה איפוא עשרה זהובים.

ועתה נבאר את הרמז בשני הפסוקים שלפנינו: "האלף לך שלמה" הקב"ה – מלך השלום שלו – יש לו אלף זהובים לשלם לכל יהודי עבור מאה ברכות בכל יום. "ומאתיים" – והלא בשבת חסירות עשרים ברכות שהם מאתיים זהובים. "לנוטרים את פרי" – עשה ברכות על פירות וכך תשלים למאה. "היושבת בגנים, חברים" – תלמידי חכמים היושבים בפרדסה של תורה ונקראים חברים. "מקשיבים לקולך השמיעיני" – הם יכולים לשמוע ברכות מאחרים.

(הגדש"פ ומתוק האור)

ודבר ראשון יש להסתובב איתו ולהתירע מפניו בכל האוהלים. התכנית הצליחה בסיועיתא דשמיא, הוא עבר איתי מאהל לאהל והצלחתי להעלות על דף כשישים שמות של ילדים, שוודאי ירצו מוסדות חינוך חרדיים. ואז זרקו אותי ב"בושת פנים" עם כמה בעיטות מהמעברה, ו...העיקר שהסחורה בידיים שלנו.

כאשר חזרתי לב"ב סיפר לי את דברי החזו"א, השתוממתי והשתוממו כולם מחזונו. ולמדתי כיצד מנת אטריות הצילה שישים ילדים, שיש להם זכות אבות.

(להגיד)

וברך פרי בטןך (ז, יג)

אספר לכם מעשה שהיה:

ברוסיה, לפני המלחמה, חי יהודי עשיר מופלג בשם דיויס. הוא "החזיק" בכספו את כל עולם הישיבות בליטא, ברוסיה ובפולניה. כל ראשי הישיבות, הגדולים והמפורסמים ביותר, היו פוקדים את מעונו ואף מתאכסנים בו.

אחרי המלחמה הוא נותר עני ואביון. הבולשביקים הקומניסטים, לקחו ממנו את הכל. הוא הגיע לירושלים בעירום ובחוסר כל, וכך נפטר.

אבל היו לו שני חתנים, גדולי תורה, האחר היה ראש ישיבת טעלז, והשני הרב של טעלז. הוא נהג לומר: "מכל רכושי הרב נותרו לי שני יהלומים", כשהוא מתכוון בדבריו לשני חתניו.

במה זכנ אותו אדם לשני חתנים כה מופלגים? כמוכן היו לו זכויות עצומות של החוקת תורה, אולם למעשה היתה כאן סיבה נוספת:

פעם הגיע רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל למעונו של דיויס כדי לבקש את תמיכתו. היה זה ביום חורפי, והדרכים היו מליאות בבוץ. נעליו ובגדיו של רבי אלחנן התלכלכו מהבוץ, והוא הרזה לעצמו כיצד יוכל להיכנס לביתו של העשיר, והלא ילכלך את השטיחים היקרים ואת הכסאות המרופדים.

רבי אלחנן הכיר היטיב את מבואות הבית, וידע כי יש אפשרות להיכנס איליו גם דרך המטבח, שם אין שטיחים, ושם יוכל העשיר לקבל את פניו, וכי רק בסלון יכול העשיר להעלות את תרומתו, ולא במטבח?

הוא דפק על דלת המטבח ושתי ילדות קטנות פתחו לו את הדלת. הן הכירו אותו, ומיהרו לבשר לאביהן: "רבי אלחנן הגיע!" הן הכירו את אביהן, וידעו שביום בו ר' אלחנן מגיע איליו, נהיה לו יום "שמחת תורה".

רבי אלחנן ביקש מהן למסור לאביהן כי היות והוא מלוכלך בבוץ, הוא לא הרשה לעצמו להיכנס דרך הסלון, שמא ילכלך את הריהוט היקר שיש בו, וכי הוא ממתין לו בדלת המטבח.

כשדיויס שמע את הדברים מפי בנותיו, הוא נהיה חיוור כמו סיד. רץ למטבח ופרץ בבכי. רבי אלחנן לא הבין מה קורה פה: תמיד הלה מקבל אותו בסבר פנים יפות, בשמחה, ואילו הפעם? מה קרה? הוא פנה לדיויס ושאל: "שמא צרה התרגשה ובאה לביתך? ספר נא לי!"

ודיויס פתח את פיו, כשכביו מתגבר מרגע לרגע: "רבי'ה, מה עשיתי לך? מה פשעי ומה חטאת שככה הרבי'ה מתנהג כלפיך? למה מגיע לי שהרבי'ה מקלקל את הבנות שלי?"

רבי אלחנן לא הבין מה הלה שח: "מקלקל את הבנות שלך? הרי איני מכירן כלל!"

"אסביר לרבי'ה את כוונתי. אני עסוק מבוקר ועד ערב בזהב ובכסף. ביהלומים ובתכשיטים. כל היום אני עסוק עם סוחרים. כל יומי, מתחילתו ועד סופו, הוא ביזנע'ס. הבנות שלי רואות כל זה. חשש כבד ממלא את ליבי: מה פתאום הן תסכמנה להתחתן עם תלמידי חכמים? הלא הן לא רואות בבית, כמעט, כל זכר לתלמוד תורה? לצערי הרב, לא נותר לי זמן במשך היום ללמוד תורה.

התקוה היחידה שנתורה בליבי היא, שהן רואות את אביהן מכבד בכל ליבו ונפשו תלמידי חכמים, מארח אותם ומעניק להם מממונו – זה מלמד אותן כי גם אביהן מייקר את התורה מכל הכסף והזהב.

כעת הרבי'ה בא לביתי, ומספר לבנותי כי הוא לא מעוניין ללכלך בבוץ את הסלון, ולכן הוא עומד בכניסה הצדדית של הבית. מה הן לומדות מזה? שהשטיחים יותר יקרים מהתורה, שהכורסאות יותר חשובות מראש הישיבה! בשביל לשמור על נקיון השטיחים אפשר להעמיד את רבי אלחנן בדלת הצדדית של המטבח, ולא להכניסו בדרך כבוד הביתה! אוי ואבוי לחינוך שכזה!

"ומה ברצונך שאעשה כעת", שאל אותו רבי אלחנן.

ולפי מושגי האב כבר למד דיו. בא האבא לבקש רשות מהחפץ חיים ולקבל ברכה ליטול את בנו שיעזור לו במסחרו. "למה תפסיקו מללמוד" שאל החפץ חיים, "מה אומר לכם רבי", ענה האב, "ככל שאני רואה רבי עקיבא אייגור' שני כבר לא יצא ממנו. אז לפחות שיעזור לי בפרנסה".

"במה אתה עוסק" התעניין החפץ חיים, "ירקן בשוק" ענה "והעבודה קשה". "תמנהי עליך, למה לך לעבוד כה קשה. הרי ר'וטשילד' שני כבר לא ייצא ממך, אז למה לך לעבוד..." "מה פירוש", הזדעק "צריך לעבוד כדי לחיות!" "אכן, וצריך גם ללמוד כדי לחיות..." ("והגדת")

מאוצרות המגידים

רק באבותיך חשק ד' ויבחר בזרעו אחריהם (י, ט"ו)

בפרשה אנו רואים כמה פעמים את העניין של זכות אבות – אבותינו אברהם יצחק ויעקב "רק באבותיך חשק ד' לאהבה אותם ויבחר בזרעם אחריהם" ועוד כהנה בתחילת הפרשה ועוד.

כי מצוה גדולה או מסירות נפש של הורים יכולה להועיל לבניהם אחריהם. נזכרתי במעשה שהיה לפני שנות דור. ביום בהיר אחד החזון איש קרא לי וסיפר כי בחור מהקיבוצים בא ללמוד בישיבת פוניבז', אך הישיבה לא הצליחה לסדר לו פנקס מזון למחייתו. אם ידוע לכם, פעם היו מקבלים דף כזה בו היה כתוב לדוגמא: יעקב גלינסקי כך וכך ילדים מקבל חצי ק"ג סוכר שני ק"ג קמח וכו'. אמר החזו"א "בעיירת חדרה שם אתה ראש ישיבה, יש קצין אחראי, דרכו תוכל לפעול להשיג אישור לאותו תלמיד.

בסיום בקשתו אמרתי "יש לי שאלה לשאלו". "אני לא הרב בזכרון מאיר (שכונת מגוריו) גש להרב וואזנר" חיך החזון איש והשיב, אלא שאח"כ הסכים לשמוע את השאלה. "מדוע ואיך זכה בחור כזה ללמוד בפוניבז' מה הוא שונה מחבריו, שהרי הוא והם מאותו קבוץ?". "זכות אבות" ענה החזו"א. אתם, בני ישיבה – ישיבת בין הזמנים, אשריכם, ואספר לכם עוד בעניין הקיבוצים. בתקופת העלייה לארץ כאשר החלו להעביר על דתם את ילדי העולים מארצות המזרח, יצאנו בשליחות החזו"א למעברות. להציל אותם.

אחד הקשיים בהצלת הילדים היה לדעת מי ומי מהעולים מעוניין ללמוד במוסדות חרדיים, ולתבוע מהממשלה לתת לאותו אחד חינוך דתי. כי המפ"מניקים סגרו את מחנות העולים ניתקו אותם בכח מהרחוב החיצוני, ולא היתה גישה אליהם. בתקשורת ובממשלה אמרו כי לא ידוע להם בכלל שיש מישהו שרוצה ללמוד במוסדות דת חרדים, אין עולים המעוניינים בחינוך דתי. ובתוך המחנות איימו עליהם שמי שיתבע חינוך לא ממלכתי יישאר רעב ללחם (וכך גם עשו הלכה למעשה). אך עם כל זאת מפעם לפעם הסתננו החוצה מכתבי זעקה לגדולי ישראל: "תושיעו אותנו". יום אחד יצאנו קבוצה למחנה עולים לא הרחק מראש העין. המטרה הייתה להסתנן פנימה להציל כמה שיותר בזמן הקצר שעמד לרשותנו, למשל, להחתים יהודים על כך שהם מעוניינים בחינוך עצמאי או חינוך חרדי לצאצאיהם. כמו כן לשמוע שמות ופרטים טכניים. המקום היה מגודר. החלטנו להסתנן מתחת לגדרות התיל ולהיכנס בכל מחיר. אחד הבחורים הגביה מעט את הגדר, השני חפר עם מוט ברזל, נוצרה חפירה קטנה. מי יכול להיכנס בפתח כזה צר? יעקב גלינסקי, שהיה נמוך וקטן... נשכבתי על הארץ דחקתי את הראש ועד שהספקתי להשחיל חצי גוף כבר הבחינו בי האחראים מבפנים – שעטו אלי ברכבם משכו אותי פנימה ונתפסתי בידיהם. החברים מיהרו לשוב לבני ברק להזעיק עזרה "גלינסקי נתפס". דבר ראשון הם נכנסו מבוהלים אל החזו"א וקראו: "תפסו את יענקל'ה גלינסקי!", החזו"א לא נבהל, ולא עוד שהעלה חיוך על פניו: "לא הם תפסו אותנו, אלא הוא תפס אותם" אמר ולא יסף. הבחורים לא יכלו לרדת לסוף כוונתו, וחזרו לישיבה. ומה באמת היה שם?

רבות! שם במעברות למדתי טוב את הפסוק "שלח לחמך על המים כי ברוב הימים תמצאו" לא יאומן כי יוספר. וכך זה התגלגל: בתחילה קיבלתי כמה דפיקות ודחיפות, הובילו אותי למשרד המחנה, החלטתי לתת להם להבין שאני מדבר רק אידיש, והם חיפשו פקיד כזה שמבין והכניסו אותו אלי. מיד כשנכנס ראינו שאנחנו מכירים מסמרקנד שברוסיה. היה זה בסוף ימי המלחמה, כשגלינו למעמקי רוסיה, הרעב שם היה נורא נוראות ויהי היום ואותו בחור - שכעת פקיד- הבחין שיש לי בידיים צלחת איטריות, הוא ניגש אלי בתחנונים שאתן לו לאכול, ראיתי שהמצב שלו קשה ונענעתי קצת בראשי, הוא מיד התנפל על הצלחת ולא השאיר לי כלום. והנה כעת נפגשנו שוב... מיד הזכיר לי הוא את הסיפור, שוחחנו, עד שהוא שאל עצה איך יעזור לי מבלי שיעיפו אותו מתפקידו. השבתי לו כך: תאמר לאחראים כי תפסת דג שמן, אחד הפעילים המסוכנים ביותר,

לכן אמרתי: אל תחשב חשבונן של מצוות. יהיה דומה בעיניך, כאילו רק מצוה זו לפניך, ואין עוד. רק לימוד זה, רק תפילה זו, רק מצוה זו שבאה לידך.

ועוד אמרתי: דמה לנפשך, כאילו אתה היהודי היחיד בעולם. ומדוע? מפני שכאשר באים להתרים לדבר מצוה, משתמט כל אחד ואומר: מדוע באו אלי, הלא יש אחרים מלבדי. וכך נדחה העני מאחד לאחד, ונותר בדלותו.

כאשר יש ללכת לשיעור תורה, אומר כל אחד: מדוע אעזוב את ביתי בשעת לילה, והגשם טורד? יש משתתפים רבים בלעדי. ובינתיים, אין מנין בשיעור.

והוא הדין במה שאמרתי לך שתחשוב כאילו רק היום עליך לקיים מצוות, כדי שלא תדחה את המצוה מיום ליום, עד שתדחה כליל. וזהו שנאמר: "כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות". פתח בלשון יחיד, וסיים בלשון רבים. אלא שזוהי ההוראה לכל אחד ואחד. שיראה כל מצוה כאילו היא היחידה: "כל המצוה". ויראה את עצמו כאילו הוא לבדו בתבל: "אשר אנכי מצוך". ויראה את היום הזה בלבד: "היום" וכן לא, ואז תהיה בידכם היכולת לקיים את כל המצוות!

ובאמת ידוע הרעיון בשם הגאון מוילנא זצ"ל, וה"חפץ חיים" זצ"ל הביאו (ב"אהבת חסד" ח"ב פרק יא בהג"ה) בשם גאון אחד, והסביר בו את הפסוק (דברים ו, ו): "והיו הדברים האלה", תחשוב שאין עוד יהודי בעולם מלבדך, ועליך האחריות לקיום העולם בלימודך, שאלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ (נדרים לב ע"א), "היום", אין אלא יום זה בלבד, ואם לא עכשיו אימתי, כמה תנצלו!

ואספר -

העיר פתח תקוה נוסדה לפני כמאה שנה על ידי יהודים יראים ושלמים, ובהכוונת מהר"ל דיסקין, השרף מבריסק זצ"ל. מתי מספר היו, אבל שטח המושבה היה רחב מאד. עד היום משתרעת העיר על פני שטחים נרחבים, מפני מעשה שהיה.

השטח נרכש מידי הערבים, ולא היו מפות מסומנות כמו בזמננו. הגיעו עם הערבי לעמק השרון, ואז היה הקונה הולך במצרי השדות. כל השטח שהספיק למדוד בשעליו עד לשקיעת החמה, היה שלו.

רבי יהושע שטמפפר היה הקונה. השכים קום מבעוד לילה, התפלל עם עלות השחר, ובהנץ החמה החל בצעדה כשהערבי רוכב לצידו על החמור בצעד מהיר הלך והלך. לא היה כביש ואף לא משעול. פסע על האבנים ונתקל במהמורות, עלה גבעות וירד גאיות. השמש טפסה במעלה השמים והזעה נגרה פלגים פלגים. לא האט את צעדיו ולא התפנה לשתות או לאכול.

עוברים ושבים בקשו לשוחח ולפטפט, והוא לא עצר ולא השיב, בהתמדה חתר הלאה והלאה.

הערבי הותש, ביקש שיעצור מעט, שילגום לגימה. גם לו לא ענה. התנשם והתנשף, כבר לא צעיר היה, וגרר עצמו ממערב למזרח, ומשם צפונה.

כשהחמה עמדה לשקוע אור שארית כוחותיו ופרץ בריצה. רץ עד שהחמה שקעה, ואז קרס והתעלף.

וכל השטח היה לשלו, של בני המושבה. אילו היינו מנצלים כך את ימינו, כמה היינו רוכשים - ולעצמנו!

(והגדת)

והיה עקב תשמעון (ז, יב)

בעל הכלי יקר, עומד על הפסוק (בראשית ג, טו) "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב" - ויאמר זה גם על העבירות החמורות ע"ג גילוי עריות ופשיות דמים ודוגמתם לא יוכל יצרן להעבירך עליהם כל כך בנקל מי פתי יסור הנה ומי ישמע לו לדבר הזה לעבור עבירות ראשיות אלו, אבל בעקב דהיינו המצות קלות שאדם דש בעקבו אתה תשופנו כי יהיה נקל לך להעבירו עליהם כי היצה"ר זה דרכו שמתחיל בעקב ועולה ומבצבץ עד הראש כמו הארס של הנחש המתחיל בעקב והולך ומבצבץ עד הראש, כך היצה"ר מתחיל להעביר את האדם על המצות קלות שבני אדם דשים בעקביהם ואחר זה עבירה גוררת עבירה ויעלה מן הקלות אל החמורות עד כי עוונותיו יעברו למעלה ראש כמו שאמר (תהלים לח.ה) כי עונותי עברו ראשי. והוא משל על העבירות שהם ראש לכל העבירות לכך נאמר (איכה א.ט) טומאתה בשוליה לא זכרה אחריתה.

ישנו משל נפלא, של המגיד מדובנה, על הפסוק (איכה א.ט) טומאתה בשוליה לא זכרה אחריתה - היה אדם אחד שרצה לרכוש אריג יקר מאוד. כל מטר שם עלה 1000 ₪. הוא הלך ורכש 4 מטר מהבד הזה.

"רבי! תן לי את ידך ובא וניכנס דרך הכניסה הראשית. ניכנס ונשב בסלון. רצוני שתדריך, בבוץ שלרגליך, על השטיחים, תלכלך אותן, תשב על הכורסאות, תלכלך גם אותן, שהכל יתלכלך! או אז הן תדענה מה עיקר ומה טפל. כך יכנס להן לעצמות שהתורה, שרבי אלחנן, יותר חשובים מכל הבלי העולם הזה".

זכות החינוך הזה שהעניק לבנותיו, זכה אותו דיוס לשני חתנים גדולי תורה מופלגים.

(יחי ראובן)

שלוש העצות

לפני שנים רבות שמעתי מאחד המגידיים דרשה נפלאה על הפסוק: "כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות" (דברים ח, א). אין המקרא אומר אלא 'דרשני': פתח בלשון יחיד, וסיים בלשון רבים. מדוע. הסביר זאת בסיפור מעשה -

מעשה ביהודי תם וישר, שעלה אל הרב לשאול שאלה: "רבי, אני חפץ בכל לבי להיות לבן העולם הבא, אבל אני עם הארץ ואיני יודע מה לעשות. אין באפשרותי לקבוע עתים לתורה. הורני ארחות חיים בדרך קצרה!" אמר לו הרב: "הסכת ושמע, וחרוט בזכרוןך: דמה לנפשך כי יש רק מצוה אחת לעשותה, וכי אתה היהודי היחיד בעולם, ואין עליך לקיים מצוות אלא ביום זה בלבד!"

שמע זאת, ושמח מאד. אם כן הוא, אין קל מזאת! מיהר לצאת מבית הרב, והרב קרא אחריו בקול: "עמוד, אל תמהר לברוח, ברצוני להסביר לך את דברי!"

אבל היהודי מיהר לדרכו, וקרא מאחרי כתפיו: "אין מה להסביר, רבי! איני אטום כל עיקר, הבנתי את דבריו היטב!"

האיש מיהר אל חנותו, חנות לממכר שיירי אריגים. יהודי קשיש נכנס, בחר אריג, ושילם תמורתו. בטעות נתן שלושה דינרים במקום שניים. המוכר הבחין בדבר אבל לא אמר דבר, והקונה פנה והלך. שעת הצהריים התקרבה. האיש נעל את חנותו ופנה הביתה לאכול. "טול ידים", אמרה האישה. "מיד אגיש את האוכל".

"את יכולה להגישו מיד", ענה בעלה. "אין עוד צורך ליטול ידים!"

האישה הנדהמת נעצה בו עיניים שואלות.

"הייתי הבוקר אצל הרב, והוא פסק שאיני חייב לקיים אלא מצוה אחת. ואני כבר הנחתי היום תפילין, וגם התפללתי - הרי זה די והותר להיום. ומחר אוהיה פטור אף מזאת. כך אמר הרב, שאיני צריך לקיים מצוות אלא היום בלבד!"

פיה של האישה נפער בתדהמה. לא הספיקה לסגרו, ומישהו נקש בדלת. אדם זקן נכנס. "קניתי אצל כבודו אריג", אמר הזקן, "ועתה נוכחתי לדעת ששילמתי בדניר אחד יותר מדי".

"אמנם כן", ענה המוכר בשוויון נפש, "אך מה בכך? היום הייתי אצל הרב, והוא הורה לי לחשוב שאני היהודי היחיד בעולם. אם כך, כבודו חשוב בעיני כגוי, וטעות הגוי מותרת..."

עכשיו נפער פיו של הקשיש בתדהמה, והאשה פרצה בצווחות אימים: "הצילו, דעתו של בעלי נתבלעה עליו, הוא השתגע!" הקשיש צרח אף הוא, והאיש נס על נפשו וברח מן הבית.

ברחוב העיר עמד, ואמר לנפשו: "רגע אחד, הלא הם צודקים, מי לא יצחק לשמע הדברים? יהודי אחד, מצוה אחת, יום אחד?! הרב אשם בכל אשר קרני, הוא הורני את ההוראות המוזרות האלו!" ובצעדים נחושים שם את פניו אל הרב, לתבוע הסבר.

הרב ראה את פניו והנהן בראשו: "שבת, אפוא", אמר לו "הרי בקשתי ממך לשוב ולשמוע את ההסבר".

הוא טרם הספיק לענות, ואל הבית התפרצה אשתו: "הושיעה, רבי, בעלי השתגע!"

הרב טרח להרגיע את רוחה, ואז הופיע יהודי קשיש, נושם ונושף, לתבוע את המוכר לדין תורה...

אמר הרב: "הסכיתו כולכם ושמעו. אמנם, הוריתי לו את שלושת הדברים, אבל עתה הנני להסבירם.

ראשית, אמרתי, עליך לחשוב שיש רק מצוה אחת לעשותה. וכוונתי היתה, שהרי יש לנו תרי"ג מצוות לעשותן, והעצל אומר לנפשו: מצוה הבאה לידי, אוכל להחמיצה. אם לא אקיים את זו, אקיים אחרת במקומה. ואף באותה מצוה עצמה אומר הוא לעצמו: מה לי למהר, היא לא תברח. הוא יושב ליד הספר, ומרשה לעצמו לחלום. אמנם יש כאן מצוות תלמוד תורה, אבל היא לא תברח, אפשר ללמוד גם בשעה הבאה.

בא עני לבקש נדבה, והוא מניד בכתפיו. אמנם יש עמו מעות, אבל יבוא עני אחר, ואולי יתנם לו...

אמר לו בעל החנות – תשמע, אתה רוצה את האריג הזה, לאורך ימים ושנים.

כן.
השקעת 4000 ₪, לך תשקיע עוד 100 ₪.

במה להשקיע?
תלך לתופרת, ותבקש ממנה שבקצה של הברד, תעשה לך מכפלת, שתתפור אותו מכל הארבע כיוונים שלו.

למה? זה אריג טוב!
נכון. אבל אריג שהוא לא מקופל, והוא לא מסודר כמו שצריך, הוא יכל להתפורר לאורך זמן.

עזוב... אם זה אריג טוב, הוא יחזיק לאורך זמן.

חלפו להם כמה חודשים, כאשר בני המשפחה יושבים לאכול מסביב לשולחן, והילד הקטן משתעמם, ורואה חוט אחד בולט מהמפה, הוא נותן משיכה. חולפים להם עוד כמה שבועות, ועוד חוט הוא מוציא, וככה בס"ד משבוע לשבוע, עד שהמפה שלו הפכה להיות כמו מגרש של שש-בש... הכל הפך להיות מחורר.

אומר המגיד מדובנה – זה מה שאמר הנביא (איכה א.ט) טומאתה בשוליה לא זכרה אחריתה – גם בשוליים, יכל יצר הרע לתפוס אותך. דוקא בדברים הקטנים הוא יפיל אותך.

לכן באה התורה ומזהירה "והיה עקב תשמעון" – תשים לב לפרטים הקטנים, שבהם התורה אומרת 'כאן מתחיל היצר הרע'. תחילתו של יצר הרע, היא דוקא 'בחוטמים הקטנים', שהוא מושך החוצה, וככה הוא מפורר את המפה כולה.

האמת היא, שזאת גמרא מפורשת במסכת יומא (פ"ג, ב).

מביאה הגמרא שתי סיפורים, על דברים קלים, שהביאו לדברים חמורים, מבלי לשים לב.

אומרת הגמרא (מסכת יומא פ"ג, ב) - מים ראשונים האכילו בשר חזיר מים אחרונים הרגו את הנפש

מביאה הגמרא מעשה שהיה, בשעת השמד. הגויים אסרו על האנשים לאכול בשר כשר, ואסרו על היהודים שהיו להם מסעדות, למכור בשר כשר, אז מה עשו?

היות והיה להם מסעדות, ובמסעדות הם צריכים להמשיך לכלכל את עצמם, התחילו למכור בשר טרף. אבל היות שהיו באים יהודים, והם לא היו רוצים להכשיל אותם, אז הם קיימו שתי מערכות נפרדות של כלים, ושני מערכות נפרדות של בישולים.

כתוב בחז"ל – שאותו מוכר, שהיה בבעל המסעדה, עשה לעצמו סימן – לכל אחד שמגיע, הוא נותן לאכל לחם, וכאשר הוא מגיש לו לחם, אז אם הוא יראה שהאיש ניגש ליטול ידיים, הוא ידע שהוא יהודי, ואם הוא יהודי, הוא יתן לו לאכול בשר כשר. אם ניגש ישר, תופס את הלחם ומנגב את החומס, אז הוא ידע שהוא לא יהודי.

אומרת הגמרא – נכנס יהודי אחד, ואיך שהוא נתן לו את הלחם, הוא התחיל לאכל, מבלי ליטול את הידיים, ובלי לברך. הגיש לו בשר חזיר.

הסתיימה הסעודה, שאל אותו הלקוח – כמה מגיע לך?

50 ₪.

אבל אתמול שילמתי 40 ₪!?

אם שילמת 40 ₪ אתמול, אז כנראה שאכלת אוכל כשר.

מה, האכלת אותי חזיר!?!?

כן.

אוי ויי, מה עשית!?

תשמע, אנחנו עושים בדיקה פשוטה – אם אתה ניגש ליטול ידיים, אם אתה מברך, אנחנו יודעים שאתה יהודי. אתה נכנסת, ולקחת איתך ישר את הלחם וניגבת איתו את החומס, אז הבנתי שאתה לא יהודי!

אומרים חז"ל - מים ראשונים האכילו בשר חזיר – היו שואלים יום לפני את אותו אדם – תגיד לי, יש סיכוי שאתה תאכל אי פעם חזיר? אני חזיר! בחיים לא! אני מוסר את הנפש שלי על בשר כשר!

והנה על עבירה קלה "והיה עקב תשמעון" – מצוות שאדם דש בעקביו, נטילת ידיים, הביאו את האדם לאכל חזיר!

אומרת הגמרא - מים אחרונים הרגו את הנפש – מים אחרונים גרמו לאדם, להרוג את אשתו:

מספרת הגמרא – פעם הגיעו שלושה תנאים לאכסניה, ובאותו יום זה היה ערב שבת. הם חיפשו מקום איפה להניח את המטלטלין, אז שאלו

את בעל המלון, אם יש לו כספת. אמר להם כן, שיש לו כספת.

אמרו לו שהם רוצים להפקיד את הכסף שלהם בכספת שלו.

אומרת הגמרא, ששלושת התנאים היו ר' יהודה, רבי יוסי מאיר. ר' מאיר שואל את בעל המלון – תגיד לי, איך קוראים לך?

ענה לו – כידור.

אמר ר' מאיר לר' יהודה ור' יוסי – אני אצלו לא שם כסף! למה לא??

אומרת הגמרא – היה ר' מאיר בודק בשמות, ולכן אמר – איך אפשר לתת כסף בידיים, למי שקוראים לו כידור, שהתורה אומרת שאי-אפשר להאמין לו, שנאמר (דברים לב, כ) "כי דור תהפוכות המה בנים לא אמן בם".

אומרת הגמרא, שר' יהודה ור' יוסי, לא דקדקו בשמות, והיות וכך, הם נתנו לו את הכסף. ערב שבת, באו אחר-הצהריים, ונתנו את הארנקים שלהם למשמורת. ר' מאיר לא שם אצלו את הכסף, אז איפה המקום הכי בטוח? בבית קברות.

הלך ר' מאיר, חצי שעה לפני כניסת שבת לבית הקברות, חפר ליד קבר מסוים, שם הכסף וכיסה. יום ראשון בע"ה נבוא לקחת את הכסף.

יום שבת בבוקר, מספרת הגמרא, אכלו שלושת התנאים בבית המלון, מגיע אדון כידור לשלושת התנאים ואומר להם – איזה חלום חלמתי בלילה, פחד פחדים!! מה קרה?

אבא שלי בא אלי בחלום, ואמר לי שאני יבוא מהר בבוקר בשבת, יש לי "בוכטה ליד הראש" מישוהו שם לי ארנק ליד הראש, אמר לי לבוא מהר לקחת את זה. אפשר לסמוך על החלום או לא???

אמרו לו – אה... חלומות של שבת.. הם באים מעודף אוכל, לכן יש לך מחשבות על כסף. תשמור דיאטה.

רץ מהר ר' מאיר לבית הקברות, שאדון כידור לא יחליט פתאום לעשות סיור ברגע האחרון, לראות אם אבא שלו צודק או לא.

ביום ראשון אומרת הגמרא, באו ר' יהודה ור' יוסי לאדון כידור – בבקשה תביא הכסף.

איזה כסף?! על מה אתם מדברים??

אמר להם ר' מאיר – אמרתי לכם אה?! "כי דור תהפוכות המה בנים לא אמן בם" למה לא שמעתם בקולי!?

אמרו לו – לא אמרת לנו במפורש לא לשים אצלו, אמרת שאתה בודק בשמות, אבל אם היינו יודעים שאתה ככה, לא היינו שמים אצלו.

אומרת הגמרא, שהם החליטו לקחת אותו לחנות של יין, את אדון כידור, אולי ישקו אותו איזה כוסית, יקבל כמה סיבובים בראש ואז יתחיל לזמר.

בחנות של היין, אומרת הגמרא, הם הבחינו שעל השפם שלו יש עדשים.

אחרי שראו את העדשים, אמרו – טוב לא צריך ללכת לחנות של היין, יש פטנט יותר טוב.

הלכו בחזרה לבית המלון, עלו לחדר איפה שיושב בעל המלון, ואמרו לאשתו – תשמעי, בעלך אמר שהארנקים שהוא הביא, תתני לנו,

והראיה שהיום בבוקר אכלתם עדשים, נכון!?

נכון. רק אני והוא אכלנו עדשים!

הלכה והוציאה את הארנקים ונסעו הביתה.

בצהריים חוזר אדון כידור הביתה.

שואלת אותו אשתו – מה קרה לך?! התחרטת? אמרת יש שתי

ארנקים, יש פרנסה לכמה חודשים, ופתאום השתבשה עליך דעתך? על מה את מדברת!?

הגיעו לכאן הרבנים, ואמרו שאתה אמרת לתת להם את הארנקים, והראיה הם אמרו – שאכלנו עדשים.

אני אמרתי עדשים?! לקח מארוך והוריד לה את הראש!

אומרת הגמרא - מים אחרונים הרגו את הנפש – אם הוא היה נוטל ידיים למים אחרונים, והוא היה מנקה את הפה שלו, כדי לברך ברכת המזון כראוי, לא היו נשארים לו עדשים על השפם.

רואים מכאן, שממצוות קטנות, מדברים קטנים ביותר, יכל אדם להגיע לעבירות הגדולות ביותר.

רבותינו מלמדים אותנו, שתחילת ההידרדרות בכל דבר, כמו שכותב הכלי יקר (פרשת בראשית) – הכל מתחיל מדברים קטנים.

בספר **דבר בעתו** הוא מביא, שהט"ז שלח את בניו להתחקות אחר דמותו של שבתאי צבי – שם רשעים ירכב.

הוא שלח אותם ואמר להם – לכו תראו מי הוא, אומרים שהוא אדם גדול.

הם הלכו לבדוק מי הוא. הם חזרו הביתה וסיפרו כמה דברים אודותיו, אמר להם הט"ז – הוא משיח שקר.

סיפרו הבנים, שהוא ישן אפרקדן, והוא קשר את נעלו הימנית לפני נעלו השמאלית.

אמר להם הט"ז – מי שלא מקפיד על דברים כאלה, משיח הוא כבר לא יכל להיות.

לכאורה, יאמר האומר – מה זה נפקא מינה נעילת הנעליים!?

התשובה היא – כן! "והיה עקב תשמעון" זה המצוות שאדם דש בעקביו. מהדברים הקטנים, מגיעים לדברים הגדולים.

רבותינו, וכך מביא גם ר' אהרון קוטלר בספרו, שישנם דברים שבכלל אצלנו, אינם נחשבים לעבירה, והדברים הללו, הביאו לעבירות החמורות ביותר.

כותב ר' אהרון קוטלר (בספרו **משנת רבי אהרון, חלק א, עמוד קכ"א**) – הנה אביא לך דוגמא, האם מישוה מאיתנו חושב שחמדת הממון מהווה עבירה?

מביא רבי אהרון קוטלר תוספתה, שמופיעה בסוף מנחות, על בית שני – מכירים אנו בהם שהיו עמלים בתורה וזהירים במעשרות.

שואל המדרש – ומפני מה גלו? מפני שאוהבים את הממון, והיא שגרמה להם לשנאת חינם, כי הרוחניות אינה מביאה לשנאה, רק אהבת החומריות, היא שגרמה.

שואל ר' אהרון קוטלר – מי שמע על חמדת ממון שתיבא לשנאת חינם!? אדם אוהב כסף, זה יביא אותו לדבר הנורא ביותר!?

ואומר – כן. בן-אדם שהוא חומד ממון, זה אדם שאין לו אמונה בקב"ה.

בשביל מה אתה צריך ממון!? אדם שאוסף כסף, אוסף רכוש, זה אדם שרוצה שיהיה לו בטחון כלכלי.

למה אתה רוצה בטחון כלכלי?

כי אתה לא רוצה להיות בטוח בקב"ה, אתה לא רוצה להיות דואג ליום המחר. אתה רוצה שיהיה לך כסף בבנק, כדי שתהיה רגוע.

אומר ר' אהרון קוטלר – מחמדת הממון הגיע לחורבן הבית.

וכך כותב הרב וולבה בספרו עלה שור, פרק ב' עמוד קפ"ט – גוף האדם מורכב ממיליוני תאים קטנים.

בא נעשה מהפך במחשבה – כשאדם רוצה לדעת, איך תרופה עובדת.

תרופה עובדת, כאשר מכניסים לשם מ"ג אחד של חומר מסוים, שאם תיקח ממנו במקום מ"ג אחד, שלושה מ"ג בבת אחת, זה ירעיל את האדם.

רואים לפעמים, אומר הרב וולבה, שמ"ג אחד יכל לרפאות את האדם, ומ"ג אחד נוסף יכל להרע לו, ולהרוג אותו.

זה מראה, אומר הרב וולבה, שאסור לאדם לזלזל אפילו בפירור הכי קטן של מצוה, ועל זה הוא מביא פסוק (זכריה ד, י) "מי בז ליום קטנות".

עפ"י זה, מבארים רבותינו גמרא מפורסמת מאוד (מסכת עבודה זרה יח, א) – תנו רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון לבקרו אמר לו חנינא אחי אי אתה יודע שאומה זו מן השמים המליכה שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה [ומקהיל קהלות ברבים] וספר מונח לך בחיקך אמר לו מן השמים ירחמו אמר לו ר' יוסי בן קיסמא אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש אמר לו רבי מה אני לחיי העולם הבא האם יש לי סיכוי לקבל חלק בעולם הבא? אמר לו כלום מעשה בא לידך יש לך איזה סיפור על מעשה טוב שעשית? אמר לו מעות של פורים נתחלפו לי במעות של צדקה וחילקתם לעניים אני הייתי גבאי צדקה. היה לי בכיס שקית של צדקה, ובכיס השני, היה לי ארנק, שהכנתי כסף לסעודת פורים. בטעות הוצאתי את הכסף של סעודת פורים, ונתתי את זה לצדקה. אז במקום ללכת ולקזז את הכסף שהיה לי בארנק של הצדקה, נתתי את שניהם לצדקה אמר לו אם כן מחלקך יהי חלקי ומגורלך יהי גורלי.

שואלים המפרשים שאלה נפלאה – ברגע שהוא פוגש אותו, הוא מוכיח אותו – תשמע, שמעתי עליך שמועה, שלמרות שאתה יודע שהאומה הזאת, משמים המליכו אותה, והיא אסרה ללמד תורה, שמעתי שאתה מקהיל קהילות ברבים, וספר תורה מונח לך בזרועך, תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש.

אחרי זה הוא שואל אותו – תגיד, יש לך איזה מעשה טוב שעשית?

למה זה שהוא מקהיל קהילות ברבים ומסכן את נפשו, זה מעשה רע!?

מה הוא שואל אותו – כלום מעשה בא לידך?!

מה מעשה! אני מסכן את החיים שלי, זה לא מעשה מספיק טוב!?

שאלתי אותך – מה אני לחיי העולם הבא? ומה היית צריך להגיד לי?!

"אדם שמסכן את נפשו להרבצת תורה, מובטח לו גן עדן!"

שואלים המפרשים – למה הוא התכוון בזה שהוא שאל אותו כלום מעשה בא לידך?

עונים המפרשים כמה תשובות.

אחד התשובות שכתוב במפרשים, הרמב"ם אומר, שצריך שתהיה מצוה אחת נקיה, כדי לזכות לעולם הבא, לכן הקב"ה נתן לנו 613 מצוות, כדי שאדם צריך שתהיה לו מצוה אחת נקיה, שבזכותה הוא זוכה לחיי העולם הבא.

כל מצוה שיש בה סרח של כבוד, או רצון לקבלת שכר, איננה מצוה נקיה. צריך מצוה, שתעשה אותה אך ורק לשם שמים. צריך האדם לחיות 90 שנה, כדי שתבוא לו מצוה אחת שהיא לשם שמים.

לכן הוא שאל אותו – כלום מעשה בא לידך האם יש לך מצוה אחת נקיה?!

אבל ביאור נוסף, שנאמר שם בגמרא – זה שהאדם לפעמים עושה מעשה של גבורה, זה שאנשים לפעמים מוכנים להקריב את הנפש, למען הקב"ה, זה מעשה חד פעמי, שיכל לקרות רק פעם בחיים.

יכל אדם לעשות פעולה, שלכאורה, מי שעומד יגיד – מה, כזו פעולה הוא עשו לכבוד הקב"ה! ברגע אחד, הוא לבש לעצמו מן כתר של גבורה, ואמר "אני הולך לעשות את המעשה הזה!", אבל זה לא יכל לחזור על עצמו, יום יום, שעה שעה.

שאל אותו ר' יוסי בן קיסמא – כלום מעשה בא לידך? אל תספר לי שאתה מקהיל קהילות ברבים, את זה אני יודע, בא תספר לי מה קורה אצלך בחיי היום יום, והמעשים הקטנים שקורים אצלך כל יום בבוקר, שמה אתה גם משתמש בגבורה הזאת?!

אמר לו – כן. גם שם אני משתמש.

אם ככה – מחלקך יהי חלקי ומגורלך יהי גורלי.

עפ"י זה מבאר הרב ז'ולטי זצ"ל, את מה שאומר רבינו יונה, בביאור המשנה בפרקי אבות, פרק ה' – עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכלם...

כולנו יודעים, שהניסיון העשירי שהיה לאברהם אבינו, היה ניסיון העקידה, שהקב"ה אמר לו "עתה ידעתי כי יראה אלוקים אתה"

בא רבינו יונה ואומר – לא. הניסיון העשירי לא היה העקידה, זה היה הניסיון התשיעי. מה היה הניסיון העשירי? קבורתה של שרה.

הקב"ה אומר לו – הארץ הזאת שלך, ופתאום הוא צריך לשלם 400 שקל כסף, כדי לרכוש את המערה.

היה צריך לשאול אברהם אבינו את הקב"ה – רגע, שלי הארץ או לא שלי?!

אבל הוא לא שאל!

אומר הרב ז'ולטי – אדם שעובר את העקידה, מה זה בשבילו הניסיון הזה של קבורת שרה?!

הכל מתגמד לעומת העקידה.

אומר הרב ז'ולטי – היא היא הנותנת. מעשה שאדם עושה פעם אחת בחיים, אדם מקבל כוחות, אני לובש על עצמי כח של גבורה, אבל דברים שנעשים יום יום, לבחון אותך שם בפעולות הקטנות, זה מהווה מבחן, עד כמה אתה דבוק בקב"ה.

זה הפשט של "והיה עקב תשמעון" במצוות הקלות, שאדם דש בעקביו.

(ברוך שאמר)

בצאתו, שמעם מחליפים רשמים: אם שמירת הכשרות חמורה פחות מלשון הרע, אולי באמת הגזימו בה...

ואם הפסק בברכת המזון הוא כהפסק בתפילה, אולי מותר לענות בתפילה לשיחת טלפון, ולהציץ בה לכותרת בעיתון...

אז אולי כדאי שלא ליידע... (והגדת)

"כי אם שמר תשמרון את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשותה" (דברים יא, כב).

יודעים דברי רש"י (ויקרא כב, לא. דברים ד, ו) "ושמרתם ועשיתם", "ושמרתם" זו משנה, "ועשיתם" זה המעשה. אם כן, מהו כפל הלשון "שמור תשמרון", כך דרשו בספרי (עקב יב): רבי שמעון בן יוחאי אומר, משל לשני אחים שהיו מסגלים ממון אחר אביהם, אחד מצרף דינר ואוכל ואחד מצרף דינר ומניחו. זה שמצרף דינר ואוכל נמצא שאין בידו כלום, וזה שמצרף דינר ומניחו נמצא עשיר לאחר זמן. כך תלמיד חכם לומד שנים או שלושה דברים ביום, שנים או שלושה פרקים בשבת, נמצא עשיר לאחר זמן. ועליו נאמר: "וקובץ על יד, ירבה" (משלי ג, יא).

ואספר –

אברך בא, והציג עצמו. הוא מתגורר בבני ברק, ומכהן כרב בית כנסת ברמת גן הסמוכה. ביום שלישי הם עומדים לערוך סיום מסכת ליד שולחנות ערוכים, "סעודה לגמרה של תורה" (שיר השירים רבה א, ט), עם תזמורת כדת וכדין, ומבקש שאבוא לדבר לכבודה של תורה.

"נו, ודאי. אם ירצה השם, בלי נדר. איזו מסכת מסיימים?" אני מתעניין. "תענית", הוא משיב.

נו, באמת, כזה טרם, סעודה ותזמורת ונאומים, על שלושים דפים שרובם אגדות, אחת הקטנות והקלות שבמסכתות?! מילא, מסכת שבת על למעלה ממאה וחמישים דפים, והלכותיה החמורות. כתובות על מגוון נושאים, יבמות על חשבונותיה, מסכתות מסדר קדשים. אבל תענית?!

"ובמשך כמה זמן למדו את המסכת?"

"במשך שבע שנים".

איזה הערט? שבע שנים!

"שיעור חדשי", אני שואל בנימוס.

גם אז, בשבע שנים כתשעים חדשים. שני שלישי עמוד לשיעור, ועוד אגדות –

"לא", הוא עונה, "שיעור שבועי".

"שיעור שבועי? ועל זה עורכים מסיבה? עצרת התעוררות היה צריך לעשות!"

בשבע שנים למעלה משלוש מאות וחמישים שבועות. במסכת שלושים דפים. הוה אומר, עמוד בשישה שיעורים, חודש וחצי. ממש כמו בשיבות! ואז הוא אומר לי: "כן, השיעור ניתן בשבת, לאחר התפילה במשך כעשר דקות בלבד" –

והתמונה השתנתה מן הקצה אל הקצה.

יהודים טובים באים לתפילה, שומעים קריאת התורה ומתפללים מוסף. בבית מחכים. החמין על הפלטה, ויש לנוח מעמל השבוע. ונשארים לעוד עשר דקות, לשמוע כמה שורות מענינות, הרבה סיפורים ואגדות. ובכל פעם לומדים חמש עד שבע שורות. וכך, שבוע אחר שבוע, חודש אחר חודש –

ומסיימים את המסכת –

"ודאי שאני בא! לא זו בלבד, אף אומר "הדרן" על המסכת!"

כמה שמח.

הגעת, ואור בעיניים. עשרות יהודים מסבים לשולחנות ערוכים, שמחים בשמחת התורה, והתזמורת מרעישה. האברך ערך את הסיום ואחד המתפללים אמר את הקדיש והכל איחלו "מזל טוב" – ממש "יום חתונתו, זה מתן תורה" (תענית כו ע"ב) – וקמתי לדבר.

מסכת תענית מסיימת בשתי מימרות. האחת שייכת למשנה האחרונה במסכת, שבט"ו באב וביום הכפורים בנות ירושלים היו יוצאות ומחוללות בכרמים. ואמרו בגמרא: תנא, מי שאין לו אשה, נפנה לשם. תנו רבנן,

יש בשולחן ערוך דין תמוה. כלומר ההלכה פסוקה, אבל המציאות לא מובנת: "אכל ואינו יודע אם ברך ברכת המזון אם לאו, צריך לברך מספק, מפני שהיא מן התורה. ככתוב (דברים ח, י): "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך" (אורח חיים קפד, ד), ומקור בתלמוד הירושלמי (ריש ברכות).

תשאלו מה תמוה כאן. אז אספר –

ה"חתם סופר" זצ"ל שקוע היה כל כולו בעולמה של תורה. בפלפול ההלכה, בלימוד התלמידים, בתשובותיו להלכה. לאחר השיעור שמסר לבני הישיבה היה שב לחדרו, מותש. עיין בשאלות ההלכתיות שהגיעו אליו מכל קצווי העולם היהודי ובתוך כך אכל בפזיז נפש את העוגה שהגיש לו משרתו. כל מעייניו, בשאלות הסבוכות. ראה המשרת, ונחמץ ליבו: עוגה כה טעימה, פשע הוא לכרסמה כך, בהיסח הדעת. עוגה כזו יש לאכול בריכוז, למצות את טעמה, להתענג על כל לעיסה... הרב אינו מודע כלל ועגה, אחת היא לו אם אוכל הוא אם לאו, דברי התורה מתוקים בפיו מדבש ונופת צופים. החליט לעשות חסד עם העוגה, ולאכלה בכוונה כדבעי. אמר, ועשה. ה"חתם סופר" התיישב במקומו ושקע בעיון בהמון המכתבים. הבחור נשא את העוגה בצלחת, ואכלה בעצמו בחדר החיצון. את הצלחת הריקה ובה שרידי הפרורים הציב בפאתי השולחן.

ה"חתם סופר" סיים את העיון במכתבים, ובמהלכו גיבש את התשובות ההלכתיות. נשא עיניו אל הבחור, ושאל: היכן העוגה?"

נדהם, אך התעשת מיד: "הרב אכל, האיני זוכר?"

איזו עזות!

השיבו ה"חתם סופר": "האמת היא שאיני זוכר האם אכלתי, טרוד הייתי בעניי השאלות". אבן נגולה מעל לבו של הבחור. "אבל זאת יודע אני לבטח, שלא ברכתני –

ואם לא ברכתני, לא אכלתי!"

והאבן העניקת שבה וסקלה את לבו!

ואני שואל: ה"חתם סופר" לא זכר אם אכל, אבל ידע לבטח אם ברך –

מדוע אצלנו קורה שאיננו זוכרים אם ברכנו, אבל יודעים לבטח שאכלנו?!

נו, באמת, איזו שאלה. כי מעיניו של ה"חתם סופר" היו בברכה, ושלנו באכילה!

ה"חתם סופר" לעס בפיו, ומוחו הגה בדברי תורה. ואנו ממלמלים בפיו, ובמה הוגה מוחנו!

לא רבים יודעים את הדין שנפסק בשולחן ערוך (אורח חיים קפג, ח): "לענין לשאול בברכת המזון מפני היראה או מפני הכבוד, יש מי שאומר שדינה כתפילה!"

דין הפסק בברכת המזון, כהפסק בתפילת העמידה!

ויותר –

מובא בשם המגיד ממזריטש זצ"ל שיש להקפיד בברכת המזון עוד יותר מבתפילה. לפי שהתפילה מדרבנן, וברכת המזון מדאורייתא!

אבל יתכן שלא כדאי לפרסם דין זה, ומשום מעשה שהיה.

ה"חפץ חיים" זצ"ל ביקש מהאברכים שעסקו במכירת ספריו בעיירות ישראל, שבבואם ידרשו ברבים בענין שמירת הלשון, חשיבותה וחומרתה.

הגיע אחד מהם לעיירה שאנשיה אינם בני תורה. קם ודרש. אמר: "מורי ורבותי, כשרות המטבח היהודי מושרשת ברוך השם, איש אינו חשוד לרכוש בשר שאינו כשר, ומי מדבר על בשר 'דבר אחר'!"

"חלילה וחס!" הזדעזעו כולם.

"יכולם מפרידים הפרדה מוחלטת בין בשר וחלב, ומקפידים על שמירת שש שעות מלאות מארוחת הבשר לאכילת מוצרי חלב" –

"ודאי!" הנהנו כולם.

"ובכן", רעם קולו, "דעו לכם: המתנת שש שעות, מנהג הוא, המעוגן בהלכה. איסור בשר עוף בחלב, מדרבנן. בשר חזיר, לאו אחד על כל 'כזית', וכמה 'כזיתים' עלולים לאכול –

ובדיבור אחד של לשון הרע, עלולים לעבור על שבעה עשר לאוים מדאורייתא, וחמור ענינה כשלוש עברות החמורות, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים (ערכין טו ע"ב)!"

נדהמו.

ורש"י). ויש להבין מה משמיענו הכתוב כך שעץ החיים היה באמצע הגן. ואם היה בצידו, מה.

אבל דבר גדול השמיענו. הגדרת נקודת אמצע העיגול היא, שהמרחק אליה שווה מכל נקודה בהקפו. ממזרח, ממערב, מצפון ומדרום. כך גם "עץ החיים" בגן העדן, חיי הנצח בעולם הרוחני. דרכך אליהם אינה ארוכה יותר מדרכי!

הלא תבין, אותי נטעה ההשגחה העליונה בליטא, העניקה לי חינוך בוילנה, הפגישה אותי עם רבי ישראל מסלאנט, נטעה בי את המחשבה לכתוב ספרי הלכה ומוסר בענין שמירת הלשון. נתנה לי את הכלים, את הכשרונות וההזדמנויות, והייתי ל"חפץ חיים". ואתך שתלה ההשגחה העליונה בגרמניה, וניתן לך חינוך "תורה עם דרך ארץ", והיית לרופא חרדי המקפיד על שמירת המצוות ועוזר לבריות ומקדש שם שמים ומקדיש עתים לתורה –

ומכל אדם אין דורשים, אלא כיכלתו!

כמה נפלא!

והיכן ראינו כעין זה? בבנות ישראל, שכולן יוצאות ומחוללות בכרמים, כולן לבושות בגדי לבן שאולים, כדי שלא לבייש מי שאין לה, וכולן מכריזות על ידן. היפות ומעלתן, המיוחסות ומעלתן, אף המכוערות אינן שונות, מחפשות מי שיקח מקחו לשם שמים. ומה! אשה לאיש (מועד קטן יח ע"ב), כולן ימצאו זווגן –

לפיכך הסמיכו לזה את המימרה השניה, שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים, דהיינו עיגול. והוא כביכול, במרכז. וכל אחד מהם עומד במקומו שלו במעגל: ל"חפץ חיים" מקומו שלו, ולרופא מקומו שלו. וכל אחד מורה באצבעו למרכז, כולם קרובים במידה שווה, כולם עובדים לקל אחד –

בתנאי אחד, כמו שאמר ה"חפץ חיים": שכל אחד עושה כיכלתו!

מקיים המצוות כיכלתו, מקדש שם שמים בסביבתו כיכלתו, ולומד תורה כיכלתו!

האברך יכול ללמוד יומם ולילה, וחייב ללמוד יומם ולילה.

העובד יכול ללמוד משנה בבוקר, שיעור בערב, וחייב ללמוד.

אבל גם לאברך וגם לעבוד יש 'כיסא אויר' קטנים, רווחים זעירים 'בין הזמנים'. חמש דקות פה, חמש דקות שם. מה אפשר כבר לעשות בחמש דקות. נותנים להם להתאדות.

מה אפשר לעשות?! אתם הראיתם, את הוכחתם מה ניתן לעשות!

בעשר דקות בכל שבת, עשר דקות בלבד, ולבסוף מסיימים מסכת!

איזו מסכת מתחילים כעת ללמוד, שאלתי את הרב.

מסכת ביצה, ענה. מסכת לא קלה.

אז יש לי הצעה, אמרתי. מעכשיו, שתים עשרה דקות –

חמש עשרה, קראו מהקהל.

אשרם, ואשרי חלקם! כשיסיימו, נכין "הדרן"...

(והגדת)

יפיפות שבהן אומרות תנו עיניכם ביופי, מיוחסות שבהן אומרות תנו עיניכם במשפחה, מכוערות שבהן אומרות קחו מקחכם לשם שמים.

והמימרה השניה: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכל אחד ואחד מראה באצבעו. שנאמר: "ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה [ובכל מקום שנאמר "זה", יש בו גלוי כהוראה באצבע: החודש הזה לכם, זה קלי ואנוהו, וזה מעשה המנורה, ועוד] קוינו לו ויושיענו, זה ה' קוינו לו, נגילה ונשמחה בישועתו" (ישעיה כה, ט). וכתב מהרש"א: "מפורש במפרשים שהוא דבר סוד", ואין לנו עסק בנסתרות.

אבל יש להבין, מה ענין המימרה הזו לכאן. קשה לומר שכל הענין הוא הסמכת מחול למחול.

אסביר לכם, אבל אפתח בסיפור –

מעשה ברופא חרדי מגרמניה, יהודי טוב, מקפיד על קלה בחמורה ומקדש שם שמים בכל הליכותיו, ששמע על עולם התורה הפורח בליטא.

הסתקן. מצא ממלא מקום ויצא לחופשה קצרה. נסע למרכזי התורה ועינו לא שבעה מראות: מאות מאות בחורים השקועים בריתחא דאורייתא ומתנצחים בסוגיות שאינו מכיר, במסכתות שמעולם לא למד. סלבוודקה ומיר, גרודנא וטלו, קמניץ וקלעצק, פוניבז' וראדין.

חלשה דעתו. נכנס אל הכהן הגדול, רבם של ישראל, ה"חפץ חיים" זצ"ל, הציג עצמו ושאל בדכדוך: "רבי, מה אני לחיי העולם הבא?"

"תנוח דעתך", ענהו הצדיק, "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא!"

"כן", התמרמר משנה זו אף הוא יודע. "אבל איזה חלק יהיה לי?"

עד עתה שמחתי בחלקי, מי ידמה לי ומי ישוה לי. רופא חרדי, שומר תורה ומצוות, עוזר לאנשים כיכלתו, מרפא מדוים ומאריך חיים. משתתף בשיעורי תורה ופעיל בעניני הקהילה. מחנך בניו בדרך וסולל נתיבו ל'מזרח' בגן העדן. אבל עכשיו, כשהתודעתי לעולם התורה התוסס, לממיתים עצמם באהלה של תורה, מרבים תורה ומרבים בה חיים, עכשיו רואה אני למי יגיע באמת גן העדן!"

כשראה את גדולי ראשי הישיבות וענקי המשגיחים התמזער בעיניו כל כך, התגמד והתאפס. איפה ישבצו אותו שם?!

הביט בו ה"חפץ חיים" ואמר: "יתכן, בהחלט יתכן, שתהיה שכני בגן העדן!"

הוא – שכנו של ה"חפץ חיים"?

אבל ה"חפץ חיים" איש אמת הוא, ואינו חומד לצון. ודאי לא, עם אדם שבור לב!

ובכל זאת, איך יתכן?

ה"חפץ חיים" עם כל ידיעותיו וגאונותו, ה"חפץ חיים" עם כל זכויותיו וצדקותו, ה"חפץ חיים" עם ספריו וזיכוי הרבים שלו!

נשמע מופקע, האין זאת?!

"אסביר לך", אמר לו ה"חפץ חיים". והמקור – כמו כל דבר בעולם – מן התורה.

הכתוב אומר: "ועץ החיים, בתוך הגן" (בראשית ב, ט). גן העדן. "עץ החיים" הוא חיי הנצח בגן העדן. "בתוך", בתווך. היינו באמצע הגן (תרגום,

בדרך הדרוש

נשיאת פנים שמקבל תשובה מרשעים אתי שפיר, והנה פלוגתא איתא בירושלמי ר' יהושע אומר אם ישראל עושי תשובה נגאלין ור"א אומר אע"פ שאין עושי תשובה נגאלין דכתיב ושבי בצדקה והקשה שם בירושלמי לר"י מאי כדן ושבי בצדקה כיון דעושי תשובה מה צדקה יש ומשני בירושלמי צדקה יש תשובה אינם צריכין לצדקה אמר אביי כוית דר"א מסתברא דהא אמרינן במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד א"כ ש"מ שבעלי תשובה עדיפי מצדיק ובהא א"ש דבנדה שפיר משני ר"י כן קודם גז"ד דר"י לשיטתו איזיל דס"ל בירושלמי דצדקה עושה הקב"ה שמקבל תשובה מישאל א"כ שפיר משני כן קודם גז"ד הקב"ה מקבל תשובתו וזה הנשיאת פנים משא"כ לאחר גז"ד אבל לדידן דקיי"ל כר"א וכאביי הנ"ל דבעל תשובה עדיף מצדיק ולא צריך לנשיאת פנים א"כ ליכא לתרץ כתיורין הגמרא דנדה לכן הוכרח שפיר הגמרא לתרץ בברכות משום שמדקדקין עד כזית ועד כביצה ודו"ק: (חנכות התורה)

שאלו אנשי אלכסנדרי את ר"י בן חנניא וזה אחד מהם כתיב אשר לא ישא פנים וכתוב ישא ד' פניו אליך ומשני כאן קודם גז"ד כן לאחר גז"ד ונ"ל דקושית התוס' לק"מ דודאי התירוץ כאן קודם גז"ד וכו' הוא העיקר אבל התירוץ שמשני הגמרא בברכות אינו עיקר דלפי התירוץ דברכות דמשני דמש"ה הוא נושא פנים לישראל דהם מדקדקין על עצמן עד כזית כו' קשה כי העולם כמ"ש התוס' וזה דוחק גדול דהא משה אמר לישראל כי ד' אלקיכם כו' אשר לא ישא פנים אמנם אם יש אכתי קושי על תירוץ דנדה ע"כ צריך לתרץ כמו שתירצו בברכות דהא יש לדקדק בגמרא דאמר כאן קודם גז"ד כן לאחר גז"ד דין קודם גז"ד אין הקב"ה נושא פנים אבל לאחר גז"ד אין הקב"ה נושא פנים האין יכול להיות גז"ד על אדם וצ"ל דאיירי ע"י תשובה והכי קאמר אם עושה תשובה קודם גז"ד הקב"ה נושא פנים ומקבל התשובה אבל לאחר גז"ד אין הקב"ה מקבל התשובה אך לפ"ז קשה כיון דעשה תשובה מה זה נשיאת פנים ולמה צריך לנשיאת פנים אך אי אמרינן דזה גופי

ולא יהי' כך עקר פי' רש"י עקר שאינו מוליד וזה תימא, ונ"ל דאיתא בגמ' דברכות על פסוק רני עקרה לא ילדה ומקשה הגמ' משום דלא ילדה רני וכו' ומקשוין למה לא הקשה הגמ' על תחילת הפסוק משום דעקרה רני וי"ל ע"פ פשוטו ובהו יתורץ דאיתא בגמ' למה היו האמהות עקרות משום דהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים וא"כ גם כן יש לתרץ על פסוק מתחילה לא מצי להקשות משום דעקרה רני דהוי מצי לתרץ משום דהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים אבל השתא מכח דלא ילדה מקשה שפיר הגמ' וק"ל וא"כ בזה יתורץ ג"כ כאן דברי רש"י עקר שאינו מוליד כלל אבל לא שעקר ואח"כ יהי' מוליד ודו"ק: (מודרש)

יהונתן)

ואכלת ושבעת וברכת אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע כתבת בתורה אשר לא ישא פנים ואיך אתה נושא פנים לישראל דכתיב ישא ד' פניו אליך אמר להם הקב"ה איך לא אשא פנים לישראל שכתבת בתורה ואכלת ושבעת והם מדקדקין על עצמן עד כזית ועד כביצה והקשו התוס' אמאי לא משני הגמרא הכי בנדה דאיתא שם פ' תנוקת (דף ע' ע"ב) י"ב דברים

אונזער זשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "כת עיר"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע פיעה"ק צפת ת"ו

פֿרשׂת עַקב • תשע"ט ◊ גליון 321

אינטרעסאנט

הצרעה

וגם את הצרעה ישלח ה' אלקיך בם עד אבד הנשארים והנסתרים מפניה. גם בספר יהושע כתוב: "ואשלח לפניכם את הצרעה ותגרש אותם מפניכם שני מלכי האמרי לא בחרבך ולא בקשתך".

פעולת הצרעה

כתוב בגמרא (סוטה לו, א) רבי שמעון בן לקיש אומר הצרעה לא עברה עמהם את הירדן, אלא עומדת בשפת הירדן וזורקת בהם ארס ומסמאה את עיניהם ומסרסתן. רב פפא אומר שהצרעה שבימי משה לא עברה את הירדן, והצרעה שמזכיר יהושע עברה.

שתי צרעות

במדרש כתוב (במדב"ר יח, כב): שהצרעה היתה נכנסת לתוך עין ימין ושופכת ארסה, והיה העין מתבקע ונופל ומת.

במדרש אחר (תנחומא משפטים יח) כתוב ששתי צרעות היה הקב"ה מזווג לכל אחד מהגויים, וכל אחת היתה שופכת ארסה בתוך עיניו, ומיד היה מת.

ארס נחשים ועקרבים

כיצד ארס של צרעה ממיתה אנשים?

כתוב במדרש אגדה (פרשת משפטים כג, כח) שהקב"ה היה ממית שרפים נחשים ועקרבים, והיתה הצרעה באה ולוקטת את הסם שלהם, והיו מכים לעמים בעיניהם ומשליכות בהם ארס ומתים².

רוחות ושדים

בספר מרכבת המשנה (אבות פ"ה מ"ו)³ כתב כי אולי הצרעה הנזכרת היא רוח מרוחות השדים.⁴

1 זה לכאורה בשיטת רב פפא שיש צרעה שכן נכנסה לא".
2 אמנם הרמב"ן (שמות כג, כח) כתב "והאמת כי יש בה גם היום ארס מזיק וממית". וראה גם בחזקוני שכל זה אינו אלא משל, כלומר כי לא בחרב ולא בקשת אני מגרשם אלא בדבר קל.
3 המחבר הוא רבי יוסף אלשקר מגרושי ספרד, למד אצל רבי שלמה אלקבץ בתלמסאן. 4 יש לציין עוד את דעת הרס"ג ש'צרעה' הוא מלשון 'צרעת'.

והתחזקתם

התפקיד שלך עליך

לכל יהודי יש תכלית ויעוד בעולם, יש לו את התפקיד המיוחד שלשמו הוא נברא, אף אחד לא בא לעולם כפי... סתם.

האדם צריך לעשות את שלו כמיטב יכולתו ובמירב השתדלותו, ולהתפלל לה' ולבקש שיזכה למלא את תפקידו ויעודו בעולם. ואל יעלה בלבו לומר ממני כבר לא יהיה תכלית, היצר גובר עלי בכל דבר, יחפש לו הקב"ה אחרים שימלאו את התפקיד שלי. אין פזה דבר! הבורא ברוך הוא לא מותר על אף אחד. גם לא עליך.

אמת, לא חייב להיות שתפקידך הוא להפך את העולם, להיות ראש ושיבה למאות בחורים, להרצות דברים לפני אלפי איש לקרב לבם לאביהם שבשמים. יתכן שתפקידך הוא דוקא במלחמות הקטנות עם היצר, לדקדק בפרטי הלכות שאדם דש בעקביו וכדומה. אבל תפקידך חייב להעשות, ועל ידך דוקא.

וכך אומר היאוהב ישראל **והיה עקב תשמעון**, הרי בסופו של דבר תהיה מכרח לשמוע ולקיים את מה שמטל עליך. ואם לא ילך בטובות, הרבה דרכים למקום כיצד להכריח אותך שאת תפקידך תעשה, ולפעמים בדברים שאינם טובים ונעימים לך ח"ו.

לכן אומרת התורה **ושמרתם** - מה לך להמתין (לשון 'אביו שמר את הדבר') עד שיכריחו אותך מן השמים לקיים את מה שאתה צריך, הלא עדיף **ועשיתם אתם כבר עכשו**, ואז **ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיה**, תוכל לעשות את הדברים מתוך ברכה וחסד, ולא תצטרך שהמקל יגיד לך.

קורץ און טיארף

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן. כשמסתפק אדם על מעשה שעשה אם טוב, אם זה מביא לו שמחה סימן כי טוב הוא. וְהָיָה עֵקֶב אם בסופו של דבר זה מביא לך שמחה (וְהָיָה לְשׁוֹן שמחה). הרי זה סימן שתִּשְׁמְעוּן - שמצוה עשית.

(ייטב לב)

מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁאל מֵעַמְּךָ כִּי אָם לִירְאָה. מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁאל מֵעַמְּךָ בבית דין של מעלה לאחר פטירת האדם, כִּי אָם לִירְאָה - עיקר השאלה היא על היראת שמים שלו.

וּמִלְתֶּם אֶת עַרְלַת לִבְבְּכֶם וְעַרְפְּכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד. מי שיש לו קושיות על הנהגת הבורא או על דרכי הצדיקים, אומר הפסוק וּמִלְתֶּם אֶת עַרְלַת לִבְבְּכֶם וְעַרְפְּכֶם, אז לא תקשו עוד - לא יהיו לכם עוד קושיות.

(רבי יחזקאל מקאזמיר)

וְגַם אֶת הַצְרָעָה יִשְׁלַח ה' אֱלֹקֶיךָ בָּם. ברש"י שהיה מסרסרסן. הצרעה בטלה מהם את התאוות השפלות, כדי שלא יפגמו במחשבותיהם את בני ישראל הבאים למלחמה.

וְאֶכְלְתֶם אֶת כָּל הָעֵמִים. על ידי אכילה בקדושה מכלים ומשחיתים את כל העמים.

(רבי מענדיל מרימנוב)

א טיפּע גענדאנק

על ידי יראת יזכה לאמתה של תורה

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁאל מֵעַמְּךָ כִּי אָם לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ לְלַבֵּת בְּכָל דְרָכָיו וְגו'. צריך להבין הפסוק פותח ואומר "מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁאל מֵעַמְּךָ כִּי אָם לִירְאָה" משמע רק זה, ואחר כך מוסיף ואומר עוד דברים "לְלַבֵּת בְּכָל דְרָכָיו" וְגו'. אלא יש לומר דהנה התורה באה ממקום גבוה מאד, כמו שפיתוב בזהר 'אורייתא מחכמה נפקת' שייצאה מחכמת הקב"ה, ואם בן אדם יכול אדם לדבק בתורת ה' וללמוד לאמתה של תורה. אלא האדם צריך לדבק עצמו ביראת ה', ועל ידה יזכה לאמתה של תורה. כמו שאמרו חז"ל 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים', שגם התורה היא בידי שמים, ורק יראת שמים תלוי בבחירת האדם. לכן אמר משה 'וְעַתָּה' איך תזכו לתורה הנקראת 'עֵתָה' (וְעַתָּה כתבו לכם את

השירה הזאת), "מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁאל מֵעַמְּךָ" לא שתגיע לאמתה של תורה, אלא "כִּי אָם לִירְאָה", ועל ידי זה ממילא תגיע לאמתה של תורה - "לְלַבֵּת בְּכָל דְרָכָיו". (מאור עינים הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנאביל)

פניני בת עין

גם השב בתשובה רק בסוף השנה יזכה לכל הברכות

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן ... וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְגו'. יש לדקדק למה פתב לשון "עֵקֶב", ולא 'וְהָיָה אָם תִּשְׁמְעוּן' כְּדָרְכָו. יש לפרש על פי מה שכתב הרב הקדוש מפארדיטשוב זללה"ה כי חמשה עשר באב הוא התחלת השנה הבאה בתשובה, על דרך שאמרו חז"ל אַרְבָּעִים יוֹם קָדָם יִצְרַת הַיּוֹלֵד מְכַרְיִזִין עֲלָיו מָה יִהְיֶה בּוֹ, כִּף מִט"ו באב עד כ"ה אלול שבו התחיל בריאת העולם יש אַרְבָּעִים יוֹם. וְהֵנָּה בְּיָדָי הַחֶכֶם עֵינָיו בְּרָאשׁוֹ אֵינּוּ מִמֵּתִין עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה לַעֲשׂוֹת אִז תִּשׁוּבָה מֵאֵימַת הַדִּין, אֲלֵא עוֹבֵד אֶת הַבּוֹרָא בִּירְאָת הַרוממות, וְכָל הַשָּׁנָה הוּא בַתְּשׁוּבָה, וְזֶה הוּא וְדָא תִּשׁוּבָה מְעֵלָה. אָבֵל מִי שְׁאֵינּוּ בְּדֶרְגָה זוֹ מִתְעוֹרֵר רַק בְּהִתְקַרֵּב יוֹם הַדִּין, וּמִחֲמַת אֵימַת הַדִּין הוּא שָׁב בַתְּשׁוּבָה כְּדִי שִׁיכְתֹּב לְחַיִּים טוֹבִים. וְאָם תֹּאמַר שְׁכִינּוֹן שֹׁשֵׁב בַתְּשׁוּבָה רַק בְּסוֹף הַשָּׁנָה, אֵין תִּשׁוּבָתוֹ רְצוּיָה וּמְקַבְּלָת, עַל זֶה אוֹמֵר הַכְּתוּב וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן, גַּם אִם רַק בְּעֵקֶבוֹ וְסוֹפוֹ שֶׁל שָׁנָה תִּשְׁמְעוּן, אֵף עַל פִּי כֵּן וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְגו'.

א טיפּין ווארפ

וְיַעֲנֶה וְיִרְעַבֶּה וְיִאֲכַלֶּה אֶת הַמֶּן. בילקוט ראובני: מכאן שמדליקין גרות שבת, ותמוה הוא. עוד יש להבין מדוע מזכיר משה רבנו רק את החסד של המן ואינו מזכיר את החסד של הבאר. תירץ הגאון רבי אברהם ברודא (חי לפני כ-300 שנה), שמה שלא הזכיר הבאר, כיון ששתיה בכלל אכילה, ממילא כשהזכיר את המן גם הבאר בכלל. והנה איתא שאדם הראשון היה יכול לתרץ עצמו למה אכל מעץ הדעת, שהרי הקב"ה ציוה לו לא

תאכל", ויש דעה שחזה סחטה לו ענבים והוא שתה את היין, אם כן לא אכל רק שתה. אבל חז"ל אמרו הטעם שנשים מדליקין נרות, משום שהיא כיבתה נרו של עולם. ואם תאמר מדוע כיבתה נרו, הרי הוא לא עבר על דברי הקב"ה כיון שהוא רק שתה ולא אכל. לכן אמר "ויענך וירעיבך ויאכילך את המן" וקשה למה לא הזכיר הבאר, אלא על כרחך שתיה בכלל אכילה, אם כן אדם הראשון אף ששתה עבר על ציוויו של הקב"ה, מכאן לומדים שמדליקין נרות שבת, שהיא כיבתה נרו של עולם. (ילקוט האורים)

פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ לֹא תִחַמְדוּ בְּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלִקְחַתְּ לָךְ. לַמְדוּ מִכֵּאן חוֹז"ל "פְּסִלוּ לְאֵלוֹהַי לֹא תִחַמְדוּ, פְּסִלוּ מֵאֵלוֹהַי וְלִקְחַתְּ לָךְ", ביאר רבינו בחיי שלשון 'פסל' יש בו שתי משמעויות, האחד לשון פְּסַל ועבודה זרה, השני לשון ביטול ופסולת. ואם עשאה לשם פְּסַל אז "לא תחמוד", ואם פסל אותה הגוי מעבודה זרה אז "ולקחת לך". ויש לומר שכל זה מרומז בפסוק, דהנה החילוק בין שתי המשמעויות הוא בניקוד, שלשון פְּסַל מנוקד תחילתו בסגול, ולשון פְּסוּל תחילתו מנוקד בקמ"ץ. והנה תיבת פְּסַל מנוקד בסגול ותיבת זָהָב מנוקד בקמ"ץ. וזה הרמז בפסוק "לא תחמוד" כש'פסל' מנוקד כ"פְּסַף", אבל כאשר הוא מנוקד כ"זָהָב" - שהנכרי פְּסַל אותו אז "ולקחת לך". (נפלאות חדשות)

אֵל תֹּאמַר בְּלִבְבְּךָ וְגו' יֹאמַר בְּצַדִּיקְתִּי הִבְיָאֵנִי ה' לְרִשְׁתָּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת וּבְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה ה' מוֹרִישָׁם מִפְּנֵיהֶם. צֵרִיךְ לִהְיוֹן, אִם יֹאמְרוּ "בְּצַדִּיקְתִּי הִבְיָאֵנִי ה'" מֵה לֵהֶם לְהוֹסִיף "וּבְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם". ועוד, הרי לעיל כתוב "לא תוכל כלותן מהר פן תרבה עליך חית השדה", כתב רש"י והלא אם עושיין רצונו של מקום אין מתיראין מן החיה, אלא גלוי היה לפנינו שעתידין לחטוא". ולפי זה יש להקשות, כיצד יחשבו כי בצדקתם ירשו את הארץ, הלא ראייה ברורה לפנייהם כי אין זה צדקתם כי אינם יכולים לכלותם מהר מחשש חיות השדה. ויש לומר, דאמרו חז"ל אין הקב"ה נפרע מאומה עד שתתמלא סאתה, ואם כן ימצאו מענה מדוע אינם יכולים לכלותם מהר, כי עדיין לא נתמלא

לגמרי סאת אומה זו. וזהו שאמר הכתוב "אל תאמר בלבבך בצדקתי הביאני ה'", ואם תאמר למה איני יכול לכלותם מהר ומה עלי לחשוש מחיות השדה, זה בגלל "רשעת הגויים האלה" שעדיין לא נתמלא סאתם, לכן הוא אומר אל תאמר כך כי לא בצדקתך הביאך, וטעם שאינך יכול לכלותם מהר, כי ידוע וידוע לפנינו וכו'.

(בנין אריאל הגה"ק רבי שאול מאמשטרדאם)

פְּעֻשֵׁתֵי לָעֵף אִוֵּן פְּלִיזוֹת

וַיֵּעַנְךָ וַיִּרְעִיבְךָ וַיֹּאכִילְךָ אֶת הַמָּן, לְכַאוֹרָה אִם וַיֹּאכִילְךָ לֹא הֵייתָ רַעֵב וּמִדּוּעַ כְּתוּב וַיִּרְעִיבְךָ? הַסְבִּיר הַרֵה"ק רַבִּי נִפְתָּלִי מְרַאפְשִׁיץ בְּדֶרֶךְ מְלִיצָה, עַל פִּי מַה שְׂכַתוּב בְּמִדְרַשׁ שֶׁלְצַדִּיקִים יֵרֵד הַמָּן עַל פֶּתַח בֵּיתָם וּלְבִינוּנִים רַחוּק מִפֶּתַח הַבַּיִת וּלְרִשְׁעִים בְּקֶצֶה הַמַּחֲנֶה. אִם כֵּן כִּשְׁהִיָּה אָדָם נִכְבֵּד נִכְשָׁל בְּעֵבִירָה וְעַדִּיין לֹא שָׁב עֲלֵיהֶם בְּתִשׁוּבָה, כִּשְׁהִיָּה מִשְׁכִּים בְּבוּקָר לֹא הִיָּה מוּצָא אֶת הַמָּן בְּפֶתַח בֵּיתוֹ, אֲבָל הִיָּה מִתְבַּיֵּשׁ לִלְכֵת לְחַפֵּשׂ אֶת הַמָּן שְׁלוֹ, וְהִיָּה נִשְׁאָר רַעֵב.

פעם ביקש הר"ק רבי יהושע מבעלזא לאחד שיאמר לו דברי תוכחה, כמובן הלה לא רצה לומר - וכי מה יש לי לומר לרבי! אך הר"ק הפציר בו עד שנאלץ לומר, ואמר כי הרב מאריך יותר מידי בעת אמירת קריאת שמע, ויש בזה משום טירחא דציבורא. אמר לו הרב בזה איני יכול לשנות, כי הרי בקריאת שמע צריך לכוון, והכוונה הפשוטה היא על כלפנים מה שמפרש רש"י, והיות שבפרשת וְהָיָה אִם שְׂמוֹעַ יִשְׂרָאֵל אֲרוּךְ, על כן זה לוקח לי הרבה זמן.

ידועה היתה גודל מדת אהבת ישראל של הר"ק רבי לייב שרה'ס, ותמיד היה מתפלל ומייחל לטובתם של ישראל. פעם ביקר נכדו אצל הר"ק רבי מנחם מענדל מקאצק, ביקש ממנו שיאמר איזה דבר תורה מה ששמע מזקיננו, אמר ששמע על הפסוק: **וְרַם לְבַבְךָ וְשִׁכַּחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, כִּשְׁבַנִי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לֵהֶם עֲשִׂירוֹת עַל יַדֵּי זֶה רַם לְבַבָּם וַיֵּשׁ לֵהֶם יִשׁוּב הַדַּעַת, וְעַל יַדֵּי זֶה "וְשִׁכַּחְתָּ" הֵם תְּמִיד שְׂכִיחִים וּמְצוּיִים אֲצֵל הַשִּׁי"ת מִחַמַּת שֶׁאֵין לֵהֶם דַּאֲגַת הַפְּרִנְסָה, וַיֵּשׁ לֵהֶם שְׁהוֹת לְחִשׁוֹב עֲצוֹת אֵין לְהִתְקַרֵּב לְהַשִּׁי"ת.**

אין די צפתי'ע געסאלערן

והוכיח אברהם {ג}

על רבנו אברהם הלוי ברוכים זיע"א - המוכיח

"אלו באתי לספר בגדלת זה החסיד, יכלו עשרה נירים והמה לא יכלו" - במלים אלו מתמצת רבי שלמה שלומיל באגרתו¹ את גדלותו של רבנו.

שבו בנים

בהמשך מתאר עוד על מעשיו הגדולים של רבנו², שהיה הולך בשוקים וברחובות ומכריז על התשובה. אבל לא רק נאה דורש היה רבנו, אלא גם הוא עצמו היה עוסק בתקוני תשובה.

וכה היו מעשיו: הוא היה נכנס לתוך שק, ומצוה שיגרוו אותו בכל ארץ ורחב בית הכנסת כדי לבזותו ולהכניע את יצרו.

אחר כך היה עושה כמין ארבע מיתות בית דין לכפרה. היה מצוה שייסקלו אותו באבנים. ויצא מן השק, והיה לו מטה שעליו מין עשב הנקרא 'ברען נעסטלין' (=סרפד) הצורב את הבשר כמו אש, והיה נשכב עליהם בלא בגדים ומתגלגל בהם - כנגד מיתת שרפה. אחר כך היו מלקין אותו ל"ט מלקות - כנגד

1 [שפרסם ש. אסף ב'הב'ע על יד' חלק יג ירושלים ת"ש].

2 ובדומה לזה, במעט שנויים בספר 'קב הישר' פ'ק מ, [כפי הנראה העתיק הקב הישר גם הוא מאגרת של ר"ש שלומל אך היתה ביזו נוסחה אחרת מהאגרת הנ"ל].

3 באגרת ר"ש שלומל (הנ"ל) כתוב "בית הכנסת של הברבליים". אולם לא מצאתי עד הנה נזכר שהיה בצפת בית כנסת בשם זה באותו זמן, לעמית בית כנסת של אשכנזים שהיה ידוע, ואף נזכר בכתבי האריז"ל.

4 בדרך השערה נמן לומר, כי הרי מהרח"ו התעכב אחר

הרג. אחר כך היה טובל במקוה, שכאשר נמצא בתוך המים אינו יכול לנשם, וזה כנגד חנק.

והיה מקהיל קהלות של בעלי תשובה לבית הכנסת של האשכנזים³, שם היה עושה את כל התקונים שנזכרו למעלה, והיה מכריז ואומר: רבותי, ממני תראו וכן תעשו, מי שרוצה להנצל מדינה של גיהנם יעשה כך. ואכן כך היו עושים כל הנאספים ומקבלים עליהם היסורים באהבה, ובוכים במר נפש ומתודים על עונם, ולא היו זזים משם עד שנעשו בעלי תשובה גמורים.

עדות נאמנה

יש לציין כי בכתביו של רבנו חיים ויטאל מובאים כמה וכמה דברים בשם רבנו ששמעם מהאריז"ל⁴.

לדגמא נביא צטוט אחד מה שכתב בשער רוח הקודש (הובא בפרי עץ חיים שער הנהגת הלמוד פ"א): "ענין השגת האדם החכמה יש תנאים, תנאי א' הוא השתיקה ושימעט דבורו כל מה שיוכל ושללא ישיח שום שיחה בטלה, וזהו שאמרו ז"ל 'סיג לחכמה שתיקה'. תנאי ב' הוא שעל כל דבר ודבר ובכל ענין וענין שבתורה או שבספר הזהר אשר לא תבין ענינם, תשב ותבכה עליהם כל מה שתוכל להרבות בבכיה".

פטירת הרמ"ק ולא בא תכף ללמד אצל האריז"ל הקדוש, ואמנם מן היום הוא שדבק ברבו העיד על עצמו (בהקדמה לשמונה שערים): "דע מן היום אשר מורי זלה"ה החל לגלות זאת החכמה לא זזה ידי מתוך ידו אפלו רגע אחד". אמנם כפי המספר אמר הרמ"ק לתלמידיו ברמז טרם פטירתו כי האריז"ל ימשיך דרכו והיו מתלמידיו כאלו שאכן דבקו בו תכף ומיד, ומהם מצטט רבי חיים ויטאל בספריו מה ששמעו באותה תקופה שהוא עדין לא בא אל רבו, ושמא רבנו אחד מהם.

ליקוטים נפלאים פרשת עקב

לסוף חייו כראוי, וקיים את כל המצוות, יוכל האדם לשמוח. וזה לשון קודשו: 'אדון הנביאים, בא בנועם דבריו להעיר במוסר נעים, כי אין לאדם לשמוח אלא כשישמור לעשות את כל אשר ציוה ה' לעשות, אז ישמח ויגל כבודו, אבל כל עוד שיחוש, שחסר אחת מכל מצוות ה', עליו אמר שלמה 'ולשמחה זו מה זה עושה'... וכל שלא הגיע לזה אין לו מקום לשמות, כי אין נכון לשמוח מי שהוא עתיד לעמוד בבושה וכלימה לפני מלך גדול'.

"כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות למען תחיו" (ח, א)

הקשה רבינו האור החיים הקדוש, לאיזה מצוה נתכוין הפסוק, ובפרט שהתורה כבר אמרה בתחילת הפרשה 'והיה עקב תשמעון את כל המשפטים ושמרתם ועשיתם', ומה מוסיפה התורה כאן? ומתרץ רבינו הקדוש, שהפסוק בא להזהיר ולהודיע לאדם, שכל מצוות התורה נחשבים כמצוה אחת גדולה, ויש להם יסוד ובנין אחד, וכשהאדם לא נזהר אפילו במצוה אחת קלה, הרי הוא מחסר חלק אחד בקנין המצוות, וכאילו לא קיים כלל בשלימות, את כל מצוות התורה.

ומוסיפה התורה להביא דוגמא לזה, 'למען תחיו' - שכמו שאם יכאב לאדם אבר אחד מרמ"ח אבריו, הרי הוא מכאיב ומשפיע גם לשאר האברים, ואין האדם מקבל מענה על כאבו, במה ששאר אברים אחרים בריאים ושלמים - כמו כן הדבר במצוות התורה, שלא יוכל להשלים חסרון במצוה אחת, במה שמקיים שאר המצוות.

זאת ועוד, מוסיף רבינו הקדוש, שהחיות של אברי גידי האדם תלויים בשמירת המצוות, שהרי ישנם רמ"ח [248] אברים

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה" (ז, יב)

אין 'והיה' אלא לשון שמחה, ומפרש רבינו האור החיים הקדוש, שהתנאי להשיג ולשמוע את התורה, זה רק על ידי לימוד בשמחה. וזה הפירוש 'והיה' המרמז על שמחה, 'עקב תשמעון' - רק באופן זה תשיגו לשמוע ולהבין את התורה הקדושה. מוסיף רבינו הקדוש ומחדש, שהטעם שאבל אסור לו ללמוד בימי אבלות, וכן בתשעה באב - כי אי אפשר להיות בשמחה, ובלי שמחה אסור ללמוד תורה.

מצד שני, סגולת לימוד התורה וקיום המצוות להביא את האדם לידי שמחה, וזה חלק מהשכר של המצווה שהאדם נהיה בשמחה, ומקיים מצוה בכך, כי מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד. ובוה מסביר רבינו הקדוש את דברי המשנה במסכת אבות 'שכר מצוה - מצוה', שהשכר של המצווה היא, שהאדם בא לידי שמחה שהיא מצווה.

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה" (ז, יב)

רבינו האור החיים הקדוש מבאר, שהאדם נמצא במלחמה עם יצר הרע עד הרגע האחרון בחייו, ולכן אין לו לשמוח רק כשהגיע לסוף ותכלית חייו, וכבר אמרו על יוחנן כהן גדול ששימש בכהונה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי. וגם כשזוכה האדם לקיים מצוות, לא תהיה שמחתו שלימה בקיום חלקי של המצוות, אלא רק אם יקיים את כל התורה כולה מתחילה ועד סוף. זהו הרמז בפסוק: 'והיה' - אין 'והיה' אלא לשון שמחה, 'עקב תשמעון' - 'עקב' לשון סוף, כמו העקב שהיא ברגל בסוף גוף האדם, [וכמו שאמרו בעקבתא דמשיחא] שרק כשיגיע האדם

אמר מי שאמר שהחיים הם כמו משחק 'שח-מט',
אי אפשר לשחק בלי להפסיד חיילים,
במשחק השח יש שני כללים, האחד הוא, לא להיעצר ולהיעצב על הפסדי הכלים שנפלו, והאחר הוא, לא להיכנס לסחרור אם אתה מצליח להפיל ליריבך כלי או שניים, כי **ברגע שנכנסת לסחרור נצחון אתה נהפך לאדיש ורגוע** ולא שם לב למהלכים של האויב.
לשחקנים מומחים יש מהלך ושיטה משל עצמם אין לנצח, ובדרך הם מפסידים עוד כלי ועוד כלי, אבל זה לא אכפת להם, כי הם יודעים שיש להם יעד ורק אליו הם מכוונים.
הרמח"ל אומר שיסוד החסידות ושורש העבודה שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, וישים מגמתו כל הימים להתענג על ה'.
צריך לכוון אל היעד של עצמו, **ואם נפל בדרך, ילמד מזה להבא**, אין להתקדם ולהשיג את היעד בצורה הכי טובה.
(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת עקב

"ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם... למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ" (יא, יט)

יש להבין מהו הלשון "כימי השמים על הארץ". ואפשר לומר על פי מה שמובא בקדמונים, דאף שאין מעשה וחשבון בשאול, ואדם זוכה בעולם הבא רק לפי המצוות והמעשים טובים שעשה בעולם הזה, בכל זאת אב המשפיע לבנו תורה ויראת שמים וכן הרב לתלמידו, מתעלה האב והרב בעולם העליון בכל פעם יותר ויותר על ידי לימוד התורה והמעשים טובים שבניו ותלמידיו עושים בעולם הזה. זהו הפירוש: "כימי השמים על הארץ", שהאב או הרב שהשרישו תורה ויראת שמים בבניהם ותלמידיהם, מתעלים הם גם בשמים ממדרגה למדרגה על ידי מעשי הבנים והתלמידים. (הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זצוק"ל)

"ולמדתם אתם את בניכם" (יא, יט)

יש לדקדק, דלכאורה תיבת "אותם" מיותרת, כי הרי ברור שהכוונה שנלמד את בנינו את מצוות התורה. אפשר לרמוז, דתיבת "אתם" כתובה בלא וא"ו, ואפשר לקרותה "אתם", ויהיה הפירוש, דכאשר אתם בעצמכם תלמדו לקיים את המצוות יעשו ממילא גם בניכם כמוכם, ויחשב לכם כאילו שאתם לימדתם את בניכם. (הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זצוק"ל)

"ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך" (יא, יט)

נאמר בגמרא לגבי שימוש תלמידי חכמים "גדול שימושה יותר מלימודה". אמר ה"חזון איש" שהדבר נכון גם לגבי ההורים שהתנהגותם של ההורים משפיע על הילדים יותר ממה ששומעים מהם דברי מוסר. איך נוכל ללמד את בנינו לדבר בדברי תורה, זה אפשרי על ידי שיראו איך אתה מתנהג "בשבתך בביתך", איך אתה מתנהג "בלכתך בדרך", איך אתה מתנהג "בשכבך ובקומך". מספרים שפעם שאל צדיק אחד את חברו מדוע לא אומר מוסר לחסידיו, ענה לו חברו, אני אוכל יחד אתם, ואם אוכלים כמו שיהודי צריך לאכול אז שאר העניינים הרוחניים גם כן מסתדרים...

כתיבה וחתימה טובה

כמנין רמ"ח מצוות עשה, ושס"ה [365] גידים כמנין שס"ה לא תעשה, וכשאתה מחסר אחת מכל המצוות, אתה מחסר כנגדו חיות אבר אחד'.

"ואכלת ושבעת וברכת" (ח, י)

מדוע אנו מזכירים בברכת על המחיה "ונברך עליה בקדושה ובטהרה" ובאילו בברכת המזון לא? יש לומר, שאם אוכל לחם אין זה מראה על מותרות, כמו שביקש יעקב אבינו 'ונתן לי לחם לאכול' ולכן אין לחשוד בו שירד מקדושתו ומההסתפקות במועט, אבל כשאוכל מיני מזונות נראה כמו שמבקש מעדנים לנפשו, ולכן צריך לבקש על עצמו שיאכלנו בקדושה וטהרה ולא ירד ממדרגת ההסתפקות במועט. (הצדיק רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל)

"וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל והיה אם שכח תשכח את ה' אלקיך והלכת אחרי אלהים אחרים ועבדתם והשתחית להם" (ח, יח-יט)

כתב רבינו האור החיים הקדוש לפרש את סמיכות הפסוקים והעניינים, שהכוונה היא, שאם האדם ישכח שהקדוש ברוך הוא נתן לו כח לעשות חיל, ושהקדוש ברוך הוא גומל עמו טובות תמיד, עלול הוא לסור לחלוטין מדרך התורה, וללכת חס ושלוש לעבוד עבודה זרה.

וכתב רבינו הקדוש דברים נוראים בענין זה, וזה לשון קודשו: 'שצריך לתת לבו על טובתו, כי מה' היתה לו, ודבר זה יעירהו תמיד להכיר בוראו והשגחתו עליו, ותחילת תחבולות יצר האדם, היא להשכיחו דבר זה, ודרך זה יכנס לאבדו... הא למדת, שזכירה זו גדר גדול לעבודת ה', ומחסרונה - ידיחנו השטן ממדרגה למדרגה למטה ממנה.

"ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם" (יא, יח)

פירש"י אף לאחר שתגלו היו מצויינים במצוות והניחו תפילין, עשו מזוזות כדי שלא יהיו לכם חדשים כשתחזרו, וכן הוא אומר 'הציבו לך ציונים'. שמעתי ממו"ר הגאון רבי משה לייב שחור זצ"ל, דאיתא בצרור המור (מגולי שפניא) דהאנוסים שנבצר מהם להניח תפילין מאימת המציק, היו קושרים על ידיהם חוט אדום, כדי שלא ישכחו מצוות תפילין, ומציין לכתוב 'הציבו לך ציונים'. לפי זה מבוארים היטב דברי רש"י שהכוונה הניחו תפילין היינו היכר של תפילין, שיהיו מצויינים בסימנים שלא ישכחו מצוות תפילין, וכן הוא אומר 'הציבו לך ציונים'. (כרם חמד)

סיפורים נפלאים פרשת עקב

וכן האב המכה בנו, חסד הוא עושה עמו, שילך בדרך טובים. כך היסורים, שאם אדם סובל יסורים אין מדקדקים עמו כ"כ בעולם הבא. וכך אומר הקב"ה לישראל, היסורים שאני מביא עליכם אינם כפי מעשיכם, אלא כדרך אב המכה בנו, שמכהו ברחמים, כפי שחטא.

זהו שאומר הכתוב: "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך". כשם שהאב המכה בנו אינו מייסרו לפי מעשיו ואינו משלם לו כגמולו אלא פחות מן הראוי לו, כיון שבנו הוא ואוהבו. כך הקב"ה מייסר אותך ביסורים בעולם הזה, שאינו מייסר אותך לפי מעשיך.

מעשה היה באדם אחד שעמד להיכנס לספינה, וישב קוץ ברגלו ולא היה יכול לילך בספינה. והיה מצטער הרבה שחורתו נשארה לו. אחר כך נודע לו שהספינה נטרפה בים, נמצא שניצול מיסורים קשים ע"י יסורים קלים. ויסורים אלו קרויים יסורים של אהבה, שמחמת אהבת הקב"ה אליו שולח לו יסורים קלים להצילו מן היסורים הקשים.

לפיכך כשבאים יסורים על האדם, הן בממונו והן בגופו, יאמר כל מה שעושה הקב"ה לטוב עושה, ויקבלם באהבה בשמחה ובטוב.

"ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוקיך" (ה, י)

חמי הרה"ק רבי נחמיה ז"ל כשחלה פעם ואסרו עליו הרופאים לאכול פת במשך ימות השבוע, אמר, שעל מה שאסרו עליו לאכול לחם יכול לוותר, אולם על זה שלא יוכל לברך ברכת המזון כל השבוע, על זה אינו יכול לוותר. (לב שמחה)

"ואתפלל אל ה'" (ט, כו)

בספר "ניצוצות" מופיע סיפור נפלא: מספרים על אברך לא צעיר שיום אחד ניצב בחדרו של "הסטייפלר", רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל. ליבו של האברך דפק בחזקה בעת שהניח את הפתק על השולחן, אך הסטייפלר היה שקוע בלימודו ולא הבחין באברך הניצב מולו.

לאחר זמן מה הרים הצדיק את עיניו מן הספר. הגיש לו האברך את הפתקה, והסטייפלר קרא את סיפורו העצוב של האיש, שלא זכה עד כה לילדים, הסטייפלר הביט על האברך ואמר: "ה' יעזור לך, יהי רצון שתזכה לזרע של קיימא, דור ישרים יבורך..." אולם האברך לא היה שבע רצון מהברכה, זה שנים אחדות שהוא מתדפק על דלתותיהם של גדולי ישראל וזוכה לברכותיהם, אך עדיין לא התקיימו הברכות. הפעם אין הוא מוכן להסתפק בברכה - הוא רוצה הבטחה! הן כבר זכה בעבר לברכותיו של הסטייפלר...

הפעם מבקש הוא הבטחה מפורשת שיזכה לילדים! לכן לאחר ששמע את ברכת הצדיק לא עזב איפוא את החדר. הוא נטל את עטו לידו, וברטט רשם על פתק את

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך" (ה, ה)

מעשה ברב הונא שהחמיצו לו ד' מאות חביות של יין. נכנסו חכמים לבקרו ואמרו לו, יפשפש מר ויראה על איזה עוון בא לו הצער הזה, שודאי הדבר אם נחמצו לו ד' מאות חביות ממין אחד, מן השמים בא לו הנזק על שום צער.

אמר להם רב הונא, וכי אני חשוד בעיניכם בחטא? אמרו לו וכי חשוד הקב"ה לעשות דין בלא דין, ובודאי עשית עבירה שבגללה נחמצו לך חביות היין. אמר להם רב הונא, איני יכול להיזכר בשום דבר, שמא אתם יודעים דבר?

אמרו לו, שמענו שאין מר נותן לאריסו חלק מן הזמורות היוצאים מן הגפנים כשבוצרים אותם, שהדין הוא כשם שהאריס לוקח חלק בענבים כן לוקח חלק בזמורות. אמר להם רב הונא, הוא קדם ולקח ממני, שהוא לקח הכל והניח לי מעט.

אמרו לו: הם גונבים, אבל אין מר צריך להחזיק דבר גנוב ברשותו. וקיבל על עצמו לתת לו חלקו.

יש אומרים שנהפך החומוץ ליין. ויש אומרים שעלה מחיר החומוץ ונמכר במחיר היין. (ע"פ מסכת ברכות ה.)

"וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך" (ה, ה)

משל למה הדבר דומה לאדם שהלוה מעות לשני אנשים, האחד היה ידיו והשני היה אויבו, מידידו היה נפרע מעט מעט, וכשהגיע זמן הפרעון היה נקל לו לשלם, ומן השני לא לקח כלל אלא המתין עד שיגיע זמן הפרעון. וכשהגיע הזמן ולא היה יכול לשלם לו, שלח אותו לבית אסורים.

כך היסורים, בגלל האהבה שאוהב הקב"ה את ישראל, הרי כל פעם שעושה אדם חטא נפרע מן החוטא ע"י יסורים, שאם יבוא הזמן שיסתלק מן העולם, יהיה נקי מחטאים, אבל מאומות העולם אין הקב"ה נפרע בעולם הזה, וכל החטאים מצטברים במקום אחד, ואח"כ דן אותם בגיהנם על כל העונות שעשו. לכן אמרו חז"ל שעולם הבא אינו נקנה אלא ביסורים, שעל ידי היסורים בא נקי ונוחל העוה"ב.

על כן ישמח אדם ביסורים הבאים עליו, יותר משהוא שמח על טובה הבאה לו, שאם יש לאדם טובה, אינו מיטהר מחטאיו. אבל ע"י היסורים מתמרק הוא מעונותיו.

גדול השמח ביסורין מן המביא קרבן, שכן בזמן שבית המקדש היה קיים, חוטא היה מביא קרבן ומתכפר, ואת הקרבן היה מביא מנכסיו, ואילו היסורים פוגעים בגופו, ולכן ניצול מן הדין ויורש מיד גן עדן, נמצא שהיסורים רעים לגוף אבל טובים לנפש.

משל למה הדבר דומה, לאם הרוחצת בנה, אע"פ שהיא גורמת לו צער והוא בוכה, הרי היא עושה כן לטובתו, שהכלוך לא יזיק לו.

סיפורים נפלאים פרשת עקב

אגרש אותו מבלי לשבור את רוחו כליל? על כן נאצלתי לגרש אותו בלשון הבטחה... וכשהוא הלך זכיתי ללמוד עד הערב. הגיע הלילה, ובטרם עליתי על יצועי, כשנזכרתי באשר אירע לי היום - נחרדתי: שמה חשב האברך כי הבטחתי לו והוא יסמוך על דברי ויצפה?? - דאגתי. והנה נכנס לחדר בני ר' חיים.

שחתי באזניו את מועקת נפשי, ולבני היתה עצה: "אמר נא אבא כמה פרקי תהלים, ישטח תפילתו לפני בורא העולם, שיפקוד את האברך בזרע של קיימא".

"עצתו של בני נשאה חן בעיני. נטלתי איפוא ספר תהלים והחלתי קורא בו, ומכיוון שאינני רגיל להרבות באמירת תהלים סיימתי את הספר רק עם אור הבוקר...

"אכן", פנה הסטייפלר אל הסב, "לא היה כאן כל מופת, חלילה... השערים נבקעו בזכות התפילה, אבל דע לך שגם אילו אתה היית עושה כן - היה הילד נולד..."

האזין הסב לסיפורו של הצדיק, "כן, כן, אין כאן מופת... אילו אני הייתי עושה זאת - היה הילד נולד???"

אך בעצם, אמר הסב, חוץ ממופת הישועה יש כאן מופת אחר מופת גדול ונורא: שיהודי יכול לשבת ולומר את כל ספר התהלים במשך כל הלילה עבור אדם זר, כלום אין זה מופת גדול?

"והיה אם שמע תשמעו אל מצוותי" (יא, ג)

מעשה ברבי דוד אבוקארה זצ"ל שהיה מהלך בדרך פגש בו אחד פקח בעיניו ושאלו ליתן טעם למצות ה' יתברך; מדוע אסור באיסור חמור להתגלח בתער והמתגלח בסכין כאילו אכל חמשה פעמים טריפה ח'...?

אמר לו הרב: "הייתי עונה לך ברצון, אך אין לי פנאי. הרופא נתן לאשתי הרבנית תרופה למחלתה ואני ממחר אליו שיאמר לי מדוע דוקא נתן לי תרופות אלו ובמינון זה, עד שלא אדע לא ארשה לה ליטול את התרופות".

אמר האיש: "במחילה כבוד הרב, עליך למהר לביתך ולא אל הרופא, כי בודאי נימוקו עמו ואף אם ירצה להסביר לך לא יוכל כי לא למדת רפואה ואינך בקי בסודותיה. אם רופא מומחה הוא, אין לך אלא ליטול את תרופותיו ולהבריא".

אמר הרב: "ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר. הרופא שהוא אדם כמונו ולמד מפי אדם כמונו, אתה סומך עליו בעיניים עצומות למרות שידוע שיש תרופות רעילות ומזיקות ויש רופאים שאינם מיומנים, ומלך מלכי המלכים מקור החכמה והתבונה שאין יד שכלנו משגת כטיפת מים מחוכמתו, אינך מאמין למצותיו ומבקש לעמוד על סודו?!

וכך פירש ב'כלי יקר' בתחילת פרשתנו; "והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה" (ז, יב) דעו שגם החוקים שאינם מבינים ויש הנוטים לזלזל בשמירתם ולדושם בעקביהם, לפני ה' הם משפטים מובנים ובשמירתם מושג כל השכר.

המילה "הבטחה!" כאומר - הוא לא יעזוב את המקום ללא הבטחה!

"וכי מי אני שאבטיח?" התחלחל הצדיק בענוותנותו כי רבה, ובמילים רבות החל להסביר לאיש כי אין טעם בהמתנתו במקום - הוא הסטייפלר לא יבטיח.

אך האברך, כשדמעות בעיניו ונפשו מרה לא עזב את המקום. הצדיק חזר שוב ושוב על דבריו. אך האיש במר נפשו עודנו עומד על מקומו, מסרב לעזוב את החדר ללא ההבטחה המיוחלת.

כיון שכך, שב הצדיק אל תלמודו ושקע בלימוד... עבר זמן מה, הצדיק נשא עיניו מן הספר - והנה, האברך עודנו ניצב על מקומו.

מה רצונך? מדוע אינך עוזב את החדר? ביקש הצדיק לדעת.

"הבטחה!" חוזרת ונשנית - תחינתו של האברך.

"אין הבטחות!" רוגז מתגב לקולו של הצדיק, אינני יכול לתת הבטחות! אך האברך אינו מוותר. הוא נשאר בחדר ממתין - אולי בכל זאת יצליח לקבל הבטחה...

נוכח הצדיק כי האברך שלמולו אינו מוכן לוותר, ועל כן הסיט את כסאו ופנה להמשיך בתלמודו. האברך מר הנפש העז לפסוע בחדר ונעמד מול פניו של הצדיק. הסטייפלר הבין כי לא יוכל להמשיך ללמוד בשלוח בעוד האיש ניצב מולו, ועל כן הרים קולו בצעקה: "צא מהר מביתי והנח לי ללמוד, וה' יעזור לך ובקרוב תיפקד בזרע של קיימא!"

הסטייפלר צעק כה חזק עד כי קולו נשמע אף מחוץ לכותלי החדר, אך צעקה זו "הבריחה" את האברך מן החדר - שהרי עתה היתה בידו הבטחה מפורשת כי יפקד בזרע של קיימא...

חלפה שנה ושוב הופיע אותו אברך בביתו של הצדיק. הפעם קרנו פניו מאושר עת הודיע לצדיק על ברית המילה שעורך לבנו בכורו, וביקש בכל לשון של בקשה לכבד את הצדיק בסנדקאות. בנגוד למנהגו באותו זמן - הסכים הסטייפלר להיות הסנדק בברית המילה.

הזמנת הסטייפלר להיות סנדק בברית עוררה את פליאתו של הסב המאושר, הלא הוא אבי האם. הלה, למדן גדול וחשוב, מבני ליטא, אשר לא היה רגיל לשמוע מופתים. "מדוע מכבד אתה את מרן בסנדקאות ולא אותי, את הסב?" שאל את חתנו.

"הן בזכות הבטחתו של הסטייפלר זכינו לבן", השיב האב בשמץ של התנצלות.

חיוך של ביטול הסתמן על שפתיו של הסב. "לא יתכן! אני עוד אברר את הסיפור לאמיתו!" ואכן בזמן הברית, פנה הסב אל הצדיק ושאל: "האם כבוד תורתו הבטיח לחתני כי יזכה לבן? האם כך היו דברים כהווייתם?"

הצדיק חייך לסב וסיפר: "באותו יום בו ניסה חתנך לבקש ממני הבטחה שיזכה להיפקד בבנים - ברכתי אותו בברכת הדיוט, ופטרתי לשלום. אך הוא סרב לעזוב את חדרו, ואף כשפניתי ללמוד - עמד והמתין, וכשראה כי איני נותן דעתי עליו - התייצב למולי. מראה האברך השבור והרצוף, הפריעני מלימודי. אך, מי אני שאתן לו הבטחה? אולם, הוא הוסיף לעמוד על שלו, עד שנאלצתי להרים קולי ולגרשו מביתי. חשבתי לעצמי: כיצד

כתיבה וחתימה טובה

גליון 374
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחה קליטן על ואישור לשריתמש בתמונה

סיפורי חז"ל

רבי תנחום

אחד ממלכי אומות העולם פנה אל רבי תנחום ואמר לו: "הבא ונהיה עמי ועמך לעם אחד!" השיב לו ר' תנחום: "טוב ויפה, אך אנו היהודים הננו נימולים ועל כן לא נוכל להיות כמוכם, הגויים. המולד איפה אתם ותהיו כמונו, היהודים". ירד המלך לסוף כוונתו של ר' תנחום והבין את הפקחות שבתשובתו, אמר לו אכן ניצחתני בדברך, ואולם, על פי החוק מי שמנצח את המלך מושלך הישר אל גוב האריות.

מיד קרא למשרתיו והללו השליכו את היהודי אל הגוב, וראו זה פלא: האריות ניצבו ליד ר' תנחום הביטו בו אך לא נגעו בו לרעה. באותו מעמד נוכח גם מומר אחד שונא ישראל, והלה התרעם על הנס שארע ליהודי, בועמו כי רב פנה אל המלך ואמר לו: נראה שאין האריות רעבים עתה, ועל כן לא נגעו ביהודי. הציע המלך, הבא ונעשה נסיון וניווכח אם האריות רעבים או לאו. קרא המלך למשרתיו וציוה: השליכו את האדם הזה. הושלך המומר לגוב האריות, ובאחת התנפלו עליו האריות ואכלו את בשרו לתיאבון.

(עפ"י מסכת סנהדרין ע"ח)

פרשת השבוע

ומלתם את ערלת לבבכם

(י-ט"ז)

מסופר על הרה"ק רבי שלום שכנא מפראוהביטש זיע"א (אביו של הרה"ק מרוזין זיע"א) שבא למלון דרכים ושהה בו לפוש. בעל האכסניה היה נגוע במידת הקמצנות. ביקש ממנו הרבי צלוחית י"ש ומגדנות עבור החסידים שנתלוו אליו, הגיש לו האכסנאי כוסית י"ש קטנה שהספיקה בקושי עבור הרבי בעצמו. הוציא הרבי מילקוטו בקבוק י"ש ושתה לחיים, איחל לאכסנאי כל טוב ומיד נסע לדרכו, טרם הספיק הרבי להתרחק, והאכסנאי האיץ בסוסיו והשיגו, וביקש להזמין את הרבי לסעודת ברית מילה שהוא עורך. תמחו החסידים, הן לא נמצאו בביתך לא יולדת ולא תינוק. הסביר להם האכסנאי, אני הוא הרך הנימול, הרבי הוא שמל את ערלת לבבי, אך יצא מן הבית ובלבי התלקחה תשוקה לפור כל הוני לצדקה. בס"ד מהיום והלאה יהיה ביתי פתוח לכל דיכפיו.

והיה עקב תשמעו ושמרתם

(ז' - י"ב)

מסופר על יהודי סוחר ששנה ופירש, שכנס אצל הרה"ק רבי מפרעמישלאן זיע"א ושטח לפניו בקשתו, הסתבך בעסק גדול שאינו נותן לו מנוחה ביום ולא שינה ותנומה בלילה. שאלו הרבי: ועתים לתורה אתה קובע? לדאבוני הגדול, ענה הסוחר, כל זמן שהנני טרוד ובהול על עסק זה, איני יכול בשום פנים להתפנות לשום שיעור של תורה. קם רבי מאיר ואמר לו: כתוב בתורה "והיה עקב תשמעון" שמא תאמרו שלבסוף תשמעון, ובינתיים תיהנו מזכות אבות ומחסד ימים ראשונים שעסקתם בתורה, לא, אלא "ושמרתם ועשיתם" מיד, אף אתה צא וקבע עתים לתורה, ועלתה לך גם הסחורה ושכבת וערבה לך שנתך, שכן נאמר "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך", קרן שמורה תהיה לך, וכסוחר מנוסה הרי יודע אתה, כי מי שיש לו ריוורבה שמורה ובטוחה, אין שנתו נטרדת עליו מדאגות קטנות.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים 7:51 ת"א: 7:54 ר"ת: 8:28

פרשת עקב

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:39 ת"א: 6:54

העסק הראשון שיעשה – יצליח

אל חדרו של הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א נכנס יהודי שבור ורצוץ, "רבי" התחנן היהודי, "עזור לי", בת בוגרת יש לי בביתי ואין לי במה להשיאה. מהו הסכום הדרוש לך כדי להשיאה? שאל הרבי את היהודי השבור, ענה הלה: אלף רובל, וכמה כסף יש לך? שאל הצדיק, רובל אחד בלבד מצוי בכיסי, השיב היהודי בבושת פנים. שקע הצדיק בהרהורים ואחרי מספר רגעים אמר: לך לשלום והעסק הראשון אשר יודמן לך בדרך, אותו עליך לעשות, והשי"ת יהיה בעורך.

איזה עסק אוכל לעשות ברובל אחד בלבד? תהה האיש בלבבו. אך היה מורש באמונת צדיקים, ועל כן לא הרהר אחר דברי הצדיק. חיש מהר יצא לדרך, לשוב אל ביתו, נסע שעות אחדות והחליט לנוח ולסעוד בפונדק שעל אם הדרך. נכנס לפונדק וישב לשולחן לטעום דבר מה. אגב כך שוטטו עיניו ברחבי חדר האוכל וסקרו את עוברי האורח שנקלעו כמוהו אל הפונדק. חבורת סוחרים, שהסבה אל אחד השולחנות, משכה את תשומת לבו, עד מהרה הבחין שהללו הינם סוחרי יהלומים, המנהלים עתה ביניהם מקח וממכר, את עיניו משכו יהלומים ואבני חן שנחו על שולחנם של הסוחרים. מתוך סקרנות קם האיש, קרב אל החבורה כדי להתבונן ביהלומים ואבני החן מקרוב.

הסוחרים שהיו עסוקים בממכרם, הבחינו בזר הניצב מן הצד ומביט בהשתהות ביהלומיהם, פנה אחד מהם אליו ושאל: "מה לך לוטש עיניים? כלום חפץ אתה לקנות יהלום? המילה "לא" כבר עמדה על קצה לשונו של היהודי העני, אולם בעוד מועד צצו ועלו בזיכרונו דברי הצדיק מאפטא, כי עליו לעשות את העסק הראשון שיודמן לו, ועל כן מיהר להשיב: "כן". וכמה כסף יש לך? שאלו הסוחר. רובל אחד, ענה היהודי, תשובתו גררה פרצי צחוק אדירים מפי כל המסובים. "המתן רגע קט" אמר הסוחר כששכבו גלי הצחוק, "יש לי הצעה בשבילך גם תמורת רובל אחד". ומהי? שאל העני. את חלקי לעולם הבא, ענה הסוחר תשובה ניצחת. "מסכים" ענה העני, אך הבה נערוך שטר מכירה כדת וכדין, ואז יהיה העסק שריר וקיים!

הסוחרים שאצל השולחן, התמוגגו מנחת, עסקה כזאת לא ראו מימיהם, אחד מהם נחפו להביא גיליון ניר, השני הביא עט, ונרשמו כל פרטי המכירה, בשולי הגיליון חתמו הקונה והמוכר, וכמובן שלא נפקדו חתימותיהם של העדים. העני מסר לסוחר את הרובל שלו, ותמורת זאת קבל את כתב המכירה, והעסקה יצאה לפועל. לקול צחוקם הרועם של הסוחרים שב האיש אל שולחנו. בזה הרגע נכנסה לפונדק אשתו של סוחר היהלומים וראתה את בעלה וחבריו מתמוגגים מצחוק, "מה פשר הצחוק והשמחה?" התעניינה. את רואה את הבטלן ההוא היושב על יד השולחן שבפינה? אמר לה בעלה, ופניו זורחות, זה עתה הוא הוציא את הרובל האחרון שלו על כלום שבכלום. שאלה אותו: מה מכרת לו? השיב לה בעלה בצחוק גדול: "את חלקי לעולם הבא מכרתי לו", אך בהבחינו בהבעת פניה של אשתו, קפא צחוקו.

החלק הזעום, שאולי יכולת לזכות בו בעולם הבא, התפרצה האשה, גם אותו מכרת בעבור בצע כסף, ועתה, הנך גוי לכל דבר, אינני חפצה להיות אשתו של גוי, רצוני להתגרש ממך! בעלה בהה בה בעיניים נדהמות ואמר כשהוא מגמגם "אבל זו היתה רק מהתלה". "לא" ספקה האישה את כפותיה, מכירה עם שטר מכר וחתימת עדים איננה מהתלה, זוהי מכירה של ממש. ועתה, איבדת את חלקך לעולם הבא, ועל כן רצוני להתגרש ממך. אובד עצות ומיואש ניצב הסוחר על מקומו, ולפתע עלה רעיון במוחו, הוא שלח את אחד ממשרתי הפונדק להביא לפניו את היהודי שקנה ממנו את חלקו בעולם הבא.

עוד רגע – והיהודי ניצב לפני הסוחר. "ר' יהודי" פנה אליו הסוחר בקול ידידותי, בוודאי מבין אתה, כי כל אותה מכירה לא היתה אלא מעשה לצון, הבא ונחסל את הענין, הנה, אני נותן לך את הרובל שלך, ואתה השב לי את שטר המכירה. השיב היהודי "לא היה זה מעשה לצון אני התכוונתי לקניה במלוא הרצינות ולגביי – העסק שריר וקיים" אמר לו הסוחר בקול רך כחמאה: אתן לך כמה רובלים ובלבד שתשיב לי את השטר. אך היהודי דחה זאת בפסקנות: אשיב לך את שטר המכירה רק אם תעניק לי אלף רובלים! ...

משל ונמשל

לו ידעתי לקרוא

משל ל"שמש הקהילה" ששנים רבות שימש בתפקיד ועשה את מלאכתו במסירות ובנאמנות. מדי בוקר פתח את דלתותיו של הבניין המכובד, הדליק את האורות, הסיט את הווילונות ואסף את שאריות הלכלוך שהותירו אחריהם אי אלו פקידים שעבדו עד השעות הקטנות של הלילה. דאג שהכול יתפקד כראוי. מגיל שלש עשרה עבד שם, מאז הלך אביו עליו השלום לבית עולמו, ועול פרנסת הבית נפל על כתפיו כבכור האחים. הוא התקבל לעבודה, תחילה מתוך רחמים, ולאחר מכן מתוך הערכה. הם שילמו לו משכורת הגונה והתייחסו אליו יפה. עד שהגיע ראש הקהילה החדש. צעיר ומלא מרץ, גדוש רעיונות חדשניים, החל משנה סדרי בראשית. קבע תקנון חדש, שינה את סדרי קבלת הקהל, פתח ערוצים נוספים לתקשורת בין פקידי הקהילה לאנשיה ושלח את העובדים להשתלמויות. שום דבר לא נשאר כמו שהיה, רק השמש. כשהתפנה ראש הקהילה מעיסוקיו, קרא לשמש וביקש לשוחח עמו. התעניין בעבודתו וביקש לדעת על חייו הפרטיים, השמש גולל בפניו את ילדותו הקשה בבית דל וחסר אמצעים, סיפר על אי יכולתו לשלם כסף למורים שילמדוהו קרוא וכתוב, והוסיף שאת המעט שלמד כבר הספיק לשכוח. סיפר גם על אביו שנפטר בצעירותו והותירו בודד במערכה. "הקהילה היא כל חי", סיכם השמש את דבריו. ראש הקהילה לא היה שבע רצון. "לא מתאים שעובד הקהילה לא ידע קרוא וכתוב. אין זה מכובד! אתה מוכרח ללמוד!" חתם את השיחה והותיר את השמש בספק לבגי עתידו. השמש גמר בדעתו לא להמשיך בעבודתו. כאב לו שעבודתו אינה מוערכת בגין אי ידיעתו קרוא וכתוב. יצא לשוק לחפש עבודה, הלך מחנות לחנות, מרחוב לרחוב, ולאחר דקות ארוכות מצא חנות קטנה בקצה העיר שמכרה מיני מגדנות. החליט אף הוא למכור עוגות. תחילה רכש מעט ומכר עוגות בודדות. לאחר מכן רכש מספר קופסאות ומכרן. בתוך זמן קצר היה לו דוכן של קבע, ומהר מאד הפך לחנות של ממש. העסק התרחב, נוספו לו סוכנים, מפיצים ועובדים, עד שהיתה לו רשת ארצית של חנויות בעלת כוח כלכלי אדיר. הוצע לו לחתום חוזה עסקי עם חברה דומה בחו"ל, עסקה שאמורה היתה להגדיל את המחזור השנתי בעשרות אחוזים. שני המנהלים ישבו יחד בלובי של מלון מקומי מפואר. מסמכים שנוסחו בקפידה על ידי עורכי דין ותיקים הונחו על השולחן, והוא התבקש רק לקרוא ולחתום. "איני יודע לקרוא!" אמר בפשטות. אלפי סימני שאלה הצטיירו על פניו של היושב ממול. "אתה? אתה שהצלחת להגיע בתוך שנים ספורות למעמד כלכלי כזה, איך יודע לקרוא?" "לו ידעתי לקרוא", השיב השמש כשבת צחוק על שפתיו, "הייתי נשאר שמש בבניין הקהילה עד עצם היום הזה!"

הנמשל: לא לחכמים לחם, לא מי שחושב שהוא מוצלח יכול להצליח, ההצלחה הינה פועל יוצא של מה שנגזר במרומים.

הודעו הסוחר ואמר: כלום נטרפה עליך דעתך, שהנך מעז לדרוש סכום אדיר שכזה תמורת גיליון ניר עלוב! "הברירה בידך להשאיר את הניר העלוב בידי" חתך קולו של היהודי. יהא כך! זעק הסוחר, אך מיד שמע את קולה הצועק של אשתו: אם כן נלך לרב ויתן לי גט פיטורים ממך!" הסביר הסוחר לאשתו בקול מעורר חמלה: הן לא אוכל לשלם לו סכום רב שכזה בעבור הניר העלוב! "אך אני אינני מוכנה לחיות עם גוי גמור" זעקה האישה, "עליך לפדות את חלקך לעולם הבא, ואף אם תידרש לשלם תמורתו חמשת אלפים רובלים!"

ניסה הסוחר להפציר ביהודי להוריד מהמחיר: הוא נאות לשלם מאתיים רובל ואפילו שלש מאות רובל, אך העני עמד על שלו: "אלף רובל, ואף לא פרוטה אחת פחות!" חכך הסוחר בדעתו, גרד את פדחתו ולבסוף שלף את ארנקו והעניק ליהודי אלף רובלים, רק אז מסר לו היהודי את שטר המכירה, והסוחר קרעו לגזרים בחמת זעם. תוך כדי דברים סח היהודי באזני אשת הסוחר על אודות הצדיק מאפטא שממנו הוא שב זה עתה, ועל הבטחתו של הצדיק, כי העסק הראשון שיעשה – יצליח. וזה היה העסק הראשון שנודמן לי. "רצוני לנסוע אל הצדיק מאפטא" הביעה אשת הסוחר את משאלתה, לאחר ששמעה את אשר סיפר היהודי, ואכן בו ביום נסעה אל הצדיק.

כשנכנסה אשת הסוחר אל חדרו של הצדיק, אמרו לו: "שמחה אני מאד, שעל ידי נתגלגלה הזכות להושיע את היהודי הנצרך, אך רצוני לשאול את הרבי: "האמנם חלקו של בעלי בעולם הבא שווה אלף רובלים?" השיב הרה"ק מאפטא: "כאשר מכר בעלך את חלקו ברובל אחד – לא היה חלק זה שווה אפילו רובל אחד, אך לאחר מכן, כשקנה את חלקו תמורת אלף רובל – וסייע בכך ליהודי להשיא את בתו – שוב לא יסולא בפז חלקו בעולם הבא."

צ"ן אדם לחברו

להשלים מנין

מסופר: פעם כששהה ה"חפץ חיים" זיע"א בוילנא, היה צריך באחד הימים לעזוב את העיר בענין דחוף. ארו את חבילותיו ופסע לעבר התחנה, והנה בלכתו ברחוב, ניגש אליו יהודי וביקש אותו להשלים מנין לתפילת מנחה, יכול היה החפץ חיים לפטור אותו בשתי סיבות: ראשית, התפללתי כבר, שנית, אני נחפו לנסיעה חשובה מאד. אולם בכל זאת ניאות להצטרף למנין. לאחר מכן נימק את הנהגתו בכך, כי אם לא היו נענה לבקשה מעין זו, עלול האדם המבקש להתמרמר ולהיפגע, ועלול הדבר להתפרש כחוסר התחשבות בטובת הזולת, והרי כאן חשש של חילול השם. משום כך דחה את נסיעתו.

תולעת ולא איש

מסופר על הרה"ק רבי ברוך מקוסוב זיע"א שאמר: יש לך אנשים הנוהרים לא לאכול תולעת, אולם מאידך אין הם נוהרים מלרדוף אנשים ולבלעם חיים ואף למצוץ את לשדם, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה בתהלים "ואנכי תולעת ולא איש" עדיף שתביטו עלי כעל תולעת ואל נא תבלעו אותי חיים.

למנוע טירחה מהזולת

מעשה בהגה"צ רבי שפטייל ראש ישיבת סלוצק זיע"א, שראה אדם אחד גוחן ומרים דף של

ספר, מביט בו אם הוא מספרי קדושה, וחוזר ומשליכו, הלך רבי שפטייל והרים את הדף, "רבי" אומר הלה, דף זה אינו מספרי קדושה. "היא הנותנת", מחזיר לו רבי שפטייל, לפיכך אני מרימו, שלא יחזור ויטעה בו יהודי אחר, ונמצא טורח לבטלה.

רגישותו של ר' אריה לוי

בכל ראש חודש היה נוהג הרה"צ רבי אריה לוי זיע"א ללכת לבית חולים לחולי נפש, ולמסור חבילה לאחד החולים. פעם אחת נלווה אליו בנו ושאל אבא מה הקשר המיוחד שלך לחולה זה דוקא? ענה רבי אריה: פעם באתי לבקר בבית חולים זה וראיתי את אחד החולים שהוא מוכה וחבול, שאלתי את החולים מה קרה לו והם הסבירו לי שלפעמים חולה הנפש לא שולטים על עצמם ומשתוללים, והמטפלים שלהם נאלצים לתפוס אותם בכוח, ולפעמים אף מכים אותם, אולם את מי שיש לו קרובי משפחה הם לא מכים מחשש שהמשפחה תתלונן. לחולה הזה אין קרובי משפחה ולכן הם מכים אותו מבלי חשש. כששמעתי זאת, ניגשתי אל המטפלים ואמרתי להם שאני קרוב משפחה של אותו חולה ושיתייחסו אליו יפה. מאז אני מקפיד לבוא פעם בחודש ולמסור חבילה לחולה הזה שהוא "קרוב שלי" ואני מתפלל לשלומי, ואכן החלו להתייחס אליו בכבוד.

חילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג מנ"א

הגה"ק רבי דב בעריש גוטליב ב"ר יעקב (יד הקטנה על הרמב"ם - תקפ"ח)

יום ראשון כ"ד מנ"א

הגה"ק רבי אפרים ולמן מרגליות ב"ר מנחם מאניש (מטה אפרים - תקפ"ח)

יום שני כ"ה מנ"א

הרה"ק רבי ישכר דב בער מזלאתשוב ב"ר יהודה לייב (בת עיני - תקנ"ה)

הרה"ק רבי אברהם חיים מלינסק ב"ר נפתלי מראפשיץ (תקצ"א)

הגה"ק רבי יעקב אורנשטיין ב"ר מרדכי זאב (ישועות יעקב - תקצ"ט)

יום שלישי כ"ו מנ"א

הרה"ק רבי נח נפתלי מקאברין ב"ר ישראל יעקב (תרמ"ט)

הרה"ק רבי יואל מסאטמר ב"ר חנניא יו"ט ליפא (תש"ט)

יום רביעי כ"ז מנ"א

הגה"ק רבי יהושע אב"ד קראקא ב"ר יוסף (מגיני שלמה ת"ח)

הרה"ק רבי צבי הירש (ר' הערשלה) מספינקא ב"ר אברהם אביש (תשנ"ז)

יום שישי כ"ט מנ"א

הגה"ק רבי שמואל סלנט ב"ר צבי הירש (רבה של ירושלים - תרס"ט)

הרה"ק רבי יוסף מאיר ממחנבוקא ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תרע"ז)

הרה"ק רבי אברהם דב מראחמיסטריווקא ב"ר מנחם נחום (תש"ה)

הרה"ק רבי אליעזר זוסיא מסקולען ב"ר ישראל אברהם (תשמ"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף התרים" על המצוות.

הלכות מוקצה (י"א)

א) כלי שמלאכתו לאיסור, שהתירו לטלטלו לצורך גופו, מותר לטלטלו, אפילו אם יש לו רק ספק אם כלי זה יועיל לו לצורך גופו. (ספר גם אני אודך, חלק ג, סימן צ')

ב) מחסומים מברזלים שיש על הכבישים בשבת, שלא יסעו המכוניות, אינם מוקצה, כיון שלפעמים מוכרחים לסלקו מפני פיקוח נפש. (גם אני אודך ח"ג סימן צ"א)

ג) כלי שמלאכתו לאיסור שמונח בכיור, ולא יכול ליטול שם ידיו, מפני שלא רוצה שיתקלקל הכלי, מותר לטלטל הכלי, מדין כלי שמלאכתו לאיסור, שמותר לטלטלו לצורך מקומו, ולא נקרא שמטלטל שלא יפסד הכלי. (גם אני אודך ח"ג סימן צ"ב)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

השתדלו והרבו תחינה לרפואת

כ"ק רבי ישראל ניסן שליט"א

בן אסתר רחל ע"ה

בתוך שאר חולי ישראל אמן

אַלְדָּנוֹת

לַעֲדָמָן עֶפֶת

פֶּרֶשֶׁת עֶקֶה

בַּסֵּד, אֶלְיוֹן י"א

מִצּוֹת תְּפִלִּין 'סִגְלָה מִיַּחַדָּת' יֵשׁ לָהּ וְקִשְׁרָתָם אַתֶּם לְאוֹת עַל יְדֵכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינַיִכֶם (יא, יח).

פֶּעַם בָּא לְפָנַי הַרְהֵ"ק הַמְּגִיד מִטְשַׁעֲרָנָבִיל זִיע"א אִישׁ אֶחָד מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמוֹ וְקָבַל לְפָנָיו עַל בְּנוֹ שְׂיָצָא לְתַרְבוּת רְעָה רַח"ל, וּבָכָה מְאֹד עַל זֶה, וּבִקֵּשׁ מֵהַרְהֵ"ק שְׂיִבְקֶשׁ רַחֲמִים שְׂיִשׁוּב בְּנוֹ מִדְּרָכֵי הָרְעָה. הַשֵּׁיב לוֹ הַרְהֵ"ק: הֲלֹא אָמְרוּ חֲז"ל 'הַכֹּל בְּיַדֵּי שְׂמַיִם חוּץ מִיִּרְאֵת שְׂמַיִם' וְנִתְּנָה הַבְּחִירָה לְאָדָם כְּיָדוּעַ. רַק אֵינְךָ וְהָיָה אֱלֹקִים עִמָּךְ בְּעֶזְרֶךָ. הֲלֹא אִישׁ עֲשִׂיר אֶתְּהָ, לָכֵן זֹאת עָשָׂה:

צוּ לְבִיתְךָ וְתִכְתֵּב בְּהַצּוּאָה שְׁלֹךְ שְׂבָנֶךָ זֶה יִירֶשׁ כָּל הַנְּכָסִים שְׁלֹךְ רַק בְּאֶפֶן שְׂיִקַּבֵּל עָלָיו לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, וּבְאֵם לֹא תִעָבֵר נַחֲלָתְךָ לְאַחֵר. וְתִקְנֶה תְּפִלִּין מְסוּפָר מִמַּחֲהָ יִרְאֵ שְׂמַיִם וְתִמְסוֹר לוֹ הַתְּפִלִּין עִם הָעֵתֶק מֵהַצּוּאָה, וְתִכְתֵּב בְּפִרוּשׁ כִּי אֵינְךָ דֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ שׁוּם הִטְבַּת דְּרָכֵי רַק הַמִּצְוָה הַזֹּאת שֶׁל הַנְּחַת תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם. וְכֵן עָשָׂה. וְהוֹעִילָה הָעֵצָה עַד שְׂבַמְשָׁךְ הַזְּמַן נִהְפָּךְ לְבוֹ לְטוֹבָה בְּכָל דְּרָכָיו.

וּכְשֶׁבָא אַח"כ לַהַרְהֵ"ק וְסִפֵּר לוֹ בְּלֵב שְׂמֵחַ שֶׁעָצְתוֹ עָשְׂתָה פְּרִי טוֹב. וְשָׂאֵל הָאִישׁ: לְמָה דּוֹקָא בְּזֹאת הַמִּצְוָה שֶׁל תְּפִלִּין. הַסְּבִיר לוֹ הַרְהֵ"ק, שֶׁמִּצְוֹת תְּפִלִּין יֵשׁ לָהּ סִגְלָה מִיַּחַדָּת לְהַתִּישׁ כַּח הַתְּאֻוָה הָרְעָה, כִּי לְכָל מִצְוָה וּמִצְוָה יֵשׁ סִגְלָה מִיַּחַדָּת. אָבֵל לֹא הוֹדִיעוּנוּ הַסְּגֻלוֹת שֶׁל הַמִּצְוֹת לְמַעַן שְׁלֹא יִבְחַר כָּל אֶחָד רַק הַמִּצְוָה שְׂרוּצָה בְּסִגְלָתָהּ וְלֹא יַעֲשֶׂה שְׂאָר הַמִּצְוֹת. וּבְשִׁבִיל זֶה אָנוּ אוֹמְרִים קוֹדֵם הַנְּחַת תְּפִלִּין: הַנְּנִי מִכּוֹן בְּהַנְּחַת תְּפִלִּין וְכו' וְלִשְׁעֵבֵד בְּזֶה תְּאוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת לְבַנו לְעַבּוּדָתוֹ יִתְּבַרַךְ שְׁמוֹ.

(מֵאוּרֵי אֹר', עֲנִינֵי תְּפִלִּין)

כָּאֵלוֹ הוּא פּוֹגֵשׁ עִכְשָׁו אֶת בְּנוֹ יַחֲידוֹ

שְׂמַעְתִּי בְּשֵׁם הַרְהֵ"ח ר' דָּוִד שְׂטִינְעֵר שְׁלִיט"א אֶת אֲשֶׁר זָכָה לְרֹאוֹת בְּמוֹ עֵינָיו. כְּאֲשֶׁר הִשְׁתַּתְּהָ הָאֲדָמוֹ"ר מִבְּעֻלָּא זִיע"א בְּעִיר פֶּעֶסֶט, הִיָּה זֹאת בְּאֲמָצֵעַ יְמֵי הַזֶּעַם, בְּתוֹקְפוֹ שֶׁל הַצָּרוֹת שֶׁל מְלַחֲמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה. וְהִנֵּה ר' דָּוִד שְׁלִיט"א אֲשֶׁר עָדִין הִיָּה צָעִיר לְיָמִים רְצָה לְרֹאוֹת הַתְּנַהֲגוֹתוֹ שֶׁל הָאֲדָמוֹ"ר מִבְּעֻלָּא זִיע"א. לָכֵן כְּאֲשֶׁר שָׁמַע אֶת הַשְּׂמוּעָה כִּי הַצַּדִּיק מִבְּעֻלָּא זִיע"א נִמְצָא בְּתוֹךְ הָעִיר, הִחְלִיט לְלַכֵּת וּלְרֹאוֹת בְּמוֹ עֵינָיו אֶת הַתְּנַהֲגוֹתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק. הִיָּה זֶה בְּקֶר אֶחָד שֶׁל יְמוֹת הַחוּל, וְרָצָה לְרֹאוֹת אֶת הַהֲכָנוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הַרְבֵּי זִיע"א לְקִרְאוֹת תְּפִילַת שַׁחֲרִית. מֶה עָשָׂה ר' דָּוִד. הָעֵמִיד עֲצָמוֹ אֶצֶל דַּלַּת חֲדָרוֹ הַמִּיַּחַד שֶׁל הַרְהֵ"ק מִבְּעֻלָּא זִיע"א, וְשָׁמָּה נָתַן עֵינָיו וְהִבִּיט עַל יְדֵי חוּר הַמִּנְעוּל שֶׁבַדְּלַת, לְרֹאוֹת כָּל הַנְּהַגָה וְזִיז כָּל שֶׁהוּא.

וְהִנֵּה הוּא מְסַפֵּר אֵיךְ שָׂרָאָה אֶת הַרְהֵ"ק מִבְּעֻלָּא זִיע"א מִתְּקַרְב לְכִיס הַטְּלִית וְתְּפִלִּין שְׁלוֹ, וְהוֹצִיא מִשָּׁם אֶת טְלִיתוֹ וְהַנִּיחוֹ עַל כְּתָפָיו הַקְּדוּשִׁים, וּבִידוֹ הַקְּדוּשָׁה לְטַף אוֹתָהּ. כֵּן עָמַד וְהִמְשִׁיךְ בְּזֶה אֵיזָה זְמַן, וְגַם נָשַׁק אוֹתָהּ. ר' דָּוִד שְׁלִיט"א אָמַר, אֲשֶׁר הִשְׁמַחָה הַזֹּאת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינָיו עַל הַרְהֵ"ק מִבְּעֻלָּא זִיע"א אֵי אֲפָשָׁר לְתַאֵר וְלְהַמְחִישׁ כָּלֵל. רַק זֹאת אָמַר, כִּי הִשְׁמַחָה שֶׁהִיָּה לַהַרְהֵ"ק מִבְּעֻלָּא זִיע"א בְּאֲשֶׁר הִלֵּךְ לְהַתְּעַטֵּף בְּטְלִיתוֹ הִיָּה דוֹמָה כְּאֵלוֹ הוּא פּוֹגֵשׁ עִכְשָׁו אֶת בְּנוֹ יַחֲידוֹ שֶׁלֹּא רָאָהוּ לְיָמִים הַרְבֵּה. אַחֲרֵי עֲטִיפַת הַטְּלִית הִתְּקַרְבַּת הַרְהֵ"ק זִיע"א לְהוֹצִיא אֶת הַתְּפִלִּין. נִדְּמָה הִיָּה הַדְּבָר כְּאֵלוֹ יִרְאָה גְּדוּלָה פַּחַד וְאִימָה אַחֲזָתוֹ לַהַרְהֵ"ק מִבְּעֻלָּא זִיע"א. הוּא הִתְּקַרַב כְּמָה פְּעָמִים לְהוֹצִיא אֶת הַתְּפִלִּין מֵהַכִּיס אֶךְ תִּכְּפֵ

משך ידו לאחור. נדמה היה כאילו איש אוכלתו. הרה"ק הור"ד ידו לרגע וחיל ורעדה אחרתו, ואחר כך הכניס עוד הפעם את ידו וחטף התפלין מכיס הטלית.

את כל זה זכה ר' דוד לראות במו עיניו. והדבר הוא לנו למוסר השכל לשבר את האזן מעיוטא דמעיוטא ממה שאין אנחנו יכולים להשיג, ורק לידע היאך היה נראית כל מצוה ומצוה אצל הצדיקים, בין בהשמחה שעטפתם ובין בהיראה הגדולה שאחז אותם. (בפקודין אשיחה' ח"ב עמוד רפה)

לשעבד תאוות ומחשבות לבנו'

מו"ז הגה"ח רבי ישראל יצחק פומרנץ זצ"ל, היה רגיל לדיק באופן נפלא את לשון תפילת 'יהי רצון' שקודם הנחת תפילין: 'וצנו להניח על היד לזכרון זרוע הנטויה, ושהיא נגד הלב, לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו, ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמחיה עם שאר חושי וכחותי כלם יהיו משעבדים לעבודתו יתברך שמו.'

ומטבע זו שטבעו חכמים: 'לשעבד תאוות ומחשבות לבנו' כמה עמקה ונוראה היא, כי לא נאמר כאן 'לאסור תאוות ומחשבות לבנו' או 'לבטל תאוות ומחשבות לבנו', אלא לשון 'שעבד' על תאוות ומחשבות הלב. והינו, כי הנה כל רצונות הלב נתנו לאדם מאת השי"ת ככלי וכאמצעי לפעל בהם למען כבוד שמו ולתכלית

עבודתו יתברך, ומלאכת האדם איננה לבטל את טבעו, אלא אדרבה לשעבד את תכונותיו ולהכניעם לצד הקדשה, 'לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו'.

ואתה דע לך כי דבר זה הוא לאו דוקא בתאוות ומחשבות הלב אלא בכל תכונות האדם וטבעיו השונים, שתכלית האדם בעולמו הוא לשעבד את התכונות הללו לצד הקדשה ולהשתמש בהם למעשים טובים. אכן, יסוד ושרש העבודה הוא על ידי הכנעת תאוות ומחשבות הלב, שהרי הלב חומד וכלי המעשה גומרים, ועל ידי התפלין יכול האדם להכניע ולשעבד את כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, תכונותיו וטבעיו, ליראה ולאהבה את ה'.

וזו שגב מלאכתם של שני חלקי התפלין, תפלין של יד ותפילין של ראש, כאשר תפלין של יד המנחים כנגד הלב ענינם הוא החבור בין לבו של אדם לבוראו, ותפילין של ראש מקשרים את בחינת המח להשי"ת, ומשמעות הדבר, כי כפי שיתחבר האדם לבוראו בחבור גמור יש לו לשעבד ולהכניע כל גשמיותו, הן את מחשבותיו שבמח והן את רצונותיו שבלב, וכל זה נפעל ונעשה על ידי מצוה עליונה זו המדבקת בתכלית דבקות את המח ואת הלב - השכל והרגש, למי שאמר והיה העולם.

(מתוך הספר ספיר ויהלם להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א).

שווקי קתר

חידון אכזרנות - נושא פרסים אלו שנים מבניו של יעקב אבינו מזכרים בפרשה זו?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידות:

שמות הזוכים בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

- פרשת שלח: אהרן בעלו מביתר עילית.
- פרשת קרח: מושי פשוזמן מאשדוד.
- פרשת חוקת: ד. גלים משכונת רמות א' ירושלים.
- פרשת בלק: אברהם יוסף קורלנסקי מחצור הגלילית.

פרשת בלק:

- ש. היכן בפרשתו מצאנו מישהו סופק כפיים?
- ת. בלק ספק את כפיו בכעס כשהוא שמע איך בלעם מברך את בני ישראל במקום לקלל אותם, בפעם השלישית (במדבר כד, ט).

פרשת חוקת:

- ש. אילו שלושה מתוך שבעת המינים בהם התברכה ארץ ישראל מזכורים בפרשה זו?
- ת. כשבני ישראל מתלוננים שאין להם מים, הם מתלוננים גם שהביאו אותם אל המדבר שהוא "לא מקום... תאנה, גפן ורימון..." (במדבר כ, ה).

פרשת קרח:

- ש. מי מזכור בפרשה זו אך לא מופיע שוב בתורה כולה?
- ת. און בן פלת נמנה בתחילה בין מתנגדיו של משה (במדבר טז, א), אולם שמו אינו מופיע שוב בהמשך הפרשה או בכל מקום אחר בתורה.

פרשת שלח:

- ש. איזה פסוק בפרשתנו מתחיל ומסתיים באותן שלוש מילים?
- ת. הפסוק האחרון בפרשה (שהוא הפסוק האחרון בפרשייה השלישית של קריאת שמע), מתחיל ומסתיים באותן שלוש מילים "אני ה' אלוהיכם" (במדבר טו, מא).

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 936

עקב - מברכיני החודש כ"ג מנחם-אב תשע"ט - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

ח"י אדר תש"ס - ח"י אדר תשע"ט

י"ט שנים להסתלקותו של הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א

מאמרותיו

"והיה עקב תשמעון"

יוכל לו". ומכאן רואים שהן ההתחלה והן הסוף - הכל מהקב"ה. ועל יסוד דברים אלה ניתן לפרש את הפסוק "ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו", שהרי לכאורה הוא אינו מובן: אם זה "כמעשהו", איזה "חסד" הוא? אלא שהחסד הוא שהקב"ה מחשיב לאדם כאילו הוא עצמו עושה הכל. וזהו כוונת המדרש כאן באומרו שהמנורה כבר עשויה פרקים פרקים, והאדם שרק מחבר אותה נקרא - בונה, וחייב. אם כן, מדה טובה מרובה - "והיה עקב תשמעון" וגו' ושמר ה' אלקיך את הברית ואת החסד וגו' (מתוך הספר "ירם משה" מהגה"צ רבי משה וובר זיע"א)

הלכה: אדם מישראל שיש לו מנורה שעשויה פרקים פרקים, מהו לטלטלה בשבת? כך שנו חכמים: המרכיב קני מנורה בשבת - חייב חטאת". (מדרש רבה) לכאורה אינו מובן, איזה קשר הלכה זו לפרשת עקב? ניתן לתרץ ולומר שהמדרש מביא ראייה מהלכה זו בנוגע לתשלום שכר על המצות. עיקר עשייתן של המצוות אינו מהאדם, וכפי שמובא במדרש רבה: "מי הקדימני ואשלם לו וכו', מי קילס לפני עד שלא נתתי לו נשמה, מי מל לשמי עד שלא נתתי לו בן זכר". וגם אמרו רז"ל: "אלמלא הקב"ה עוזרו, לא

מבט לאירועי השבוע

"שר וגדול נפל... בישראל"

"חז"ל מספרים שאת סיומה של התורה משה כותב בדמע" (מסכת בבא בתרא דף ט"ו).

האמת היא שעד היום קשה היה לי להבין את המשפט הזה. ואולם ברגעים אלה, כשאני נאלץ לכתוב אודות הסתלקותו של אחד מגדולי ישראל בדורינו בכלל, ובירושלים עיר הקודש בפרט, אשר זכיתי בסייעתא דשמיא במשך שנים רבות ללמוד תורה מפיו ולצקת מים על ידיו, אני מבין כיצד זה קורה שזולגות הדמעות בעת הכתיבה. זה קרה השבוע ביום שנכתב אודותיו (שולחן ערוך סימן תק"פ) שבו נכבה הנר המערבי במנורת בית-המקדש בימי אחז - ח"י באב (ובשל כך הוא נקבע ליום תענית צדיקים).

ביום זה עלה בסערה השמימה מורי הגה"צ רבי מרדכי אהרון שיינברגר זצ"ל. במשך עשרות בשנים הוא למד בחברותא והסתופף בצילו של מורי ורבי המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א. האהבה וההערכה ששררה ביניהם, הרקיעה שחקים.

מורי ורבי היה מצביע ואומר אודות רבי מרדכי אהרון שהוא גדול בישראל. ואילו הרב שיינברגר מצידו היה מחזיק בו המשך בעמוד אחרון

בשורה טובה

בסייעתא דשמיא

ניתן להאזין לשיעור בדף היומי ובפרשת השבוע מפי עורך העלון הרב עדו ובר שליט"א במערכת "קול הדף": 02-6400000

נקי הדעת שמוחזלים

כל יום - שמחת "בית השואבה"

הרה"ח ר' מאיר בלוי שליט"א השבוע בתלמוד תורה "הילדים - הם אלה שנותנים לי את הרעננות והחיות. אצלנו בתלמוד תורה כל יום הוא כמו שמחת בית השואבה".

"ולסיום, ספר לי מהו המסר שברצונך להעביר לאלה שמתחילים לתפקד בתור מלמדים? בקשתיו.

"ניתן לתמצת במשפט אחד את הנוסחה כיצד מצליחים להיות מלמד טוב ומסור: להרעיף הרבה סבלנות ורחמנות על הילדים" הוא השיב.

השבוע עליתי ל"תלמוד התורה" שומרי החומות בכדי לשוחח שם עם אחד מוותיקי המלמדים בירושלים עיה"ק. שמו הוא הרה"ח רבי מאיר בלוי שליט"א. ר' מאיר (כפי שתלמידיו מכנים אותו) משמש כמעט ארבעים שנה בתור מלמד. כל ילדי שיחיו זכו ללמוד אצלו.

"כיצד הגעת לתפקיד הזה" שאלתי אותו. "זה קרה לאחר שנולד לי בני השישי" הוא השיב, "חפשתי פרנסה יותר בהרחבה עבור משפחתי וגם מקצוע שיסב לי סיפוק רוחני. וכך הגעתי למקצוע זה. ואולם האמת היא שתפקיד ה"מלמד" שקוע ב"גנים" של משפחתי. זה החל בסבא שלי הרה"ח רבי יצחק שלמה בלוי זצ"ל (אביו של לוחם מלחמות ה' רבי עמרם זצ"ל) שהיה מלמד. וכך עבר מקצוע זה מדור לדור במשפחתנו".

"כיצד אתה מצליח לשמור על רעננות ("פרישקייט" באידיש) במקצוע הזה לאחר שנים כה רבות", שאלתי.

הדלקת נרות מוצאי שבת

ירושלים:	6.39
תל-אביב:	6.54
חיפה:	6.46
באר-שבע:	6.54
המועדים הינם לפי שעון קיץ א"י	רבינו תם: 8.31

כל המעוניין לקבל את העלון "שמעו ותחי נפשכם" למייל שלו יפנה לכתובת המייל: haraveber@gmail.com

לקט של הדברים הכתובים בגליונות אלה מושמעים בהרחבה בסדרת הקלטות "שמעו ותחי נפשכם" להשיג: 02-5828284

את העלון ניתן לראות בע"ה www.veber.co.il

הוראה למעשה

ל גדול בכל מה שהאדם עושה ומצליח
הן דבר גדול הן דבר קטן, יתן הודיה
ושבח ל-ה' ית' שהזמין לו זה הדבר.

המקור בפרשה: "כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה... לא תירא מהם"

כתבתי פירוש זה הפסוק במקום אחר (פרשת שלח) באופן כי תשאיר תיבת "כי" כפשוטו ולא כמו שנדחק רש"י לומר שעל כורחך הוא לשון "דילמא", אלא כך פירושו: אם תאמר בלבבך ותודה על האמת שמצד הטבע לא תוכל לכבוש אותם כי רבים הגויים האלה, אלא בעזר אלוך, אז לא תירא מהם כי יהי' אלוך בעזרך. אבל כשתאמר: כוחי ועוצם ידי (אז תירא מהם), וכן מוזכר בהדיא (בפירוש) אחר כך בפרשה: "פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה" עד "ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי", "וזכרת את ה' אלוך כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל". (שלה"ק)

הוראה למעשה

אם התחלת במצוותה, גמור אותה שאינה נקראת המצווה אלא על שם גומרה (מדרש תנחומא, עקב).

המקור בפרשה: "כל המצוה אשר אנוכי מצווך היום". (שלה"ק)

הוראה למעשה

לא יאכל אדם אכילה גסה למלאות כריסו,

רק יאכל כדי חיו כמו שנאמר: "שבר רעבון" (בראשית מב), היינו שישבור הרעבון ולא יותר.

המקור בפרשה: "ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם", לא במסכנות אבל גם כן לא בריבוי גדול, וזה המוסר רמוז גם כן במה שנאמר: "ואכלת ושבעת" כלומר: כל מה שאתה אוכל, תהיה שבע בו, כמו שאומרים לתינוק בדרך מוסר: ראה כי בזה שאני נותן לך, תהיה שבע כלומר שלא תחפוף יותר.

הוראה למעשה

האדם צריך "לירא מ-ה' שנאמר: "את ה' אלוך תירא".

המקור בפרשה: "ועתה ישראל מה ה' אלוך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוך ללכת בכל דרכיו ולאבהה אותו".

"טעם מצווה זו - להפחיד ולהרעיד איבריו, ליראה ולזרזם בקיום התורה והמצוות, וזהו שאמרו: "עבוד מיראה עבוד מאהבה והיכן מצינו שניתן לעשות שני דברים הפכיים? אלא שיירא בעבודת האהבה - שמא חיסר אחד סמניה. לפעמים אני עושה מצווה קטנה ואני מתגאה ונוח לי שלא עשיתה, אלא ישב וידאג ויתעצב שמא חיסר מחוקה, וכמה מצוות כאלה הפסיד, אז "את ה' אלוך תירא. (לשון ספר טעמי המצוות למנחם הבלבי) שלה"ק.

מענייני הפרשה

"ולא תביא תועבה אל ביתך"

"ולא תביא תועבה אל ביתך שקץ תשקצנו וגו' וסמוך לו: "כל המצוה וגו' תשמרון לעשות". אפשר לפרש את סמיכות הפסוקים הללו, על פי מה שאמרו רז"ל: "כל הכופר בעבודה זרה - כמודה בכל התורה כולה", כלומר על ידי קיום "שקץ תשקצנו" את העבודה זרה, יתקיים "כל המצוה", וכפי שפירש רש"י: "כפשוטו" (היינו כל תרי"ג מצות תשמרון לעשות).

ניתן עוד להסביר את הסמיכות הנ"ל על פי המבואר בספר הישר לרבינו תם ז"ל: "דע שכל הרוצה להכיר אם אלוך רוצה אותו, ישקול נפשו וכו' ואם יראה כי נפשו נוטה לתאוות הרעות ולרדוף אחרי העושר וכו', ידע כי הוא רשע וכו'. ואם נוטה למעשים טובים וכו', ידע כי מצא חן בעיני אלקים וכו'".
ועיין מה שכתוב בספר התניא פרק י': "וכל מה

שהוא מהסיטרא אחרא, הצדיק גמור הוא שונאו בתכלית השנאה מחמת גודל אהבתו לה' וקדושתו וכו', כי הם זה לעומת זה, כדכתיב: "תכלית שנהא שנאתים לאויבים היו לי חקרני ודע לבבי וגו'".

וזהו איפוא הטעם לסמיכות של "שקץ תשקצנו" ל"כל המצוה", כי בשעה שהרע מאוס אצלו, זהו הסימן לכך שיש לו אהבה להשי"ת, ואהבה היא שורש לכל המצות.

"לא תערוץ מפניהם כי ה' אלוך בקרבך א-ל גדול ונורא"

אפשר לפרש על פי דברי הספר "חובת הלבבות", שעל ידי יראת ה' מתבטלת היראה מבני האדם, על דרך משל: אדם ירא משועל, אבל כשבא לנגדו ארי, מתבטלת יראתו מהשועל.

(מתוך הספר "ירים משה" מהגה"צ רבי משה וובר זיע"א)

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

בסיעתא דשמיא

מחידושי העורך שליט"א

שאלות קצרות על הפרשה ותשובות ביצדן:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו?

תשובה: בסוף פרשת "ואתחנן" הפסוק מציין גם את סוגי המצוות שהן חוק ושלל ניתן להבינן בשכלנו וגם את המצוות שהן משפטים אשר שכלנו מבינן ("ושמרת את המצווה ואת החוקים ואת המשפט) ואילו פרשתנו נפתחת רק בציון סוג המצוות השכליות - המשפטים ולא מזכירה את המצוות שהן חוקים ("והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם...") הסיבה לכך נעוצה במילה "עקב" ובפירושו של רש"י על מילה זו: "אם המצות שאדם דש בעקבי תשמעון". רש"י אומר לנו כאן: אם אדם מקיים מצוות "פשוטות" לכאורה שהן קטנות בעיניו על פי שכלו, בודאי שיקיים את המצוות שהן חוקים ונראות גדולות בעיניו כי הוא לא מבינן. ומכאן שסוף הפרשה הקודמת ותחילת פרשתנו מזרזות לקיים את כל המצוות בדיקדוק ובהידור.

2. שאלה: מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: סוף פרשתנו מסתיימת בהבטחה ש"לא יתייצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן ה' אלוך על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דיבר לכם". ובכדי שנוזה שהבטחה זו תקויים בנו עלינו לקיים את הפסוק הראשון של הפרשה "היה עקב תשמעון" ואת פירושו של רש"י על הפסוק הזה: "אם המצוות הקלות שאדם דש בעקבי תשמעון".

3. שאלה: מדוע כל החלק הראשון של הפרשה שמורכב משלושה פסוקים פותח באות ו' ורק פסוק אחד שמופיע באמצע אותם הפסוקים, אינו נפתח באות ו' אלא באות ב ("ברוך תהיה מכל העמים")?

תשובה: האות ו' מסמלת המשכה והשפעה, בורא עולם מבטיח לנו שבזכות שנשמור את מצוותיו הוא ישפיע עלינו השפעות וברכות עד בלי די (אתערותא דלעילא) ואולם בכדי שנוזה להיות מבורכים מכל העמים, עלינו להתאמץ יותר ולהוכיח שאנו לא הולכים בדרכם ונמשכים אחר אורחות חייהם ולכן בפסוק זו שמשווה אותנו לעמים האחרים מרמז לנו שעלינו לעורר את ההשפעה והברכה מכוח מעשינו ("אתערותא דלתתא").

4. מדרש פליאה: כתוב "זכור את יום השבת לקדשו" וכתוב "זכור את אשר עשה לך עמלק", כיצד יתקיימו שני הכתובים הללו? את יום השבת תזכור לקדשו ואת עמלק תזכור להורגו ולאבדו.

מהו פשר מדרש זה?

תשובה: עמלק מיצג את הספקות באמונה (עמלק בגימטריא ספ), בא עמלק ליהודי ורוצה להחזיר בו חששות שאם ישמור את השבת בכך שלא יעבוד, זה יגרם לו להפסידים, ולכן עלינו למחוק את העמלק הזה ולהאמין שבזכות השבת מגיעה הברכה וההשפעה לחיינו וכך נוכל לקיים את הפסוק "זכור את יום השבת לקדשו".

"ואולם הרבי הזה הוא מלאך"

בכדי שיזכה את הרופא שטיפל בו, לחזור בתשובה.

ואמנם כך היה. הרופא פרופסור פרידמן, שינה את הנהגותיו, והחל להלך בבית החולים חבוש בכיפה, למרות הלעג והפליאה של צוות הרופאים והאחים והאחיות שסבבו אותו. (אדמור"י בעלזא)

* * *

עוד סיפר הרב דירנפלד: מעשה בחולה אנוש ל"ע ששכב בבית החולים. באותה התקופה שימש בתור רב בית החולים, חסיד של האדמור"ר מבעלזא זצוק"ל. ניגש אליו החסיד, ושאלו אם היה רוצה שיזכיר אותו בפני הרבי. נענע הלה בראשו לאות הן, ואמר את שמו ואת שם אמו. כשהגישו לרבי את הפיתקא עם שם החולה, השיב: "שלא ילך לבית הקברות! שלא ילך לבית הקברות! ותהיה רפואה שלימה". הגבאים לא הבינו את פשר התשובה. הם מסרו את תוכן התשובה לאותו החסיד שהביא את הפיתקא לאדמור"ר. כאשר סיפר החסיד לחולה את מה שהשיב הרבי, פקח הלה את עיניו ואמר בהתפעלות: "איזה רוח הקודש! איזה רוח הקודש!". ולאחר שהתעשת קצת מהתפעלותו, המשיך ואמר: "אגלה לך סוד שאני שומר עמי זה מספר שנים: אני כהן ועל פי הלכה אסור לי להכנס לבית הקברות, ואולם בשל קשיי פרנסה, נאלצתי לעבוד בתור קברן בבית הקברות וזאת למרות שידעתי שאני עובר בכך עבירה. כעת אני מבין שבשביל העבירה הזאת באה עלי הצרה שבה אני נמצא". ומיד קיבל עליו האיש שיתור לא יכנס לבית הקברות. לא עברו ימים אחדים והאיש קם ממטת חליו והיה כאחד האדם.

הרה"ק האדמור"ר רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל

כי אין כל סימן וזכר למים בריאות. כשראה זאת, אמר בפליאה: "איך האב שוין גיזעוהן אסאך רבי'ס, אבער דער רבי איז א'מלאך", (ראיתי כבר הרבה אדמורי"ם, ואולם הרבי הזה הוא מלאך). הוא המשיך ואמר שכבר ארבעים ושנים שנה הוא בעבודתו ולא קרה לו כדבר הזה. מרוב התפעלותו מרוח הקודש של הרבי, הוא ביקש לנסוע אליו ולהכירו. כשהגיע אליו, לא רצה הרבי להושיט לו את ידו, אלא אם יבטיח שיפסיק לעשן סיגריות בשבת ויניח תפילין בכל יום. לאחר שקיבל עליו הרופא את הדברים, הושיט הרבי את ידו וברכו להצלחה. לאחר שהשתחרר הבן מבית החולים, הוא מיד ניגש לרבי מבעלזא על מנת להודות לו על ברכותיו. אמר לו הרבי שכל הענין אשר אירע לו היה

ב כ"א מנחם-אב חל יום ההילולא של הרה"ק האדמור"ר רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל

אברך אחד היה חולה קשה בריאותו, ואושפז בבית החולים "בילינסון". המחלה החמירה והוא נחלש עד מאוד. פרופסור פרידמן אמר, כי יש מים בריאותיו, והמים נוזלים ונוטפים לאט לאט וכבר קרובים הם ללב. כשיגיעו המים ללב ח"ו, לא תהיה לו כל תקוה לחיות. כשמעה זאת אמו, מיהרה אל מרן רבי אהרן מבעלזא. כשהגיעה לביתו, לא הניחה הגבאי להיכנס.

היא דפקה על הדלת וצעקה: "ר' דוד'לס טאכטער, ר' דוד'לס טאכטער, וויל אריינגיין צום רבי'ן" (בתו של ר' דוד'ל רוצה להיכנס לרבי).

הרבי ביקש להכניסה מיד והיא התפרצה בבכי גדול. תוך כדי בכיתה, היא חזרה על דברי הפרופסור ואמרה כי בנה בסכנת חיים וכי המים קרובים כבר ללב. הרבי הניח ראשו בין שתי ידיו ואמר, כי אין כל מים בריאותו, וציווה עליה שתשוב מיד אל פרופסור פרידמן ותבקש ממנו שיבצע צילום נוסף בריאות. רצה האם אל הרופא, ובקשה ממנו בשם הרבי שיבצע צילום נוסף ויווכח שאין מים בריאותו של בנה.

הרופא לעג לדבריה, כי רק לפני יומיים נעשה צילום רנטגן ונראו בבירור מים בריאות. אך האם התעקשה באמרה: "אז דער רבי הייסט, דארף מען פאלגן" (אם הרבי מצווה, צריך למלא את הציווי). היא לא הסכימה לעזוב את חדרו כל עוד הוא לא ממלא את ציווי הרבי. לנוכח עקשנותה, נענה הרופא לבקשתה וביצע צילום רנטגן נוסף. ואמנם, לתמהונו הרב, נוכח

בת הקיסרית

נענתה הקיסרית, "שכל שתצוה עלי, אעשה. הריני מתירה לך בזאת, לצאת ולבוא בארכיוני באין מפריע".

מיד ניגש החיד"א להתפלל עבור בנה של הקיסרית, ואכן, תפלתו של שתמיד פעלה ישועות, אף הפעם עשתה פירות, ויורש העצר הצרפתי, הבריא מחליו.

הקיסרית קיימה את הבטחתה, ונתנה לחיד"א רשות להיכנס לגנים הסודיים של ארמונה. לבו של רבנו התרונון בקרבו משנפרצה לפניו הדרך לגלוי כתבי יד נוספים. (מתוך הקלטת "שמעו ותחי נפשכם")

לא מצא מרפא למחלתו של בנה. אך הנה, צץ במוחה רעיון: היא הבהילה אל הארמון את החכם היהודי אשר ראתה בו רוח אלקים, נפלה לרגליו, והתחננה כי יתפלל בעד ילדה הנוטה למות. "חכם קדוש" פנתה אל החיד"א במר נפשה. "כל אשר יצוה עלי, אעשה", הבטיחה לו, "רק יושיע את בני".

"אתפלל בעד בנך", השיב החיד"א בענוה, "אך שאלה לי אל הקיסרית ירום הודה. האוכל לישב כשעתיים מידי יום ביומו, בארכיון אשר בארמונו? ספרים רבים שם, והם נחוצים לי עד מאד". "הלא הבטחתי לך, חכם יהודי",

ב נדודיו על פני ארצות וימים, היה החיד"א חוקר ודורש על מנת להוציא מן הגניזות והארכיונים את כתבי היד העתיקים.

בהיותו בצרפת לרגל מסעיו, שמעה הקיסרית את שמעו, והדי חכמתו וקדושתו הגיעו לאזניה. משבקשה להביאו לפניה, ראתה כי פניו אכן הם פני איש אלקים. זיו קלסרתו האיר באור של טהרה ותבונה.

לימים, חלה בנה של הקיסרית וכפשע היה בינו ובין המות. אנשי החצר שלה, יראו מגשת אליה, כי היא התהלכה סרה וזועפת. רוחה עגומה עליה מאוד משום שאפילו הבכיר שברופאים,

"שר וגדול... נפל בישראל" - המשך מעמוד 1

בספר "מנחת חינוך" שהיה מאוד אהוב עליו. ובין שיעור אחד למשנהו, זכיתי גם להסיעו לשמחות הרבות שאליהן הוא הוזמן בתור אורח הכבוד.

תוך כדי ההתקשרות אליו, נחשפתי יותר ויותר לענוותנותו המדהימה ולעוצמת הביטול שהייתה לו בפני גדולי ישראל וזאת למרות שהוא בעצמו היה גאון אדיר ובקיא מופלא בכל מכמני התורה.

דוגמא להתבטלות זו, התבטאה בכך שבכל יום בשעת הצהריים הוא היה משתתף בשיעור בתורת הקבלה בישיבת "אנשי מעמד" שהוגש מפיו של הגה"צ המקובל רבי דניאל פריש זצ"ל בעל "המתוק מדבש" על הזוהר הק'. רבי מרדכי אהרון היה יושב בין משתתפי השיעור ומקשיב בשקיקה ובצמא לדברי מגיד השיעור כאילו זה עתה הוא לומד בפעם הראשונה את תורת הסוד.

***

ביתו הקטן והצנוע בשכונת בתי אונגרין בירושלים שהיה פתוח לכל דיכפין, הזכיר לי בכל עת שהייתי פוקד אותו, את ביתו של מורי ורבי הגאון הצדיק רבי משה זיע"א שהיה ממוקם בקרבת מקום.

בכל פעם שהייתי מגיע בשעות הבוקר לבקרו, התעניין רבי מרדכי אהרון אם כבר סעדתי פת שחרית תוך כדי שהיה מציע לי לסעוד עמו.

התעניינותו בצרכי הזולת ואהבת ישראל הנפלאה שהרעיף על כל אלו שבאו במגע איתו, סחפה עשרות אלפי אנשים מכל רחבי תבל ששיחרו לפתחו וביקשו את ברכתו.

וכעת לאחר שהתבקש לבית-דין של מעלה, שורה בי תחושת יתמות ואני חש שחלל גדול נפער בחיי.

ואולם אני שואב חיזוק ועידוד מכך שעתה הוא בודאי שב ללמוד את תורתנו הקדושה יחד עם החברותא שלו מימים ימימה - מורי ורבי הגה"צ רבי משה ובר זיע"א במתיבתא דרקייעא.

ולי לא נותר אלא להתחזק בתפילה וצפייה שאזכה לראותם שוב בקרוב ממש וליהנות מזיו תורתם כשיבוא משיח צדקנו ויגאלנו במהרה בימינו אמן.

138 (אלול) 1118

הגה"צ רבי מרדכי אהרון שיינברגר זצ"ל לומד משניות להבדיל בין החיים לחיים עם עורך העלון שיחי

היה זה אך טבעי עבורי שלאחר שניטלו המאורות בח"י באדר א' תש"ס בעת שהסתלק לגנוזי מרומים מורי ורבי משה ובר, שאמצא נוחם ועידוד אצל החברותא שלו וריעו הקרוב רבי מרדכי אהרון. במשך שנים רבות הייתה לי קביעות ללמוד עימו בחברותא גמרא, הלכה, וחסידות. וכאן המקום לציין שפיעמה בקרבו של הרב שיינברגר תשוקה עזה ללימוד תורת החסידות.

בנוסף לקביעות שלנו בימות השבוע בלימוד זה, הוא היה מבקש ממני בשבת בבוקר שאביא לו לבית-הכנסת "חתם-סופר" את הספר "ליקוטי-תורה" של בעל-התניא כדי שנלמד בו לפני התפילה.

במהלך ימות השבוע זכיתי להסיעו פעמים רבות לשיעורי התורה הרבים שהיה מגיש סביב השעון.

הגה"צ רבי מרדכי אהרון שיינברגר זצ"ל בביתו, מנצל כל רגע ללימוד התורה הקדושה

זה היה מתחיל בשעת בוקר מוקדמת בביהכ"ס "מונקטש" בשכונת "מאה-שערים" שבו היה מגיש שיעור במשניות ומסתיים בשעות מאוחרות בלילה כשהיה מגיש את שיעורו הקבוע

כרבו ומבקש בקביעות להתברך מפיו של המשפיע רבי משה. **זכורים לי שני סיפורים שממחישים את עוצמת האהבה וההערכה ההדדית שפיעמה ביניהם. הסיפור הראשון התרחש בערב חג הסוכות בשנת תשנ"ב. המשפיע רבי משה ובר שב שבועות ספורים לפני כן מחוץ לארץ לאחר שנחת שם בליבו.**

עד אותה השנה הוא היה מקפיד לבחור בעצמו את ארבעת המינים שעליהם הוא היה מברך בחג הסוכות.

ואולם באותה השנה, מפאת חולשתו, נבצר ממנו מלעשות זאת.

או אז הוא התקשר לידידו הטוב רבי מרדכי אהרון וביקש ממנו בעיניים דומעות שיבחר את ארבעת המינים ואף יאגוד אותם עבורו. ואכן הרב שיינברגר הזדרז למלא את מבוקשו של המשפיע. זכורה לי הנהרה ושביעות הרצון העצומה שהשתקפה על פניו של רבי משה בעת שקיבל את ארבעת המינים מידיו של רבי מרדכי אהרון. הסיפור השני התרחש כמה שנים לפני כן. בוקר אחד רבי מרדכי אהרון חש כאבים עזים בבטנו.

בני משפחתו הזעיקו אמבולנס שיפנה אותו לבית-רפואה.

בעת שהשכיבו אותו על-גבי האלונקה הוא ביקש מבנו הרה"ח ר' יוסף חיים שיחי שיזדרז לגשת לביתו של רבי משה בכדי שיתפלל לרפואתו.

הקשר ההדוק של שני צדיקי וגאוני עולם אלה, הביא לכך שהם חוללו מהפך בקרב עם-ישראל. היה זה בעת שהקימו ביחד עם הגה"צ רבי יהודה דייטש זצ"ל את רשת שיעורי התורה הראשונה שנוסדה בארץ-ישראל. רשת עניפה זו העמידה עשרות מגידי שיעורים שהרביצו תורה בכל חלקי הארץ ובכך השיבו לצור מחצבתם רבבות נשמות יהודיות.

פעילות נוספת שקיימו קשורה הייתה להרחקת יהודים מהאיסור הנורא של העלייה להר-הבית.

רבי משה ובר הסתייע בריעו הקרוב רבי מרדכי אהרון בכדי לגייס משאבים כספים ומכתבי המלצה מגדולי ישראל עבור משימה נעלית זו.

***

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

עקב

גליון מס' 548

יציאת שבת: י"ם 19:51, ת"א 19:54

כניסת שבת: י"ם 18:39, ת"א 18:54

נלמד מהפרשה

חופשי'. 'בין הזמנים'. רבים יוצאים מחוץ למסגרת הרגילה, משנים מקום ומסגרת. זו הזדמנות נפלאה במיוחד לנו - שומרי תורה ומצוות - לראות ולהכיר את העולם, והכוונה כמוכן להכיר את מי שאמר והיה העולם. הבריאה העצומה והיקום הנפלא אומנם קיימים ועומדים כל השנה, אבל אנו אצים רצים, אין לנו זמן לראות על מה אנו דורכים ומה אנו אוכלים. הדברים הפלאיים עוברים חולפים לידנו אבל איננו חיים אותם, זו כוחה ההרסנית של השגרה ומרוצת החיים.

כשאנו יוצאים עם המשפחה לטבע, מטפסים על ההרים הרמים, רואים גבעות ומעיינות ונתקלים מקרוב בפלאי הטבע. חבל מאד לחלוף על פניהם, ולא לעצור לרגע ולהביט פנימה, להראות לבני המשפחה וגם לעצמנו את היקום הנפלא בו אנו חיים ואת הבורא הנמצא בתוכו. ידועים דברי הרמב"ם שכותב 'והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים, הגדולים, - ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול' (יסודי התורה פ"ב ה"ב).

האמת שאין צורך להרחיק נדוד, אם רק ניקח לעצמנו רגע של שקט ונתבונן בדשא הירוק שמסביב, בתהליכים הרבים שצריכים להתרחש כדי שהעשב יצמח מהאדמה וימשיך להתקיים אח"כ, נבין את דברי המדרש 'אין לך כל עשב ועשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה אותו ואומר לו גדל'.

פרופסור אורבך קלע לדברי חז"ל במדרש 'מעשה שבא מין ואמר לרבי עקיבא: העולם הזה - מי בראו? אמר לו: הקב"ה. אמר לו: הראני דבר ברור. אמר לו ר' עקיבא: מה אתה לובש, אמר לו: בגד. אמר לו: מי עשאו, אמר לו: האורג, אמר לו ר' עקיבא: איני מאמינך, הראני דבר ברור. אמר לו המין: ומה אראך, ואין אתה יודע שהאורג עשאו. א"ל ר' עקיבא: כשם שהבית מודיע על הבנאי, הבגד מודיע על האורג, והדלת על הנגר, כך העולם מודיע על הקדוש ברוך הוא שהוא בראו'.

אי אפשר לסיים יריעה זו מבלי להביא את לשונו הזהב של החזון איש: 'הכל פליאה הכל בריאה, מידת האמונה היא נטייה דקה מעדינות הנפש, אם האדם הוא בעל נפש, ושעתו שעת השקט, חפשי מרעבון תאוונתו, ועינו מרהיבה ממחזה שמים לרום והארץ לעומק, הוא נרגש ונדהם. כי העולם נדמה לפניו כחידה סתומה, כמוסה ונפלאה, והחידה הזאת מלפפת את לבבו ומוחו, והוא כמתעלף, לא נשאר בו רוח חיים בלתי אל החידה כל מעיינו ומגמתו ודעת פתרונה כלתה נפשו. (אמונה ובטחון פרק א').

השפעת הצדיק על סביבתו

"ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעימך כי אם ליראה את ה' אלוקיך." שואלת הגמ' (ברכות ל"ג) אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא. כלומר וכי יראת שמים היא דבר זוטר וקל להשגה? ומתרתא הגמרא שלגבי משה זה דבר זוטר ופשוט.

ומקשים העולם הרי משה רבינו אמר את הדברים האלה לכל ישראל ולא רק לעצמו?

אלא אומר האר"י הקדוש זיע"א שמכאן ראייה שהמסתופף אצל הצדיק ולומד ממעשיו אז היראת שמים נהיית אצלו לבר השגה בקלות... כי מה שכתוב כאן "לגבי משה מילתא זוטרתא היא". הכוונה היא על אלה שהיו אצל משה, שנמצאו בסביבתו ועמדו לפניו וראו קדושתו וצדקתו ומעשיו הטובים והישרים ביראת ה' כל היום, לגביהם היתה יראת שמים דבר קל שניתן להשגה, ובזה יבואר הכתוב (ויקרא ד-ג) "אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם". והיינו אם הכהן המשיח יחטא, ולא יעמוד במעלה העליונה, אזי יגרום לאשמת העם כי דור לפי הפירוש. הבעש"ט הקדוש צ"ל היה אומר שהצדיק הריהו כשמש המאירה לכל, בתנאי שלא מסתתרים מפניה ולא מגיפים את התריסים. הגמרא (סנהדרין ק"א) אומרת על הפסוק "ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה": אמר ריש לקיש דברים ככתבם. דהיינו שיישאר רק אחד מעיר ושניים ממשפחה, אבל ר' יוחנן סובר אחד מעיר מזכה כל העיר כולה, ושניים ממשפחה מזכין כל המשפחה כולה ורואים מכאן שאם יש צדיק בעיר יש בכוחו להגן על כל הציבור, אך החפץ להנצל בזכותו של צדיק ולהיות מושפע ממנו צריך להיות מחובר לצדיק ושהיה לו לעזר וסיוע בעבודת ה', אבל אם אין קשר בינו לבין הצדיק הרי שזכותו של הצדיק לא תעמוד לו. ומובא בספרים שהסיבה שנוסף ליתרו אות - "ו" שבד"כ הוא אות חיבור, הוא משום שיתרו נתחבר למשה ע"י נתינת בתו לאישה ולכן נתוסף לו אות "ו", ומהיכן לקחו את האות - "ו" המיותר, מעפרון שלא רצה להתחבר לאברהם ולעשות פרקמטיא לאברהם וממילא לקחו ממנו את ה- "ו" ונתנו ליתרו. ועל שלמה המלך אמרו: לעולם ידור אדם במקום רבו שכל זמן ששמעי בן גרא קיים לא נשא שלמה את בת פרעה. (ברכות ח') ומכאן נלמד שכל עוד רבו של אדם קיים לא במהרה הוא חוטא ואין לומר מפני שמפחד ממנו, שהרי שלמה הוא שהמית את שמעי רבו בחכמתו במצות דוד אביו. (מלכים א-ב) אלא על כורחך לומר שעצם הידיעה בלבד שרבו קיים משפיע עליו, ידיעה שמרוממת את האדם. זוהי עוצמת כוחו של הצדיק של ת"ח. והוא מקור השפע בעולם.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

יש קונה עולמו בשעה אחת

תפלת המנחה, ולאחריה סעודה שלישית... לאחר ההבדלה, מתפרץ החייט אל חדרו של הרב, ומתוך יללה הקורעת לבבות, הוא בוכה ומפציר: "רבי, הושיעני! רצוני לחזור בתשובה!"

הוא פרט לפני הרב את כל העבירות שעבר מאז בואו אל בית הפריץ, ונשבע כי לא ישוב אליהן עוד. החייט לא חזר עוד לארמון הפריץ. הוא קיבל בלב שלם למלא אחרי כל הוראות הרב, כיצד להתנהג בתור אדם החוזר בתשובה. הרב ציוה עליו לחזור לעירו למברג, להתגורר בבית הכנסת של החייטים, ואיש מכל אנשי עירו לא ידע אודותיו, מלבד שמש בית הכנסת. כל השבוע יהיה עליו להיות בבית הכנסת, להתפלל, ללמוד, לומר תהלים ולצום. בשבת יהיה עליו לחזור לביתו.

החייט מלא בקפדנות את כל אשר צוה עליו הרב. בליל שבת אחר התפלה שם את צעדיו לעבר ביתו. הוא דפק על הדלת, תחילה לא רצתה אשתו לפתוח, היא לא היתה מסוגלת להאמין כי אכן חזר אליה בעלה, והוא גם מפוכח. הוא התחנן כשדמעות חונקות את גרונו, כי תרשה לו להכנס הביתה. ולאפשר לו לקדש על היין, ולקיים את מצות שלוש הסעודות של שבת. בלב פועם ופוחד פתחה את הדלת.

החייט שר "שלום עליכם", קידש ונטל ידיו לסעודה. ובדמעות הודה לה 'יתברך שעזר לו לחזור בתשובה. אף אשתו מחתה בחשאי את דמעות האושר שזלגו מעיניה.

עברה תקופה קצרה, החייט עשה לילות כימים בתפלה, אמירת התהלים ולימוד. ואף אחד מאנשי העיר לא ידע כי החייט העלוב ההוא נהפך לאיש קדוש וטהור.

פעם אחת, באמצע הלילה, ורבה של למברג הלך עם משמשו לטבול במקוה כדרכו בכל לילה, וירא והנה אור בוקע מתוך בית רעוע, הוא החליט להכנס בעצמו ולראות במו עיניו מה מתרחש בבית זה. בהכנסו לבית החייט, לא חזו עיניו כל התרחשות מיוחדת. אלא שהרב הבין כי אין הדברים פשוטים ותמימים עד כדי כך, גזר על החייט כי הוא מחוייב לגלות לפניו את כל האמת. בלית ברירה גולל החייט לפני הרב את כל פרשת חייו המכאיבה, את חזרתו בתשובה וכיצד זכה בלילות האחרונים לגילוי אליהו. אליהו הנביא בא אליו בלילות ומגלה לפניו סתרי ורזי תורה. הרב נבהל לשמוע את כל דברי החייט. ואמנם החייט נחמו באמרו לו, שבאם תהיה לו הרשות מאת אליהו הנביא, הרי הוא - החייט - יחזור לפני הרב את כל התורה שילמד אליהו הנביא עמו.

זמנים קבועים היו לרב שבהם היה בא אל החייט כדי ללמוד יחד עמו. לרב נתגלה אז כי על עוד חי החייט בעיר, לא יארע כל מקרה-מוות בקהילה היהודית שבלמברג. יום אחד, הרב יושב בביתו. ולפתע קלטו עיניו "לויה" עוברת בחוצות העיר. לשאלתו "לויה של מי זו?" היה המענה: "של שמש בית הכנסת של החייטים". הרב התרגש ביותר, הוא כינס מיד את חשובי העיר, והוביל אותם אל הבית הרעוע שליד בית המרחץ. אף אחד לא הבין את פשר הדברים, בבואם לתוך הבית מצאו נר דולק, ועל הארץ מונחת גופתו של החייט כשהיא מכוסה בסדין.

אך כולם תמהו על ההתנהגות המוזרה הזאת. מה ראה הרב לחלוק כבוד כה גדול לאיזה חייט יהודי עני, שהיה גר אי שם באחת הבקתות שליד בית המרחץ העירוני? אולם לאחר סתימת הגולל, כשהרב הספידו, וגולל את כל פרשת חייו, ירידתו ועלייתו, התחוור אז לעיניו כל כי חייט זה - איש קדוש היה. וכנהוג בימים ההם, נרשמה בספר הקהלה פרשת חייו המופלאה של החייט, כיצד נהפך לבעל תשובה ולאיש קדוש, ואף זכה לגילוי "אליהו הנביא". אז ראו כולם מה גדול כוחה של תשובה אשר בפניה אחת - בשעה אחת, אפשרי לו לאדם לקנות את עולמו.

בעיר העתיקה למברג (לבוב) חי חייט יהודי, אומן במקצועו, אצלו היו מזמינים כל חשובי העיר את חליפותיהם. יום אחד שמע הפריץ המקומי על עבודתו, ומאז לא חסרה לו עוד עבודה. הוא הפך מיד לאחד מבאי ביתו של הפריץ והפרנסה היתה בשפע. החייט, בהיותו אדם עליון, ניגן לו חרישית בעת עבודתו, סיפר בדיחות והתלוצץ, והפריץ נהנה מאד מחייט זה. כשהיה בא החייט אל הפריץ למדוד לו בגד או לאחד מבניו - היה נשאר שם כל היום כולו. הפריץ היה מכבדו במשקאות ומיני מתיקה, ובין לגימה ללגימה היה חוטף שיחה עליזה עם הפריץ על הא ועל דא.

אט אט, התרגל החייט לבית הפריץ, המשקאות הלהיטוהו באש זרה, הוא הפך לשיכור, ולא נזהר בכשרות מאכל או תבשיל. ימים ולילות התגולל בבית הפריץ בשכחו כליל את אשתו וילדיו ואת מוצאו היהודי. בשובו הביתה, כשאך בקושי הוא משרך את רגליו, היין נודף מפיו וכולו לוהט משיכרות - היה מתנפל על אשתו ובניו, ומובן כי בני ביתו הפכו לאומללים. "מה לך ולצרה זו, מושקה?" - היה טוען כלפיו הפריץ - "למה לך לחזור לביתך? השאר כאן, מה חסר לך פה?" החייט נתפתה לדבריו ונשאר בבית הפריץ.

אחוזתו של הפריץ עמדה על גבעה ממנה היו יכולים להשקיף על פני כל הסביבה. למטה על אם הדרך שכן פונדק, אותו חקר יהודי בדמי חכירה קצובים מאת הפריץ. החייט היה נעצר פעמים רבות בדרכו על יד פונדק זה בלילי שבתות לטעום מה"געפילטע פיש" (הדגים הממולאים) של הפונדקאי וללגום קצת יי"ש.

ביום ששי אחד לעת ערב נכנס החייט לפונדק, והנה נעצרה מרכבה ליד הפונדק, ממנה ירד איש בעל הדרת פנים קדושה: זקנו הלבן יורד על פי מדותיו וכולו אומר כבוד. "רב מכובד סר לפונדק לכבוד שבת" - מהרהר החייט בלבו - "לבטח יהיו הפעם מאכלים טעימים במיוחד."

נתאוה החייט לשהות השבת במחיצתו של רב זה, אולם הוא ידע היטב כי אין הוא אורח רצוי אצל הפונדקאי המביט עליו בבוז כאל משומד. החייט לא התעצל, פנה אל הפריץ והשיג ממנו הוראה בכתב אל הפונדקאי כי יאכסן אצלו בשבת זו את החייט, וישרתהו בצורה הנאותה ביותר כראוי ללידו של הפריץ. לפונדקאי לא היתה כל אפשרות להתנגד לפריץ, ובחרון אף סמוי הוכרח לארח השבת גם את החייט.

מהכפר הסמוך הגיע מנין יהודים ובצוותא הם קיבלו את השבת. לאחר תפלת ערבית ערכו את השולחנות לכבוד סעודת השבת. הוא ישב על יד השולחן נדכה ושבור, כאבל בין חתנים. כמתוך חלום-בלהות הגיעו לאזניו דברי התורה שנאמרו מפי הרב בעת הסעודה. הדברים נסבו, כאילו במכוון, אודות אדם שסר מדרך האמת דרך התורה והיהדות ותועה בסבכי היער. פניה קלה אחת לא נכונה יכולה להוביל את האדם אל עברי פי שחת, ופניה אחת יכולה גם להצילו ולהחזירו שוב אל צור מחצבתו. כפי שאמרו חז"ל: "יש קונה עולמו בשעה אחת", משמעות המילה "שעה" היא "פניה", כפי שנאמר בבראשית (ד, ה) "לא שעה" והכוונה בדבר "לא פנה". ובכן, ממשיך הרב, בשעה אחת, בפניה אחת, אפשר ויכול האדם לקנות שוב את עולמו.

אותו הלילה לא עצם החייט עין. מחשבותיו הקיצוהו ממטתו. הוא התהפך על יצועו אנה ואנה כאדם המוכה ביסורים. אך חטף תנומה קלה, והנה הוא בבית... הוא רוצה לחזור לבית הפריץ, ובניו מושכים אותו בחזרה: "אבא! אל תעזבנו שוב! השאר אתנו"... והנה מופיע הפריץ, ובקולו התוקפני הוא קורא לעומתו: "מושקה, מה אתה מהסס? בוא אתי..." כחות טמירים מושכים אותו הנה ואילך, כמעט שדעתו נטרפת עליו. הוא מתעורר מחלום-הבלהות והנה הוא שוב בתפילה הנשגבה, עם אירת הקדושה הרוטטת, ושוב השלחן הטהור וסעודת שבת קודש, ושוב דברי הרב כי האדם יכול לקנות את עולמו בשעה אחת, בפניה אחת, ואחר כך

פניני עין חמד

יוזא אאור ץ"י בית הכנסת לכונת ״ציון חמד״ - מכללת ציון

פְּרִשְׁתַּת עֵקֶב - תְּתַפְּלֵל - תִּקְבֵּל

"וְלַעֲבֹדוּ בְּכָל לְבַבְכֶם" (דברים יא, ג)

וכך כותב רבינו יוסף אלבו בספר העיקרים (מאמר רביעי פט"ז): "יש בידו כוח לרצות ושלא לרצות ולעשות דבר והיפוכו ולעשות חסד חינום, הן שיהיה המקבל ראוי לכך או בלתי ראוי, אלא כשיכין עצמו על ידי התפילה בלבד. וזה דבר נתבאר בכתוב במקומות הרבה, ובפרט במנשה בן חזקיה מלך יהודה, שהיה רשע גמור ולא היה מי שמרה והפליג בעוול כמוהו, לפניו ולאחריו, ואף על פי כן נאמר בו: **"וְכִהְיֶה לְךָ חֶלֶה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ וכו', וְיִתְפַּלֵּל אֵלָיו וְיַעֲתֶר לוֹ וְיִשְׁמַע תְּהַחֲנֶנּוּ וְיִשְׁיִבֶהוּ וְיִרְוֶשְׁלֶם לְמַלְכוּתוֹ"** (דברי הימים ב' לג, י"ב-י"ג).

ולמדנו מעניין זה שני דברים: האחד, שאף אם יהיה המתפלל בתכלית הרוע, כמנשה, יוכל לקבל את החסד על ידי התפילה. והשנית, שהתפילה היא נשמעת אף מתוך הצרה, כמו שהעיד הכתוב: **"וְכִהְיֶה לְךָ חֶלֶה"**. וזה מורה על גודל הפלגת חסד השם יתברך על בראיו. שמדרך האנשים לומר: **"ומדוע באתם אלי עתה כאשר צר לכם"**. אבל השם יתברך הוא חפץ חסד וימינו פשוטה לקבל שבים בכל עת ועת".

והדברים מפורשים במדרש תנחומא (וירא): **"אמר להן הקב"ה לישראל: 'הוּו זְהִירִין בתפילה, שאין מידה אחרת יפה הימנה. ואפילו אם אדם אינו כדאי לענות בתפילתו ולעשות עמו חסד, כיוון שמתפלל ומרבה בתחנונים, אני עושה חסד עימו'."**

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שאלו חכמינו: וכי יש עבודה שבלב? והשיבו: **"אלא זו תפילה"**. התפילה היא עבודתו המרכזית של היהודי את בוראו.

מהי בעצם תפילה? כותב הרמח"ל בספרו דרך ה' (ח"ד פ"ה): **"ענין התפילה הוא, כי הנה הסדרים שסידרה החוכמה העליונה הוא, שלהיות הנבראים מקבלים שפע ממנו יתברך, צריך שיתעוררו הם אליו ויתקרבו לו ויבקשו פניו. וכפי התעוררותם לו כן ימשך אליהם שפע. ואם לא יתעוררו- לא ימשך אליהם. והנה האדון ברוך הוא, חפץ ורוצה שתרבה טובת בראיו בכל זמניהם. והכין להם עבודה זו דבר יום ביומו, שעל ידה ימשך להם שפע ההצלחה והברכה"**. עכ"ל.

למעשה רעיון זה שללא התעוררות מלמטה לא משפיעים מלמעלה מבואר בדברי רש"י על הפסוק: **"וְכָל שִׁיחַ הַשְּׁדָה טָרֵם יְהִי בְּאָרֶץ וְכָל עֶשֶׂב הַשְּׁדָה טָרֵם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה"** (בראשית ב, ה). וביאר רש"י: **"ומאי טעמא לא המטיר? לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתן של גשמים. וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם, התפלל עליהם וירדו וצמחו האילנות והדשאים"**.

מבאר גאון המוסר רבי ירוחם ליבוויץ זצ"ל (דעת תורה בראשית שם): **"הנה זה יסוד בבריאיה כולה, שאין נותנים שום דבר בלא תפילה"**. והוא אמנם חידוש וגילוי גדול בעניין התפילה. וכשנעיין בשטחיות הסיפורים בתורה נראה ברור זה הסוד".

היענות הקב"ה למעתירים בתפילה אינה שמורה לחסידים ואנשי מעשה בדווקא. גם מי שאינו הגון ואינו ראוי, נענה בתפילה.

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- גלית בת מוסדי ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מוסדי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מסיל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מוסדי אליהו דז"ר בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה מישא אסתר בת הרה שולמית בת רחל בנימין בן יקוט עינת בת רחל ברכה יצחק בן פנינה רפאל משה בן רחל יצחק בן רבקה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רחל קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה ישראל בן חווה משה בן נזימה ישראל בן חווה יחידות אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

רפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר ולילד אלחנן רפאל בן איריס ולילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מוסדי

הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת ורפואת כל עם ישראל

צ"י	כנסת לבת צאת לבת	רבית חס
י-ט	18:39 - 19:50	20:39
ת"א	18:57 - 19:48	20:36
מ"ב	18:59 - 19:50	20:38
כ"ג	18:58 - 19:49	20:36

שואל ומשיב בהלכה- סליחות - חלק א'

כיצד צריך לנהוג באמירת הסליחות? והאם מותר לאכול קודם לכן?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

חודש אלול הוא חודש התשובה. אנו מתקרבים לקראת סיום השנה, ויש לערוך חשבון נפש. למשמש ולפשפש במעשינו. לראות במה אנו חסרים - ולתקן את מעשינו וכן גם במצוות שאנו מקיימים, יש לבחון, כיצד אנו עושים אותם - והאם יש לבצע בהם מקצה שיפורים.

בראש השנה יושב בורא העולם על כסא הדין וגוזר, איזה שנה תבוא עלינו. וכל התפילות וסדרי התשובה של חודש אלול באים להקדים תרופה למכה. שכן עד שלא נגזרה הגזרה על האדם - עדיין יכול לבטלה בקלות על ידי התשובה. אולם לאחר שנגזרה הגזירה - אזי קשה יותר לבטלה. ועל כן בחודש אלול אנו מתחזקים גם באמונה ובתורה, בתפילה ובמתן צדקה, ומתוך כך אנו באים לפני הקב"ה לדין, ובעז"ה יגזור עלינו שנה טובה ומבורכת.

מנהג הספרדים לומר סליחות ותחנונים מראש חודש אלול ועד ליום הכיפורים (למעט ראש חודש אלול, שבת ור"ה). **מקורות:** שו"ע או"ח תקפ"א, א.

ואילו מנהג האשכנזים, לומר סליחות מיום ראשון שלפני ראש-השנה, בתנאי שישארו לפחות ארבעה ימים של אמירת סליחות לפני ראש-השנה, ואם לא נותרו ארבעה ימים ממוצאי שבת ועד ראש-השנה, אזי מתחילים באמירת סליחות במוצאי שבת לפני כן. אולם, מתחילת חודש אלול תוקעים בשופר לאחר התפילה, מפני שהשופר מעורר לתשובה, ומוסיפים את המזמור: "לְדָוֹד ה' אֱוִירִי וְיִשְׁעִי" (תהילים כז, א).

הזמן הטוב ביותר לאמירת סליחות הוא באשמורת הבוקר, בשעה שהיא עת רצון קודם התפילה עם הנץ החמה.

תיקון חצות קודם לסליחות ולתלמוד תורה. ועל כן, אם לא נותר לאדם זמן גם לתיקון חצות וגם לסליחות, יקדים לומר תיקון חצות, אף אם יפסיד בכך את אמירת הסליחות.

אמירת סליחות צריכה להיות בכוונה, בנחת ובמיתון, ובמיוחד יש לכוון באמירת שלוש עשרה מידות. ולכן אותם הנוהגים לומר סליחות במהירות רבה ובחופזה, לא יפה הם עושים וצריכים לבטל מנהגם. אותם הקמים באשמורת הבוקר קודם עלות השחר לאמירת סליחות, ורוצים לטעום מיני מזונות קודם אמירת הסליחות, מעיקר הדין מותר והמחמיר שלא לטעום דבר מאכל אפילו קודם עלות השחר, כדי לחוש לדברי הזהרה הקדוש, תבוא עליו ברכה.

אחרי שעלה השחר, אסור מן הדין לטעום כל דבר מאכל, שאסור לאכול קודם תפילת שחרית. אבל לשתות תה או קפה אפילו עם סוכר - מותר אפילו לאחר שעלה עמוד השחר. וכן מותר לשתות קפה עם מעט חלב, רק שיאמר קודם לכן ברכות השחר. ואף אדם, שלא טועם כלום, וקם לאמירת סליחות, דעת מרן, שיברך את ברכות התורה קודם לכן ואילו לדעת הרמ"א מן הדין מותר לקרוא פסוקי תחנונים בלי ברכות התורה. מכל מקום המנהג הוא להקדים את ברכות התורה לפני הסליחות.

הפל בעזרת ה'

לצערנו, לעיתים האדם עלול חלילה לשכוח כי בורא העולם הוא זה שנותן ועוזר לאדם. ואין זה משנה אם מדובר במעשה קטן, אותו האדם עושה פעמים רבות, כגון פסיעה מפתח הבית החוצה. להלן סיפור, המעובד מתוך 'דברי שיח' ויש בו כדי ללמדנו ולזכור שבכל מעשה שהאדם עושה - יהיה שם שמים שגור על פיו.

בשנת ה'תשל"ה (בערך) התקלקלה מכונת הכביסה בביתה של הרבנית ברזם (אחותו של מרן הגאון רבינו חיים קניבסקי שליט"א), ומאחר והכביסה הצטברה, לא הייתה ברירה אלא לקנות את החלק שהתקלקל ולסדר את המכונה. לצורך כך התכוננה הרבנית לנסוע לעיר תל אביב.

בעודה מתכוננת לנסיעה, ראה אותה אביה, הסטייפלר זצ"ל (הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי מח"ס 'קהילות יעקב' זיע"א) ושאל אותה לאן היא הולכת, וסיפרה לו, שהתקלקלה המכונה והיא נוסעת לתל אביב לקנות את החלק שהתקלקל. לשמע דברים אלו שאל אותה: "מדוע את לא אומרת בעזרת ה'?" על כל דבר צריך לומר בעזרת ה'."

לאחר מכן המשיכה בדרכה. כאשר הגיעה לעיר תל אביב ירדה מהאוטובוס, כאשר היא מנסה להיזכר מהי מטרת נסיעתה לתל-אביב - ואינה מצליחה להזכר! ניסתה וניסתה זמן רב, עד שראתה שאינה מצליחה להיזכר. בסיכמו של עניין עלתה לאוטובוס חזרה והגיעה לביתה. כאשר נכנסה לביתה, מיד נזכרה בסיבת נסיעתה, והבינה, שאביה צדק כששאל אותה: "מדוע לא אמרת בעזרת ה'?"!

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

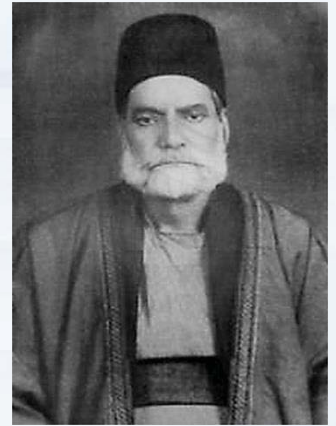
נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב מנשה שהרבני זצ"ל

הגאון הרב מנשה שהרבני זצ"ל - נולד בש"ק פרשת נשא, ז' סיוון ה'תרמ"א (1881) בבגדאד שבעיראק. אביו פרנס את משפחתו שהייתה מרובת ילדים ולא היה לו כסף לשלוח את בנו ללמוד. ועל כן עד גיל 12 לא ידע קרוא וכתוב. היות וקינא בילדים שידעו ללמוד, הלך וחיפש עד שמצא תלמוד תורה שהסכים לקבלו כתלמיד ושם במשך תקופה קצרה השלים את לימודיו. בשנת ה'תרנ"ו עבר ללמוד בישיבת מדרש בית זלכה והיה בין המצטיינים בישיבה בהתמדתו בלימוד התורה וכן בעיונו ועמקותו בהבנת סוגיות הש"ס. משנת ה'תרנ"ח (1897) בערך, הפך לבן בית אצל מנהיג יהדות עיראק, רבשכב"ה המקובל חכם יוסף חיים זיע"א מבגדאד, והיה לתלמידו המובהק. שימש אותו, למד ממנו כתיבת סת"ם, שחיטה ומילה, והעלה את תשובותיו על הכתב. לאחר נישואיו נשלח ע"י הרב יוסף חיים, לעמוד בראש הישיבה שבקבר עזרא הסופר. נהג בענווה ובפשטות, ועסק בהשכנת שלום.

לפרנסתו עסק במסחר בדים ולא קיבל שכר על לימוד תורה. לאחר כשנתיים שב לבגדאד והחל לשמש כמורה במדרש תלמוד תורה ומספר תלמידיו הגיע לכ-3,000 ובמשך שנים רבות העמיד שם תלמידים. בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה, החל לשמש כרב בערים אבאדאן, ומחמרה שבכורדיסטן הפרסית. כשהתחילה המלחמה להשפיע על המצב הכלכלי של מוסדות הלימוד בבגדאד, שנתמכו בעיקר על ידי תרומות, הוא נשלח כשד"ר והגיע להודו, סינגפור, הונג קונג ושנחאי שבסין. בשנת ה'תש"ט (1948) עזב את תפקידו כרב בפרס, עלה לישראל והתיישב ברמת גן. לאחר כשנה עלו גם משפחתו ובני קהילתו. נפטר ב-כ"ח אב ה'תש"כ (1960). חי כ-79 שנים. ציונו ברמת-גן.

אביו: ר' סלמאן. **בנו:** ר' סלמאן. **מרבנותיו:** הגאונים ר' משה צדקה, חכם ר' יוסף חיים (ה'בן איש חי'. רבינו היה תלמידו המובהק). **חברותא:** הגאון חכם ר' אליהו חבה. **מתלמידיו:** הגאונים המקובל ר' יעקב מוצפי (אב"ד של העדה החרדית הספרדית בירושלים), ר' סלמן חוגי עבודי. (הרב הראשי האחרון של בגדד ואב"ד בירושלים וחבר מועצת הרבנות הראשית ובית הדין הרבני הגדול), ר' יהושע משה (רבה של גבעתיים). **מספריו:** חיבר למעלה מ-40 חיבורים. רוב הכתבים אבדו בפרס. ממה שנותר: **כפתור ופרח** - על התנ"ך **פרדס רימונים** - על התנ"ך **יאגדה מקובצת** - על הגדה של פסח **יאגרת הפורים ישירות ותשבחות** - פיוטים ושירים **ישירה לאל** - פיוטים ושירים (בסה"כ כתב כ-880 פיוטים ושירים).

כשהיה כבן שנתיים אימו הייתה אופה כעכים ורבינו ביקש כעך אחד בשביל החתול עם העיניים הקטנות. אימו שידעה שאין בביתם חתול כלל המשיכה עם דמיון הילד ואמרה: "בני, הבא לי את החתול תחילה ואחר כך אתן לך כעך". ולא איחר למלא בקשתה רץ לעבר עריסתו והביא בידו נחש והשליכו ארצה לפני אימו ולפני שכנותיה שהיו סביבה והן ברחו מפניו בבהלה. אחרי כן התברר מפי הילד, כי הנחש היה מצוי איתו כל יום והילד השתעשע כל הזמן איתו והנחש לא הזיק לו.

בנו סיפר כי בשכונתם הייתה אישה חשוכת מרפא והרופאים אמרו לה נואש. אחד מהקרובים שלה שהכיר את רבינו אמר לה: "פה היה צדיק שנפטר ואשר הכין את התכריכים לקבורתו ואת הסבון בו החברה קדישא ירחצו ויטהרו את גופו. (את התכריכים הכין רבינו בחיי חיותו והביאם עימו מפרס לארץ ישראל) תשאלו את המשפחה אם נשאר להם מן הסבון הנ"ל, תרחצי בו ותתראי". האישה פנתה למשפחה ולמרבה המזל נשאר להם מן הסבון והיא קיבלה את הסבון שרחצו בו את רבינו וברגע שהשתמשה בו שב בשרה כבשר תינוק בן יומו והתרפאה ממחלתה.

מעשה עם אישה עקרה שהייתה מטופלת אצל הרופאים במשך שמונה שנים אך לא עזרו הטיפולים. כאשר נפטר רבינו אמרו לה שכדאי שהיא תביט בפני הצדיק (כך מקובל אצל בני בבל שזו סגולה בדוקה שהאישה בזכות זה תתעבר). למרות שהתנגדו לזה, הרה"ג ח"ר אליהו חבה הסכים. וכן היה, האישה הביטה, ואחר שנה התעברה וילדה בן, וכן שנה אחרי שנה התעברה האישה וזכתה לזרע בירך ה'.

כשעבר רבינו באחת מסמטאות בגדד הגיח לעברו זקן נשוא פנים שלא הכירו מעולם, ואמר לו שלום בחביבות ובסבר פנים יפות. החזיר לו רבינו: "שלום", ושאלו: "האם כבודו זקוק לעזרה?". ענה לו הזקן: "אני חייב לך מטבע זו ואני פורע לך", ובתוך דבריו הוציא מכיסו מטבע של לירה זהב ודחף לתוך ידו של רבינו ובעודו מתבונן במטבע היקרה וכשאינו מאמין במתרחש לנגד עיניו הרים את ראשו לעבר הזקן כדי להעמידו על טעותו, אולם הלה נעלם ואיננו. רבינו החל לחפשו אך לשווא. חשב רבינו: "איה האיש שאוכל להחזיר לו את כספו?". לאחר התלבטויות החליט כי במטבע זה ישתמש רק בדברי קודש בלבד. משם פנה לחנות הכורך ומוכר ספרי קודש וסיפר לו בצער את מה שאירע וביקש: "אנא מכור לי ספרים והניחם בחנותך, כי בביתי אין מקום. ונמכרם בשותפות ואתן שכרך". הכורך בראותו אברך צעיר שניכר בו היושר והתמימות הסכים למלא כל מוצא פיו. וכך עשו והברכה שרתה במעשה ידיהם ובכל אשר פנו השכילו והצליחו ובכך השתחרר רבינו מעול הפרנסה והיה פנוי לעסק התורה ימים ולילות.

דרכו בקודש הייתה להתפרנס מגיע כפיים ועל כן על אף היותו רב ומורה צדק לא קיבל משכורת מקופת הקהילה אלא עסק במסחר והיה מוכר בדים. באחד מימי אדיהם של הישמעאלים שחל בימי חוה"מ שלנו ואז התכנסו לעיר כל הישמעאלים מהסביבה והסוחרים הישמעאלים ניצלו את יום ההתקהלות והעלו את מחירי מוצריהם וכמו כן עלו גם מחירי הבדים. יהודי העיר פתחו את עסקיהם ומכרו סחורה בחוה"מ שהאמירה לכפליים ממחירה הרגיל ולא היה זה יום שוק רגיל. בראות אנשי העיר את חנותו של רבינו סגורה, שאלו אותו מדוע אין הוא מוכר בחנות ומחמיץ הזדמנות פז, שאפשר להשתכר יותר ולהוציא לימי החג ולכבדו יותר בשפע ולשמח את בני ביתו. רבינו השיב להם, שאין שווה לו כל הון שבעולם בעד חוה"מ ואין הוא מוכן לבזות את המועדות שזה בבחינת עובד ע"ז והרגיעם שהוא ירוויח יותר מהם, ושהסחורה תתייקר הרבה יותר. אך האנשים העדיפו את הרווח הכפול המיידי ולא שמעו לו. לאחר החג מכיוון שמכרו את כל הבדים, לא נותרה סחורה בעיר. רבינו פתח את חנותו ומכר את הסחורה בכפליים יותר ממה שמכרו הסוחרים בחוה"מ.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?!"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

כֹּחַהּ שֶׁל תְּפִילָּה

התעניין לפשר הנסיעה הלילית המוזרה. וכי מה יש ליהודי נשוא פנים לחפש בשעה שתיים בלילה באולם חשך וצדדי...

רבי יוסף ניסה להסביר לו, כי איבד דבר יקר, אך הנהג טען, כי בשעה מאוחרת שכזו בוודאי האולם סגור, ואף אם הוא עדיין פתוח, בוודאי פינו ממנו העובדים כל דבר בעל ערך...

"לא מדובר בכלי או בתכשיט יקר, מדובר בשקית, שבה מחברת חידושי תורה, אשר בעבורי היא יקרה יותר מכל כלי או תכשיט". הנהג לא הבין, אך ציית בדממה.

כמצופה, היה האולם כבר חשך למחצה. המנקים היו בעיצומה של עבודת הניקיון. לאחר שהתחנן בפניהם הסכימו להכניסו, אלא שלמרבה האכזבה, חיפוש מדוקדק בכל פינות האולם העלה חרס בידו. השקית היקרה לא נמצאה.

רבי יוסף לא התייאש. הוא שב למונית כשהפעם הוא מורה לנהג לנסוע לעבר ביה"כ, שעזב שעות אחדות קודם לכן. גם הפעם ניסה הנהג להניאו, שכן בשעה זו בוודאי המקום נעול.

רבי יוסף לא וויתר. כשהגיע לשם, טיפס במדרגות שהובילו אליו, ועד מהרה התברר, כי הנהג צדק... המקום היה חשך, והדלתות נעולות. רבי יוסף היה מוכן להיכנס דרך החלון, אך מבט קל לעברו, הספיק לו כדי להבין, כי מדובר בסיכון ממשי.

"מה אעשה? האם אשוב לביתי בידיים ריקות?". כמעט והשלים עם הגורל המר, אלא שאז חשב: **"האם עשיתי הכול?!"** אמת, הוצאתי סכום לא מבוטל על נסיעה במונית, שירכתי רגלי בשעת לילה מאוחרת, אך את ההשתדלות הגדולה ביותר טרם עשיתי – **עדיין לא התפללתי לפני ה'.**

רבי יוסף נזכר בדברי זקנו מרן ה'חתם סופר' שכאשר מתפלל האדם מקירות ליבו לפני ה', שיעזור לו למען תורתו, אזי הוא זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת. ממחשבה למעשה, השעין מיוחדענו את ראשו על קיר ביה"כ, ותפילה חמה פרצה מליבו.

סיים הוא את תפילתו, ומבלי להבין מדוע עלה רעיון בליבו לנסות לפתוח את דלת ביה"כ... הוא שלף מפתח, שהיה טמון בכיסו. היה זה מפתח דלת הכניסה של הכולל, שבו למד בשעות אחה"צ. **רבי יוסף תחב את המפתח וראו זה פלא, המפתח התאים!**

מפתח הכולל ששכן באיזור אחר, פתח את דלת ביה"כ. בעודו מודה לבורא עולם, לחץ על מתג החשמל ומצא את השקית המבוקשת. למחרת, טרם תחילת השיעור, סיפר לתלמידיו את הנס הגדול שחווה. תלמידיו האזינו בהתרגשות, ולאחר מכן פנה למסור את השיעור, כשדברי התורה שקלחו מפיו, היו לעדות על כוחה המופלא של תפילה היוצאת ממעמקי הלב, תפילה שבכוחה לבקוע את כל השערים.

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך **'וכל מאמנים'** ויש בו כדי ללמדנו על כוחה של תפילה. **המכתב הגיע למערכת 'בני אמונים' מפי אחד מתלמידיו של בעל המעשה.**

רבי יוסף הינו מוותיקי הרמ"ם בשיבת 'נצח התלמוד'. שמה של הישיבה יצא למרחקים, רבות בזכות רבי יוסף, אשר נודע כתלמיד חכם משכמו ומעלה ושיעוריו הבהירים שילבו בתוכם למדנות ובקיאיות כאחד.

מעלותיו הינן פרי השקעה מרובת שנים של עמל ויגיעה בתורה ושל מחשבה דקדקנית להבין את נפש תלמידיו, בהתאם לכישרונות וליכולות של כל תלמיד ותלמיד.

רבי יוסף השקיע במיוחד בהכנת השיעורים, כאשר דרכו הייתה ללמוד בכל ערב את הסוגיה הנלמדת בעיון רב. תחילה בעומק הפשט עפ"י פירוש רש"י ותוספות, ולאחר מכן בלימוד דברי הראשונים והאחרונים על הדף.

במהלך לימודו רושם היה במחברתו את דברי המפרשים, שאותם ראה כמתאימים ללמד בשיעור, ולקראת סיום היה מעתיקם שנית בסדר מתאים, בשילוב המסקנות שעלו לו תוך כדי עיונו. סדר לימוד קפדני זה נמשך לעיתים עד השעות הקטנות של הלילה, אך רבי יוסף לא היה פורש לשינה, בטרם השלים את הכנת השיעור.

באחד הלילות התקיימה שמחת חתונה במשפחתו המורחבת של רבי יוסף. החתונה נערכה באחד מהאולמות בירושלים, עיר מגוריו, באולם הממוקם בשכונה שקטה.

זמן מה לאחר סיום החופה נפרד יוסף ממשפחתו לשלום. כשמחברת חידושי התורה בידו, הוא שם פעמיו לתור אחר בית כנסת בקרבת מקום כדי להשלים את הכנת השיעור.

רבי יוסף סובב ברחובות השכונה, עד שמצא לבסוף בית כנסת פתוח. הוא התיישב על יד אחד השולחנות והחל לכתוב את השיעור. באותו ערב הייתה לו סייעתא דשמיא מיוחדת. לא חלפה שעה קלה, וכבר השלים את כתיבת השיעור ופנה לשוב לעבר האולם.

אולם רבי יוסף לא שם לב, כי השקית שבה כתביו היקרים נותרה מאחור, על הספסל שבו ישב בביה"כ. בשעה מאוחרת הסתיימה החתונה, ומיוחדענו שב לביתו.

עם כניסתו לביתו גילה, כי השקית שבה הדפים, שהכין לשיעור איננה! הוא לא זכר היכן שכח את השקית, האם באולם, או שמא בבית הכנסת שבו למד, ואולי באוטובוס...

טובת תלמידיו עמדה תמיד לנגד עיניו, וכיוון שבהעדר הדפים לא יכול היה למסור את השיעור, הוא לא חס על כוחותיו. הזמין ר' יוסף מונית ויצא מהבית. תחילה הפנה את הנהג לאולם השמחות, שבו נערכה החתונה, מרחק נסיעה של כרבע שעה מביתו. הנהג שלא היה מבני ברית,

<p>לע"נ</p> <p>תנצב"ה</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל זצ"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס זצ"ל צדיק חכם בן חזלה זצ"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעדה זצ"ל יעקב בן נעמה זצ"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה זצ"ל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה זצ"ל משה בן רוזה זצ"ל אביחי בן אסתר זצ"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה זצ"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה רפאל בן אסתר זצ"ל ר' דב בן בנימין אלתר זצ"ל אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה זצ"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה</p>	<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירון ע"ה אברהם בן יונה זצ"ל יצחק בן חביבה זצ"ל אהרון בן אסתר זצ"ל חי יזיז בן קלרה זצ"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש זצ"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה זצ"ל ספרינס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה אברהם בן דינה זצ"ל</p>	<p>הרב שבתי בן אסתיא אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה זצ"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה זצ"ל נעמי בת כותן ע"ה מרים בת בלה ע"ה דב בן יצחק זצ"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחא זצ"ל לטיף בן פרחא זצ"ל דניאל רפאל בן חגית זצ"ל יהודה בן סעידה זצ"ל עפאת בת השמת ע"ה</p>	<p>ולד יחיא בן יוסף זצ"ל יצחק בן ברוק דב זצ"ל שרה בת נרקיס ע"ה ל אביגדור בן ג'ולי זצ"ל מסעוד בן יקוט זצ"ל מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת זצ"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יעקב בן אסתר זצ"ל שלום בן אסתר זצ"ל מרים בת שרה ע"ה אביבה לושי ע"ה כל נשמות עם ישראל</p>
---	--	---	--	---	--

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "עקב"

"ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך" [ח, י].

הרב יוסף זייבלד שליט"א, שהינו תלמיד חכם ומחנך מופלג, סיפר את המעשה המרגש הבא:
היה לנו שכן יקר בשם ר' שמעון, יהודי ירא ה' שדקדק בקיום כל המצוות, אך מצוה אחת, היה מקיים בהידור יוצא דופן, בהשתפכות הנפש והרגש, ואותה ייקר בכל נפשו - מצוות ברכת המזון.
וכיצד נודע הדבר? בימי חג הסוכות, בהם ישבנו בסוכות סמוכות, שמעו אותו השכנים מברך את ברכת המזון בהתרגשות עצומה, בכוונה, בדקדוק גדול ובנעימות. הנושא התמיה את כולנו, עד שהחלטתי לגשת ולשאול אותו: "אמור נא לי, במה שונה מצוה זו משאר מצוות? מדוע זכתה דווקא ברכת המזון לשימת לב וכובד ראש שכזה מצידך?!"
פתח ר' שמעון בסיפורו המופלא, וכה סיפר: בהיותי ילד כבן 11, טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה, למדתי בחיידר בפולין. באחד הימים, הגיע לחיידר הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל כדי לבחון אותנו. בסיום הבחינה אמר לנו, כי לאות פרס על הצטיינותנו הוא מגלה לנו "סוד" כמתנת החיים: ואז חזר על דברי ה'באר היטב' (או"ח סי' קפ"ה) בשם 'החינוך':
"מי שמברך ברכת המזון בכוונה, מילה במילה, מזוונותיו יהיו מצויין לו ברווח ובכבוד, כל ימי חייו, וניצול מאף ומקצף...".
אותה שעה - מספר ר' שמעון - חשתי שקבלה זו מתאימה לרוחי, וקיבלתי על עצמי לברך ברכת המזון בכוונה.
קבלה זו דרשה ממני מסירות נפש רבה. כל ילדי הכיתה היו מסיימים ארוחתם במהירות ובחפזה, ומברכים בזריזות, ויוצאים לשחק. ואילו אני, הייתי מברך ברכת המזון בכוונה, מילה במילה, ומחמיץ את זמני המשחקים בהפסקות. חלפו מספר שנים, ועננים אפורים העיבו על שמייה של פולין. הנאצים, ימח שם, השתלטו על כל פרבריה ומבואותיה. מידי פעם בפעם ערכו הנאצים "סלקציה", בה העמידו באכזריות נוראה גברים לחוד ונשים לחוד. את כל הילדים והזקנים שלחו למחנות ההשמדה, ורק את האנשים הכשירים לעבודה הותירו בחיים. באחת הפעמים הועמדנו בשורה למיון הזקנים והילדים שהופנו לצד שמאל נידונו למיתה, והצעירים שהופנו לימין זכו לחיים.
אני - מספר ר' שמעון - שהייתי גבוה מבני גילי, ניסיתי להיראות גבוה ככל האפשר, ואכן בחסדי שמים נשלחתי ימינה. מיד לאחר מכן, דרשו הנאצים הרשעים מכל אחד לומר באיזה תחום הוא מוכשר, כדי שאפשר יהיה להעבידו לטובת גרמניה. אני, שלא ידעתי מאומה עקב גילי הצעיר, נרעדתי מעצם השאלה. לפתע שמעתי לחש מאחורי: "תאמר שאתה טבח טוב, ואני העוזר שלך", כך לחש לי היהודי שעמד מאחורי. עשיתי כדבריו, והגרמנים סיווגו את שנינו לעבודה במטבח. כבר אז ראיתי כיצד מתגשמת הברכה של מזוונותיו מצויין לו. בשל היותי טבח, קיבלתי מזון באופן סדיר. חזותי הבריאה והחסונה, העידה על גורלי הטוב. אוכל לא היה חסר לי כלל! "מצויין לו ברווח" כפשוטו!
חשוב לציין, שבכל התקופה בה עבדתי כטבח, לא וויתרתי על ברכת המזון כהלכתה. כשידעתי שלא אוכל לברך במתינות כראוי, לא אכלתי לחם.
לאחר חודשיים, ביקר במטבח קצין גרמני מרושע. רע היה בעיניו לראות נער יהודי שבשרו טרם כחש, והוא הרעים עלי בקול:
"שנער יהודי יעבוד במטבח ויתפסם! היה לא תהיה! וכי זהו בית הבראה?! בוא אחריי!", כך צעק בקולו המגושם.
הלכתי אחריו אל מחוץ למטבח. סביבנו היתה אדמת טרשים קשה כברזל. הגרמני נתן בידי פטיש קטן, ואמר: "בתוך שעתיים עליך לחפור כאן בונקר, בור בקוטר 2 מטר, שבו יוכלו חיילינו להתחבא בעת הפצצת הרוסים. אם תגמור את העבודה בזמן שנקבתי, תחזור למטבח, שמעת יהודון?!". כוונתו היתה, כמובן לומר: כשם שלא תוכל לעולם לחפור באדמת טרשים זו, כך לא תשוב לעולם למטבח!
עיניי חשכו, ליבי החסיר פעימה; כיצד אוכל, בחור צעיר שבידו פטיש קטן, לסדוק אפילו סדק קל באדמת טרשים זו?!
נשאתי עיני וביקשתי מהיכל יכולי שיחון אותי, ויצווה ברכתו וחסדו עלי. הרי מובטח "שמזוונותיו מצויין לו ברווח ובכבוד כל ימי חייו", וכי לזאת ייקרא חיים?! הנני עדיין נער צעיר הלזה ייקרא "כל חייו"?!
לא ארכו הדקות, ולידי חלפה משאית ובה חיילים נאצים. כשראו אותי עם פטיש ביד, רתחו מזעם, והחלו לזרוק עלי ירקות רבים... תוך כדי נסיעתם הם המטירו לעברי מלפפונים, תפוחי אדמה, גזרים ועוד מיני ירקות. ראיתי שוב את התגשמות הברכה "מזוונותיו מצויין לו ברווח", ועוד באיזה רוח - אני בתווך וסביבי פזורים כל כך הרבה ירקות ממינים ומסוגים שונים... אולם עדיין רחוקה ישועתי. הלא אי אפשר לחפור בונקר בפטיש. ואני, אנה אני בא?! אבל הבטחון בה' לא מש ממני. המשכתי וביקשתי מה' שכשם שעזרני עד כה ימשיך לעזרני הלאה.
לאחר זמן קצר, עברה לידי משאית נוספת ובה חיילים פולנים. כשראו את כמות הירקות המונחת לפני, היו בטוחים שאני ממונה על הסחורה, וביקשו שאתן להם את הירקות. ה' נתן בי דעת להעמיד פנים כמפקד, ואמרתי להם בארשת רצינו:
"אם בתוך שעות ספורות תחפרו כאן בור בקוטר שני מטרים, אחלק לכם מן הירקות". וכך היה. החיילים הפולנים שבו למשאית, נטלו כלי עבודה, וחפרו את הבור תוך זמן קצר! אחר כך קיבלו את שכרם בירקות, והלכו לדרכם.
ואני? - לא נקפתי אצבע, רק עמדתי מן הצד כקצין, וראיתי נס ופלא. כאן המשכתי לראות בחוש את התקיימות הברכה "ברווח ובכבוד": ברווח - שהכל היה בשפע. ובכבוד - שלא הוצרכתי לנקוף אצבע, והייתי כמפקד על הפועלים שעבדו במרץ.
בעיניים דומעות מהתרגשות, פניתי לכיוון המטבח, וקראתי למפקד הגרמני, שיראה במו עיניו את הבור הכרוי. המפקד לא האמין למראה עיניו, ולא הבין כיצד הצלחתי, הנער הצעיר, לכרות בור עצום כזה, באדמת טרשים, בעזרת פטיש. בעיניים נדהמות אמר: "תמיד ידעתי שאתם היהודים, ה' שומר עליכם". והחזיר אותי למשמרת במטבח.
כך, בחסדי ה' המשכתי לעבוד עד לסיום המלחמה. החלטתי החלטה נחושה והבטחתי, שאם בעזרת ה' יתברך, אצא חי מגוב האריות הזה, אתמיד כל ימיי לברך ברכת המזון בכוונה, ואודה למי שנתן וייתן לי מזוונות ברווח ובכבוד.
ואכן, כפי שעניכם רואות, אני משתדל לשמור על הבטחתי. וה' לא עזבני. עד כה עזרוני רחמיו, וימשיך חסדו הלאה בחן וחסד וברחמים. (אחת שאלתי).

"והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנוכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' אלוהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם" [יא, יג].

דרשו רבותינו ז"ל איזוהי עבודה שבלב הוי אומר זו תפלה... ואמרו רז"ל תפלות כנגד תמידין תקנום (רבינו בחיי). הוא המתין בנמל התעופה. ההחלטה לבוא לארץ ישראל – היתה לא קלה בעבורו. בן שלושים וחמש הוא כיום, ועד כה לא דרך בארץ המובטחת. לא. לא משום שהתנגד. כדי להתנגד אתה צריך לדעת משהו בקשר לאובייקט המנוגד. ואילו פול, לא ידע כלום, לא שאף למושגים בתחום. וחמור מכך, אפילו לא הרגיש בחסרון הידע הזה מאומה. רק לאחרונה, כשהיה בטיסה טראנס אטלנטית ופגש בה שלושה חסידים הבין שיש דברים שהוא – המלומד כל כך – לא יודע. מה הכי השפיע עליו? לא מיני המתיקה שהעניקו לו, לא ההסברים המסובכים בכל מיני נושאים. לצערו לא הצליח להבין חלק גדול מהדברים שאמרו לו. פשוט, לא הכיר את השפה. הם כל הזמן השתמשו ב'קודים' שהיו ברורים להם – ולא מוכרים לו. ופשוט התבייש לשאול... אז מה? עכשיו הוא מנסה לשחזר, מה באמת היה המשפיע?
או אז נזכר בערגה בתפילתם. התפילה! אין ספק היא עשתה זאת. ההתנתקות שלהם מכל מה שהיה סביבם. ההתבטלות הזו. הענווה האמיתית שנמשכה עליהם בשעה שהיכו על ליבם. זה היה מדהים. ראו שהם בסערת רגשות. עיניים עצומות. הליכה כה וכה. התנועעות אנה ואנה. איך יכול בן אדם ברגע אחד להעפיל לפסגות של תקשורת עצמית כזו? חשב לעצמו. בהמשך הטיסה דברו בהוויות עולם. כמה שעות הטיסה, היכן ינחתו. כמה זמן חנית הביניים תימשך וכו'. ובכל זאת בעיניו כבר לא היו כשאר בני האדם. היה משהו גבוה יותר שדבק בכל הליכותיהם. גם אלו הארציים לחלוטין.
'הם פשוט מתנשאים' – כך אמר לו חברו הטוב, כאשר לאחר אותה פגישה, הסיח בפניו את ליבו. 'אני אומר לך הם מתנשאים, מסתכלים על כולנו בבוז. זה ידוע!' וזו התחושה שאחזה בך. והוא הסכים עם ההגדרה ההיא, אמנם לא בתור גאווה אלא בתור עובדה. הם באמת 'מתנשאים'. אבל מי נישא ורומם אותם? לדעתו זו התפילה!
אחר כך חשב שכדי לחוות שוב את הרגש שהוא צריך להגיע לארץ ישראל. ועכשיו מחכה הוא להמראה. בית התיבות עמוס היה ב'נוסעים'. אלו השבים ואלו המתרחקים. מזוודותיו כבר היו על המסוע ועשו דרכם אל בטן המטוס. ולמה עדין משתהים? שעונו הראה על השעה המאוחרת. ניגש אל פקיד הקבלה, ניצג חברת הנסיעות כדי לברר. אכן, הבהיר זה באופן רשמי, צפוי איחור בהמראה. סופת רעמים עזה משתוללת עתה, הברקים הבאים בעקבותיהם מקשים על הטיסה ולפיכך אנו מתעכבים. שלוש שעות מאוחר יותר הוחלט על קיומה של הטיסה, והוא, עם כל יתר הנוסעים עשו דרכם אל המטוס.
כשהיו אי שם בין שמים וארץ החלו הרעידות מחדש. לסופת הרעמים המתחדשת היה אלמנט נוסף: הברקים. הברקים גרמו לחשמל כל כך חזק באוויר עד שהמטוס לא הצליח להתייבב. מטען חשמלי רב עוצמה שיבש את מוטת השליטה של הטייס. ליבו של פול נפל מרוב פחד. 'צריך מסירות נפש כדי להגיע לארץ ישראל' – כך התבטא אתמול שכן ששמע על נסיעתו. כמה מהר מתגשמות הדרישות...

מאי שם הופיע יהודי בעל חזות חרדית. מעניין. עד כה לא הבחין בנוכחותו. מה הוא עושה? שאל פול בעיניים עוקבות... מתפלל!! הבין סוף סוף. אונחת רווחה התפרצה מפיו. סוף סוף הדבר היפה הזה. החרדי הוציא את הטלית, התעטף בה. נראה מנותק לגמרי מהמציאות. גם את הקריאות ההיסטריות של האנשים הנרעדים עם תזוזות חריפות של המטוס לא שמע כנראה. שכן פיזם לו מנגינה חרישית ואמר מה שאמר. פול התרגש מאוד. איך אפשר להתנתק ככה? איך אפשר להמריא ברגע, מבלי מנועים, מבלי דלק, ללא מגדל פיקוח, ללא סיכון של סערות וסופות שבוחר? עכשיו הבחין כי האיש סיים תפילתו ועומד לקפל את תפילתו. הוא פתח את חגורת הבטחות, קם ממקומו בנחרצות וניגש. גם הוא מבקש להתפלל. כך אמר. 'הידוע אתה כיצד?' שאלו בן שיחו לאחר שנישק את תפילתו. 'לא! מעולם לא עשיתי זאת! זאת היתה האמת. אפילו בבר המצווה שלו לא זכח למתלה היהודית הנלבבת של תפילתך. האיש הסתכל בו במבט חודר. למה? למה הוא מביט בי כך?'
"איך קוראים לאביך?" שאל עכשיו המתפלל. אהה. כן עכשיו הבין. הוא חושב שאינו יהודי.
יהודי! אמר לו. ונהרה התפשטה על פניו של החסיד.

הוא הושיט לו בשמחה את התפילין. סייע בעדו להפשיל את שרוולו קרא עמו את הפסוקים ואט אט הניחו תפילין. כשסיים, הרגיש שנחת. לא לא המטוס. רק הוא. רק עכשיו הרגיש בעצם לאלו גבהים העפיל. איך התנתק מהמציאות של המטוס. הזעזועים לא הורגשו עוד. הדיילות הגישו ארוחה. ונינוחות שררה באוויר. התפילה עשתה משהו! רק עכשיו שיחזר את החשש ההוא בעיניו של בן שיחו. החשש מפני כך שאינו יהודי. אין בי שום זהות! היכרתה המחשבה בליבו. המחשבות גרמו לו לאי נוחות. ורק כשנתעשת הבחין כי בעצם אותו מתפלל כבר מניח את התפילין שלו ליהודי רביעי במטוס...
צדיק גדול ומפורסם היה הרבי רבי בונים מפשיסחא. הרבי הפיקח כינו אותו. כך סיפר החסיד לפול. פעם, אחרי שחזר מן הזרכים תימצת את הקורות איתו. הרבי, בשעות הנסיעה, והמנוחה בקרעטשמע (בפונדק) מה היה עושה? יושב ולומד. או מתפלל. לפיכך אחר כך סיכם ואמר: בשעה שיהודי לומד תורה. כל מי שסביבו מתענג מלימוד התורה שלו. ובשעה שיהודי מתפלל, המשיך ואמר, כל מי שסביבו – מצטרף לתפילתו ומתפלל עמו!!!

שמעתי על אדמו"ר מפורסם, המשיך אותו חסיד, ישראל שמו, אשר בכל בוקר פותח חלונות חדרו ואומר 'בוקר טוב לך ריבנו של עולם' שכל מה שהוא רואה ביומיום – אינו אלא דרישות שלום מריבנו של עולם. וככה מתכוון הוא ליום חדש. 'המודה אני של הבוקר, היה אומר האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי, משפיע על אור הנשמה למשך כל היום. בהר המוריה, במקום שבו בחר הבורא יתברך לשכן שמו, היה נפתח כל בוקר בקרבן התמיד. גם כך סוכמה עבודת כל יום. בתמיד של בין הערבים. הקרבנות הם סמל הקרבה וההקדשה של תכני אותו היום לעבודת הבורא יתברך. בשבתות ובחגים ובימים מיוחדים, זכו ישראל לקרבה גדולה יותר, וכך נצטוונו על המוספים. וכל סדר הקרבנות האמורות בפרשה. הקרבן – מה תפקידו לקרב בין ישראל לאביהם שבשמים. (מכאן שמו 'קרבן') עבודת הקרבנות בבית המקדש – מצווה אותנו להקריב את הבהמיות ואת הארציות, ואת כל מעשינו שהיו לשם שמים.

ובזמן החורבן!! בשעה שבטל התמיד, ואש הקודש אינה מיתמרת מעבודת הכהנים שבהר הבית, קיבל כל יהודי את הרשות והזכות להיות כאן. לקדש את חייו ואת יומו בתפילתו. תפילת שחרית, הפותחת את היום – היא התפילה המסמנת יותר מכל את יעדי היום הזה. את הציפיות והדרישות שלנו ביום החדש שהפציע.

ההתרוממות, ההתנשאות, הנסיקה לגבהים לא צריכה להתרחש רק בציפור הברזל. לא רק אי שם בין ארץ לשמים. כל יהודי יודע, מהותה של המראה, של התנתקות מהארציות – של רוממות הרוח. איך אפשר ברגע אחד לחצות גם את האוקיינוס וגם את האטמוספירה? בעבודת ה' שבלב – זוהי תפילה.

כחוט השני שפתותיך – התפילה המבוטאת בשפתותינו היא חוט המקשר בינינו לבין הבורא. והלוואי שיתממשו מהרה כל תפילתנו ומלאכת בית המקדש תתחדש כבראשונה... (נצוצות).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסה בת כשוור ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטי עם ישראל.

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיהם

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

מצוותיה. אנשי אותו דור, על אף שלמדו תורה וקיימו מצוות, עשו זאת בחסר חשק, כמשיא כבוד וכלל, ועל כן נענשו. נמצא שענשם לא היה על עצם בטול הברכה, אלא על מה שבטאו בכך - שהתורה היא עליהם כעל וכמשיא.

תפארת הונתו'

התפלה מזכירה את מצוות הלב

"לאהבה את ה' אלקיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם" (א י)

"איזו היא עבודה שהיא בלב? הוי אומר: זו תפלה" (תענית ב א).

באר רבי יוסף שאול נתנזון מלבו:

התפלה נקראת 'עבודה שלב', לפי שבאמצעותה זוכר האדם לקיים את המצוות התלויות בלב. כמות שש מצוות תמידיות שמונה בעל 'ספר החנוך' (בהקדמתו) שביניהן: אמונת ה', יחודו, אהבתו ויראתו. ולפי שמונה התלויה בלב, אם לא יתלנה אליה דבר מעשי היא עלולה להשכח, כדברי הרמב"ם (מורה נבוכים ב א): "הדעות, אם לא יהיו להם מעשים שיעמידום... לא ישארו", לכך נקראת התפלה 'עבודה שלב', כלומר: מעשה שעל ידו אנו נזכרים לקיים את המצוות התלויות בלב.

כך נהגו לפרש את דברי הגמרא (ברכות לב ב) ש'חסידים הראשונים' היו שוהים שעה אחת לפני התפלה ושעה נוספת לאחריה, 'כדי שייכנו ללבם לאביהם שבשמים', הינו ששהיתם קודם התפלה ולאחריה נועדה כדי להתבונן באותן מצוות שקיימן תלוי בלב, האם הם מקיימים אותן כראוי.

דברי שאול מהדורא קמא

נהגו להסמיך לדברים את דברי רבנו בחיי (שמות יד א): 'ויפניו שהאמונה יסוד כל התורה כלה, תקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה בתפלה ובברכות לענות אמן, שהוא נגזר מלשון אמונה'. הינו שלפי שהאמונה היא מצוה תמידית המתקיימת במחשבה, לכך הסמיכו לה חכמים מעשה - עניית 'אמן' על כל ברכה, שבכך זכרו אנשים לקיימה.

'השמרו לכם פן יפתה...' בלחש

"השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים" (א טו)

העיד רבי אפרים מנלה מראשי ישיבת חדושי הרי"מ:

"בנוער זכיתי להתפלל בצותא חזא עם הגאון מקווי'גלוב רבי אריה צבי פרומר זצ"ל. נוהג היה הגאון לקרוא את שמע בקול רם ובהתלהבות עצומה. אולם כשהיה מגיע לפסוק 'השמרו לכם...' היה מנמיך את קולו וקורא אותו ואת הפסוק שלאחריו בשקט, כפי שנוהגים אנו בקריאת התורה בהגיענו לפסוקי התוכחה".

פרדס יוסף חזקיש

וכך ינחל טובה וברכה. ולכך רמז הכתוב שלפנינו: 'ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך' - על כך כביכול ה' מתפלל ומבקש מאתנו, 'כי אם ליראה' - שנבחר בטוב. רשבי"א ברכות ז א; 'צ"ח' שם

מבאר אמונים

מקורות בפרשה על גיל מעלת עניית אמן

הקדוש ברוך הוא חפץ באמן

"ואלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך" (ח ט)

"צריך אדם להזהר בתפלה ובברכות שיענה אחריהם אמן, שהיא מלה נגזרת מלשון אמונה. וכל מי שעמדו אבותיו על הר סיני וקבלו התורה הנקראת אמונה והוא מזרעו של אברהם אבינו שהוא ראש האמונה דכתיב בו (בראשית טו י): 'והאמן בה', חבי הוא לכוון לבו ומחשבתו בעניית אמן... שהרי העבד השומע שמברכין את רבו חבי הוא מדרך השכל שיענה אמן. וכל שכן מי שמברך את האלקים אשר בידו נפש כל חי, שיתחייב השומע לענות אמן אחר מי שמברך אותו. וכל שכן שהוא יתברך קובע לו מצוה בדרך זה ומצוה אותו שיתברכו. והוא מצות עשה שבתורה, שנאמר (דברים ח ט): 'וברכת את ה' אלקיך... וכשם שהוא יתברך חפץ בברכה, הוא הדיו בעניית אמן שהוא לשון קיום הברכה. וכבר אמרו ז"ל בברכות בסוף אלו דברים' (דף כג ב) רבי יוסי אומר: 'גדול העונה אמן יותר מן המברך'".

כד הקמח' ערך אמונה

ברכות התורה בשמחה

"והיה אם שמעו תשמעו אל מצותי... ונתתי מטר ארצכם" (א יב)

דרש רבנו יהונתן איבשיץ:

כלל אמרו חכמים (ב"ד מב א) שכל מקום שנאמר 'והיה' הוא לשון שמחה. אף כאן בא הכתוב ללמדנו, שרק אם: "והיה אם שמע" - תקימו את המצוות שמחה, תזכו ל: "ונתתי מטר ארצכם..."

כך נוכל להבין את דברי חכמים (נדרים פא א) שחרבן הארץ בימי בית ראשון נגרם משום: "שלא ברכו בתורה תחלה". רבים תמהו: וכי על אי אמירת ברכה מגיע ענש כה נורא? אולם לפי האמור נוכל לפרש, שבאמירת ברכת: "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו", מראה האדם את שמחתו הגדולה בלמוד התורה ובקיום

זכות קריאת שמע מוגנה במלחמה

"זכר תזכר את אשר עשה ה' אלקיך לפרעה ולכל מצרים... אשר הוציאה ה' אלקיך פן יעשה ה' אלקיך לכל העמים" (ו יח-ט)

פרש רבי חיים מצ'נוביץ:

את הפסוק (דברים כ א): "שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על איביכם, דרשו חכמים (סוטה מב א): "אפלו לא קימתם אלא קריאת שמע שחרית וערבית - אי אתם נמסרים בגידם".

יש לומר כי לכך רמז אף הפסוק שלפנינו: "זכר תזכר את אשר עשה ה' אלקיך לפרעה ולכל מצרים", שאף שלא היו בדיכום לא תורה ולא מצוות, "אשר הוציאה" - רק בזכות הזכרת שם ה' אלקיך בקריאת "שמע ישראל ה' אלקינו", כך בכל המלחמות שיבואו עליכם, אף כי ירבו חטאיכם, "פן יעשה... לכל העמים", בזכות ה' אלקיך - קריאת שמע.

באר מים חיים דברים

ה' הורה למשה להתפלל

"ויאמר ה' אלי לאמר ראיית את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא; הרף ממני ואשמידם" (ט יג-ד)

בדרך כלל 'לאמר' משמעותו צווי לומר לאחרים; למי היה צריך פאן משה להעביר את דברי ה'?

פרש רבי צבי יצחק אברמוביץ רבה של חצור הגלילית:

בגמרא (ברכות לב א) מבאר שספק שאמר לו הקדוש ברוך הוא 'הרף ממני' הבין משה כי ישועתם של ישראל תלויה בו, ומתוך כך התחזק להתפלל עליהם. לדברי הגמרא נהגו לפרש את כוונת הפסוק כך: "ויאמר ה' אלי - לאמר", שאמירתו אלי: "הרף ממני", נועדה כדי לגרם לי 'לאמר' לפניו את תפילתי.

ע"ע הע"ב

הקדוש ברוך הוא 'מתפלל' שנבחר בטוב

"ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה" (י ב)

במסכת ברכות (א ו) דרשו חכמים: "מנין שהקדוש ברוך הוא מתפלל? שנאמר (ישעיה נו ז): 'והביאותים אל הר קדש' ושמחתים בבית תפילתי'; 'תפילתי' - לא נאמר, אלא: 'תפילתי', מכאן שהקדוש ברוך הוא מתפלל".

תמהו המפרשים: הלא מהות התפלה היא בקשת המתפלל שרצונו תמלא, ובקשה זו שיכת רק לאדם שתלוי בחסדי הבורא, ולא בקדוש ברוך הוא שהכל שלו? כך באר זאת הרשב"א (פסקי תשובה י"ח בדברי):

האדם התיחד מיתר הנבראים בכך שנתן בידו הכח לבחור בין טוב לרע. מתוך רצונו להיטיב עם בריותיו, הקדוש ברוך הוא כביכול מבקש ומפציר בו שיבחר בטוב

"התחלת התשובה יכולה להיות דוקא בפעולות הטובות שאנו עושים - בכך שנקפיד לעשותן בהגן. דבר זה אפשרי בשימת לב מעטה, ובפירט בדברים שאדם דש בעקביו ומזלזל בהם, אף שהם חמורים מאד; לדגמא, בעניית אמן; הרי כפה הלכות נשנו בזה, והכל יודעים עד כמה החמירו חכמים - באופן מבהיל - באמן חסופה ובאמן יתוקה, ואפשר לדון מזה חסר מיניעת עניית אמן..."

'משנת רבי אהרן' מאמרים ח"ב עמ' פ

אני לדודי ודודי לי

השקמת בית המדרש (ג)

הקנת הלב לתפלה

חלק ממשלת השקמת בית המדרש, היא כבד שבאמצעותה נתן להתכונן כראוי לתפלה. כפי שהתבאר במאמרים קודמים, התפלה היא מהדברים העומדים ברומו של עולם, ואינה דומה לתפלה לחברתה ככלל. כדברי הר"ר הקדוש, שמיום בריאת העולם ועד עתה "אינו דומה תפלת יום זה לתפלת יום שלפניו... ואפילו תפלות שבכל יום יום יש הפרש גדול בהם... שאין לה תפלה מיום שבגרא העולם ועד לעתיד לבא שתהא דומה לחברתה ככלל ועקר" (פירי עץ חיים שער התפלה פ"ה).

הסבה המרכזית שבגינה נעשית התפלה על ידינו כדבר שבשגרה, היא מטוס שאינו מתכוננים אליה במהותם לדוגמה, וכפי שמרוב חכמינו זכרונם לברכה (שמד"ר כב ד): "צריך אדם לטהר לבו קודם שיתפלה".

כדי שהתפלה תאמר מתוך הכנה ראויה, תקנו חכמי הפוסקים (ברכות לב ב): "אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש", והוסיפו: "חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים, כדי שיכונן את לבם למקום".

וכן פסק הש"לחן ערוך (א"ח צא א): "ישנה שעה אחת קודם שיקום להתפלל, כדי שיכונן לבו למקום", ובמשנה ברורה' שם הוסיף, כי הלכה זו נאמרה לחסידים, אך גם לכל בני האדם נדרשת לכל הפחות שהיה מועטת (מ"ב סם).

אפן ההכנה לתפלה

נחלקו הראשונים (ברכות סם) בסבת הצורך בשיהיה קודם התפלה (דבריהם הובאו בגרוננו יונה ברכות כא א מדה"ר):

ראשית, יעוד מהראשונים פשוט שמטרת השיהיה קודם התפלה היא כדי שבאמצעותה יפנה האדם את מחו מהממשבות הטורדות אותו, וכך יוכל לכוון כראוי בתפלה. אולם רבנו יונה (ברכות כא מדה"ר) ועוד ראשונים פשוטו, שההכנה נועדה כדי להכין את הלב, כלומר: לטפל מעליו את תעובת העולם וההנאותיו. ובאר שפשיטתו את הלב מהבלי העולם הזה, אזי יתמלא הוא ממילא ברוממות ה', ומתוך כך תהיה התפלה רצויה ומקבלת לפני המקום.

וכן פסק הש"לחן ערוך (א"ח צא א): "המתפלל צריך שיכונן בלבו... ויחשב כי אלו היה מדבר לפני מלך בשר ודם היה מסדר דבריו ומכוון בהם יפה לבל לשכח, לכן היה מורה לפני מלך מלכי המלכים הקדושים ברוב שעה ואמר מלך המלכות שיהיו מתבודדים ומכוננים בתפלתם עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ולהתגברות כח השכלי, עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה... וצריך שיחשב בדברים הפכניים הלב ומכוננים אותו לאביו שבשמים, ולא יחשב בדברים שיש בהם קלות ראש".

על דברי הש"לחן ערוך' הוסיף הרמ"א: "ויחשב קודם התפלה מרוממות האל ותעלה ובשפלות האדם, ויסיר כל תענוגי האדם מלבו".

הש"ה הקדוש (תמיד, נר מצוה טו) הסמיך לכך בשם אביו בעל 'עמק ברכה' את דברי הגמרא אלא במקום נמוך ויתפלל', שלפני התפלה צריך האדם לשים אל לבו את נמיכות ערפו כלפי גדלות האדון ה' צבקות, וכן אחר כך יוכל לגשת להתפלל. וכיצד יעשה זאת? "אמר בלבו: מה אני, דל ונבזה, כלי מלא בושה וכלמה, בא לבקש מאת מלך מלכי המלכים הקדושים ברוב הוא, הלא בני מעלה יראו ויבהלו מפניו, וסביביו נשערה מאד, אף אני קרוץ מחמר, לא

בינת אדם לי, נבזה בחיי, ונמאס במותי, אם לא מרב חסדיו שהוא מתנהג עם בריותי..."

הבא לטהר מסייעין אותו

בסדור 'בית יעקב' (לע"ב) (בפתח תפלת שחרית) פרט את סדר ההכנה לתפלה:

"ושב במקומו וימתין מעט עד שתתחולל ותתשב דעתו עליו. שלא יתפלל בבהלה, אלא ישים אל לבו תחלה לדעת לפני מי הוא עומד, ולכוון לבו למה שמוציא בשפתיו, ולהשיגח היטב בדברו פיו ולשונו שיהיה מסדר בהתחן פהגן וקראוי, וישיא מטעמין הלב... ויחשב ברוממות האל-ה' האדון שאליו התפלה והבקשה, ויעבדנו מאהבה ומראה פנימית ובשמיחת לבב... ויפנה מחשבתו מעסקי עולם ועבר, כל מה שיוכל".

ואמנם, עבודה זו קשה היא עד מאד, אך כבד הסמיך לכך רבנו הב"ח (על הפור או"ח צא) את הפסוק (תהלים יז): "תכין לבם תקשיב אזנך", שכלי שהתפלה תשמע היא צריכה הכנה. ובאר כי לא לחנם לשון הפסוק היא: "תכין לבם", למדנו כי חסד גדול עשה עמנו ה' יתברך, שאף על פי שהכונה בתפלה היא דבר קשה עד מאד, מבטחים אנו כי מי שבא לטהר ומשתדל מצדו לשהות קודם התפלה כדי להתכונן לה כראוי, אזי משמים "מסייעין אותו", והקדוש ברוב הוא עוזר לו ומכין את לבו שיתפלל בכונה.

תפלה לאחר הכנה - כחה מתעצם

יש לדעת כי תפלה הנאמרת לאחר הכנה ראויה, כחה גדול עשרת מונים. הן מצד עצם אמירתה במתינות, וכפי שכתב רבי שמואל אבנהב בספר הגרונות (הל תפלה פ"א), "כי דבר ידוע הוא שהבא שלא בעתו לתפלה הוא נבהל ונחפו להתפלל עם הצבור ומרב מרוצה אי אפשר לו לכוון כראוי ולא לחתך האותיות כפשוטו".

בנוסף לכך דרש המגיד מטשורנוביל את הפסוק (ישעיה סה ד): "טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע" - אם יתכוננו "טרם יקראו", אזי "ואני אענה", אך אם יבואו לתפלה "עוד הם מדברים" - בלא הכנה, אזי רק "ואני אשמע" (צירוף החיים ל"רח" לפרוץ) אות קמא).

עוד מצינו שחכמינו דמו את התפלה לחרב והקשת (ראה אונקלוס בראשית ט כב). ובאר האדמו"ר השר שלום מבעלזא כי כפי שבשמוש בחרב וקשת, היריה והמכה עצמן לוקחות רגע כמימריה, ועשר המאמץ מקדש בהכתו ובהשתתו שיפעלו כפאות, שכן ללא הכנה, לא יפעלו את כפאות. כך בתפלה, את עקר המשאבים יש להשקיע בהכנה המקדמת, שרק כך תוכל היא לפעל כפאות (ניצוצי התורה יח).

והרי הדברים מובארים בדברי ספר הפתור (ג) כי בעבור חסיד, שלוש תפלות היום הן השעות המרכזיות של היום, וכל עבודת היום כלו היא הפכנה להן. ובאר, כי חסיד יודע שהתפלה לנפש היא כמזון לגוף, וכי הנפש נאונה מתפלה לתפלה: מתפלת השחרית לתפלת המנוחה, ומתפלת המנוחה לתפלת הערב וכו'. לכן יעולם אל תתפלל כענין של תל תל, כך, וכן לא יגה את מילות התפלה כדקלום, אלא יכין תחלה את גופו ונפשו כדי שיוכל לבטא כל מלה עם הכונה הנצרכת לה, וכך לבו ולשונו ישוו עם זה, ותפלתו תאמר כראוי.

גרבי הצמר שנותרו ללא דורש

תוכלי לשלח עמי לגן כרד ותפוח". תמימותה של הילדה עודדה במעט את האם. היא מחתה את דמעותיה וצרכה לתפלתה של בתה תפלה אישית משלה, שימלא ה' את מחסרה וישלח להם פרנסה ברוח.

ואכן, אבי יומים ודן אלמנות האזין לתפלתו ומלא את משאלות לבן לטובה; פמחצית השעה לאחר מכן נשמעו נקישות עזות על דלת ביתו. האם נבהלה מאד. היא הציצה מבעד לחר הפנעול ולמול עיניה נגלו פמה תלים טורקים גברתנים. לא נותרו הילדה אפשריות רבות, והיא נאלצה בלב כבד לפתח את הדלת.

"גברתי", הרעים אדם מהחלים קולו גם, "שמענו עליך שאת תופרת ממחית. החרף כבד, והמלחמה נטושה במלוא עזה. בדינו פמות גדולה של גרבי צמר קרועים אשר נצרכים בדחפיות לחילי הצבא הטורקי המהלל המחרפים את נפשם בשדה הקרב. תקני אותם בעבורנו, ואנו נשלם את שכרך מראש".

החילים הניחו על הרצפה שק גדול מלא בגרביים, שלשלו לידי האם ההמוקה שני מטבעות זהב כבדים והמשיכו מבלי לצפות לתגובה: "בעוד פמה ימים אנו חוזרים לכאן ואנו רוצים לקבל את כל הגרביים מתקונים".

בררות רבות לא נותרו בגדיה. היא התייבה והחלה במלאכה ועד מהרה סימה, הסכים שאותו קבלה היה גבוה עשרת מונים ממה שמקבל היה לשלם על עבודה שפוא.

אלא שהגרביים נותרו ללא דורש עד עצם היום הזה. פמה ימים לאחר מכן נכנס הגנרל אלנבי בשערי ירושלים, והתחיל הטורקים גרשו ממנה ללא שוב. ממטבעות הזהב שהותירו אחריהם התפרנסו האם ובתה במשך תקופה ארוכה. תפלתה התמימה של הילדה נענתה, בקעה רמיים והתקבלה ברחמים, והיא זכתה בתקופה שלאחר מכן להביא אתה לגן כרד וגם תפוח.

מיום זה ואילך ידעה ויקטוריה תמיד למי עליה לפנות בעת צער ומחסור, לאביה שבשמים. אף פאטר גדלה ונשיאה לבעלה הצדיק רבי יוסף בצרי צ"ל, היתה מרבה לפקד את המקומות הקדושים, שם היתה נושאת תפלה לפני ה':

"רבנו של עולם, אני מבקשת ממך שתתן לי גנים תלמידי חכמים וצדיקים", והוסיפה: "אם לא יהיו צדיקים ותלמידי חכמים, מעדיפה אני שלא יהיו בכלל".

ואכן, זכתה האשה ותפלתה נשאה פרות. היא זכתה להקים דור של תלמידי חכמים וצדיקים, הלא הם הרבנים הגאונים, ראשי הישיבות והדו"נים, רבי מנחם, ורבי ששון וצ"ל, ובלחט"א, רבי עזרא ורבי דוד שליט"א.

ליל יום שלישי, ד' בניסן תרע"ד. השמועה הקשה פשטה לה כאש בשרה קוצים והותירה את הנהלה הספרדית בירושלים המומה וכאובה. רבי עזרא בן רבי יצחק עבאדי דהב, תלמיד חכם מפלג, מחכמי ארם צובה אשר קבע את מושבו בירושלים, הפטר לבית עולמו בקצור ימים ושנים. הוא נקטר בדמי ימיו לאחר שנות יסורים קשים ומרים, כבו עשרים ושבע בלבד, כשהוא מותיר אחריו את אלמנתו הצעירה, מרת מסעודה בת המקבל האלקי, רבי יהודה פתיה זיע"א, ויתומה קטנה. זמן מה לאחר פטירתו נולדה לו בת נוספת, ושמה בישאל נקרא ויקטוריה.

עד לילולת אביה הגדול ארצה בשנת תרצ"ד, שאז עברו האם ובתה להתגורר בביתו, לשמשו ולהתבשם מקושותו, סבלו האלמנה הצעירה ויתומותיה מבדידות ומחסור תמיד. הבת הגדולה אסתר, אף נפטרה בילדותה מרעב, לא עלינו.

ביום מן הימים פנתה ויקטוריה בת השלוש וחצי לאמה ושאלה בתמימות: "אמא, מדוע כל חברותי מגיעות לגן כשכרתי משביעי ופרי טעים בתיכון, ואילו אני נאלצת לא פעם להגיע לגן בידים ריקות, ולעיתים רבות אפילו פרי או ירק איני מביאה בתיקי?"

שאלתה התמימה של בתה מלאה את עיניה של האם בדמעות. תחושת האלמנות והבדידות הציפה אותה במלוא עזה, ובמשך דקות ארוכות לא עלה בידה לתת לבתה מענה הולם. לבסוף אמרה בשפתים רוטטות ובגרונן נשנק:

"לכל חברותי, ויקטוריה, יש אבא. כשהן רוצות משהו הן יכולות לפנות אליו, והוא משתדל למלא ולדאוג למחסורן. אך את בת, הלא יתומה את, אבא גדול בפרומים, ובכלתך נולדת, ולמי תפני...?"

"ברם, ויקטוריה יקירת", לטפה האם את ראשה של הילדה, "הלא יודעת את כי הקדוש ברוב הוא אבי יומים. לך יש אבא גדול בפרומים, ובכלתך לבקש ממנו כל שתחפצי, כרד משביעי, ואפילו תפוח..."

האם הצעירה הליטה פניה בגדיה ופרצה בככי חרישי, אך הילדה הקטנה קבלה את צאתה של אמה בתמימות משלמה; היא יצאה אל מחוץ לבית, הרימה עיניה לפרומים ואמרה בלב נשבר: "אבא שלי, אבא שבשמים, לכל הילדות בגן שלי יש אבא, ורק לי אין. אבא אמה אמרה שאמה אבא שלי, אמה האבא הגדול והחזק ביותר, ואני בטוחה שאמה אהב אותי עד מאד. אבא, שמע לבתך הקטנה שתתחננת אליך וישלח פרנסה משמים לאמי הקרה, כדי שתוכל לשלח עמי לגן כרד, ואולי גם תפוח. אבא אבא".

ויקטוריה סימה את תפלתה הצערה ודלגה בקלילות ובעליצות אל הבית פנימה; "אמא", היא קראה לעבר, אמה שהתמונה בדמעותיה, "בקשתי מאבא שלנו שישלח לך פרנסה, אני בטוחה שהוא הקשיב לי. מחר בודאי

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות עקב - ראה תשע"ט ♦ עלון מס': 25

השגחה שבועית

זה נראה סיפורים דמיוניים?!

לפעמים שומעים סיפורים שנראים לקוחים מעולם אחר. דמיוניים, לא מציאותיים כמעט. כל מיני דברים שקרו בצורה כל כך מדויקת ומופלאה. משהו פתאום נזכר במישהו והיה לו ביד בדיוק את הסכום המבוקש, או שבדיוק אירעה תקלה שבדיוק גרמה שהשני יספיק את המטוס...

שומעים דברים כאלה ומתפעלים מהנס. יש כאלה שמתקשים להאמין שהבן אדם שבדיוו הווה עובדא, לא דמיי. איך זה שבדור ההסתר שבו אנו נמצאים קורים ניסים גלויים מעין אלו. יש מי שמפקפק ואומר, "מחזר, לי אף פעם לא קורים ניסים כאלו..."

בשבוע האחרון התחדש לי לימוד מופלא מדברי בית הלוי במאמר הבטחון, מאמר שכולו כגחלי אש. חידוש שמשנה את החשיבה על כל עניין הניסים.

הבית הלוי מסביר כי הנס, יש בו חיזוק באמונה, אבל הוא נוטל את הבחירה מהאדם. הרי אם רואים בחוש ניסים ונפלאות, אי אפשר שלא להאמין! והרי הקב"ה רוצה שנבחר, שהאמונה והבטחון בו יגיעו מהתעוררות שלנו, ומבחירה שלנו. לא שהנס ידחוף אותנו לקרי' עד שלא נוכל אחרת אלא להאמין, אלא שיהיו שתי אפשרויות, לחשוב שהכל כמנהג העולם, או לחשוב שה' הוא המנהיג ומצד יכולתו יתברך אין שום הבדל בין נס לטבע.

לכן, למי יגיע נס? למי שנמצא בדרגה כזאת, שהנס לא ישפיע על הבחירה שלו. הוא כבר מאמין מצד באופן מוחלט בכוחו יתברך, סומך ובוטח עליו בכל נפשו ומאודו, והמציאות הנראית לעיניים לא תשנה אצלו מצב זה! אצל אדם כזה אכן יקרו ניסים מחוץ לדרך הטבע, כי הקב"ה, הבוחן כליות ולב, יודע ומכיר בו שהניסים לא יטלו ממנו את הבחירה. האדם כבר בחר.

לעומת זאת, מי שעדיין אינו בעניין, והוא מאמין שעליו לעשות השתדלויות שונות, ופתע פתאום קורים לו דברים לא טבעיים, הבחירה ניטלת ממנו. הוא אינו בוחר להאמין, הוא מוכרח להאמין!

והקב"ה אינו רוצה להכריח אותנו. הקב"ה מחכה שנבחר. אז אם בן אדם הוא בדרגה שמבין שכדי להשיג עשרת אלפים שקלים תוך חצי שעה הוא צריך להפעיל חצי מדינה, ורק כך ה' יעזור לו, אז ה' יעזור לו בדרך הזאת, ואם אדם מאמין בבטחון גמור שה' יכול לעזור לו רק בהשתדלות קטנה, או ללא השתדלות כלל, והוא בוחר לעשות את רצונו יתברך ולהמשיך במצוות שעוסק בהם מתוך אמונה שה' לא יעוּבוהו ולא יטשהו, אז כאשר הכסף יגיע, זה לא יקח לו את הבחירה. הוא כבר נמצא שם. זה מתאים לדרגה שלו.

עכשיו נשאל רק איך מעלים את נקודת הבחירה, והתשובה היא הפשוטה ביותר בעולם: ללמוד, לשנון, להקשיב לשיעורים בשער הבטחון, לשמוע את הסיפורים, להתחזק. להתחזק, להתחזק, עד שהדברים יתפכו להיות חלק מאתנו.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

למה העושר נפל על בית השכן?

השם יכול לעשות הכל!!! הוא יכול לסדר שפע עצום והרחבה נפלאה, להביא כל אחד למצב שלא יצטרך אף פעם להוגיע את המוח בשאלת הכסף, אבל דבר אחד הבורא יתברך לא יכול. הוא לא יכול לטעות. הקב"ה יודע את הכתובות של כולם. העושר העצום שנפל על השכן מהווילה לא נשפך עליו בטעות, וגם את העני - האב הרחמן לא שכח לרגע אחר. הכתובת ידועה וזכורה היטב, רק שטמון כאן משהו מעבר למה שאנחנו רואים ומבינים.

לגבי העשיר, מפרש האור החיים הקדוש זי"ע על הפסוק בפרשת משפטים "אם כסף תלווה... את העני עמך, לא תהיה לו כנושה". רש"י מביא את דברי חז"ל, שכל יאמי שבתורה הוא רשות, מלבד שלושה, ויאמי זה הוא אחד מאותם שלושה. מדוע נאמר הוודאי בלשון ספק? כי נראה לו, לעשיר, שהוא עושה טובה לעני, ומתחסד אתו מעבר למצווה. על כן אומרים לו, לא כן הדבר. הכסף של העני נמצא עמך. זה לא שלך! זהו פיקדון בלבד. התורה דורשת ממך להשתמש בכסף עבור מטרת גמילות חסדים, להחיות עניים, ואתה זוכה להיות השליח, אתה הוא צינור הברכה, ולכן לא תהיה לו כנושה - לא תנשא עליו.

ולגבי העני, הוא זכה שיתקיים בו (ישעי' מ) "צרפתיך ולא בכסף" - הקב"ה מנקה את העני מחטאיו, לא כמו שמצרפים את הכסף באש - אש הגיהנום, אלא "בחרתיך בכור עוני", על ידי העוני זוכים כפרות עונות. כשיגיע העני לעולם האמת, הוא יגלה איך יסורי העניות מחקו לו את כל התיקים!

ולכן, גם ביום שקשה, כשאין פרוטה בכיס, כשנגמרו כל השיקים ונחסם האשראי, נא זהירות! לשמור על הפה, לשמור על הניסוח. כאן המקום לומר **כל מה דעביד רחמנא לטב עביד**. הרבה שמות יש להקב"ה, אבל רבי עקיבא בחר בשם 'רחמנא', כי כל הקושי מגיע מהרחמנות של האבא על ילדיו, "להיטיבך באחריתך".

ויהי רצון שנזכה לחסדים נראים ונגלים, רוב שפע וברכה!

(מתוך שיעור 97)

בבניין אחד גרים שני שכנים. האחד חי את חייו בעניות, מהיד לפה. הוא עובד קשה, אך אינו רואה ברכה בעמלו. עד שכבר מוצא עבודה שמתאימה לו, מתברר שזה שאמור לשלם - שקוע בחובות. המשכורת שלו נדחית, ועד שהיא מגיעה - הוא כבר צריך ללוות ולהחזיר ושוב ללוות. מרירות העוני מלווה אותו, ולפעמים המצב הזה נמשך כמה חודשים או כמה שנים, וזה אחרי שהוא כבר עשה את ההשתדלות שלו.

השכן השני עובד לפרנסתו, וברוך השם רואה ברכה. יש לו מה שהוא צריך, הוא אינו זקוק להלוואות, לא נכנס לחובות, וגם לא חי ברמה גבוהה מדי. הוא מסודר.

ויש את השכן השלישי שגר ממול, בוילה. עשיר כקרח. יש לו הרבה יותר ממה שהוא צריך. אף אם יאכל בכל צהריים לשון של בהמה במשקל שני קילו, יישאר לו די הותר. יש לו את כל מוצרי הנוחות, סגל משרתים ותחלופת רהיטים, בית חורף ובית קיץ ומטוס פרטי, ועוד נשאר לו כסף ברווח למלווה מלכה...

עומד לו השכן הראשון, העני, ושואל: ל מה ???

ריבוננו של עולם, יש לך כל כך הרבה בעולמך. מדוע נגרע חלקי, ואני מתייסר ביסורי עניות קשים ומרים, מלווה מפה ומגלגל משם, ושוב עומד מול בני הבית ומחפש תשובה קצת יותר מעניינת מצמד המילים "אין לי?"

גם אל העני הזה מתייחס רבינו בחיי. **וכן אם לא יבואו הטרף על הפנים אשר סיבב עליהם**. למרות שעבד ועשה השתדלות, לא הועילה לו מלאכתו. הוא עלול להגיע לתסכול, למחשבה שלא צריך אותו בכלל. שהוא סתם עובד לחינם. מגלה לנו רבינו, כי ההשגחה היא כל כך מדויקת, שלא יתכן שמה שבאמת צריך, לא יגיע. רק מה? יכול להיות שאת הפרנסה היומית הקב"ה כבר שלח. היום הזה יש מה לאכול ולשתות וללבוש. כמו כן, יתכן שאכן תגיע הפרנסה ממקור אחר. לא מהמקור שהאדם חשב עליה.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

ליל הבובקעס

אני גר במרכז הארץ. בערבים עובד עם ילדים במסגרת 'מתמידים'. לפעמים אני מוסר להם שיעור, לפעמים מארגן אותם בחברותות, כל תקופה לפי העניין. האווירה במסגרת נעימה מאד. איש אינו מכריח את הילדים לבוא. מי שבא - מרצונו בא, ולכן, באופן כללי לא התעסקתי עם בעיות משמעת, למעט מקרים בודדים. ביום מן הימים הגיע לימתמידים ילד שובב מאד, חסר גבולות. הוא התנהג בחוסר דרך ארץ וגם הפריע לילדים האחרים ללמוד. הם פחדו ממנו. השתדלתי להתייחס אליו יפה ולקרב אותו, אבל הוא היה עסוק במעשי הקונדס שלו, ואני השתדלתי להתעלם מהם ככל יכולתי.

ערב אחד, בסיום שעת 'המתמידים', באו אלי מספר ילדים ואמרו לי שהם מפחדים לצאת מבית המדרש. הילד השובב עומד שם, ומטיל את חיתתו על היוצאים. הם מפחדים, מי יודע מה הוא הולך לעשות להם.

הרגעתי את הילדים ואמרתי להם: "אל תפחדו. כולנו נרד ביחד במדרגות, והכל יהיה בסדר".

בדרך כלל הילדים יוצאים מבית המדרש בזוגות או בשלושות, ואני יוצא אחרי שכולם הלכו. הפעם כל הילדים ירדו יחד אתי. אנו מגיעים למדרגות, והילד אכן עומד שם. הוא אינו מתנכל לאף ילד, ואני מרגיש את המבטים שלו נחים עלי. הוא אחז בידו חופן של 'בובקעס' - אגוזים קשים של עץ ברז, שכאשר זורקים אותם על מישהו זה ממש כואב.

הילדים יורדים, ופתאום אני מקבל מטח של בובקעס. כדור ועוד כדור. איי! זה כואב! ואילו בושות!!! הילדים האחרים, במקום לצעוק ולמחות בילד השובב חסר הגבולות, נהנו מהמחזה. עוד בובקע ועוד בובקע, כל כדור כזה כואב לי פיזית ונפשית. מאין יבוא עזרי?

אני מתחיל לחשב את הצעד הבא שלי. מה לעשות עכשיו? לצעוק על הילד? להעמיד אותו על מקומו? לדרוש מההורים שיעשו זאת? אבל האם זה יעזור? וכי הם אינם יודעים איזה ילד

שיחה ש(לא) נענתה

אני גר באשדוד ועובד כמתווך דירות בקריית גת. העבודה שלי דורשת אותי להיות זמין תמיד. אני חוזר לשיחות שלא נענו, גם אם איני מכיר את מספר הטלפון, כי תמיד יכול להיות שמאחורי המספר מסתתרת עסקה טובה. אף פעם אינך יודע היכן מונחת ההזדמנות, ומי יהיה זה שישלשל לכיסך אחוז נכבד משווייה של דירה.

למרות כל זאת, ולמרות שישנם מתווכים נוספים באזור, ולא פעם קורה שאם לא עניתי לשיחה, אזי ממשיך הלקוח ומחפש לו מתווכים אחרים - יש שעה ביום שהפלאפון שלי אינו זמין, מלבד שעות התפילה. זאת השעה של השיעור היומי, משמונה וחצי עד תשע וחצי. בזמן הזה אי אפשר להשיג אותי. אני קובע עתים לתורה, וקביעות זו קביעות, עם כל המשתמע. באותה שעה אני משתדל וגם מצליח לשכוח מעסקי שעה, ולעסוק בתורה שמחזיקה את העולם כולו ואת עולמי שלי.

ערב אחד יצאה נוות ביתי מהבית לצורך חשוב, והוכרחה לדבר עמי בדחיפות. היה זה דבר שאינו סובל דחייה. בפלאפון שלה נגמרה הבטרייה, לכן ניסתה להתקשר מפלאפון אחר. באותו זמן ישבתי ולמדתי. מה לי פלאפון? מה לי שיחות? היא היתה לחוצה, זקוקה בסך הכל לאיזו פיסת מידע, אך אני איני ניתן להשגה... פשוט כי הפלאפון שתק באמנות ושמר על כל השיחות בלי לרמוז לי שמישהו מתקשר.

ראתה האישה שאיני עונה בשום אופן, השיגה מספר טלפון של מישהו מיושבי בית המדרש, וכך העברתי לה את המידע שהיתה זקוקה לו אכן באופן שאינו סובל דחייה.

אחרי השיעור החזרתי את הפלאפון למצב הרגיל, והנה אני רואה מספר לא מוכר שהתקשר בזמן השיעור. לא ידעתי שזה המספר שאשתי התקשרה ממנו. חזרתי אל המספר ואמרתי: "שלום, מדבר מתווך דירות בקריית גת, במה אפשר לעזור?" "סליחה... "ענתה לי אישה מהעבר השני, "לא אני התקשרתי אליכם, מישהי אחרת חיפשה אתכם, אבל בעצם אתם אומרים שאתם מתווכים דירות?" "כן".

"אנחנו בדיוק מחפשים עכשיו דירה בקריית גת".

ההמשך זרם באופן חלק להפליא. הצעתי דירה, העסקה נסגרה ואני קיבלתי את חלקי, ברוך השם. הרגשתי כאן הארה משמים. הנהגתי לסגור את הפלאפון בשעת השיעור, ולעסוק כל כולי בלימוד התורה, רצויה לפני הקב"ה. אם הייתי עונה לשיחה בשעת השיעור, לא הייתי מציג את עצמי כמתווך דירות, והלקוחה שכלל לא ידעה שאני עוסק בכך, לא היתה מגיעה אלי. אשרי מי שקובע עתים לתורה.

(יום חמישי פרשת יוצא, מהדורת ערב, סיפור מס' 3)

חמישים בעשרים

הדבר שהכי הטריד את אשתי כשהיתה צריכה ללכת עם הילד לרופא, יותר מכל הדרך והבירוקרטיה והתור, היה הנושא של שמירת עיניים. איך היא נוסעת באוטובוס מגאולה עד 'משגב לך'. הדרך עוברת בין האוכלוסיות השונות, ובקיץ המראות שנראים באוטובוס אינם מתאימים לעיניים טהורות של ילד יהודי.

את הדרך הלך עשתה באוטובוס. לא חשבה שיהיה גרוע כל כך, אך אחרי הדרך שעברה בהלך, תוך ניסיון להעסיק אותה ואת הילד במשחקי אצבעות, כדי שלא להביט במה שאין לראות, החליטה שבחזור תיקח מוניית, ויהי מה.

אחרי הביקור אצל הרופא עצרה מוניית, ואמרה לנהג: "תוכל להסיע אותי לרחוב יחזקאל פינת הושע? אשלם לך עשרים שקלים". זה כל הסכום שהיה לה.

"עשרים שקלים?! נדהם הנהג מהסכום הפעוט, "יחזקאל פינת הושע זה חמישים שקלים, גברת". אבל הגברת לא נרתעה. "תתחיל את הנסיעה, תפעיל מונה, וכשהוא יגיע לסכום של עשרים שקלים, תוריד אותי".

הנהג הסכים, הילד ואמו נכנסו למוניית. כשהמונה הגיע לעשרים שקלים, ביקש הנהג לעצור, אבל שוטר תנועה שעמד באזור הרתיע אותו. "אי אפשר לעצור כשיש שוטר", אמר הנהג, "אמשיך עוד קצת".

כשהגיעו לרחוב הנביאים החליט הנהג להוריד את השניים, אבל אז צפצף הביפר.

"יחזקאל פינת הושע, יחזקאל פינת הושע, מי לוקח?"

"אני!" קרא הנהג לתוך הפומית, ולנוסעת אמר, "אל תרדי, אני ממילא צריך

לנסוע ליחזקאל פינת הושע".

הנהג המשיך בנסיעה, וכשהוא נרגש ביותר אמר, "הקדוש ברוך רצה שאקח אתכם עד יחזקאל פינת הושע בעשרים שקל! איזה יופי!!!"

(יום חמישי פרשת מטות, חז"ל מטות מסעי, מהדורת לילה סיפור מס' 1)

זכות השתיקה

השכנים שלנו, בבניין בני ברק טיפוס, ידעו שאנחנו עומדים לנסוע לחו"ל, להשתתף בשמחה משפחתית. בא השכן, דפק בדלת ביתנו, ושאלתו בפיו: "אולי לכבוד החתונה של בנו למזל טוב, תוכלו לתת לנו את הדירה לשבת אופרוף, השבת של העליה לתורה?" אמרתי שאחשוב, ועוד מעט אחזיר לו תשובה. מצד אחד רציתי לתת את הדירה. זו מצווה גדולה ועזרה של ממש, וגם בסופו של דבר ארוויח מכך, בחינת 'שמור לי ואשמור לך'. היום אני נותן לו את הדירה, ומחר, כשאני עושה שמחה, הוא נותן לי מצד שני, והצד השני הזה היה חזק מאד - איננו עוזבים את הדירה רק למשך שבת אחת. אנו עוזבים לחו"ל למשך שבוע ימים, מתאמצים לצאת מבית מאורגן ומסודר במיוחד, כדי שיהיה לנו נעים לחזור. כשעוזבים בית למשך שבוע, רוצים לדעת שנחזור לבית בדיוק באותו מצב שעזבנו אותו. חשבתי, חשבנו, שקלנו את הצדדים ולבסוף החלטנו שהצד הראשון יגבר. אנחנו ניתן את הדירה, נזכה במצווה, ונרוויח גם יחסי שכונת משופרים.

באותו שבוע פיזו כולם. אנו רקדנו בחתונה בחו"ל, שכנינו ואורחיהם בחתונה בבני ברק, ואחרי שבוע עמוס חוויות חזרנו אל ביתנו עייפים אך מרוצים. רק פתחנו את דלת הבית וריח עז היכה באפנו. עמדנו משתוממים, מסתכלים זה על זה ולא יודעים מה לחשוב. הבית נראה מסודר להפליא. האורחים שהיו כאן השאירו את הדירה ממש כמו שקיבלו אותה, אבל הריח, הריח... מאיפה הוא? התשובה הגיעה מהמקרה. גל ריח נורא נדף ממנו ברגע שפתחנו אותו. התברר שהמקרה היה מנותק מחשמל במשך חמישה ימים. כל המאכלים התקלקלו ונרקבו, ואת כל הבשרים הקפואים הוצרכנו לזרוק. אמדתי את ההפסד בכארבע מאות שקלים. עם ההפסד התמודדתי איכשהו, שיהיה לכפרה, אבל הריח... הוא לא מיהר לעזוב את ביתנו. ניסינו כל מיני רעיונות להתמודדות עם התופעה. המפעלים למפיצי ריח התעשרו על חשבוננו, ועם כל זה החלטנו החלטה נחושה: לא מספרים לשכנים את מה שקרה. הם לא יודעים שהאורחים ניתקו לנו את המקרה בבלי דעת, ואנחנו לא נלך ונעכיר את מצב רוחם אחרי השמחה ששרתה במעונם. בסייעתא דשמיא, גם לסבל של הריח נגזרה קצבה, וכעבור כמה חודשים (!) נעלמה התופעה. כעבור חצי שנה מאז, מתקשרים אלינו מארגון חסד שעורך הגרלה סינית, ארגון שפועל גדולות ונצורות, ומציעים לנו להשתתף בזכויות העצומות שנעשות על ידם. הציעו לי לקנות כרטיס הגרלה שנכנס לכל הפריטים המוצעים, וקניתי. לא כי חשבתי שאגריל משהו, אלא כי רציתי לזכות במצוות צדקה.

אחרי שבועיים מתקשרים מארגון החסד. "כבר תרמנו", הזכרתי. "איננו מתקשרים להתרים", עונים לי, "עכשיו במשרים לכם על הזכייה המאושרת. זכיתם בפריט 408, מקרר מדגם חדש בשווי אלפי שקלים!"

נדהמתי. איני רגיל לזכות בהגרלות. אין לי מזל לעניין זה. אבל הפעם הזאת, ידעתי כי לא המזל שיחק כאן, אלא החלטתנו האיתנה לשמור על שתיקה, לקבל את הנזק שהוסב לנו מניתוק המקרה, ולא להעבי על השמחה של השכנים.

זכות השתיקה עמדה לנו, מקרר כנגד מקרה, בהשגחה פרטית מופלאה.

(יום רביעי פרשת ויצא, מהדורת ערב, סיפור מס' 2)

כמה שווה חצי שעה?

אני משכיר דירה, ועל ידה, בסייעתא דשמיא, מכסה הלוואות שלקחתי מהבנק. ההסדר הזה תורם לרוגע בחיי. הידיעה כי בסוף החודש אני והבנק נסדר ונחייך אחד לשני, משפיעה על כל החודש. באחד מחודשי החורף, עם הגשמים החזקים שירדו בחורף המבורך שעבר עלינו לטובה, נגרמה רטיבות בתקרה. הגשם זלף פנימה, והוצרתי לתקן את האיטום ולסייד מחדש את התקרה. חקרתי אחרי בעל מלאכה טוב, והתברר לי שהמחיר לתיקון הגג עולה הון, סכום שמשווה לעלות השכירות בחודש.

אם לא די בזאת, באותם ימים של בירורים, אני מקבל מהמעסיק שלי התנצלות מעומקא דליבא, עם הודעה בלתי נעימה, שהוא דוחה את חלוקת המשכורות בגלל סיבות שאינן תלויות בו. מה אני עושה? אמנם יש לי סבלנות, אבל הבנק, כידוע, אינו סבלן כל כך, וחוף מזה איני רוצה ללוות. איני רוצה לגלגל גמ"חים, איני רואה את עצמי מחתים ערבים ומבקש הלוואה. לא. אני יודע שיש כאלה שעושים זאת ומסדרים עם זה, אבל אני איני כזה. הרגשתי אובד עצות ממש. בשעת ערב, אחרי שהילדים נמו את שנתם, חשבתי עם נוות ביתי, מה הקב"ה רוצה מאתנו. אנחנו צריכים לעשות חשבון נפש, ולראות איפה הטעות שלנו. תוך כדי שאנו מעבירים את סדר היום לאחרונה, קלטנו לפתע את מקור הבעיה. בגלל איזו סיבה שנראתה לנו חשובה, הורדתי חצי שעה מהלימוד היומי שלי.

הבנו שזה העניין, והחלטנו להחזיר את החצי שעה, ועם אותו עניין חשוב נסדר באופן אחר. בשעות הלימוד לא נוגעים!

קיבלתי על עצמי לחזור לשגרה הקודמת, ואשתי עודדה אותי, כי ודאי אך לטובה הוא הדבר, ואשרינו שזכינו שהקב"ה שולח לנו איתותים שאינם כואבים מדי.

ברגע שקיבלנו על עצמנו להחזיר את חצי השעה של הלימוד, התבשרנו שהתיקון של התקרה אינו יקר כל כך, ולמעשה הוא יעלה לנו פחות משליש מהצעת המחיר שקיבלנו. בהמשך גם גילה המעביד שלי שהמצב שלו אינו קשה כל כך, והכסף יגיע בזמן. אבל הדבר הטוב ביותר שקרה לי, זה שחזרתי ללמוד כמקדם.

(יום שלישי פרשת וישלח, מהדורת ערב, סיפור מס' 2)

יש להם? יש עוד רעיון מה לעשות. למחול! כן. למחול לילד הזה!

אין לי מושג מהיכן גייסתי כוחות לכך. מן הסתם, זה מגיע משמיעה חוזרת ונשנית של רעיונות וסיפורים מעין אלו. "ריבוננו של עולם!" אמרתי בלבי, "אני מחול לילד שזורק עלי בובקעס, תעמוד נא הזכות הזאת לידידי היקר, חברי מנוער, שזה שבע שנים מנישואיו שלא נפקד בילדים. אנא השם! ברכהו בזרע של קימא, זרע ברך השם!!!"

מרגע זה אזרתי עוז ותעצומות. הילדים התפזרו, אבל הילד עם הבובקעס לא נח. הוא המשיך לרדוף אחרי בדרכי לתפילת ערבית, אבל אני התחזקתי ומלמלתי, "אבי שבשמים, אני מחול! ובזכות זה תפקוד את חברי. שוב ושוב הזכרתי את שמו ואת שם זוגתו, עד שהילד סיים, ככל הנראה, לזרוק את כל הבובקעס שהיו בידו, והוא נפנה והלך לו לדרכו. מחול לו! מחול לו! מחול לו! מאחל לו שיעשה תשובה בינו לבין קונו, ויעלה מעלה מעלה במעלות התורה והיראה, ולא יבוא לו שום נזק וצער ממעשהו זה.

תפילת ערבית התפללתי מעומק לבי. כמו אור מיוחד נשפך עלי, שמחה גדולה מלאה את לבי, וכל מילה ממילות התפילה זהרה. הרגשתי תחושה מתוקה של קרבת אלוקים, להיות מהנעלבים ואינם עולבים, ואף כי שעת ערבית עתה, זכיתי לאור כצאת השמש בגבורתו.

משסיימתי את התפילה נפלו עיני על זקני, והנה אני רואה בובקע ירוק תחוב בין זיפי הזקן. כל ההתרוממות שהיתה לי נמוגה באחת. ככה הסתובבתי כל הזמן! אנשים ראו אותי ולא אמרו מילה. מי יודע מה הם חשבו, מה קרה לי שאני הולך עם כדור ירוק מתחת לסנטר... אילו ביזיונות! אבל שוב התחזקתי ואמרתי, "ריבוננו של עולם! שיהיה לזכות חברי היקר, שיוושע בבנים!!!"

זהו ניסיון לא קל. אין לי מושג מהיכן היה לי הכוח. זו היתה סייעתא דשמיא מיוחדת, ואני שמח שזכיתי להיות כלי להשפיע ישועה.

תשעה חודשים לאחר מכן הזמין אותי חברי להשתתף בשמחת הברית שערך לבנו הבכור. הוא ביקש שאשא דברים בפני הציבור, ואני, לא דברי תורה אמרתי, אלא סיפרתי את קורותי מאותו 'ליל הבובקעס'.

(יום שלישי פרשת קרח, חו"ל חוקת, מהדורת ערב, סיפור מס' 1)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'
- פטרון חודש אב -
הרב יעקב מלכה הי"ד
לנחת מהצאצאים
והצלחה בכל מעשי ידיו

עלונים ל- 280 בתי כנסת

נתרמו לזכר הרה"ק
רבי שלמה בן יוסף צצוק"ל הי"ד **מקרקל**
לזכר הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה צצוק"ל
מקערסטרי
לזכות עידן ישראל בן טרו
וזוג' איריס בת סוליקה ויוצ"ח שיחי
לע"נ הילדה מרים חנה הי"ד
בת יבלח"א הרב יעקב שליט"א
נרצחה ע"י בני עוולה בצרפת כ"ה אדר תשע"ג
לזכות עובדי מרים פינגוסי

עלונים ל- 100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת
הרה"ג ר' מאיר בן הרה"ג ר' ישראל צ"ל

עלונים ל- 30 בתי כנסת

נתרמו לרפואת
חיה חוה אלטע בת דבורה רייזל
נא לומר פרק תהילים לרפואתה
תודה לחברת **טונרייס**
על השתתפות מיוחדת בהוצאות משרד ההפצה

המעוניינים להפיץ את העלון בבתי כנסיות, חנויות וכדומה

מחמנים להתקשר למשרד ההפצה
בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-15:15
ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"ד
לקבלת העלון במייל הישמו בטבת
P023011300@GMAIL.COM

להגדיל שמו הגדול

92,000 עלונים ב-3065 בתי כנסיות
הופצו השבוע בארץ הקודש.

בכוחכם ובזכותכם, תורמי הקבע להפצת האמונה

חסוף ותזכה גם אתה להבטחת הזוהר למזכי הרבים:
בנים ובני בנים יראים ושולמים.

התקשר עכשיו ל"קו השגחה פרטית" הקש על מקש 6.
או בעמדות נדרים פלוס על שם "קו השגחה פרטית"

למענה אנושי בעניין תרומות בלבד - 0527-199-866

אני נמצא 'על המים'. מכרתי את הדירה שהייתה לי, וקניתי חדשה, אך עדיין איני יכול להכנס אליה. שנה שלימה שאני מגלגל כספים. בלי העלון והקו לא הייתי שורד את זה. תודה לכם. בזכותכם אני חי ונושם ו...שמה.
ח. יודלביץ - מדיעין עילית

משני צדי הקו

מצד המקבלים מצד הנותנים

שיחה נכנסת במערכת:

ברצוני להכפיל את ההוצאות קבע שלי, מ-2 בתי כנסיות ל-4.

- אם אפשר לשאול, למה?

- מאז התרומה אני רואה ישועות כל הזמן. ברצוני להכפיל את הישועות.

להשארת סיפורים למזרח

פקס 02-5745888 | במייל P023011300@gmail.com | בהודעה קולית במשרד המכון 02-3721801

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הוורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן ב'חבורה' אחת, בתוספת שמות וערים להנעים את הקריאה. הנכם מזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (בשלושה מס' 2)

בטחון זה עניין של עבודה

ההתעלות מעל הסיבות ולבטוח בהי שכול לעשות הכל, והכל יתהפך לטובה.

הסעיף השני - סור מרע, כאשר על פי דרכי הטבע נראה שהכל מסתדר מצוין, עובדים ומרוויחים, התנאים מתאימים לשירוף הנפלא, התייעצנו עם הגורמים המתאימים ובעקבות זה עשינו עסקה מצוינת, אז העבודה היא לסור מהישענות על הסיבות, ולהתחזק בידיעה שרק ה' מנהל את העולם וכל הטובה באה לנו רק ממנו יתברך. כשאדם לוקח תרופה, יזכור כי לא התרופה מרפאת, אלא הקב"ה. התרופה היא רק הצורה החיצונית שה' ברא, להביא את הרפואה.

הסעיף השלישי - התפילה והציפיה. כשאדם מתפלל לה' ומבקש בקשה, עצם הבקשה היא סיבה לקבל את מבוקשו, כדברי החזון איש. אפילו בקשה ללא מילים בפה, ציפיה ותקווה בלב, היא גם סוג של תפילה.

הסעיף הרביעי הוא - לקבל את ההנהגה. בין אם רצינו שכן יקרה ובין אם לא. לזכור שהכל מגיע מהקב"ה, הכל לטובה, הכל צודק, ולקבל את הדין באהבה.

זכרי ממונסי: גם בלי ציפוי וקיווי לתוצאה מסוימת, האדם ממשיך על עצמו ישועה, אם הוא זוכר כל הזמן שהוא ביד הקב"ה. כשאדם מכיר בזה שהכל הכל בגזירת הבורא, ואין שום דבר נפרד ממנו, על ידי זה הוא מכניס את עצמו לשמירה מיוחדת מאת הקב"ה.

ברוך מרדכי מבני ברק: במידת הבטחון אפשר להעמיק עוד ועוד, לעלות לפסגות, ותמיד לראות שיש עוד מה להתקדם. אפשר לומר שיש שלוש מדרגות עיקריות בבטחון. מדרגה אחת היא לעשות השתדלות ולדעת שהכל משמים. מדרגה גבוהה יותר היא להכיר שאין עוד מלבדו, אין בכלל כוח בעולם מלבד כוחו של הקב"ה, והדרגה הגבוהה ביותר היא להשליך עצמו על השם יתברך. מה שיעשה זה הכי טוב בשבילי, כל כולי הולך אחרי הקב"ה.

יאיר מבית שמש: בהרגשה כזאת יש עונג מיוחד, כמו בתפילה של בעל האור לשמים - ונועם לי כל אשר תעשה עימדי, ולא יבלבלוני שום עניין מעבודתך האמתית.

(הוורטים מתוך שלוחה 2 -
דברי חיזוק, חודש אלול
תשע"ח)

חיים מאיר מברכפלד: ההלכה בתפילת שמונה עשרה היא 'לא יסמוך על שום דבר'. יש לעמוד בתפילה בלי להישען על איזה חפץ; ובפנימיות העניין - כשאנו פונים אל הקב"ה בתפילה, לא לסמוך על שום דבר, על שום אדם, לסמוך רק על השם לבדו.

שמריהו אלימלך מביתר: בברכה הראשונה, ברכת האבות, אנחנו אומרים "אלוקינו ואלוקי אבותינו, אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב". בואו נחשוב, מה עשה אלוקים לאברהם אבינו? הציל אותו מכבשן האש, מרעב, הביא לו ניצחון במלחמה; העפר נעשה לחיצים שפגעו הישר במטרה. הקב"ה הוביל אותו לארץ כנען ובירכו בכל הברכות, נתן לו עושר וגדולה למרות שהיה בדרכים, ובירכו בזרע בניגוד למזל שבו נולד. אילו ניסים נעשו ליצחק, שזימן לו זיווג באופן מופלא ושזרע מעט וצמח לו יבול רב. אילו ניסים נעשו ליעקב, שנמלט מעשיו ומלבן, ולמרות כל הקשיים והניסיונות זכה להקים את שניים עשר שבטי קה.

אמנם בזמן האבות נעשו ניסים גלויים, ואילו היום אנחנו בדור של הסתר. המצב שנראה לעיניים הוא שונה, אך באמת אותו ריבוננו של עולם שהיה אז בזמן האבות הוא האלוקים שלנו היום. אני השם לא שנית. וכשאנו אומרים אלוקי אברהם, אנו ממשכיכים עלינו את כל ההנהגה המופלאה שה' הנהיג את אברהם, וכשאומרים אלוקי יצחק, ממשכיכים את ההנהגה שהייתה ליצחק, ואלוקי יעקב, את ההנהגה של יעקב. כך אנו מחדירים בעצמנו את האמונה, כי השם עשה הכל אז, ועושה הכל היום, והוא שהושיע את אבותינו ויושיע אותנו.

נפתלי הרץ מירושלים: צריך לדעת שמידת הבטחון, אין הכוונה דווקא לראות את הישועה שלה ציפינו. מה שנדרש זה העבודה שלנו, ההתקדמות שלנו בבטחון בבורא יתברך, ולא התוצאה. יש ארבעה סעיפים במידת הבטחון.

הסעיף הראשון - עשה טוב. לבטוח בהי שישלח ישועה גם אם לפי דרכי הטבע נראה שהכיוון הוא שלילי, ח"ו. בזמן כזה עלינו

קו השגחה פרטית לנשים

הקישו 4 מיד בכניסה לקו

חייגו: מארץ ישראל - 400 / 300-11-30-02

מארה"ב - 979-52-58-646

מאנגליה - 489-3900-330-44

מבלגיה - 766-696-3233

קו השגחה פרטית

להתחזק. להתמודד. להשתנות.

גליון

294

פרשת עקב תשל"ט

פרוץ מלחמת העולם השניה, למדתי בחיידר בפולין. באחד הימים הגיע לחיידר הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, ראש ישיבת 'חכמי לובלין', כדי לבחון אותנו על ידיעותינו. בסיום הבחינה אמר לנו, כי כפרס על הצטיינותנו הוא מגלה לנו סוד 'למתנת חיים', ואז הוא חזר על דברי ה'באר היטב' (קפה, א): 'מצאתי למה אין 'ף' סופית בברכת המזון, לפי שכל מי שמברך ברכת המזון בכונה אין שולט בו לא אף ולא קצף וכו', ומזונותיו מצויין לו ברווח ובכבוד כל ימיו'. והמשך ה' מאיר להקריא את המשך הדברים של ה'באר היטב': 'המדקדק יזהר לברך דווקא מתוך הספר ולא בעל פה'.

"באותה שעה קיבלתי על עצמי לברך 'ברכת המזון' בכונה. דא עקא שקבלה זאת דרשה ממני מסירות נפש רבה... כל ילדי הכיתה היו מסיימים את ארוחתם במהירות, ומברכים בזריזות כדי לצאת ולשחק, ואילו אני הייתי מברך את ברכת המזון בכונה, מילה במילה ובכבוד ראש, עקב כך הייתי מחמיץ את הזמן שיועד לנו למשחק, ובכל זאת עמדתי בקבלתי במשך כל השנים, עד שנודע שמי בין כל ילדי החיידר, וכינו אותי 'הילד של ברכת המזון!'".

"ילדותי המאושרת נגדעה, כשעננים שחורים העיבו על שמי פולין. הנאצים יימח שמם השתלטו על כל פרבריה ומבואותיה, ומידי פעם בפעם ערכו 'סלקציה' שבה הפרידו באכזריות נוראה מבוגרים וילדים. את הילדים והזקנים שלחו למחנות ההשמדה, ורק את האנשים הכשירים לעבודה הותירו בחיים".

"באחת הפעמים הועמדנו בשורה למיון, הזקנים והילדים שהופנו לצד שמאל נידונו למיתה, והצעירים שהפנו לימין זכו לחיים. אני, שהייתי גבוה מבני גילי, ניסיתי להיראות גבוה ככל יכולתי, ואכן בחסדי שמים נשלחתי ימינה. הנאצים הארורים דרשו מכל אחד לומר באיזה תחום הוא מוכשר, כדי שיהיה ניתן לנצלו לעבודה למען גרמניה. מאחר והייתי נער צעיר, לא היה בידי כל מקצוע, נרעדתי מעצם השאלה, ולא ידעתי מה עלי להשיב, לפתע שמעתי לחישה מאחורי: 'אמור כי הנך טבח מעולה, ואני העוזר שלך'... לא היה לי מה להפסיד ועל כן נעניתי לו. הודעתי כי אני טבח, וכי היהודי העומד מאחורי הוא עוזרי, והגרמנים סיווגו את שנינו כעובדי מטבח.

כבר אז ראיתי כיצד מתגשמת הברכה של מזונותיו מצויין לו ברווח, בשל היותי טבח - קיבלתי מזון באופן סדיר, חזותי

ואַכְלֵת וְשָׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ (זו, י)

בשנים האחרונות, קיימת התעוררות גדולה לאמירת 'ברכת המזון' בכוונה מתוך ברכון או סידור, שהיא סגולה לפרנסה, כפי שכתוב בספרים הקדושים. כך גם לגבי ברכת 'אשר יצר', אשר היא סגולה לרפואה כמבואר בדברי הגר"א.

הדברים ידועים, ודי אם נצטט את דברי ה'באר היטב' (או"ח קפה, א): 'מצאתי למה אין את האות 'ף' ב'ברכת המזון', לפי שכל מי שמברך 'ברכת המזון' בכונה, אין שולט בו לא אף ולא קצף וכו', ומזונותיו מצויין לו ברווח ובכבוד כל ימיו'. ומדבריו יוצא שסגולת 'ברכת המזון' מתוך כוונה, היא סגולה להינצל מכל רע צרה ומצוק.

מן הרב שך זצ"ל, היה אומר לכל מי שהגיע אליו לעצה וברכה להינצל מצרות וייסורים, שיקבל ע"ע לברך ברהמ"ז בכוונה מתוך ברכון, והיא סגולה גדולה לכל הישועות.

ומוכח מדברי חז"ל שרק כשמכירים טובה להקב"ה על החיים ועל המזון, רק אז מושפעת ממנו טובה לברואיו! ואם מודים לו בברכת אשר יצר על הבריאות בכל האיברים, אזי מושפעת טובה וברכה ורפואה! וא"כ אין זו סתם סגולה לכוון בברכות אלו, אלא זוהי מציאות שקבע הקב"ה, שהשפעת הטובה משמים מגיעה בגלל הכרת הטוב באותו ענין! ככה זה עובד! ולכך עלינו להתחזק בזה ונזכה לשפע ברכה, חיים וכל טוב. [לקראת שבת מלכתא-הרב בנימין גולד]

בבית הכנסת 'הר צבי' שבירושלים, התפלל יהודי שבע ימים והדור פנים בשם ר' שמעון. ר' שמעון היה מקפיד על קיום מצוות קלה כבחמורה, ואולם מצוה אחת היה מחבב באופן מיוחד, ומייקר בכל נפשו ולבו. היתה זו מצוות 'ברכת המזון'. בימי חג הסוכות, השכנים בסוכות הסמוכות היו מתענגים לשמוע את ר' שמעון מברך את ברכת המזון בהתרגשות מרוממת, בכונה, בדקדוק גדול ובנעימות מתוקה שאין דומה לה. הנושא התמיה את רבי יוסף זייבלד, וידידו רבי שמשון פוליקמן, שגרו בשכנות לר' שמעון ברחוב 'צפניה'. באחד הימים הם ניגשו אליו ושאלוהו: "אמור לנו, במה שונה מצוה זו משאר מצוות? מדוע זכתה דווקא מצוות 'ברכת המזון' לשימת לב וכבוד ראש שכזה מצדך?"...

רבי שמעון חי"ך, חכך את ידיו, עצם את עיניו והחל לספר את סיפורו המופלא: "בהיותי ילד כבן אחת עשרה, טרם

והמתנתי לראות את תוצאות מעשיהם. הברכה התגשמה במלואה, ומזונותי היו מצויים לי ברווח ובכבוד, ברווח - ירקות בשפע, ובכבוד - כמפקד על פלוגת חיילים...

"בעיניים דומעות מהתרגשות פניתי לכיוון המטבח, וקראתי למפקד הגרמני, לראות במו עיניו את הבור החפור. הוא לא האמין ואף לא הבין כיצד הצלחתי לחפור בור גדול כזה ועוד בעזרת פטיש בלבד?! כשהוא נדהם ממראה עיניו, סינן מבין שיניו כמלאך רע העונה 'אמן' בעל כרחו: 'תמיד ידעתי שעליכם היהודים שומר אלוקים!' לא היתה לו ברירה, והוא החזיר אותי למשמרתי במטבח. כך בחסדי ה' המשכתי לעבוד עד לסיום המלחמה. החלטתי אז החלטה נחושה, כי אם בעזרת ה' אצא חי מעמק הבכא - אמשיך לברך את 'ברכת המזון' בכוונה, ואודה למי שנתן לי מזונות ברווח ובכבוד גם בגיא צלמוות".

"ואכן", סיים ר' שמעון את סיפורו בהתרגשות, כפי שענייכם רואות - אני שומר את הבטחתי, ה' לא עזבני. עד כה עזרוני רחמי והלוואי וימשיך לנהוג עמי לנצח בחן ובחסד וברחמים".

[בני מאמינים, 'אמונה שלמה']

כִּי עֵינֵיכֶם הָרְאוּ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה ה' הַגָּדֹל אֲשֶׁר עָשָׂה (יא, ז')

נפלאים דרכי ה'. מעשי האדם ותחבולותיו גלויים לפניו, ויש והוא מוביל ומנהיג את העולם באופן כזה שבני אדם זוכים להבחין עד כמה לא השכילו בדרכיהם, ומציג בפניהם את הדרך לתיקון מעשיהם. ויש שזה נעשה לאיך גיסא, שפעמים אדם שמתגבר על עצמו ועושה מעשה טוב, זוכה להבחין שמעשיו רצויים, והקב"ה מטיב עימו 'מידה כנגד מידה'. להלן יובאו שתי עובדות הממחישות את שתי האופנים הנ"ל.

מספר בעל המעשה: הסיפור שלי התחיל לפני כ-20 שנה. שמי שמואל ואני בן 28. הייתי אז בן עשר, ילד די רגיל ודומה לשאר הילדים, חוץ מדבר אחד: היה לי קשה לשבת על מקום אחד יותר מדי זמן... היום היו מצמידים לעובדה הזאת שלל אותיות באנגלית [וגם איזה כדור יומי או שניים...], אבל אז לא היה יותר מדי פרשנויות ולכן הכינוי שהוצמד לי היה פשוט וקליל: 'שמוליק קפיץ'. והאמת שלא התרעמתי על כך בכלל. ידעתי שזו האמת, ואפילו די התחברתי לדימוי.

ממשיך ומתאר 'שמוליק קפיץ' כיצד המחנכים הבינו אותו, העמיסו עליו תורנויות, מטלות ועיסוקים שונים באמצעותם ננסך טעם ברוח התזזית שלו - עד שהגיע המחנך הרב'ה שושני... ממלא-מקום ששם אותו על הכוונת שלו... ביטל את כל תפקידיו וטען בתוקף: "אצלי כולם חייבים ללמוד...", "מה יצא ממנו אם הוא לא מפעיל את המוח...?", "אם לא תתחיל להפעיל את הראש שלך, כלום לא יצא ממך - כלום!"

הבריאה והחסונה העידה על כך שגורלי שפר עלי. חשוב לציין כי כל אותה עת שבה עבדתי כטבח, לא ויתרתי ולו על פעם אחת של ברכת המזון כהלכתה, כשידעתי שלא אוכל לברך במתינות - לא אכלתי פת!

"והנה לאחר כמה חודשי עבודה, ביקר במטבח קצין גרמני מרושע, וכיון שחרה לו לראות נער יהודי שבשרו טרם כחש, הוא צווח במלוא גרונו: 'שילד יהודי יעבוד במטבח ויתפטם? היה לא תהיה! וכי זהו בית הבראה??' הוא סימן לי בידו לבוא אחריו, וכך עשיתי. הגענו אל החצר שסביב המטבח, שהיתה עשויה מאדמת טרשים קשה כברזל, הוא נתן בידי פטיש קטן ואמר לי: 'בתוך שעות ספורות, עליך לחפור כאן בונקר בגודל של שני מטרים על שני מטרים, שבו יוכלו חיילינו להתחבא בעת הפצצות אויבינו הרוסים! חזרתך למטבח תלויה בחפירת הבונקר! שמעת יהודון חצוף?' כוונתו היתה לרמז לי, כי כשם שלעולם לא אצליח לחפור באדמת טרשים זאת - כך לעולם לא אשוב למטבח..."

"עיני חשכו ורוחי נשברה, כיצד אוכל אני, בחור צעיר שבידו פטיש קטן, לסדוק ולו סדק קל באדמת הטרשים? שלא לדבר על חפירה של בור! ועוד בעומק של שני מטרים! נשאתי עיני למרום וביקשתי מהקדוש ברוך הוא שיחון אותי, ויצווה את ברכתו וחסדו עלי. הרי קיבלתי הבטחה כי 'מזונותיו יהיו מצויין לו ברווח ובכבוד כל חייו!' הנני עדיין נער צעיר וכי זהו 'כל חייו'?"

לא עברו כמה דקות ולידי חלפה משאית ובה חיילים נאצים. כשראו אותי עומד בדרך, חפשו להשליך עלי דבר מה, ולפי שלא היה בידיהם דבר, החלו זורקים עלי ירקות שנמצאו במשאיתם: מלפפונים, תפוחי אדמה, גזרים ועוד, והכל תוך כדי המטרת חרופים וגידופים. גם אז ראיתי את התגשמות הברכה של 'מזונותיו מצויין לו ברווח'... סביבי פזורים היו עשרות ירקות ממינים ומסוגים שונים, וכל זאת באמצע מלחמה, ובתוך מחנה עבודה נאצי, שבו מידי יום עשרות יהודים נופחים את נשמתם ברעב".

"אולם עדיין היתה ישועתי רחוקה - הלא היה עלי ליצור באמצעות פטיש קטן בור ענק באדמה קשה כברזל, אך הביטחון בה' לא מש ממני. המשכתי וביקשתי מה' כי כשם שעזרני עד כה, כן יעזרני הלאה..."

"לאחר זמן קצר עברה לידי משאית נוספת ובה חיילים פולנים. כשראו את כמות הירקות המונחת לפני, ובהתחשב בעובדה שחזותי החיצונית היתה משופרת בזכות עבודתי במטבח, הם היו בטוחים שאני ממונה על הסחורה, ובקשוה ממני. ה' נתן במוחי רעיון - להעמיד פנים כמפקד. אמרתי להם, כי אם תיכף ומיד יחפרו לי כאן בור בקוטר של שני מטרים - אחלק להם מן הירקות. הם שבו למשאית, נטלו כלי עבודה, ובמאמץ משותף ורב חפרו בור. שילמתי את שכרם ע"י הירקות והם הלכו לדרכם. במשך כל זמן החפירה לא נקפתי אצבעי. עמדתי מן הצד כמפקד,

אבל גם תקופה זו הסתיימה. שמוליק המשיך לשיבה קטנה, לגדולה, לכולל, ובכולם שימש תמיד כעסקן והפעלתן שבחבורה. לימים התנדב במד"א שם עשה משמרות למכביר, נהנה מהדרמה, האקשן והחסד העצום.

לילה אחד יצא למקרה, אודותיו הוא מספר: "הגענו לבית, שכב שם אדם... ללא דופק וללא נשימה, והמצב שלו לא היה נראה טוב - בלשון המעטה..."

"מבקש נט"ן בדחופות" - אני צועק לקשר תוך כדי פעולות ההחייאה. "אין הרבה סיכויים לבן אדם הזה" חולפת במוחי מחשבה. הנט"ן מגיע ועמו הציוד היותר מתקדם. הצוותים ואני מנסים כל מה שאפשר אך - מאומה. הבן אדם לא רוצה להתעורר... הצוות כבר די מיואש, מרים ידיים. אך אני משקיע את כל הכוחות שיש בי בלי לחשוב. הפרמדיק יאיר מניח את ידו על כתפי ובעיניו הוא מראה לי סימן של "חבל על הזמן, מקרה אבוד", אבל אני ממשיך בשלי.

האמת שהם כבר מכירים אותי היטב, וכבר אין להם כוח להסביר לי שוב ושוב כמה שאני 'נאיבי'... נו... שיהיה. אני ממשיך, עוד לחיצה ועוד לחיצה, ואז... אני פתאום חש שמשהו השתנה. בודק בזהירות וצועק כמו משוגע: "חזר לו הדופק!" צוות הנט"ן מעיף מבט וגם הם מבינים שאני צודק. כולם 'מסתערים' עליו בשנית, מייצבים אותו איכשהו 'טסים' איתו לבית החולים הקרוב יחד עם אשתו הדומעת.

כעבור שבוע מתקשר אלי צעיר, מספר שהוא הנכד של החולה ומבקש להזמין את 'המלאך המושיע' לסעודת הודיה. אני מגיע למקום ופתאום אני מזהה שבעצם אותו חולה הוא... המחנך שושני! אני מבקש לשוחח עם 'בעל השמחה' ביחידות. אנחנו נכנסים לחדר, וכשהתיישבנו על הספה והדלת נסגרה, פרצתי בבכי בלתי נשלט. האמת שהתכוונתי רק לדבר, אך זה היה חזק ממני. אפילו אני לא הבנתי עד לרגע זה עד כמה עמוק דבריו פגעו בי, אז, בזמננו... הרגשתי את ידיו מונחות על ראשי ואת מילותיו המרגיעות באזני. הוא היה נראה מאוד מופתע ולא מבין מה קרה לי.

לאחר שנרגעתי מעט הרמתי את עיני האדומות והתחלתי לספר לו מי אני. לקח לו כמה רגעים להיזכר. "אתה שמוליק?" הוא הצביע לעברי באצבע רועדת. ראיתי את ההבנה מחלחלת בראשו. ופניו חוורו כסיד. נבהלתי. כבר ראיתי את הפנים הללו חיוורות כך... אט אט הוא חזר לעצמו. ואז הגיע תורו לבכות...

לא החלפנו יותר ממילים ספורות, אבל נדמה היה לי כאילו שוחחנו שעות ארוכות בשיחת נפש מעמיקה. אבל לא היינו צריכים מילים. הדמעות סיפרו את הכל. את הפגיעה העמוקה, את התסכול והכאב, את ההשפעה הרעילה של התנהגותו בכיתה... וגם... וגם את החרטה. הוא חיבק אותי שוב ואני החזרתי לו בחיבוק של סליחה. אבן כבדה ירדה לי מהלב. חשתי הקלה גדולה.

"ואני עוד אמרתי לך שכולם לא ייצא ממך" הוא לחש לי, ובקולו נשמעה חרטה עמוקה. הוא ביקש את סליחתי שוב ושוב, ואני סלחתי לו בפה מלא. יצאנו מהחדר אל הסלון כשעיני שנינו נפוחות ואדומות. כולם זרקו לכיווננו מבטים תמהים. כשהוא הגיע למקומו, הושיב אותי לצידו והוא עצמו נשאר לעמוד.

תוך שניות השתררה דממה ובעיני כולם נראתה הציפייה לקבל הסבר מה קרה. הוא החל לשבח אותי על ההצלה המופלאה ובעיקר הדגיש את המאמצים הלא הגיוניים שהפעלתי להצלתו. הוא התמקד בנקודה העיקרית לדעתו: שפעלתי כנגד כל הסיכויים - שלא הפעלתי את הראש אלא את הלב! ואז הוא סיפר לכולם מי אני והיכן נפגשנו לראשונה, הוא לא החסיר דבר וסיפר לכולם באילו כינויים הוא כינה אותי אז, מול הורי. מול כיתתי.

בשלב הזה כולם צרפו את דמעותיהם לנחל הדמעות שדבריו עוררו אצלי ואצלו. בקול מרוסק מדמעות הוא ביקש את סליחתי שוב לעיני כולם. אני לא הצלחתי לענות במילים. ורק הנהנתי לאות הסכמה. ואז הוא הכריז: "לפני עשרים שנה אמרתי לך שאין לך ראש, שאתה לא משתמש מספיק בשכל. ומה שהציל אותי עכשיו זהו בדיוק אותו חוסר מחשבה. אני חשבת שזה חוסר שכל והיום אני מבין שזה פשוט לב ענק!!!". הוא חיבק אותי שוב ואני החזרתי לו חיבוק...

זהו סיפורי. לא קל היה לי לשבת ולכותבו... אתם כבר יודעים שאני לא טיפוס של לשבת ולכתוב. אך התאמצתי בשביל שתזכרו תמיד: יש ילדים עם מוח גדול! יש ילדים עם לב ענק! אלו ואלו בנים יקרים של השם יתברך, ולכל אחד מהם יש תפקיד בעולמו!!!

וכעת, לאידך גיסא... נקשיב לסיפורו של הרה"ג רבי חיים זאיד שליט"א: "באחד הימים לאחר תפילת ערבית בבית"כ 'איצקוביץ' בבני ברק, בדרכי לביתי מצלצל הנייד ועל הקו אשתי שביקשה ממני להיכנס לקניון רפאלי' ולרכוש מכשיר 'סלייסר' [קוצץ ירקות] שהיא זקוקה לו. "בשמחה" השבתי, ופנה לעבר החנות. כשנכנסתי לחנות, זיהו אותי המוכר וניגש אלי: "שלום עליכם כבוד הרב", אמר, והושיט את ידו. השבתי שאני מעוניין במכשיר 'סלייסר'. תוך מספר רגעים הורד מהמדף העליון המכשיר והונח לפני. על המכשיר הייתה מדבקה בה צוין המחיר - מאה ועשרים ש"ח. בסיכומי של דבר גבה המוכר מאה שקלים לאחר הנחה של עשרים שקלים. שילמתי, לקחתי את המכשיר עטוף בניילון ויצאתי לביתי.

לפתע מצלצל שוב הנייד. על הקו הרב בוכריס מטבריה. "כבוד הרב, אני צריך טובה קטנה, שלחתי עכשיו פקס למשרד של 'לב אחים', אני מבקש מהרב שיקרא את מה ששלחתי, יעבור על זה, ואז כשהרב יבין את כל הפרטים ארצה לשאול שאלה".

הסכמתי ופניתי לרח' זכריה 5 למשרדים של 'לב אחים'. כשהגעתי ליד הבניין, הבחנתי כי לא רחוק מהכניסה עומד מיכל גדול של אשפה [צפרדע]. הנחתי את המכשיר בפינה ליד הפח, עליתי לקומה הרביעית, לקחתי את דפי הפקס, וירדתי למטה.

כל זה לקח דקה וחצי לכל היותר, לכן הופתעתי מאד לראות שעד שירדתי מכשיר ה'סלייסר' הספיק להיעלם! חיפשתי בכל הצדדים, ואיננו. עד מהרה התחלתי ללמד זכות על אותו מוצא - 'כנראה חשב: מי שם מכשיר ליד הפח, רק אדם שביקש להיפטר ממנו משום מה והניחו במקום הפקר'. עם כל הצער, קיבלתי זאת בשמחה. 'כל מאי דעביד רחמנא - לטב עביד'.

שבת לאחר מכן הוזמנתי לנתיבות כדי למסור דרשות. בשעה שתיים סיימתי את הדרשה. כשיצאתי לרחוב חשתי בחום עז... באותה שעה הייתה הטמפרטורה קרובה לארבעים (!!!) מעלות צלסיוס. הפכתי כולי לספוג מים, זיעה נטפה מכל גופי ומיהרתי לדירה הממוזגת שהוכנה עבורי.

לפתע, ממש ליד הדירה, אני מבחין בסידור המונח על הרצפה. אני מרים את הסידור, הופך אותו, ובצידו השני יש עוד את מדבקת המחיר על סכום 120 ש"ח.

אני עומד וחושב: "מה עושים? קשה מאוד לסבול את החום, אולי אניח את הסידור על גדר האבנים, וזהו".

"השבת אבידה", לוחש היצר הטוב. בדף הראשון של הסידור אני מבחין בהקדשה מרגשת שכתבה אימא לבנה, למטה מופיעה כתובת. פניתי לאחד מהעוברים ושבים ושאלתי לגבי הכתובת.

"זה לא באזור הזה, אולי רבע שעה מכאן", השיב והראה את הדרך.

חשבתי לעצמי: "רבש"ע, אתה מעמיד אותי בניסיון לא קל, ללכת עכשיו חצי שעה עייף ורטוב כדי להשיב אבידה לבעליה".

אלא שפתאום נזכרתי במה שאירע לי בתחילת השבוע, כיצד חשתי לאחר שמכשיר ה'סלייסר' נעלם. לבטח הכאב של מי שאיבד את הסידור הוא לא פחות. לא היססתי, לקחתי את הסידור ופניתי לכתובת שהייתה על הסידור.

כשהגעתי למקום, התקבלתי ע"י כל בני המשפחה בשמחה. אם הבית שמחה והתרגשה. היא נישקה את הסידור מכל צדדיו ואמרה: "הכל בזכות ה'בבא סאלי' ובזכות ה'בבא חאקי' ובזכות ה'בבא מאיר'..." והחלה למנות עוד שמות צדיקים נוספים...

תוך כדי סיפורתי להם, שגם אני בשבוע שחלף איבדתי חפץ - מכשיר 'סלייסר', וחשתי בצער האובדן, ולכן טרחתי להחזיר את הסידור שהם איבדו. בירכה אותי בעלת הבית

שבזכות כל הצדיקים, אני אמצא את המכשיר שאבד לי. וסיימה: "כמו ששימחת אותנו, כך ישמחו אותך".

והנה, ביום ראשון בבוקר אני מקבל טלפון: "כבוד הרב, אני נמצאת כרגע ליד מקווה לטבילת כלים, רציתי לשאול איזה חלקים צריך להטביל במכשיר 'סלייסר'?"

חשתי בזרם העובר בכל גופי ושאלתי: "סליחה, היכן נקנה המכשיר?"

"אני לא מבינה", השיבה האישה, "שאלתי שאלה בהלכה, והרב מתעניין היכן זה נרכש!?"

- "תעני בבקשה ומיד אסביר לך!"

- "בעלי הביא את זה".

ביקשתי את מספר הנייד של בעלה, והבטחתי לחזור אליה. שאלתי את הבעל והלה סיפר כי מצא זאת ליד פח האשפה.

"זה היה ברחוב זכריה 5 ליד הכניסה מצד ימין, בשעה זו וזו?", שאלתי.

"בדיוק!" קרא הבעל, "איך ידעת?"

- "דע לך, שזה המכשיר שלי, הנחתי זאת שם לרגע אחד וכששבת אחרי דקה וחצי זה נעלם. אבל אין לי טענות אליך".

אחרי שנתתי סימנים, אמר הבעל ששייב את המכשיר. התקשר לאשתו, וסח לה את כל אשר אירע.

בערב נקשו על דלת ביתי זוג, הם נכנסו והבעל הניח את המכשיר על השולחן. קיבלתי אותם בשמחה וסיפרתי להם על השתלשלות הדברים וכל מה שאירע בנתיבות. "הקב"ה העמיד אותי בניסיון להחזיר מאה ועשרים שקלים כדי שיוחזר לי מאה שקלים, ממש 'מידה כנגד מידה'".

"אבל הסכום לא מקביל" אומר הבעל [זה שהשיב את המכשיר].

האמת, לא היה לי מה לענות, בסוף השבת: "נו... עשרים שקלים..."

לאחר מכן אמרתי: "בוא ונשמח את האישה שברכותיה עשו פרי".

התקשרתי אל האישה מנתיבות וסיפרתי לה שה'סלייסר' חזר, והכל בזכות התפילות והצדיקים שהזכירה. והוספתי: "כמו שאני החזרתי לכם סידור ב-120 ש"ח, כך הושב לי".

"כבוד הרב, רגע אחד", הפסיקה האישה את דברי, "סליחה שאני מתפרצת. אומנם המוכר דרש מאה ועשרים ש"ח, אבל אני הורדתי אותו למאה ש"ח...."

דמעות נצנצו בעיני וזעקתי: "לא יאומן! מידה כנגד מידה", בדיוק! "פניני עין חמד"]

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 18:56
שקיעה: 19:18
צאת שבת: 19:53
דבנו תם: 20:30

הזמנים לפי אופק נתיבות

אזר השבת

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת: שרון בן גילי ז"ל

מפניי הפרישה

"וחיה עקב תשמעון"

משל למה הדבר דומה, לבן שאביו דורש ממנו כי ירצה ללמוד תורה. שאם לא כן ילקהו עד שיאמר רוצה אני, הרי ברור איפוא שמוטב לו לרצות לאלתר כדי לחשוך מעצמו את המלקות. כך אומר גם משה רבנו: "והיה עקב" – הלא בסופו של דבר "תשמעון" – שתהיו מוכרחים לשמוע, כי הרי יכפו אתכם לכך, אם-כן הלא מוטב כי תשמעו לאלתר...

לפני כל צעד שאומר אדם לעשות, עליו לשמוע תחילה היטב ולהתבונן אם בצעד זה יעשה את רצון השם יתברך, ואם לאו – אל יעשהו. וזהו פירושו של הכתוב: "והיה עקב" – והיה בכל צעד שתאמרו לעשות – "תשמעון" – תשמעו תחילה היטב אם הוא יהיה לרצון השם יתברך אם חס וחלילה לא. (אור-צדיקים בשם הה"ק רמ"ל מסוב ז"ל)

חכמינו אמרו: "איך והיה אלא לשון שמחה". וכך הוא איפוא פירושו של הכתוב: "והיה" – שמחה גדולה תהיה בריקיע, אם "עקב" – כאשר בסוף ימי הגלות בעקבתא דמשיחא, יבואו על האדם מישראל נסיונות וקשיים מרים, ובכל זאת "תשמעון" תוסיפו גם אז לשמוע בקול השם יתברך ולשמור את תורתו, כי אז ישמח שמחה גדולה.

"את המשפטים האלה"

מה טעם הזכיר כאן הכתוב רק "משפטים"?

לפי שבני-ישראל במדבר היו "דור דעה", אשר במשך ארבעים שנה עמדו בנסיונות קשים עד מאד, ומצוות התורה נעשו חלק ה"אני" שלהם, כך שאפילו החוקים היו להם למשפטים. כלל לא היו מסוגלים להבין אחרת ונפשם הגדולה הישיגה גם את החוקים כמו משפטינו..

אזר התורה לע"נ בנימין בן דוד

תשובות למדור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל- 7665190@gmail.com

חידה: מי גולה אפילו שהוא לא רוצח בשוגג?
החידה משבוע שעבר: איזה כלי גינה היה כלי נגינה?
פתרון החידה: מגריפה (ערכין י:).

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים
רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

המושתתפים במדור זה, ופתרו נבונה וכנסו להגלה נשאת פרסים קרי ערך, בשווי מאות שקלים. (תיוק קניה ברשתות המזון, בחנויות ביגוד, וכן מוצר פטנט בלעדי לקוראי אזר השבת ועוד)

העלון להצלחת מור תומך סגרון ורעייתו תחיה ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דין הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהוקמו על שו"ת של גידו ישראל שליט"א

אספו כסף עבור ניתוח מסובך ונתברר שאינו זקוק לניתוח

שאלה: מעשה שהיה באדם שנוקק לניתוח מסובך בחו"ל כדי להציל את ראייתו ולצורך כך אספו כסף מנדבי עם ומעמך בית ישראל שתרמו בעין יפה עבורו. וכשהגיע החולה לבית החולים בחו"ל לצורך הכנה לניתוח בדקו שנית את עיניו וגילו שיפור גדול במצבו עד שבחסידי ה' זכה וראייתו יצאה מכלל סכנה דבר שהרופאים הגדירו אותו כינס רפואי. כעת התעורר ספק מה יעשו בכסף שנאסף עבורו - האם יתנו אותו לו לשאר צרכיו, או לחולה אחר הזקוק לניתוח, או לכל עניני צדקה אחרים.

תשובה: הנה זה פשוט שאם יודעים מי הם התורמים שתרמו עבור הניתוח יש להחזיר להם את הכסף, והשאלה היא דוקא באופן שהתורמים רבים ואין ידוע מי הם ואין אפשרות להחזיר להם את הכסף.

הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א השיב שהתורמים בודאי קיימו מצוה גדולה במה שתרמו למרות שהחולה הזה לא נזקק בסופו של דבר לתרומתם. והכסף שייך מעיקר הדין לחולה שאספו עבורו ואינו חייב להחזיר לגבאים, אבל מצוה איכא שיחזירו לגבאים והם יתנוהו לחולה אחר שנמצא במצב דומה וזקוק לכסף לצורך ניתוח. וכן הסכימו הגאונים רבי שמואל אליעזר שטרן ורבי משה שאול קליין שליט"א.

והגאונים רבי יצחק זילברשטיין ורבי שמאי גרוס שליט"א אמרו שאם החולה הזה נזקק בעצמו יכול ליטול את הכסף הנתרם עבור עצמו, אך אם אינו נזקק יש ליתן את הכסף לחולה אחר הזקוק עבורו. וביאר טעמו, שהנידון שיתבאר להלן בדברי הפוסקים במי שגבו עבורו ונתברר שאינו זקוק למעות הוא באופן שאינו זקוק לכסף כלל, אך בנידון דידן שמקצת הכסף שאספו עבורו הוצרכו לו עבור עלות הטיסה לחו"ל והשהיה שם, נחשב הכסף הנתרם בגדר מותר עניים וזה לכו"ע לעניים שאספו עבורם.

סדר היום הגדול

תמיד רוצים לדעת מהו סדר יומו של רב ומנהיג בישראל ו כזו יריעה עוד לא קראתם, מרן רבי דוד חי מגלגל בשיחה מיוחדת את אורך יומו של הסבא הגדול ו מרתק!!

מסירתו של רבינו מרן האביר יעקב זיע"א בהקמת הישיבה והנהגתה - לא ידעה גבול, ומלבד מה שהאציל כרחו על בני הישיבה, הוא אף הקים בעבורם "פנימיה" לשהותם במשך כל היום בקרבת אהלי התורה וספסלי ההיכל.

כך יכלו הכתובים לשקוד על תלמודם מבלי להתארח בבתי זרים או להזדקק לטובתם של בעלי הבתים, כפי שהיה נהוג באותם ימים בקרב לומדי הישיבות, ואף מבלי לראווג לצרכיהם הגשמיים.

את עיקר מורשת העבודה המופלאה הזו לימד רבינו לבני הישיבה בעצם הנהגותיו, כששימש דוגמא אישית לכל תביעותיו:

לימוד תורה לשם שמים, התבטלות מוחלטת לתורה ולשקידתה, ניצול כל רגע להגת כספריה, מיעוט תענוג וריכוז יגיעה וסיוף. בראות תלמידו הישיבה את הנהגותיו, למדו ולקחו מוסר לאורחות חיים ולנתיבות הקדושה.

מן הראוי לצטט את תיאור סדר יומו של רבינו כמובא בכתובים מכנו רבנא רבי אהרן ז"ע:

"ששה סדרי משנה בעל פה בפיו היו שגורות, בכל לילה ח"י פרקים לומד בקדושה ובטהרה, וחוזר ולומד כדברי מר"ן ומור"ם ובפוסקים, והולך אל מקום דכריהם בנמרא, וקרוב לחצות ישן מעט שנת עראי ומשם ואילך נרדה שנת המלך.

ויקם ויבוא אל תיקון רחל בככי ובכתוננים, ומשם אל תיקון לאה כשיר ושכחה... ובעת הזה שערי רצון ושערי רחמים נפתחים, ושמונה שערי קדושה לפניו כאור זורחים, ו"עץ חיים" ו"מבוא שערים" כיריו מוכנים, לבוא בס אל הקודש לפני ולפנים, ומאור זוהר הקודש האיר אורו וגם זרה, וכו היה כניבור לרוץ אורח, וכוזהר חדש ובספר התיקונים הנוראים, מהם עשה ייחודים וחידושים ורמזים וכוונות נפלאים, ובאור הבוקר כנשר על מצוות ציצית ותפילין ירחף, יפשוט ידיו ייקחם ולבית הכנסת הולך במהרה, להיות ראש העשרה, ותפילתו תפילת חסידים זכה וברה, ושם יושב ועוסק בתורה, כי שם היתה ישיבתו, ולקיום הנפש דווקא אכילתו ושתייתו.

והיו ידיו אמונה עד בוא השמש במצות הצדקה, פיזר נתן לאביונים להשביע נפש שוקקה - הן כל אלה קצת מפעולות צדיק אחד מן הרמתים, הרב הדומה למלאך שרף בעל כנפים".

אספרה

סיפור לשבת

הרב אליהו אביחצירא

כסף ממקור מוסמך

שקלים במקום 900. אולם הסתיים החדש הראשון, ואני אנה אני בא... כי אין בידי לשלם אפילו את ה-600.

והנה לאחרונה נולדו תאומות לאחי, שהוא אברך ת"ח ודר בעיר בני ברק, ומכיוון שאחת מהבנות שהתה בביה"ח, נסעתי בקו 402 מירושלים לבני ברק לעזור לו, ואותו היום יום שלישי בשבת היה, ו' תמוז תשע"ט.

באמצע הדרך אירעה תאונה נוראה ואנשי ההצלה סגרו את הכביש למשך כשעתיים. נתקענו בפקק נורא וארוך, חלק מהנוסעים ירדו להתפלל מנחה וחלק עסקו בדברי תורה... אני הקט דברתי כמה רגעים עם הנהג, אח"כ חזרתי למקומי, שם נפתחה שיחה ביני לבין יהודי מתושבי אנגליה שישב לצדי. הלה שאלני מה לי ולנהג, שהוא רחוק מקהל יראי ה'. בלית ברירה ענית לו שהוא ממכירי בית אבא, ולפליאתו מה לבן ישיבה עם רחוקים משמירת תורה ומצוות, הסברתי לו את כל המצב המשפחתי בו הנני נתון.

ומטבע הדברים, בגלל השהיה הארוכה שוחחנו בפתיחות, והוא שמע ממני על כל מצבי בכלל, על הישיבה ועל מצב שכר הלימוד, ושהנני נוסע לעזור לאחי שבתו איננה חשה בטוב, וגם הוא ת"ח ומתקשה בפרנסת משפחתו. ולאידך, שמעתי אף אני ממנו שמקום מגוריו באנגליה וכל בואו הנה הוא רק (לפי דמיונו, וכדלקמן) כדי להשתתף בקבלת פנים' שלפני החופה בשמחת בית וויזניץ המתקיימת בבני ברק באותו יום, ומשם עליו למהר לשדה התעופה, כי פגישה חשובה מסתנת לו בעיר מגוריו לונדון.

אחר כמה שעות של עיכוב התקרבו בשעטומי' לבני ברק, אז נתן לי שכני שטר של 100 יורו כמתנה לאחי לרגל הולדת הבנות, גם מיהר לברר אצלי את הפרטים של ראש הישיבה שלי, וביקש ממני עזרה בהשגת מוניית שתמרה להוליכו לשדה התעופה כי אצה לו הדרך עד שאין לו אפילו שהות זמן מה להיכנס לחתונת וויזניץ.

ויהי ממחרת סיפור לי רה"י, שבעת מסירת השיעור צלצל הפלאפון שלו ללא הרף, ואחרי השיעור חזר אל המתקשר, וזה הציג עצמו כיהודי מאנגליה, ושילם שכר לימוד עבורי למשך כמה שנים

נמצא, שלאותו יהודי היה נראה ש(כביכול) כל בואו הנה לארץ הקודש לא היה אלא לריק, שהרי את החתונה לא הספיק אפילו לאמירת מזל טוב גרידא, אבל קוב"ה אומר: ראה הבאתי אותך לסדר עבורו שכר לימוד... ותו לא מידי. לכן הושבתך ליד הבחור, וגרמתי לעיכוב נורא בדרך, והכל כדי שתפתח בשיחה עמו ותעזור לו שיוכל לעסוק בתורה בהשקט ובטח בישיבתו.

לכל אדם יש רצון. אילו ייטלו מן האדם את הדבר שהוא באמת רוצה אותו יותר מכל - יינזק קשות, ויתכן שאף ימות!

למשל: יש אדם שתאות הממון תופסת אצלו מקום וממלאה את כל עולמו. יש ברשותו מאתיים אלף דולר, והמאתיים אלף דולר האלו מעסיקים אותו, יום, יום, שעה, שעה. כל הזמן הוא עורך לעצמו חשבונות איך ירחיח אתם, במה ישקיע וכו'.

אם יודיעו כעת לאדם זה, שכל הכסף שהיה ברשותו איננו יותר, נאבד! - הוא יתעלף ויתכן שאף ימות! כל זאת למה? כיון שכל נקודת החיים שלו, כפי שהוא תופס אותה, אלו אותם מאתיים אלף דולר, וכשנטלת ממנו את מה שהוא רואה כחיים, לקחת ממנו את עצם החיים לפי המדרגה שלו והעמדת אותו כמת! כלומר: את נקודת החיים של מדרגת האדם - אסור לקחת ממנו, מפני שלקחתה ממנו עלולה להמיתו!

על אותו משקל, אם נקודה זו קרובה לחיותו, הרי שבלקחתה הועמד במצב של חולה מסוכן. ככל שאדם מרגיש שהדבר הוא עצם החיים שלו, כך ניתן פחות להתעסק לקחת לו את הדבר.

עבודת האדם, אפוא, אינה לקחת מעצמו את החיים. ראשית, עליו להבין היכן הם החיים האמיתיים, לתת משקל לחיים האמיתיים כנגד החיים השקריים, ולאט לאט לנסות להרגיש את החיים האמיתיים. אז אפשר יהיה לקחת ממנו את מה שנראה לו עד תנה כחיים'. אבל כל זמן שאדם מרגיש שהדבר הוא חיותו - את עצם החיים אי אפשר ואסור לקחת מהאדם!

זוהי העבודה הראשונית בכל דבר - להרגיש את החיים בצורה הנכונה, לדעת מהו הדבר שהוא באמת החיים, ומהו הדבר שהוא דמיו החיים. לצאת מעולם שנראה כחיים, ולהכנס לעולם החיים האמיתי.

מספר הגה"צ רבי אלימך בידרמן שליט"א: בשבת שעברה סיפר לי בחור בן ישיבה חשוב, ירא שמים מרבים, שהכרת פניו ענתה בו שעדין לגדולות, מעשה שאירע עמו, פלאי פלאות, ואלו דבריו:

לדאבון לב עזבו הורי את דרך הישר התורה והמצוה, ובבואי לימי הבחרות חיפשתי בעצמי ישיבה טובה, אבל לא היה סיפק בידי לשלם את שכר הלימוד הגבוה שהם דורשים, וחלק לא אבו להכניס אותי מחמת הרקע המשפחתי, ואלו שבדיעבד קבלו אותי, דחקו אותי החוצה כשנתקשתי בתשלומים, וכך חיפשתי וחיפשתי עד שמצאתי את שאהבה נפשי, ישיבת 'תורה ודעת' בשכונת רמות בעיה"ק ירושלים, והם הסכימו שלנוכח מצבי אשלם פחות מהמקובל - 600

אחרי השיעור חזר אל המתקשר, וזה הציג עצמו כיהודי מאנגליה, ושילם שכר לימוד עבורי למשך כמה שנים

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
ויחזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים אחלקים

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה" (ת"ד)

"ענני כבוד היו שפים בכסותם, ומגהצים אותם כמין כלים מגוהצים, ואף כותנותיהם כמו שהיו גדלים היה גדל לבושן עמהם, כלבוש הזה של הומט שגדל עמו" [רש"י]

למה הוצרכו ישראל לכבס את בגדיהם במדבר והלא ענני הכבוד היו שפים ומגהצים את בגדיהם?

בעיון הפרשה הקשו כמה שנאמר בפרשת קרח (במדבר ט"ז) "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקח ואת כל הרכוש, ויורדו הם וכל אשר להם חיים שאולה", ואמרו רבותינו במדרש רבה (שם י"ח י"ז) אפילו היו בלים ביד הכובס, היו מתגלגלין ובאין ונבלעין עמהן. וצריך ביאור למה היו בליהם בבית הכובס, ובכלל למה הוצרכו לכובס, הרי לא היו צריכים לכובס שכן ענני הכבוד היו שפים ומגהצים את בגדיהם?

שוב א'

בגדים שנשטמו והוצרכו טבילה נמסרו להטבילין

עלה בדעתי בס"ד ליישב שאין כוונת הדברים שהוכרחו במדבר לכבס בגדים כפשוטו, לצורך נקיותם. אלא שפעמים היו נצרכים להטבילם כדי לטהרם, כגון באופן שהבגדים נשטמו, וכמו שמצינו בכמה מקומות בתורה שענין טהרת הבגדים נקרא בלשון כיבוס, וממילא זה הוא הכובס שהוצרכו במדבר, שהיה מטביל ומטהר בגדיהם. וכן זה הכובס שהיה אצל קרח, שאף בגדים שמסרו לטבילה, נבלע איתם באדמה. וכמו שמצינו שקודם מתן תורה נצטוו לכבס בגדיהם לטהרם, כמו שנא' וכבסו שמלותם. ועי"ל שאין הכוונה כאן כלל לבגדים שהיו אצל הכובס, אלא כלים ממש, שקנו מהגוי, שהדין הוא שצריך להטבילין.

שוב ב'

היו נותנים לכובס שיצבע בגדיהם

לכא' עי"ל בפשיטות שאין הכוונה שהיו נותנים בגדיהם לכובס לצחצח ולהדיח בגדיהם, אלא היו נותנים בגדיהם לכובס כדי שיצבעם, כי בזמנם תפקיד הכובס היה גם לצבוע את הבגדים, ורק אחר כך במשך הדורות נפרדה המלאכה לשני בעלי אומנות, וממילא אף בהיותם במדבר היו מביאים בגדיהם לכובס כדי שיצבע בגדיהם, וגם היו נצרכים לצבוע הטליתות בתכלת. ויש להביא ראיה שבלשון הכתוב "צבעי" נקרא "כובס", שנא' (בראשית מ"ט י"א) "כיבס ביין לבושו ובדם ענבים ותרגם אונקלוס "צבע זהורי וצבעני".

שוב ג'

בגדים שקנו מתגרי האומות הוצרכו לכבסן

ידידי הגאון מוה"ר אבינועם יחב שליט"א בעל הנועם שיח ור"מ בישה"ק "אהלי תורה" השיבני ד"ל עוד על פי מה שדרש רבי ישמעאל ביומא (עה): שאף שהמן היה נבלע באיבריהם, היינו דווקא במן עצמו, אבל לא בדברים שתגרי אומות העולם מוכרין אותן להם, ועל זה נאמר "ויתד תהיה לך על אונך". וכמו כן יש לומר בנידון דידן שדוקא "שמלתך לא בלתה" אבל שמלות ובגדים שהיו קונים מהתגרים היו צריכים להדיחם ולצחצחן, ולכן הוצרכו ישראל לכובס בהיותם במדבר.

הנציב בקטנותו הוריו לא ראו ממנו כל כך נחת, כיוון שהוא אהב לשחק יותר מאשר ללמוד. וגם כשסוף כל סוף למד במקצת, לא הבין כמעט שום דבר. אביו ואמו יישבו וחשבו מה לעשות עם בנם הצעיר, שהרי לא כל כך נראה שעתידו להיות בן ישיבה, וגם אין זה רצונו, כיוון שאינו מבין דבר בלימוד התורה. ולכן, חשבו, אם לא נזכה שהבן יהיה תלמיד חכם - לפחות נלמדוהו איזה מקצוע ויהיה שוליה (עוזר) של איזה נגר או סנדלר, עד שילמד את המקצוע ואז יוכל להתפרנס בכבוד, וזאת על אף הצער הנורא שחלומנו שיהיה לנו בן תלמיד חכם עלול להתנפץ לרסיסים. את כל שיחתם של האבא והאמא שמע הבן בהיותו בחדר הקרוב. מיד ניגש לאביו ואמו, נפל על ברכיו, התחנן על חייו הרוחניים בדמעות, בהבטיחו שיתאמץ להתחזק בלימוד התורה. עוד הבטיח שגם להפסקות הוא לא ייצא, אלא רק ישב וילמד. אביו ואמו, שראו את צערו הגדול והנורא, שמחו מאוד והסכימו עמו. ואכן, הבחור לא איכזב, וישב ללמוד יומם ולילה. לפעמים היה מזיע רבות כדי להבין עוד שורה בגמרא, עד שיצא לאחד מגדולי הדורות הקודמים, הלא הוא הנצי"ב מוולוז'ין, שכאשר ערך עשה סעודה לכבוד אחד מספריו החשובים 'העמק דבר', סיפר את הסיפור הנ"ל והוסיף שאם הוא היה מסכים לאביו ואמו והיה יוצא לעבוד - מסתמא הוא היה מרוויח היטב ותורם כסף לישיבות ולעניים. ומסתמא גם שהיה קובע עתים לתורה, ואין צורך לומר שהוא היה שומר שבת ומניח תפילין, ועושה את הדברים הרגילים שרוב עמך בית ישראל עושים. אלא שכשהיה מגיע לבית דין של מעלה והיו שואלים אותו 'קבעת עתים לתורה, ונשאת ונתת באמונה? וכו', על הכל הוא היה משיב 'כן, בוודאי', והיה חושב שזהו זה, יפרשו לו שטיח אדום, ושימו כתר על ראשו, וילוהו לגן עדן בכבוד גדול. 'ופתאום מאי שם יבוא איזה מלאך שחור ונורא ויאמר לבית דין של מעלה שאני רוצח', אמר לנוכחים, 'וכמובן שאדעזעזע ולא אבין מה הוא אומר, שהרי לא רצחתי שום אדם. ואז הוא יוסיף ויאמר שרצחתי את גדול הדור. ופירוש הדבר שאם לא הייתי שומע להורי, שאמרו לי לילך למקצוע - הייתי יוצא גדול הדור ומחבר המון ספרים חשובים לבית ישראל. ואם כן אמר הנציב מוולוז'ין, 'עכשיו אתם מבינים למה אני שמח כל כך בהוצאת הספר לאור'.

מספרים על המהרי"ל דיסקין מבריסק [מי שהיה מנהיגו של השוב היהודי בארץ לפני למעלה ממאה שנה], כי פעם בעשרת ימי תשובה, הבחין באחד מתלמידיו שאינו מסגל להתרכז בשעורים בישיבה, ידיו רעדו, והיה לו מראה של חיל ורעדה. פנה אליו הרב מבריסק ושאלו מה עובר עליו. התברר, כי התלמיד רועד מפחד יום הדין, וחושש שמא לא עשה תשובה די הצורך. אמר לו רבו: תגש לביתו של פלוני בקצה העיר, ותלמד ממנו כיצד יש להתכונן לקראת היום הקדוש... היה זה ערב יום הכפורים, אותו תלמיד נגש לבית שבקצה העיר, וראה את התריסים מוגפים. חשב התלמיד, שמן הסתם עסוק אותו פלוני בהכנות מיחדות ליום הכפורים. אך מכיון שנשלח על מנת ללמד ממעשיו, הציץ מבין התריסים כדי לראות מה עושה בעל הבית. להפתעתו ראה אותו יושב ולומד גמרא בנגון משתפך, כאלו זהו יום רגיל, ואין זה ערב היום הקדוש. חזר התלמיד אל רבו במבוכה, ואז שאל אותו הרב: נו, ראית? השיב התלמיד: לא ראיתי כלום! שאל הרב: מה פרוש כלום, מה ראית אותו עושה? השיב התלמיד: הוא רק ישב ולמד. אמר הרב: זהו בדיוק, מי שיושב ועוסק בתורה ולא פוסק פיו מגירסא, הרי לאחד כזה אין מספיק זמן לחטא. המקבל עליו על תורה, הוא בן חורין מן היצר הרע, ועל החטאים אינו מעיק עליו, ואם כן, כמה יש לו לירא ולפחד...

מספרים על הגאון ה"דברי חיים" מצאנז, שמעולם לא לנה פרוטה בביתו. מיד כשהיתה מצויה מטבע בביתו, היה דואג למוסרה לצדקה לצורך האכלת רעבים, או להכנסת כלה, או פדיון שבויים וכדומה. יום אחד התדפק על דלתו אדם עני ששפך לבו לפניו, וספר שעליו להשיא את בתו, וכי אין בידו מאומה. חפש רבי חיים סביבותיו דבר מה שיוכל לתת לאותו עני, אך לא מצא שום דבר בעל ערך. והנה הופנו עיניו אל ארון הספרים. שם על המדפים עמדו להם ספרי הגמרא - סט שלם של ש"ס מהדר שקבל מתנה מחמיו הגדול ה"ברוך טעם". רבי חיים ידע שספרים אלו ערכם רב, בפרט שהם היו ברשות ה"ברוך טעם", ועל כן מסרם ליהודי העומד בדלת, ואמר לו: מכר ספרים אלו, ותמורתם תוכל להשיג סכום רב, שלבטח יכסה חלק נכר מצרכי הנדוניה. עיני היהודי אורו משמחה, הוא הודה לרבי, ויצא מן הבית. לאחר זמן מה, שבה הרבנית לביתה, ועד מהרה גלתה כי הש"ס שקנה אביה, איננו. נזעקה הרבנית: היכן הש"ס? רבי חיים השיב לה בנחת: יהודי מסכן היה זקוק לכסף, ואלו אני כשאזדקק לש"ס, תמיד אמצא יהודי טוב שיהיה מוכן להשאיל לי גמרא...

האם מותר להניח אריות צ'יטוס כנגד השמש בשבת, כדי לראות את התמונה המשתקפת בה?

השאלה של הרב רבי מרדכי הגוי שוורצבוך שליט"א מורה הוראה נאות שמורה - מהר"עין עילית (הש"ס)

שאלה: בחטיפי צ'יטוס יש באריזה עיגול גדול לבן, וכשמניחים את הצ'יטוס נגד קרני השמש נראית תמונה מסוימת, והשאלה היא האם מותר בשבת להניח את האריזה בשמש כשעל ידי זה ניכרת התמונה, או שזו מלאכת כותב.

תשובה: יש לאסור כדון כתב שאינו מתקיים שאסור מדברכן. הנה בדעת תורה סי' ש"מ ס"ג הביא שהאחרונים דנו כיצד שאל דוד באורים ותומים בשבת כשע"י שאלתו מאירים האותיות, וזן דמות לצורך פקוח נפש ע"ש. והעירובי, שכאשר שאלו באורים ותומים, הקב"ה הוא שהשיב ונתן רוח"ק לכתוב והאיר את האותיות, וא"כ אין הכתיבה נעשית על ידם אלא פן השמים. והפמ"ג סי' ש"מ סק"ג כתב שאסור לתת כתב סתרים ליד האש, שע"י החום ניכר הכתב. לכן גם בנדון הצ'יטוס יש להזהר שלא לחשוף את האריזה נגד השמש בשבת.

לתגובות הערות: שלח 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבָת: 18:55

יְצִיאַת הַשָּׁבָת: 19:53

ר"ת: 20:27

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 415 18.8.2019 - יז מנחם אב תשע"ט

זו השעה לה' צדיקים ובוואו בו

פְּרִשְׁת - יַעֲקֹב

רציתי לדעת דבר אחד, מי נשאר איתי עד הסוף?! - הרב אפרים שרבני

אמר שלמה המלך (קהלת יא,ו): "בִּבְקָר זֶרַע אֶת זֶרַעַךְ וְלַעֲרֵב אֶל תַּנַּח זֶדְדְךָ" - התכוון שלמה המלך לומר, שיש שעות בחיים של כל יהודי ויהודי שהן שעות של בוקר, של זריחה, של אור. על השעות האלו הוא אמר: "בִּבְקָר זֶרַע אֶת זֶרַעַךְ" - תעשה מצוות, תלמד תורה, תתחזק, אך תזכור: "וְלַעֲרֵב אֶל תַּנַּח זֶדְדְךָ" - כל יהודי עובר גם שעות של ערב, של שקיעה, של חשיכה, גם שם שלא תפסיק, שלא תעצור מקרבת ה', מעבודת ה' - "וְלַעֲרֵב אֶל תַּנַּח זֶדְדְךָ", כי 'אלו הן השעות' בה"א הידיעה. אין זמנים של קרבה כמו השעות האלו. וכמו שאמרו חז"ל במדרש: "אם למדת תורה בשעת הרוח אל תנח ידך בשעת הדחק, לפי שטוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה שלא בצער" - עבודת ה' בשעות של חשיכה, בשעות של חולשת דעת, כשקשה, שמדדים בפרנסה, בחולי, במצבי רוח, בזמנים האלו עבודת ה' היא העבודה הכי מובחרת שיכולה להיות ליהודי! הקב"ה 'סופר את הדקות' בזמנים האלו.

אמר לי מישהו: "בשעות ה'לא קלות' האלו אני חייב שיבוא איזה מישהו וילחש לי שבאמת מרוצים ממני בשמים, שאני באמת מעניין שם, שלא זרקו והשליכו אותי". אז הנה רבותיי, אני לוחש לכם, שתמיד תזכרו: טוב אחת בצער ממאה שלא בצער! להחזיק סידור ולהתפלל בכוונה בתקופה לא קלה ולהרים עיניים לשמים ולהגיד: "דבוננו של עולם, אני לכל מקום אלך איתך" - אלו הדקות הכי יפות של היהודי על האדמה! מי היה מאמין שאחרי מאה עשרים דווקא את התקופות הלא נחמדות יראה לנו ה' יתברך ויגיד לנו: "כאן אהבתי אותך הכי הרבה!"

בבית המקדש הייתה 'מנחת עני', אדם שנפל מהנכסים ונכנס לבוץ של בעיות כלכליות, נתנו גם לו את האפשרות להביא משהו למזבח, להביא קומץ של סולת. וכשהיה מגיע האדם הדחוק והיה רואה את כולם עם כבשים ופרים מקושטים והוא עומד עם שקית בצד, הייתה אוחות אותו כזו חלישות... "דבוננו של עולם, איי איי... רק אם היית נותן לי כסף, כמה הייתי תורם, כמה הייתי נותן, איזו שורה של כבשים הייתי מעמיד לפניך כאן! חבל שאין לי את היכולות".

ועם הנחיתות שלו הוא ניגש לכהן ונותן לו שקית קטנה. הכהן מקבל 'אין הרבה מה לחגוג עם שקית קטנה כזו, אין הרבה תשומת לב, אין הרבה מה להתעסק עם זה, הוא חוזר לאחוריו והולך. לאחר שכולם חגגו והלכו, אומרת התורה על אותה מנחת עני: "אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לָהּ" – אומר הקב"ה, האדם הזה ש'גירד' את השקלים, שבקושי היה לו כסף לנסיעות, הקשה יום הזה שיצא מכאן לפני כמה דקות, אם רק הייתם יודעים איזה ריח של בשמים יוצא מהשקית הקטנה שלו... זה עם הקשיים, זה עם הנחיתות, כל המצלמות היו עליו! כי לעמוד לפני ה' מתוך דוחק, זו השקית הכי יפה שיכול הבורא יתברך לקבל, אדם שמשרת אותו בצוקות, בתמורות.

אומרת הגמרא: "אמר רב יהודה, בנו של ר' חייא: כל תלמיד חכם העוסק בתורה מתוך הדחק – תקופה של דחקות וקושי ועוסק בתורה, שומע תורה, החינוך של הילדים לא משתנה, עם אותו 'בריון', לא מראה לילדים חלישות ח"ו בעבודת ה', וגם לא לאישה... "תפילתו נשמעת" – התפילה שלך רצויה, היא יפה, שנאמר: "וַיִּתֵּן לָכֶם ה' לֶחֶם צָר וּמֵיִם לֶחֶץ.. חָנוּן יִחַנֵּד לְקוֹל זַעֲקָךָ" – במי הכתוב מדבר? במי שמזונותיו קשין עליו, ואף על פי כן הוא יושב ועוסק בתורה – יש לקב"ה געגועים אליו.

התלמוד מספר, שכשנפטר ר' יוסי בן אלעזר, נכדו של רשב"י, לקחו את מיטתו עד למירון לקברו במערה יחד עם סבא ואבא שלו. רצו להיכנס לציון, אך עמד שם נחש צפע גדול כמו שומר. כולם ברחו משם. עמדו התנאים והתחננו שמהשמים יסירו את הנחש, אך הנחש כמו ברזל לא זז, יצתה בת קול ואמרה: "מחילה, אבל לא כאן. נכון, הוא היה צדיק כמו האבא והסבא שלו, אף אחד לא ממעיט ח"ו בערכו, אך אלו סבלו בצער מערה והוא לא סבל בצער מערה" – מחילה מהנפטר, אבל אתה לא עברת מה שהם עברו, באילו תנאים לא תנאים הם לא עזבו, לא הפסיקו, בתוך מערה, בתוך חול, בלי אוכל ועם קצת חרובים והמשיכו והמשיכו. אף אחד לא יודע מה הם עברו, כמה סבלו, ואף על פי כן המשיכו לעשות רצוני, רק השניים האלו יש להם זכות לשכון כבוד במערה הזאת, כי הם היו איתי גם בקשיים.

לימד אותנו שלמה המלך: "אִף חֶכְמַתִּי עִמָּדָה לִי" – ודרשו חז"ל: "תורה שלמדתי ב'אף' (בצער), שלמדתי בדחק, בזמנים של קשיים, היא עמדה לי". עם כל הקושי, השעות האלו הם אלו שחישלו אותי, שקירבו אותי, שהדביקו אותי אליך אבא, דווקא הזמנים של שברון הלב והעלטה, דווקא שם הרגשתי אותך יותר, שם הכרתי אותך יותר, שם הייתי שלך יותר, מעולם לא התפללתי כמו שהתפללתי בשעות האלו, שם למדתי להתפלל.

כולם זוכרים את ר' עקיבא איך היה עני וגר בבית של תבן. יום אחד בא אליו אליהו הנביא בדמות אדם עני, דפק בדלת וביקש קצת תבן. כמובן שר' עקיבא נתן לו. כשהלך אליהו הנביא, התנחמו ר' עקיבא ואשתו שלפחות תבן יש להם וישנם כאלו שגם זה חסר להם. ואני רוצה לשאול אתכם, אליהו הנביא, אם כבר הוא הגיע בדרך נס, אז שיעשה את ר' עקיבא עשיר, למה הוא לא עזר לו בפרנסה? עונים בעלי המוסר, נכון, הוא היה עוזר לו בממון, אבל התנא ר' עקיבא כבר לא היה יוצא משם, הוא לא היה מתחשל, הוא לא היה קרוב מספיק. בשביל לצאת ר' עקיבא, בשביל לצאת טהור, צריך לעבור זמנים של תמורות, זמנים של גלים, של משברים, כדי לזכות לכל, צריך לעבור כברת דרך, זמנים של קשיים ודמעות, בלי התקופה הזו לא היינו יכולים לומר בסליחות "עשה למען עקיבא בן יוסף". כל מהלך בחיים שלך זה המהלך הכי בריא לך, לא נקלטת, הפלה, ביטול שידוך, פרנסה, חולשה, חוסר הבנה, תסמוך עליו ותסמוך עליו, כי מי שקשור למעלה לא נופל למטה!

מסופר על רבי אברהם אבן עזרא, שסבל מכאבים חזקים בעיניו ומחלתו גברה והכאבים הציקו לו ביתר עוז. משהגיע לקהיר והתיידד מאד עם הרמב"ם, שהיה גדול בתורה וברפואה, החליט לבקש ממנו תרופה לעיניו. הרמב"ם, שלא כשאר הרופאים לא התעניין בממונו של החולה, אלא בבריאותו, ולכן אם היה בא אליו אדם עני לא נטל ממנו כסף כלל, וכן מרבי אברהם לא דרש הרמב"ם שום תשלום לא רק מפני שהיה עני מרוד, אלא גם מפני שהעריכו מאוד שהכיר שתלמיד חכם הוא. כאשר עמד רבי אברהם לפני הרמב"ם וסיפר לו את מכאוביו, התבונן הרמב"ם בעיניו ולפתע, בעוד שרבי אברהם מדבר, ציווה הרמב"ם את משרתו להשליך את החולה שלפניו לדייר עזים הנמצא קרוב לביתו. מיהר המשרת ולקח את האבן עזרא לדייר העזים. רבי אברהם לא האמין למראה עיניו, התיישב על האדמה הקרה ובחילה עזה תקפה אותו מוחמת הריח של המקום שהיה בלתי נסבל. התפלא מאוד על הנהגתו של הרמב"ם האם חטא לו והאם לא מצא מקום נאה יותר כדי לאסרו שם והדמעות זלגו מעיניו, וכשהציק לו הרעב וגם מים לא נמצא לו שם ולא ידע עד מתי יישאר במקום כזה שאפילו לחשוב בדברי תורה אסור, החל למרר בבכי מר. כך ישב ובכה במשך כל אותו זמן ששהה שם.

לפתע נכנס המשרת, נגש לרבי אברהם, עזר לו להזדקף ובקש ממנו לצאת החוצה. כשיצא לחוץ ניגש אליו הרמב"ם הושיט לו ידו וברכו "ברוך רופא חולים". אמר לו: "כעת אסביר לך מדוע הכנסתי אותך לדייר של עזים. אתמול גיליתי בעיניך מחלה אנושה שרק תרופה אחת יש למחלה זו והיא בכי ובדמעות. ידעתי שבכי שימשך שתיים עשרה שעות ברציפות ירפא מחלה זו כליל. חשבתי בליבי כיצד אוכל לגרום לך לבכות במשך זמן כה רב ומצאתי עצה – מאסר בדייר עזים יביאך לבכי תמרורים. ועתה רואה אני בעיניך שעצתי הצליחה, מחלתך חלפה וברוך רופא חולים –" יש מהלכים בחיים שיהודי מוריד דמעות, אם היית יודע כמה המהלך הזה בריא לך, כמה הוא בשבילך, רק אל תעזוב, רק תחזיק חזק, מי ששמט – הפסיד, מי שהתלונן – ההפסד שלו, הוא לא ייכנס למערה... אל תעזוב! תחזיק! זה יעבור! הניסיון הזה לא נברא אלא רק בשביל שתעבור אותו! הקב"ה יזכה את כל עמו בית ישראל לבשורות טובות ויראת שמים טהורה, אמון כן יהי רצון. שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

שיחת הישועות (עלון טוב לחסות בה', מתוך 'ברכי נפשי')

אומר דוד המלך בתהילים: "אם תִּחַנֶּה עָלַי מִיָּמֵי הָאָרֶץ וְאִם תִּבְרַח מִיָּמַי כִּי אֶעֱפֹר בְּבוֹטָח – בְּמָה בִטַח דּוֹד הַמֶּלֶךְ?.. עוֹנֵה רֵבֵנו הָאָרֶץ וְאֹמֵר: "בְּטוֹחַ אֲנִי כָל כֶּךָ בְּה' יִתְבָּרַךְ כִּי אֶעֱפֹר שֶׁתִּחַנֶּה עָלַי מִיָּמֵי הָאָרֶץ וְאִם תִּבְרַח מִיָּמַי כִּי אֶעֱפֹר בְּבוֹטָח – בְּטוֹחַ אֲנִי רַק בְּךָ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁתִּשְׁמָר עָלַי וְתִסַּיֵעַ לִי". כֵּן רָגַע בְּחַיּוֹ שֶׁל הָאָדָם מְנוּהָל וּמוֹשָׁגַח בְּהַשְׁגָּחָה מוֹפְלָאָה ע"י מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, וְכֵן שֶׁעָלָיו לַעֲשׂוֹת הוּא לְהַנִּיחַ עָלָיו אֶת רֵאשׁוֹ בְּרוּגַע וּבְשִׁלוּהָ. גַּם אִם עוֹבֵר עָלֶיךָ קוֹשֵׁי אוֹ תִּקְוָפָה לֹא קֵלָה, עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי ה' רוֹאֵה וְיֹדֵעַ אֶת הַסִּבָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ וּמְנַהֵלוֹ רַק לְטוֹבֶתְךָ. סִיפֵר הַרְה"ג יִצְחָק זִילְבֶרשְׁטֵיין שְׁלִיט"א: "הִגִּיעַ אֵלַי מִכְּתָב מִבְּעַל חֲנוּת סְפָרִים בִּירוּשָׁלַיִם, בּוֹ הוּא סִיפֵר לָנוּ מְאוּרַע מוֹפְלָא שֶׁהִתְרַחַשׁ עִם אָבִיו הַמְּנוּחַ, וְכֵן הָיוּ דְבָרָיו: "אָבִי ע"ה, הָיָה אִישׁ תָּם וְיָרָא אֱלֹקִים, שֶׁהָיָה עוֹבֵד לְפָרְנִסְתּוֹ בְּאַחַד הַמְּפַעְלִים בְּעֵכוֹ. בִּיתְנוּ הָיָה רְחוּק מְאֹד מִהַמְּפַעֵל בּוֹ עֵבֶד, אֲדָךְ הוּא עָשָׂה אֶת הַדֶּרֶךְ הָאֲרוּכָה וְהַמִּיַּגֵּעַת בְּאַהֲבָה וּבִלְאֵ טַעֲנוֹת, מִפְּנֵי שֶׁרָצָה לְהִבְיֵא טָרֵף לְבֵיתוֹ. בְּאוֹתוֹ מִפְּעַל, כְּמוֹ בְּמִפְּעָלִים רַבִּים, יִשְׁנֵה מִיָּדֵי יוֹם הַפְּסָקָה בֵּת 15 דְּקוֹת, בְּה' יוֹצֵאִים כָּל הַפְּעָלִים לְמִנּוּחָה קֵלָה. אָבִי ע"ה, נִהַג בְּמִשְׁךְ עֶשְׂרֹת שָׁנִים לְשֶׁבֶת בְּשַׁעַת הַפְּסָקָה עַל סִפְסָל מוֹצֵל וְהָיָה לוֹמֵד אֶת פְּרִשְׁתֵּי הַשְּׁבוּעָה עִם רִש"י. לְאָבִי הָיְתָה תְּנוּחָה יְדוּעָה וּמוֹכֶרֶת בַּעַת שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל הַסִּפְסָל וְלוֹמֵד, עַד שֶׁכָּל חֲבָרֵי הַפְּעָלִים הָיוּ מוֹזֵהִים אוֹתוֹ לְפִי צוֹרֵת הַיְשִׁיבָה שְׁלוֹ. יוֹם יוֹם, בְּמִשְׁךְ עֶשְׂרֹת שָׁנִים, הָיָה הוּא מוֹצֵל אֶת הַפְּסָקָה לְדְבָרִים חִיּוּבִיִּים, וְאִם הָיָה תְּשׁוּשׁ וְלֹא הָיָה בְּכוּחוֹ לְעֵיין בְּחֹמֶשׁ, הָיָה מוֹמִין הוּא חֲבָרִים לְסִפְסָל וּמְדַבֵּר עִימָהֶם בְּעֵינֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה. וְהֵנָּה, יוֹם אֶחָד, הִגִּיעָה שַׁעַת הַפְּסָקָה הָעֲבוּדָה וְאָבִי, כְּהַרְגָלוֹ, הִתְיַשֵּׁב בְּסִפְסָל וְהִתְכוּנָן לְפָתוּחַ בְּלִימּוּד.

והנה לפתע, אירע דבר שלא קרה מעולם. אחד מהאחראים במפעל היושב בבניין המזכירות, יצא אל אבי לגינה והודיע לו כי מישהו מחפש אותו בטלפון. על מנת שתבינו עד כמה היה זה מאורע נדיר, צריכים אתם לזכור כי מדובר בתקופת קום המדינה, ימים בהם אף למשפחות עשירות לא היה טלפון בביתם, ומי בכלל מדבר על מכשירים ניידים שעדיין לא נוצרו, והנה, לפתע אבי מקבל טלפון בעת העבודה, דבר שהיה נדיר באותם ימים, ובפרט לאבי שהיה 'אדם פשוט' והבין שכנראה יש פה מאורע מיוחד, כך שמישהו מחפש אותו. אבא הופתע וקם ממקומו וצעד לעבר בנין המזכירות על מנת לענות לשיחת הטלפון. ואז... אירע הבלתי יאומן: ברגע בו קם אבי מהספסל, משאית גדולה שנסעה אל מול המפעל, סטתה מהדרך כאשר בלמיה השתחררו והיא החלה להידרדר במורד הכביש. היא עלתה על מספר מכוניות שחנו במורד הרחוב וריסקה אותן לחלוטין, לאחר מכן היא טיפסה על גדרות המפעל וחצתה אותן, והגיעה עד... לספסל הקבוע של אבא שלי וריסקה אותו לחלוטין, עד שהמשיכה המשאית להידרדר לוואדי הסמוך ונעצרה. המקום היה נראה כלאחר פיגוע של ממש. ההרס שהותירה המשאית היה עצום. אנשי המפעל שחזו במחזה נדהמו... אבא שלי אשר במשך שנים יושב באותו ספסל קבוע, היום, באופן נדיר קם מהמקום והלך לקבל שיחת טלפון מוזרה שמעולם לא קיבל. כולם הבינו שאם הוא לא היה מקבל טלפון, הוא היה ממשיך לשבת על הספסל ואז תמונת המצב היתה נראית אחרת. התדהמה הלכה וגדלה כאשר התברר ששיחת הטלפון שהגיעה לאבא, לא היתה שיחה דחופה של פיקוח נפש, ואף לא על נושא חשוב ודחוף. היה זה רק חבר ילדות שחיפש את אבי על מנת לספר לו דבר מה דוקא עכשיו בלא שום סיבה. התשובה היא כשה' יתברך רוצה להציל יהודי ממוות בטוח, הדבר הופך להגיזון, ואותו חבר ילדות מתאמץ להתקשר אל המפעל באותם דקות ומבקש את אבי כדי 'להרים' אותו מכסאו ולהצילו. לאחר מכן, כששוחחנו עם אותו חבר שהתקשר לאבא וסיפרנו לו כיצד בזכות שיחת הטלפון המוזרה שלו אבא ניצל, ושאלנו אותו מה הביא אותו להתקשר לאבא, הוא נתקף בתימהון ואמר שאין לו הסבר, הוא פשוט הרגיש באותו רגע כי בא לו לדבר עם אבי לאחר שנים רבות. מעשה זה בא ללמדנו, כי פעמים רבות אדם נתקל במצוקה ובעיה המציקות לו נורא והוא אינו יודע מהיכן תגיע הישועה. דואג ומצטער מתחיל הוא לנקוט בצעדים ופעולות על מנת להחיש ולזרוז את ישועתו, אך הוא שוכח שיש לו אבא טוב שדואג לו בכל רגע, זה שמחיייה ומנשם אותו בכל שניה, הדואג לו יותר ממה שהוא דואג לעצמו, והוא כבר מטפל בו ומכין את ישועתו ורפואתו לפי ידיעותיו האין סופיות מה הטוב ביותר בעבורו. אמת, כי עלינו לעשות השתדלות, אך לדעת שלא היא אשר תושיע אותנו, אלא רק בורא העולם אשר קבע מתי תגיע הישועה, ביום ובשעה המסוימת ועל ידי דבר מסוים. והעיקר לזכור, כי הרבה שלוחין למקום להושיענו מצרותינו. ואם כך מדוע אנו כה מודאגים וחושבים כי חרב עלינו עולמנו ואין ישועה לנפשנו?... נזכור כי ה' יכול להושיע כל אדם, בכל זמן ובכל דרך בעולם והכל פרוש לפניו.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוֹל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
 לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
 לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
 לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זוהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.

מאוצרות הפרשה

השיב על כך: "רבונו של עולם ממך למדתי, לא יא העבד שוה לרבו? בתחלה אמרת: ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך, כי אם ליראה, ואח"כ פתחת להם מצוות הרבה, שנאמר: ללכת בכל דרכיו..." ועלינו להבין, מה ענה דוד? וכי למד מרבו שאין צורך לדייק, חלילה? הרב משקובסקי שליט"א מתרץ את הדברים באמצעות משל: מלצר אחד היה בור ועם הארץ בעניני נימוס והליכות. באחד הימים נכנס למסעדה אדם וביקש: "הגש לי רק חתיכת בשר, בבקשה". מיהר המלצר למטבח, נטל את הסיר הגדול ביותר בו התבשל בשר באותם רגעים, והניח אותו על השולחן, כשהוא בטוח שיקבל הערה לשבח על הנדיבות הרבה. אך להפתעתו, האורח התרעם על ההתנהגות חסרת התרבות, ותחת השבח המקוה לבוא, הגיעה גערה חמורה ביותר מפי בעל הבית: "מדוע לא הגשת לו צלחת, מזלג, סכין, מפית וכוס?". "מה אעשה?", הצטדק המלצר, "הוא ביקש מפורשות – רק חתיכת בשר ותו לא?". הסביר לו בעל המסעדה: "אמנם כן, הוא ביקש רק חתיכת בשר, אבל הוא התכוון לקבל את כל מה שמסביב, אי אפשר לאכול בשר בלי סכין ומזלג, צלחת וכוס, לחמניה וחרדל – והיה עליך להבין זאת בעצמך!". זהו שמבקש דוד המלך מאת ה': "אני רוצה רק דבר אחד – אבל הדבר הזה הוא בעצם הכל. המינימום ההכרחי אצלי – הוא, למעשה, המקסימום האפשרי". את הכלל הזה בכל ענין רוחני כלשהו למד דוד מרבו, הקב"ה בכבודו ובעצמו, המבקש רק דבר אחד – ומונה לאחר מכן רשימה ארוכה, אשר כל מרכיביה כאחד, הם היוצרים צורתו של יהודי. (לאור הנר)

והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצווה אתכם היום... ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש (א' - יג'ד)

וצריך ביאור מדוע התורה חוזרת שוב ו'והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי וכו' ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש', הרי זה כבר כתוב בתחילת הפרשה שאם ישמרו את המצוות יהיה ברכה ו'והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וכו' וברך פרי בטנך ופרי אדמתך וכו', ומדוע התורה שוב כפלה זאת? עוד קשה שיש גם שינוי בברכות, שבתחילת הפרשה הברכות הם בדרך הטבע, ואילו בסופה זה דברים שלא כדרך הטבע, כמו שרש"י מבאר שם ו'נתתי מטר ארצכם בעתו' זה שהגשם ירד בזמן שלא מסתובכים בחוץ, ו'נתתי עשב בשדך', שיהיה בשדה אוכל לבהמה ולא תצטרך להוליכם למדבר, ו'אכלת ושבעת' שיהיה ברכה במעיים, ומדוע כאן הברכות שלא כדרך הטבע? אלא שיש תוספת בפרשה ו'והיה אם שמוע', שחוץ מקיום המצוות כתוב גם ו'ולעבדו בכל לבבכם', ומפרש רש"י שזה התפילה, ובשביל זה הברכה שלא כדרך הטבע. והטעם שבתפילה זוכים לברכה שלא כדרך הטבע, משום שהנה התפילה נקראת עבודה, וקשה מדוע זה עבודה, הרי מה יותר פשוט מלבקש מהמלך כל מה שהאדם צריך, אלא שיסוד התפילה כתוב במביט בשער עבודת האלוקים, שהאדם ירגיש תלות בה', וכל השפע שמקבל זה לא בדרך הטבע אלא מה', וזה עבודה. ולכן כאשר אדם מרגיש בתפילה שאין טבע וכל הברכה מה', ממילא גם הברכה שהוא זוכה זה שלא כדרך הטבע. (מאיר ישראל כהן ב"ב)

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך... ולעבד את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך (י, יב)

באחת מדרשותיו של הגר"ש פינקוס זצ"ל סיפר מעשה שאירע עמו, ממנו ניתן ללמוד על חשיבות תפקודינו בעולם הזה, ועל חובת העמל התמידי בהתעלות בתורה ובעבודת ה'. וכה היו דבריו: לפני שנים רבות, עברה אמי ניתוח ברגלה, בלוס אנג'לס. ניתוח, שהיה אמור להימשך כשעתיים-שלוש- היו אמורים להחליף לה חלק מהעצם, בחלק תואם מפלדה. והנה, אנו, בני המשפחה – ממתנינים מחוץ לחדר הניתוח ארבע-חמש שעות! איננו יודעים מה קורה, איש אינו יוצא מחדר הניתוח, ואנו נתונים במתח עצום! לבסוף, יצא הרופא בפנים מאירות, ובישר כי הניתוח הצליח ב"ה והכל על מקומו בא בשלום. "למחרת היום, כשהזדמן לי לשוחח עם הרופא המתח – שאלתי אותו: 'מדוע הניתוח ארך זמן רב כל כך?', והוא השיב והסביר כי במהלך הניתוח היה צורך בחלק נוסף מפלדה – שלא היה בנמצא בבית החולים, והיה צורך להביאו במיוחד מבית חולים אחר – הנמצא במרחק של כעשרים וחמש דקות נסיעה. נהג מבית החולים שהוא יצא מיד לדרכו עם החלק המתאים, אולם מאחר והוא לא היה מודע לדחיפות העניין – הוא לא הפעיל את הציפור, ובשל השעה שהיתה שעת עומס בה כל הדרכים היו פקוקות – ארכה לו הדרך שעה וחצי!" "מאותו מעשה, למדתי לקח חשוב!" הטעים הגר"ש פינקוס, והסביר: הנה לנהג זה – היה תפקיד! נכון, כולם עומדים ברמזור וממתנינים... אבל לו היה תפקיד שונה מכולם: היה עליו למהר ככל האפשר בכדי להביא את החלק הנחוץ, שכן חולה שוכב בשעה זו עצמה על שולחן הניתוחים וממתין! ולשם כך, היה עליו להפעיל צופר... ובכן, הוא הדין באשר אלינו: עומד יהודי וממתין ברמזור חייו... הוא אינו מתקדם ואינו מתעלה... כששואלים אותו: 'מדוע אתה עומד? הוא משיב: 'כולם עומדים!'... אבל יהודי יקר, הלא יש לך תפקיד!!! תפעיל צופר!!! עולמות שלמים ממתנינים לך!!! עולם של תורה שאתה יכול להחכים, עולם של צידקות שאתה יכול להאיר, עולם של חסד שאתה יכול להושיע ולחזק!!! יש לך את היכולות, יש לך את הכשרונות להפוך עולמות!!! אל תתקע בפקק!!! אל תישן!!! צא, פעל והלחם!!!. (אש להבה' משיחותיו של הגר"ש פינקוס)

שם. הקב"ה פונה לישראל בשאלה: "מה ה' אלקיך שואל מעמך?" מה כבר אני מבקש מכם? – ועונה על כך ברשימה ארוכה ומפורטת הכוללת יראת ה', אהבתו, עבודתו, ושמירת כל מצוותיו. ותמוה וכי דבר מועט דורש הוא מהם? כיצא בכך אנו מוצאים אצל דוד המלך, הפונה ואומר לקב"ה: "אחת שאלתי מאת ה'", ומיד לאחר מכן מבקש את בקשתו היחידה מאת ה': "שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, כי יצפנני בסכה... יסתרני בסתר אהלו בצור ירוממני" ושוב קשה, כיצד זה הוא מבקש בקשה אחת – ומפרט כל כך הרבה? המדרש מספר (ילקוט שמעוני תהילים כו רמז תשו), שהקב"ה עצמו הקשה זאת לדוד ואמר לו: "בתחילה אתה אומר אחת שאלתי, ואח"כ אתה שואל כמה שאלות... ודוד המלך

"כי כאשר ייטר איש את בנו ה' אלוקיך מיטרך"
להבין את המסר מבורא עולם אלי!

שמעתי מפי הגאון רבי ראובן לויכטר שליט"א [תלמידו המובהק של המשגיח הרב וולבה זצ"ל], שהנה יש מושג של "תסמונת דאון" והוא נסיון לא פשוט כלל ועיקר להורים שנולדו להם ילדים כאלה, ורגילים לעודד ולנחם אותם שזהו ילד "עם נשמה גדולה" ו"תיקון" וכיוצא בזה. והנה לאחד מתלמידיו של הרב לויכטר נולד בן כזה. והוא בא יחד עם רעייתו אל הרב כדי שיעניק להם עידוד וכח לעמוד בנסיון זה. הרב אמר להם "תראו, הרי לא באתם אלי כדי לשמוע שהילד הזה הוא נשמה גדולה. את זה בודאי אמרו לכם ואתם כבר יודעים זאת". בני הזוג הנהנו בראשם בחיוב. והרב המשיך, "אני רוצה לומר לכם איזו נקודה, ובתנאי שתבטיחו לי שלא תקפידו עלי". הם הסכימו והמתינו למוצא פיו. "ראו נא, סגנון החיים שלכם הוא מה שנקרא "חיים בוטרינה". אתם שמים דגש רב על גשמיות וחיצוניות, כסף, קריירה ועסקים. חשוב לכם מאוד כיצד אתם נראים, כיצד מסתכלים עליכם ועל ילדיכם, הכל חייב להיות מושלם, הבית, הרהיטים, הביגוד וכדו'. ועכשיו הקב"ה משדר לכם שאתם חיים בטעות, ואומר, הנה נתתי לכם ילד שאותו לא תוכלו לשים בוטרינה, זה לא הילד החכם שתתגאו בו, ולא הילד היפה שתשוויצו בו. תעבדו על עצמכם, ותפנימו שהשמחה האמיתית היא לא בדברים הנוצצים, אלא בבית, בחיי התורה והמצוות ובאהבה ובאחוה המשפחתית עם כל ילד וילד, ולא משנה כמה הוא מוכשר ומוצלח, זה ילד שהקב"ה נתן לנו ואנחנו שמחים בו גם אם אינו מבריק ונוצץ". לאחר שנה פגש הרב את בני הזוג בשכונת גאולה בירושלים. תלמידו ניגש אליו בחיוך רחב ואמר "רבה, שינית לנו את החיים! כולם אמרו לנו שהילד הזה נשמה גדולה, זה עודד אותנו מעט, אך לא מעבר לכך. הרב נגע לנו בנקודה הפנימית, עד היום חיינו בוטרינה עכשיו התחלנו את החיים האמיתיים, אנחנו מבינים מה טפל ומה עיקר, ובמה באמת יש לשמוח בחיים. הילד שינה לנו את הבית, הכניס המון שמחה וסיפוק לחיינו, הקב"ה דיבר אלינו דרכו, ואנחנו שמענו והפנמנו את הדברים". ובדברים אלו יש תפיסה מחודשת של המושג "נסיון". לא די להתמודד עם הנסיון ולהאמין שהכל משמים. כי הקב"ה לא מבקש סתם כך להקשות עלינו את החיים, ורצונו לדבר אלינו דרך הנסיון, ואנו צריכים להאזין היטב ולהבין מה המסר שהוא רוצה להעביר לנו. אדם חי שנים בתוך נסיון, שידוך, פרנסה, שלום בית, בנים, ובמבחן האמונה אף עומד בכך בהצלחה ומאמין שהכל מאת ה', אך מעולם לא עצר וחשב לרגע, מה ה' רוצה ממני, או מה ה' רוצה שאשנה ממעשי ומהנהגתי כיום. כי לנסיון יש תכלית, והוא נועד להפוך אותנו לאנשים טובים יותר.

סוף דבר, אל כל אחד מאיתנו הקב"ה מדבר דרך הנסיון ששלח לו, השאלה היא האם אנו שומעים את הקול ומבינים את המסר, אם נקשיב היטב ונהיה כנים ואמיתיים יתכן ונדעוהו.

פינת ההלכה

לבקר בגן החיות כדי לראות את פלאי הבריאה ולהודות להקב"ה

שאלה: האם יש מצוה לטייל בגן חיות, בבין הזמנים, כדי להתחזק באמונה ובנפלאות הבורא, ולברך משנה הבריות על הקוף והפיל, או שעדיף יותר ללמוד תורה בזמן הזה? **תשובה:** יש ענין ללכת לגן החיות לראות את פלאי הבריאה, אבל לא לבטל תורה בשביל כך, אלא בימים של בין הזמנים, שקבעו זאת רבותינו כזמנים לאגור כוחות לקראת הזמן הבא, מותר ללכת לגן החיות, כשעיקר מטרתו היא לראות את פלאי הבריאה, ולהודות ולשבח את הבורא על הבריאה הגדולה אשר עשה, וזוהי יבא לראות את גדלות הבורא, ולשבח אותו גם על חסדיו שעושה עמו. וראוי לקחת עמו פרק שירה [עם ביאור], ועל כל חיה ובהמה שרואה, יאמר את השירה שהיא אומרת, ומדוע אומרת דווקא שירה זו, וזה יביא לו חיזוק גדול באמונה ובפלאי הבריאה. **מקורות ונימוקים:** נאמר בראש השנה דף ל"א. שהקב"ה ברא ביום החמישי עופות ודגים לשבח לשמו, וכעין זה כתב רש"י בתמיד (לג): ביום חמישי נבראו מיני בעלי חיים, ויש בזה פלאים מפני החלוק שבמיניהם, ותנועתם מעצמם, ופלאים אחרים שיש בבעלי חיים, ולכן השיר של יום הוא 'הרנינו לאלקים עוזנו', לפי שבשעה שרואין אותם משבחים הבורא ומגדלים אותו, כמו"כ נאמר בחולין (ס"ג): שבע מאות מיני דגים הן, ושמונה מאות מיני חגבים, ולעופות טהורים אין מספר. וכן מציינו כמה גדולים שהלכו לגן החיות, כדי לראות פלאי הבריאה, בספר לקח יושר (או"ח עמ' ס"ו) כתב שהתורמת הדשן לא ראה ארי מימינו, לכן הלך בשבת לראות שני אריות שהובאו שם. החיד"א כתב בספרו (מדבר קדימות מערכת ב אות כב) שביקר בגן החיות בלונדון וראה שם חיות שונות ומשונות, וביניהם נשר יפה מאוד ואמרו לו שהוא בן מאה שנה. גם בנימוקי או"ח (ס"י וכה אות ה) כתב שהלך לבקר בגן החיות בברלין. ובארחות רבנו (ח"ב אות קטז) שהקהילות יעקב לקח את ילדיו לגן חיות שיש שם קופים, כדי לברך ברכת משנה הבריות. גם הגר"ח קרייזווירט זצ"ל (מים חיים עמ' קיד) אמר שכדאי ללכת מפעם לפעם לבקר בגן החיות, וזאת על פי דברי הגמרא ב"ה (הנ"ל) שעל ידי ראיית הבריות המשונות, מתעורר אדם לתת שבח לבוראו. **אמנם** בספר קב הישר (פ"ב) כתב שאף שיש לאדם רשות לראות בריות משונות הבאים ממרחקים, ועל זה תיקנו חז"ל ברכת משנה הבריות, מ"מ לא ישביע עינו בהם בהסתכלות רבה רק דרך ראייה ארעית. ע"ש. ולכן גם בענייננו לא יביט בהבטה חזקה, אלא בראיה בעלמא. (וי העמודים). גם מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א יצא עם ילדיו לגן החיות כפי שהובא בגיליון הפותח בכל יום: היה זה באחת השנים, רעייתו הרבנית הצדקנית ע"ה רצתה שהילדים יסעו לראות את גן החיות בתל אביב. רבינו, כמובן, לא רצה להצטרף. בני הבית ניסו לחשוב כיצד ניתן לגרום לו לבוא, ואז פנה אליו ר' מרדכי שבשוביץ (הוא היה מהמקורבים הגדולים באותם שנים, ואף זכה ללמוד איתו בקביעות במשך כמה שנים) עם 'שכנוע' מתאים: "בגמרא נאמר כי כאשר רואים קוף מברכים 'משנה הבריות', וכי אינך רוצה לברך ברכת 'משנה הבריות'? " בפני טענה כזו לא יכול רבינו לעמוד. דינא דגמרא... והוא הסכים. את המשך הסיפור אנו משלימים מתוך הספר רב המכר 'בית אימי' – הספר המקיף ביותר על קורות חיי משפחת ובית רבינו שליט"א, שנכתב על ידי בתו הרבנית צביון: "... נסענו כולנו לגן החיות, הגענו ואכן ראינו את הקוף ואת הפיל, בירכנו עליהם את ברכת משנה הבריות. כיוון שכבר אבא מרן שליט"א ביקר שם, סבב עמנו אבא בין הכלובים, וליד כל בעל חיים אמר לנו היכן הוא נזכר בתנ"ך ובחז"ל, כאשר שאר המבקרים בגן החיות שומעים ונהנים, ומתלווים אלינו כדי להוסיף ולשמוע... כך הלכה וגדלה הפמליה מכלוב לכלוב... היה זה מחזה שלא נשכח במהרה.

חידה שבועית

מי נשאר עם דבר אחד במקום שני? ואכן יוצא לחופה?

תשובה לחידה: "תבנית כל רמש באדמה תבנית כל דגה". **תשובה לחידה השבועית:** 1. תוך 48 דקות. 2. שלושת האוכלים יסיימו משולש אהב ב-2 דקות. **קטל פסוק:** אפרכי אמי"י" תזכורת: הכניסה להגדרה מותנת 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות פרידמן – הרמן להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות **גני הדר:** משפחות לואיס – שלינגר (מרכז העיר) לנשואי הבן הנכד משפחת רוטנברג לנשואי הבת משפחת הרב גוטפריד לנשואי הבן משפחות לוי-מרקוביץ להולדת הבן הנכד משפחות הלפרין-פלונצ'ק לנשואי הבת הנכדה משפחות נגר-סלומון לבר מצוה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל
רמי גרינברג, ראש העיר

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי ה"ד

המאמר

שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

עקב

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

על רבי משה שמואל שפירא זצ"ל מסופר שניגש אליו ביום מן הימים אחד מתלמידיו ושאלו - הכיצד ניתן לשוב בתשובה שלימה על חטא ביטול תורה, בעוד יודע אדם כי סביר להניח שישוב להיכשל בו, מאחר ויצר הרע של ביטול תורה הינו קשה וגורא עד מאד, כידוע - נענה ואמר בטבעיות: יממה אתה שואל! כיצד עושים תשובה על ביטול תורה, בעוד היצר הרע נלחם בנושא זה במיוחד? ובכן, אינני מבין את שאלתך... אינני מכיר כלל יצר הרע של ביטול תורה!!... התלמיד, אשר הופתע עד מאד מתשובתו של ראש הישיבה, באשר היצר הקשה לביטול תורה מוכר וידוע לכל - סבר כי שאלתו לא הובנה כהלכה. לפיכך, לאחר יומיים נוספים שב וניגש שנית, כאשר הוא מציג את שאלתו באופן ברור יותר... "כידוע, לבחורים ישנם יצרים ומפריעים שונים. בין השאר, משתדל היצר להערים קשיים רבים בדרכו של בן הישיבה המבקש לשקוד על תלמודו בעמלה של תורה. ובכן, הכיצד ניתן לשוב בתשובה על חטא בו מתאמץ כל כך היצר הרע להכשיל את האדם?" - סיים הבחור את שאלתו בשנית, ואולם התשובה שקיבל לא הייתה שונה: "אינני מכיר יצר הרע לביטול תורה. בלימוד תורה זה יש הלוא תענוג כה גדול!!" - הטעים. "אולי אינך יודע מה היא תורה, אבל מי שיודע מה היא תורה - לא מכיר יצר של ביטול תורה?" - סיים, ובכך חתם את העניין. (דברי משה שמואל)

שח רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: הגמרא אומרת (שבת לא). שדברי תורה נקנים רק מתוך שמחה, שמחת הלב, אם חסר לאדם את הסיפוק הפנימי זה מצב שיכול להביאו לנפילה גדולה, לכן צריך תמיד בזמן שלומדים להרגיש טעם בלימוד, להרגיש את המתקנת בלימוד התורה, וכשמרגישים טעם בלימוד זה נותן חיזוק ודחיפה להמשיך עוד ועוד. קראתי פעם לתלמיד שראיתי כי בישיבה קטנה פרח ועלה ובעלותו לישיבה גדולה נעצר בדרך העליה ושאלתי ממה נובע מצב זה. בתחילה לא קבלתי מענה מפיו. אחר תקופה קראתי והארכתי עמו בשיחה שוב על מצבו עד שפתח סגור ליבו ואמר לי: כשהייתי בישיבה קטנה הייתי בתוך הסוגיא וממילא היה לי טעם להמשיך בעמלי וביגיעתי בלימוד, אך כיום פעמים אני מוצא את עצמי שחסר לי שליטה בענין הנלמד אני מרגיש שאיני יודע מספיק ומכאן אני בא ליאוש עד שאני מתפורר לגמרי. לכן הדרך הנכונה שכל יחיד ויחיד צריך לשים דגש למצוא טעם והגאה בלימודו בין רב ובין מעט, שיחפש את החלק שמרגיש שמוצא בו טעם, העיקר שיהא לו איהו אחיה בלימוד, ומוזה יקבל חשק להוסיף עוד בעמל ויגיעה ולעלות מעלה אחר מעלה. העיקר שלא ישאיר עצמו ח"ו במצב של אינו מרוצה ממצבו. (אמרי דעת ח"א)

רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, תלמידו של הסטייפלר, כותב עליו במכתבו: "אלה אוכרה ואשפכה עלי נפש? כי בשנה שעברה לעת הזאת, עדיין היה רבינו הקדוש ה"קהלות יעקב" זצ"ל שוכן בתוכינו, והיה לנו למופת חי של שקידת התורה באהבה עזה בכל מצב שהוא. וכל כך היה מבהיל את העולם הזה, ומייקר את התמדת הלימוד והשקידה, וכשהיינו נכנסים אליו, הלא היה נעקר יצר הרע של ביטול תורה מלבינו... זה מה שלמדנו ממנו - לייקר את הזמן! וכל זמן! גם ימי ישישי, ושבת, וערבי חגים, וחול המועד. כולם שוים לטובה לשקידת התורה. ושמירת הרגעים!... הרגעים שלפני התפילה, ושלפני חזרת הש"ץ, ושבת גברא לגברא, ושבת קבלת שבת למעריב, ושבת סעודה שלישית למעריב, ושבת סעודה המפסקת ל"כל נדר"י וכו' וכו' ותרב שקידת התורה במקומותינו למראה ההוד והשגב המרטיט לבבות של שקידת רבינו הקדוש זיע"א. (פניני הקהלות יעקב)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוּן... וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם: שואל המגיד מדובנה מדוע צריך השם יתברך לשמור להם חסדי אבות, והרי אם הם בעצמם ישמעו וישמרו את המצוות, אינם זקוקים לזכות אבות, ויכולים לקבל שכר בזכות עצמם? וביאר על פי משל, משל לאדם זקן אחד שהיה לו בן קטן, וחסך עבורו אלף זהובים. קרא האב לאחד מאחביו ובקשו להיות אפוטרופוס לבנו לגדלו ולהשגיח על רכושו ולהיות מאוכלי שלחנו. וכן היה, לאחר שהאב נפטר לבית עולמו, לקח אותו ידיד את בנו ומינה אותו להיות פקיד בבית מסחרו, ופסק לו שכר קצוב לשנה. לאחר שעברו כמה שנים שמע הנער כי יש לו אצל בעל הבית שלו אלף זהובים בירושה שגשאררה לו מאביו, ואמר בלבו למה לי להתייגע ולסמוך על שלחן אחרים? ניגש אליו הנער ואמר לו: תן לי את כספי ואתפרנס משלי בלי יגיעה. אמר לו בעל הבית: אם רצונך לקחת תוכל לקחת, אבל אם תשמע לעצתי, שמור לך את המעות ולא תקח עתה מאומה, כי המעות יתבזבזו לך ותשאר ריק מכל וכל, לכן עדיף יותר שתתייגע באיזה עסק ומוזה תאכל ותשבע, וכספך יהיה שמור אצלי כפי שהיה שמור עד היום, ובבוא העת יהיה לך את הכסף להשתמש בו לצרכי נישואין וקניית דירה וכדומה. והגמשה, אבותינו הקדושים הפקידו אצל הקדוש ברוך הוא את זכותם שתהיה שמורה בעד בניהם אחריהם, ואם הוא יתברך יתן לנו את הירושה מיד, הלא נאכל אותה פרוטה פרוטה עד אשר תתום זכות אבות, לכן אמר "והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה", ותתייגעו בעבודה, אז יהיה הריח שלכם "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך". (לבוש יוסף)

כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם: לא תירא מהם כאשר "תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני, איכה אוכל להורישם", ולא תסמוך ותבטח בכוחך, אז באמת "לא תירא מהם". כי כאשר תדע בנפשך שאין לך שום עצה מבלעדי עזרת ה', בודאי תנצח את אויביך ואין לך לחשוש ולהתירא מהם כלל. (השל"ה)

וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען ירבו ימכם. המהרי"ל דיסקין זצ"ל, שהיה מייסד "בית היתומים" הקרוי על שמו עד היום, זימן אליו פעם כמה מסופרי הסת"ם שהיו בירושלים, והטיל עליהם לעבור מבית לבית, ולברוק את כשרות המזוזות בבתים, ואת שכרם ציזה לתת להם מקופת בית היתומים. מקדוביו שאלוהו, מדוע קבע שכרם מקופת בית היתומים, ומה גם שהקופה דלה וחסרת אמצעים? השיב להם הרב: נאמר בתורה "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך", ומיד בפסוק שלאחריו מבטיחה התורה "למען ירבו ימכם". שכרה של מצוה זו היא איפוא אריכות ימים. ובכן, כראי ומשתלם לקופת בית היתומים לסייע לקיום מצוה זו, למען יהיו בעלי הבתים מאריכים ימים, ויהיו פחות יתומים במוסדנו

למען ירבו ימכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם פימי השמים על הארץ: סיפר הארמ"ר מגור בעל ה"אמרי אמת" ז"ע: כשהייתי בעיר וויען, שמעתי מפי ה"הרפץ חיים" שהקשה, הרי בגמרא (ב"מ פה.) נאמר: כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם שוב אין תורה פוסקת מורעו לעולם שנאמר (ישעיה נשיבא) ואני זאת בריתי וגו' לא ימוש מפך ומפי ורעך ומפי ורעך ורעך אמר ה' מעתה ועד עולם והרי אנחנו בני אברהם, יצחק ויעקב - שלשה דורות זה אחר זה, ואם כן מן הדין לא היתה צריכה התורה להיפסק מאיתנו לעולם. ויתדע על כך: בגמרא שם נאמר "אמר ר' דימיה מכאן ואילך התורה מחזרת על אכסניא שלה". התורה "דופקת" על הדלת, מבקשת להיכנס. על כן מועיל הדבר אם פותחים לה את הדלת, נותנים לה להיכנס. אבל אם משאירים את הדלת נעולה או אם דוחפים אותה לחוץ, בודאי שאז אין היא נכנסת ונשארת... (ליקוטי תורה)

סיפור מההפטרה

ואמרת בלבבך מי ילד לי את אלה ואני שכולה וגלמדה גלה וסודה ואלה מי גדל הן אני נשארתי לבדי אלה איפה הם: רבי נתן איינפלד שליט"א (ראש ישיבת באר שבע) נתקל היה באותו זמן פעמים רבות, כשהוא עומד תמיד בקרן הרחוב, ומוכר סוכריות כשלבשו מרושל ומרופט כאחד העניים, פעם החליט רבי נתן להתעניין בזמן זה שנראה היה גלמוד שמא זקוק הוא לעזרה כלשהי, הזקן שמח מאד שמאן שהוא מתעניין בו ובגורלו, וסיפר שאמנם בודד וגלמוד הוא בעולם, עירי הוא, ומשפחה אין לו כלל, אולם כסף לא חסר לו וגם חשבון נכבד יש לו בבנק, והוא מתגורר עירי בביתו אשר בבאר שבע, רבי נתן שואל ומה עם קדיש, מדוע אינו דואג שמישהו יאמר אחריו קדיש, הזקן הגיב כאילו נאמרו דברים רחוקים מן המציאות "קדיש, יש עוד זמן" ..רבי נתן לא הרפה, וכי מי יודע יום מותו, ומה בכך שיתכונן בהקדם, הזקן צחק ופטר את רבי נתן, ב"אולי חשוב בזה", כנראה שהדברים לחלו עמוק בקרבו הוא חשב וחשב רבות הרדה בכך, וכבר למחרת המציא עצמו לרבי נתן מה יש לו להציע בנדון, השיב לו רבי נתן, יש לך הרבה כסף ואתה עירי ל"ע, אין לך שום קרוב, תתרום כספך ורכושך למקום תורה, ותחזיק קשר תדיד עם מקום תורה, והם ידאגו לך בגשמיות וברוחניות, גם לאחר מאה ועשרים, העיסקה בוצעה מהר מן הצפוי, כעבור יום אחד הופיע שוב אותו זקן, אך מעתה כבר הפך לאיש אחר לבושו חגיגי נקי ומסודר, ובאמתחתו תכנית מפורטת לעתידו, וכה היו דבריו החלטתי שאתה בן שלי, הנה פנקסי החסכוניות שלי כך וכך כסף יש לי בבנק, וכך וכך בבית מזומנים מתחת למרצפות, הכל אמסור לשייבה, ובקשתי ממך לדאוג עבורי כדלהלן, א, אם אשכב בבית חולים לדאוג לבקרני יום יום כדי להתעניין במצבי, ב, כשאפטר לדאוג שלא יפגעו בגופי חלילה. ג, לדאוג להלווייה מכובדת לומר דברי הספד ולהזכיר שאני ממשפחת אלפסי. ד, לכתוב ס"ת על שמי. ה, לומר קדיש וללמוד משניות לעילוי נשמתו. ואז התפרץ בבכי נרגש והרעיף על רבי נתן תודות ותשבחות על שעוררו לחשוב ברצינות על התכלית וחיי הנצח תחת ההתמכרות העיוורת שלו לחיי שעה, במכירת גרעינים וסוכריות, תיכף ומיד החל רבי נתן דואג שכל הדרוש יהיה מזומן ליום שלמחרת, עורך דין ושני עדים מרבני באר שבע, ההסכם נקבע ונחתם, שהוא מוסר תוך שבוע כל רכושו לשייבה, ורבי נתן מתחייב לקיים כל בקשותיו ואף לשלם לו כל חודש חמש מאות לידות כדי מחייתו, ההתרגשות והשמחה אחזו בכל, מעוצמת האירוע וייחודיותו, אף עורך הדין התפעל מן העיסקה המיוחדת אותה זכה לבצע, ומתוך השראה הכריז כי מוותר הוא על שכרו, כדי להיות שותף גם כן בעשיה הגדולה הזו, אך השמחה לא האריכה ימים, במהירות שהתנגלו הדברים המופלאים הללו, כן נפלו כל הציפיות, "כשכנים אמרו שאסור למסור את כל הכסף בחיים, הזקן התחרט לא לגמרי, רק בקש לדחות הדבר, עד לעת שלפני פטירתו, רבי נתן העיר בתמיהה, מנין יודע באיזה אופן ימות, ואם לא יהיה זה פתאומי, חבל וכבר הוכנה עבורו דירה סמוך לשייבה, ושם יזכה להתפלל בישיבה, וגם ללמוד קצת תורה, אך הזקן בשלו "השכנים אמרו" גם סופו העצוב של העשיר הגיע מהר מדי, בערב פסח של אותה שנה התפרסם דיוקנו בעיתון כמי שנהרג בתאונת דרכים ואין לו כל מודע או גואל שיבוא לבקשו במשטרה ולחפש אחריו, מרדכת היתה השמועה כיצד פרצו את ביתו ובזזו כל אשר לו, לא היתה לא הלויה, ולא קדיש, חבל שלא זכה. (סיחות חיים)

ועל הכל...

"פרפראות"

מספרים על משולח מעיה"ק ירושלים, שנסע לחו"ל, לנבות צדקה עבור עניים תלמידי חכמים, והנה נביר אחד שנתן מידי שנה בשנה סכום הגון, אחר כמה שנים נעשה עשיר גדול, והחליף את כל הריהוט בביתו, כדרך הגבירים הגדולים, לאחד שנה הגיע המשולח כבפעמים הקודמות, לנבות שוב כספי צדקה, אך לתדהמתו קיבל את אותו סכום כבשנים הקודמות, ולא יותר, פנה המשולח לגביר ואמר לו בהלצה: עליך אמר הפסוק (תהילים פרק קי"ב) "הזן ועושר בביתו" כלומר שאת ההון ועושר שנכפל ונתרבה אצלך, אתה שומר בין כותלי הבית, לפאר בו את ביתך, אך לגבי נתינת צדקה, "וצדקתו עומדת לעד" סכום הצדקה נשאר לעד, ואינך מוסיף כלום. (של תורה)

"ענין של טעם"

טעם (הנוהגים) כשנופלים על פניהם באמירת תחנון מטים ליפול על צד שמאל כתב ה"שבלי הלקט" סימן ל' בשם רבינו האי, הטעם משום דהסיבת שמאל שמה הסיבה (פסחים קח) שהיא הסיבת בני חורין ומלכים, הילכך באותו הצד שנראה כבן מלך ואיש חורין צריך ליכנע לפני המקום (בית יוסף אורח קי"א)

"מפי כתבם"

"אחי ורעי מי מזרע ישראל אשר רגלי אבותי עמדו על הד סיני, ושמע בקולות ולפידים קדושת השבת, בזכירה ובשמירה, מפי נותן התורה, יתברך שמו, מי לא יחזיק לכם טובה ותשואות חן שנתחברתם יחד לשמור על המתנה הטובה הגנוזה, אשריכם ואשרי חלקכם וגדולה קדושת השבת, עד שכל המחלל בפרהסייה קדושתה, נחשב כגוי גמור, כי ניתק מקדושת ישראל, ועד להפליא עד כמה חששו חכמינו האמיתיים לקדושת השבת, עד שגורו לבלתי לתקוע בראש השנה שחל להיות בשבת, וגדולה מצוה זו שמעלה זכרון של ישראל לאביהם שבשמים, ובשנה הזאת חל גם יום ראשון של חג הסוכות בשבת, ונדרתה מצוה חביבה שעיקרה מן התורה ביום הראשון, מפני חשש חילול שבת, דעו וראו כי חילול שבת של יחידים בשוגג, שקול להם כנגד כל ישראל שיעשו רבבות מצוות, מפני שלהם נודע גודל קדושת השבת, ועד היכן מגיע הפגם, על ידי חילולה ועתה בעונותינו הרבים כאשר למשמע ארון דאבה נפשנו על הפרצות הרבות בארץ הקודש וביחוד חילול קדושת השבת בפרהסיא אשר נעשה בריש גלי, בארצות ערי הקודש, על ידי בני פריצי עמנו וחודר ונשנה על ידם לצערנו הגדול באופן מבחיל ומחפיד, אין ספק כי כללות ישראל היושבים בחצרות ד' בפרט, וכל עם ד' בכלל צריכים ומחויבים למחות בכל תוקף ועוז, ובכל האמצעים נגד עלבון קדושת השבת הנדרסת ברגל גאווה, חזקו ואמצו להשיב לב הבנים לאביהם שבשמים, כי אות היא בינו ובין בני ישראל ובטוחים אנחנו כי סוף כל סוף כל מי שניצוץ ישראל ברוחו ישוב בתשובה שלמה להחזיק בקדושת השבת, ובקדושת כל התורה כולה, וכל מצוותיה החביבים והגעמיים, ובשמירת הסייגים שגדרו חכמינו ז"ל, החכמים האמיתיים כראוי למטמון יקר כמוהו. הדרוש שלומכם לטובכם, והמחכה לישועה קרובה". (שו"ת חוכמת חיים, רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם יצטרך לעשות בדיקת חמץ אפילו באמצע השנה ?
תשובה: אם יוצא מביתו לשהות ממושכת (לדרך החוק) ודעתו לחזור בתוך ימי הפסח צריך לבדוק כשיוצא מביתו. (שו"ע סימן תל"ז סעיף ב' ובמ"ב שם)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

בימי הזיקנה רחוק הדבר להחליף הטבע. (רבינו יונה)

מקור העצבות - גאווה, חושב שהכל מגיע לו. (הבעש"ט)

החכמה תקרא: מהרו ולמדונו, בטרם תבקשוני ולא תמצאוני. (רבי יהודה אלחריזי)

אור האמונה

פרשת עקב

שבת קודש * כג' אב, תשע"ט

גיליון מס. 696

פסוק

כל מטרתנו בהפצת העלון היא זיכוי הרבים.

קחו חלק בהפצה ותזכו למתנות הנפלאות
שמבטיחים חכמנו זכרונם לברכה:

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"
(פירקי אבות)

"כל המזכה לאחרים, אותה הזכות עומדת לו
ואינה סרה ממנו" (הזהר הקדוש)

מותר להדפיס, לצלם, לשכפל ולהפיץ את העלון כנאמר:

"אין חפץ ה' כי אם במי שמזכה את הבריות"
(חסד לאברהם)

"וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּטָפְטִים..." (ז.ב.)

יהודי שרוצה לעצמו, יעדיף את המצוות הגדולות, כי השכר שלהן גדול יותר. מצווה שטרחתה מרובה גם שכרה מרובה שנאמר: 'לפום צערא אגרא'. כפי הצער כך השכר. אבל מי שעושה לכבוד ה' לא יזלזל בשום מצווה. גם לא במצוות שחז"ל מכנים אותן: "מצוות שאדם דש בעקביו" (רש"י הקדוש), שאין בני אדם משיגין בהן, כביכול משליכין אותן תחת עקביהן. כי בקיום המצוות הקלות מוכיח האדם שכל כוונתו היא לעשות נחת רוח ליוצרו ולא דווקא על מנת לקבל שכר.

טְמַחָה טָל יְהוּדִי

והיה לשון שמחה. עקב הם הרגליים... צריך להגיע לשמחה כזו, שתגיע עד הרגליים, שהם יתרוממו מעל הקרקע, שיתחילו לרקוד. וזה אפשר רק על ידי משפטים, שאדם שופט את עצמו על כל מה שעושה, אם ראוי לעשותו או לא, וככה הוא ממתיק דינים, כי כשיש דין למטה אין דין למעלה, וזהו – "והיה עקב תשמעון את המשפטים" (ע"פ תורה סט בליקוטי מוהר"ן).

יהודי חייב לפרגן לעצמו זמן איכות עם בורא עולם. אם זה להגיע לבית הכנסת קצת לפני התפילה, אם זה להישאר אחריה בלי למהר, אם זה לצאת לשדה לכמה שעות, או למקומות הקדושים, אין תחליף למתיקות הזאת. אם יהודי לא מרגיש שהוא אוהב את ה', אם הוא לא מרגיש את הנועם של ה', אז העיקר חסר לו. יהודי צריך לחפש טעם אמיתי בעבודת ה'. אסור לו להתפשר. יש לנו דוגמא את רבי נתן, שנכספה נפשו להתדבק ביוצרו והוא חש צימאון עז לטעם אמיתי בעבודת ה'. בתוככי לבו הוא ידע שיש מתיקות ונעימות עצומה אצלו יתברך אך הרגיש כל כך רחוק ממנה. עד שפגש את רבינו הקדוש...

אנחנו עם המבט למעלה אך אנחנו לא מנותקים. אם אדם יש לו בעיה מסויימת שצריכים לטפל בה, אז הוא ילך ויטפל בה. הוא ילך ויטפל בשלום בית שלו, או בילד שיש לו בעיות לימודיות, הוא לא יתעלם משום דבר שקיים בעולם העשייה. אבל הוא כל הזמן יזכור שאנחנו לא נשארים פה לעולם. שכל העולם הזה הוא משל לנמשל. אחרי זה בא הנמשל...

כשאדם מכניס טיפה יותר כוונה לכל מעשה שהוא עושה, לכל מצווה שהוא מקיים, הוא מקבל שמחה. כל אדם חייב לומר שכל העולם כולו הוא חצי חייב וחצי זכאי ואדם אחד, עם דבר אחד קטן, איך שנוטלים את הידיים, ומשתדלים למלא את הכלי, ושהנטילה תהיה על כל היד, ולהגיד את הברכה בכוונה כמה שאפשר, יוצא שכל דבר הכי פשוט, כששונים מים ואומרים שהכל נהיה בדברו, אם אדם מכניס את האמונה הקדושה שלו שבאמת הכל זה ה', שבאמת הכל נהיה בדברו, גם המים האלה שהוא שותה עכשיו, אז הוא יכול להכריע את כל העולם לכף זכות ולהביא את הגאולה.

צריך להכניס אמונה קדושה לחיים שלנו. רק זה יוציא אותנו מהעצבות.

השמחה של יהודי, שהוא כל הזמן רוצה להתעלות. הנשמה שבתוכנו לא יכולה לשכון למטה בלי איזשהו רצון להגיע למשהו עליון יותר. אנחנו תמיד מסתכלים אל הפיסגה, ואחר כך רואים איפה שאנחנו נמצאים ואומרים בסדר, יש לנו סבלנות, כי גם להקב"ה יש סבלנות, העיקר שיש לנו יעד, העיקר שאנחנו רואים את התכלית.

אין דבר שיכול לשמוח יהודי יותר מאשר קירבת ה'. "ואני קירבת ה' לי טוב". מתחברים אל המעל ועם הכוח של המעל מתמודדים עם מה שנמצאים בו. הנפש שלנו נמצאת בתשוקה מתמדת למשהו שמעל, למשהו עליון יותר, לא למציאות שאני נמצא בה, אלא למציאות יותר גבוהה, שהיא בעצם תרומם אותי, ואם אני אגיע אז הכל יהיה אחרת. מהי המציאות הזאת שהיא יותר עליונה? זה הקדושה, והדבקות, והצדיקים, והקב"ה, והתורה, והתפילה, כל הדברים הנפלאים שרוצים לזכות בהם. הכל נמצא קצת יותר גבוה מאתנו, לא הגענו לזה, זה נמצא מעל, לא אתנו, אבל כל העבודה זה שאפילו שאנחנו לא יכולים להגיע לזה, שננסה לתפוס משהו מזה, להרגיש את זה, לכסוף לזה, לקבל כוח מהאור הזה. הנפש, היא לא שמחה על התוצאה, היא שמחה על המהלך. איזה מהלך? מהלך של התרוממות הנפש אל הדבר שמעל. על זה היא כבר שמחה.

אדם, מהרגע שהוא נולד עד יומו האחרון, כל החיים יש לו כל מיני תוכניות ולא תמיד התוכניות שלנו מצליחות, לא תמיד הרצונות שלנו מתממשים ואנחנו לא יודעים על מי לכעוס ושוכחים שבעצם יש משהו שהוא מכוון את כל העולם, הוא יודע נסתרות והוא זה שמכוון את כל הבריאה כולה. לא הולך לך כי ככה השם רוצה! זה הכי טוב בשבילך כשלא הולך לך. תמשיך לרצות ולהתפלל עד שתבנה את הכלים ואז תוכל לקבל. בינתיים תשמח כשלא הולך לך. אל תאשים, לא את עצמך ולא אף אחד. תראה רק את השם. אדם, אם הוא כועס, דואג, עצוב, שבור, הוא לא רואה את השם, הוא בהסתר פנים, הוא לא רואה שהכל זה השם, הוא לא רואה שזה מהאבה של ה' אליו מה שקרה לו.

החיים זה התמודדות עם אין ספור נסיונות, אין ספור קשיים, וכל פעם שנדמה לך שמשוה לא טוב קורה לך, אין לך אמונה. אם אתה בעצבות, זה כמו שאתה אומר אין ה' בעולם ח"ו. אדם מאמין הוא כל הזמן שמח. וגם אם עשיתי עבירה ח"ו, אני לא אתן לו ליצר להפיל אותי לעצבות. בשום אופן לא. אני אעשה תשובה, אני אבקש מה' סליחה. אני אבקש שיעזור לי לעולם לא ליפול יותר ואני אמשיך בשמחה. אני אזכור שהכל זה מאהבת ה' אלי.

אחד הדברים הכי חשובים זה להאמין באמונה שלמה שה' אוהב אותי. אהבה אינסופית השם אוהב אותי. כשאני באמת מאמין בזה, אני מסתכל על כל מה שקורה איתי בעיניים קצת אחרות, כי אם ה' כל כך אוהב אותי, אז מה שקורה לי עכשיו לא יכול להיות שזה רע. יהודי השמח ביהדותו הוא הבריה המאושרת ביותר עלי אדמות. הוא לא צריך לבזבז הון במאמצים חסרי תועלת להשיג שמחה מדומה כמנהגו של עולם. יהודי שואב את שמחתו מהידיעה שהוא עובד לכבודו של מלך רם ונשא מלך מלכי המלכים ומהאמונה שכל מה שעובר עליו, הכל לטובה. התורה לא רק מבטיחה למי שיקיים אותה חיי עולם הבא, היא מבטיחה חיים טובים בעולם הזה.

עיקר השמחה של יהודי היא שמחה ברגע הזה. העבר היה ואיננו. העתיד יהיה וגם הוא איננו. מה שיש זה רק הרגע הזה שלפנינו. יהודי קם בבוקר, בורא עולם נתן לו מחדש את נשמתו, הוא צריך להודות קודם כל על זה. כך יהודים שמחו תמיד, עד שאפילו לפני מיתתם הרגישו סיפוק מכל רגע שאפשר לעשות את רצון הבורא. אתה עכשיו כאן חי, בריא, נושם, אז תשמח, תיהיה שמח, שמחה בלי שום מחשבה מה היה ומה יהיה. הנסיון של יהודי זה להיות בשמחה תמיד, זה עיקר הנסיון, כי על כל אחד ואחד חייב שיעברו עליו נסיונות, עליות וירידות, עד סוף החיים. ועיקר ההתחזקות בשמחה זה בזמן הירידה, בזמן הנסיון, שמאמין שהוא יצא מהירידה. אדם צריך לשמוח, לשיר, להודות לה' תמיד, לפני שתגיע צרה ח"ו, לא לחכות שתיהיה צרה ואחרי זה להשתחרר מהצרה, אלא תמיד נשמח, תמיד נשיר לה', נודה לה', אז גם צרות לא יגיעו. כיון שה' רואה אותנו שמחים איתו, אז הוא יבטל את כל הגזרות.

בן אדם יש לו נטיה טבעית כזאת, ליפול לעצבות. למה אני עצוב? כי אני חומר, כי מגיע לי, כי לא הרגשתי היום בתפילה כלום, ולא הצלחתי, ולא הלך לי, והייתי אגואיסט, ומה שעשיתי לא יצא מספיק טוב, אני, שאני כזה מוצלח, לא עשיתי כל כך טוב ואני נופל מזה.

ה' רוצה שנמליך אותו בתוך העולם הזה. מלכות ה' מגיע לכל חלקי המציאות ויורדת עד לפרטים הכי קטנים ולמקומות הכי נמוכים. ה' רוצה שנרד לפה לעולם הזה עם כל הצרות, עם כל הבלבולים, עם כל הכשלונות, עם כל האכזבות, עם כל מה שקורה לנו, עם כל מה שקורה לילדים שלנו ונראה איך מפה אנחנו מנסים למרות הכל להתרומם קצת, להרגיש משהו, להתחבר, להבין שהקב"ה הוא הכתובת לכל מה שחסר לך ולכל מה שעובר עליך, אין לך תשובת אחרת. הוא איתך בכל הנפילות והוא עוזר לך לקום.

ה' אוהב את השמחה בחלקנו. מה זה חלקנו? זה כל מה שנדרש לנו כדי להשלים את התפקיד שלנו בעולם. לכל נשמה נתנו כשרונות ושאר מתנות שמים לפי מה שהיא צריכה לעשות כאן בעולם. אחד קיבל הרבה כסף, כדי להתמודד עם נסיון העושר והשני, שכבר התמודד עם נסיון זה בגלגול קודם, בא עתה לעולם כדי להתמודד דווקא עם נסיון העוני. כל אחד מקבל בדיוק את הנצרך לו לצורך תיקונו. אדם צריך לשמוח גם במה שלא הולך לו, גם במה שחסר לו, זה הכל נקרא "חלקו". וכשמתבוננים קצת ב"חלקנו" רואים כמה הוא מרשים, כמה אלפי חסדים וטובות אנחנו מקבלים מהקב"ה רגע רגע. קיבלנו פה כדי לא להפסיק להודות להקב"ה על כל החסד שהוא מרעיף עלינו, על כל הרצונות הטובים שהוא נותן לנו. כי רצון זה שמחה. מתי אדם יכול להגיע לשמחה אמיתית? כשהוא רוצה, לא כשהוא עושה בכפייה. כשהוא רוצה, כשהוא אוהב, אז הוא מרגיש פתאום את השמחה.

השמחה זה האות שאנחנו מחוברים עם ה'. אדם לא יכול להגיד שהוא שמח כשהוא לא מחובר עם ה', שמחה בלי חיבור זה הוללות, בדיחות, קשקושים, השתוללות, אבל אם הוא באמת שמח, זה הוכחה שהוא מחובר עם ה', השמחה שלנו מתרוממת מעל כל כאב צער ויגון, היא לא קשורה לשום דבר שיש לנו או שחסר לנו, היא שמחה ה'.

מתי אדם נופל מהשמחה? כשהוא עובר עבירה ואז הוא צריך להזכיר לעצמו שהעבירות לא שייכות לנשמה שלו, הנשמה תמיד צדיקה, תמיד טהורה, תמיד קדושה, כל מה שאדם נופל לחטאים, זה מחמת שהוא לא מספיק שמח. ולכן אסור לפול בדעתו משום דבר בעולם, משום חטא בעולם, אם נכשלת באיזה עבירה, תעשה תשובה, תראה איזה יצר הרע קיבלת, תראה עם איזה יצר הרע אתה מתמודד כל יום, ואתה במצב הקשה הזה עוד מתגבר ועושה מצוות?! אז ראוי שתשמח.

שמחה וענווה זה הולך ביחד. רואים את זה בפסוק שפותח את הפרשה "והיה עקב תשמעון". אין "והיה" אלא לשון שמחה, ואין "עקב" אלא לשון ענווה. אדם שחי בשפלות וענווה הוא כל הזמן שמח. הוא מרגיש כזה תענוג, כזה אור אלוקי מאיר עליו. הוא עושה המון והוא בכלל לא חושב שהוא עושה משהו. הוא בטוח שכולם יותר צדיקים ממנו, יותר נבונים, יותר קדושים. ככל שאדם מקטין את עצמו, ככה הוא יזכה לחיות חיים יותר שמחים, יותר מאושרים. הביטול זה הכלי שמאפשר לנו לגלות בעמקי ההסתרה את האור הגדול. הביטול זו הרגשה פנימית, אמיתית ועמוקה, שהכל זה מתנת חיים, בלי שום זכות מצידנו, זה הכל חסד ורחמנות של בורא עולם. אי אפשר להתקרב אל ה' עם גאווה. "ורם לבבך ושכחת את ה' אלוקיך" (תהי). שוברים אותנו, אבל רק טוב יוצא מזה. כשהלב לא נשבר, אז אין עם מי לדבר, אז הוא לב אטום. מהשפלות האלה מקבלים מדרגות חדשות. פתאום מסתכלים על החיים אחרת, פתאום לא איכפת לי מדברים, פתאום מה שפעם הרגזתי אותי כבר לא מרגיז אותי, פתאום מתחברים אליך אבא, פתאום מתחילים לבכות, פתאום מרגישים את ה', פתאום מרגישים ששווה לנו החיים.

אדם צריך להיות בעולם הזה אמצעי לגילוי אלוקות, שהוא יהיה כלום. שיראו אותו ככה בענווה, בשפלות, שיראו שהוא מייצג אלוקות. הוא לא יצטרך לדבר ולתת דרשות, הוא לא יהיה צריך להגיד שום מילה. יראו אדם שהוא לא גוף, לא גשמיות, שאין לו רצונות משלו רק לעשות רצון ה'.

לבטל את היישות זו עבודה מאד קשה, זו עבודה לכל החיים, אך אין שמחה גדולה יותר מזה שיודעים שאין כאן כלום, רק ה'. כמו בסיפור הבא:

החליפה

בסיפור שלי יש מימד של וידוי. זה אומר שאני רחוק מלהיות גאה בו, ולמעשה אני ממש מתבייש. ובכל זאת החלטתי לספרו, כדי שלכל הפחות

ביום שלאחר החתונה שלחתי את אחי שילך לחייט, שיתיר את תפרי המכפלת וישיב את החליפה לחנות. אמרתי לו שיגיד למוכר כי אשתי אינה מעוניינת בחליפה ושאיני מצטער. אחי הביט בי במבט מוזר. הוא לא אמר דבר, אבל ראיתי שהוא מבין הכל ואינו רוצה לומר לי דברי ביקורת. אני מוכרח לציין שאנו מה שנקרא "אחים בדם". מעולם לא רבנו, להפך, תמיד עזרנו זה לזה וחיפנו זה על זה. בדיוק מה שהוא עשה כעת. בשבע הברכות הראשון שאלתי: "איך?" הוא ענה: "הכל בסדר". "שם לב?" שאלתי. "שום דבר. לא אמר מילה. הכל בסדר. תשמח". ראיתי שלבו אינו אתי, אך הוא עשה הכל כדי להסתיר זאת. הוא לא ממש הצליח.

ביום שלאחר מכן מצאנו זמן, רעייתי ואני, לפתוח את המעטפות. אני פתחתי, ורעייתי עשתה רישום מסודר בכתב היד הנאה שלה, פרטי הנותן ואת הסכום. זה כדי שלהורינו יהיה מושג מה נתנו ידידיהם, גם בשביל לומר תודה וגם כדי שלא יהיה מצב שבו יתנו בשמחתו של אדם סכום פחות מכפי שנתן, או חלילה להיפך... סיימנו את הרישום, סיכמנו, יצא סכום נאה ובשבע הברכות בערב העברתי לאבי את הרשימה, שיעשה העתק ויעביר לצד השני. אבי הביט ברשימה ונראה מוטרד. הוא עבר עליה שוב ושוב, ונראה היה שמשהו אינו מוצא חן בעיניו. "מה קורה, אבא?" שאלתי. הוא ניסה להתחמק, אבל בסוף אמר: "אין כאן מתנה ממשולם. יכול להיות שהוא קנה משהו?" אתה צריך לדעת ש"קנה משהו", זה במשפחה שלנו ביטוי הקרוב להשמצה, כשמדובר בשמחות לפחות, אלא אם ה'משהו' הוא מנות כביסה או מייבש... "אבדוק", אמרתי, ובלב כאב לי על אבא שמשולם קנה "משהו" במקום לשים צ'ק מכובד. משולם היה צעיר וחסר כל כשאבא שלי פגש אותו, ומאז אבי דאג לו, חיתן אותו וקידם אותו בחיים ובפרנסה. משולם כיום בחור מסודר ואף למעלה מכך, לא שאבא שלי היה צריך את הכסף שלו, אבל ממנו יותר מכולם, הוא ציפה. כשחזרנו, ישבנו עד מאוחר מאד לפתוח את המתנות. היו הרבה, אבל אף אחת מהן לא הייתה ממשולם. כלומר, הוא אפילו לא "קנה משהו".

בשבע ברכות האחרון השתתף משולם. הוא נראה מוזר, נעץ באבי מבטים לא ברורים. אבי לא הבין מה הסיבה, לאחר שהסתובב סביבו זמן ממושך הוא פשוט ניגש לאבא שלי בנוכחותי ואמר: "תגיד, קיבלתם את המתנה שלי?" "הבאת מתנה?" שאל אבי. "בוודאי", אמר משולם. "אני נתתי מעטפה עם מזומן. כבר נבהלתי", אמר אבי, ואבן ירדה מעל לבו, "חשבתי שאתה כועס עליי או משהו". "גם אני לא הבנתי מה קורה", אמר משולם, "שמתי סכום מכבוד, ונראה היה לי מוזר שאינך מגיב", "קודם כל, אני שמח שהגעתי לברך, כעת נותר לחפש איפה זה" אמר אבי. "תגיד, יכול להיות שגנבו אותו מהכספת?" "לא", אמר משולם, "נתתי לבן שלך אישית לפני החופה הוא הכניס את המעטפה לכיס של החליפה, ראיתי". וכשהוא אמר את זה, כמו שאומרים, ופני המן חפנו... המן, במקרה הזה, הייתי אני. נזכרתי במדויק ברגע שבו הכנסתי את המעטפה לחליפה. זכרתי שהתפלאתי מדוע הוא אינו מניח בכספת, אבל הנחתי שהוא רוצה לתת לי אישית. שמתי ושכחתי. והחליפה... "לך הערב ופשוט תסתכל בחליפה, והכל יהיה בסדר", אמר אבי. "בסדר", אמרתי, אף שידעתי ששום דבר לא בסדר. החליפה הוחזרה לחנות ולאבי אין מושג על כך, ואינו הולך לספר לו... וכהנחתה סופית, אמר משולם: "אל תזלזל, יש שם 6000 שקל במזומן..." כמו מרחוק שמעתי את אבי אומר: "אתה נורמלי?... הגזמת!" אבל עלי זה נפל כמו קרנס על הראש. אני יודע שלא תאמין. זה נשמע פנטסטי, אבל אלוקים עדי, הסכום שהניח משולם היה זהה בדיוק לסכום שנדרשתי לשלם על החליפה.

ועדין הסיפור לא נגמר. למחרת נסעתי לחנות בשעת הפתיחה. אני אומר

זה קרה ממש לאחרונה. הייתי בן ישיבה, נכנסתי לשידוכים ומהר מאד התארסתי עם בת סמינו טובה ואיכותית. אבי תמיד אמר שבנושא ההכנות לחתונה יש הבדל תהומי בין חתן לכלה. הכלה צריכה להתרוצץ בין אלף ואחד מקומות, ואילו החתן נכנס לחנות, קונה חליפה, נעליים, עניבה וכובע, וסוגר את העניין. נו טוב, אבי שייך לדור הקודם, הוא לא ידע שבדור שלנו גם חתנים מתרוצצים הרבה כדי לחפש את מה שליבם חפץ אם כי לא כולם. לי היה רצון ללבוש בחתונה חליפה יוקרתית. משהו של "הביוקר". אל תשאל למה. לאנשים יש שגעונות, וזה היה השיגעון שלי, ואני חייב להודות שרוב חבריי לישיבה ידעו עליו. זה הפך למושג בישיבה: "כמו החליפה ששמעון יקנה לחתונה..."

כשלושה שבועות לפני החתונה הלכתי לאזור יוקרתי מאד, שם מוכרים חליפות לאוליגרכים. ידעתי שהמחירים שם יקרים, אבל לא ידעתי עד כמה, הסתובבתי קצת ומצאתי חליפה שנוראית כביכול שתפרו אותה עליי. זו הייתה חליפה מדהימה ויפה, מדגם יוקרתי, והיה ברור לי שזו החליפה שאני אלבש בחתונתי. באתי למוכר ואמרתי: "זהו זה" המוכר אמר: "יופי, במקרה זו אחר החליפות הזולות שלנו. רק 6000 ₪." "מה???" שאלתי. "כן, תתפלל", אמר, "אנחנו מחזיקים כאן גם חליפות לעמך במחיר סביר" "אתה בסדר?", אמרתי. "6000 ₪ זה מחיר סביר אצלך? הוא הסתכל בי כאילו נפלתי מהירח. חביבי", אמר, אתה לא בשוק הכרמל. אתה בכיכר הכי יקרה, מחיר חליפה מתחיל כאן מעשרים אלף שקל, ואינו רוצה לומר לך איפה זה נגמר, הצצתי במחירים של החליפות שהיו שם. לא תאמינו. יש אנשים שמוניחים שמונים אלף שקל על חליפה. "אני מצטער", אמרתי. "זה לא בשבילי". יצאתי מהחנות במהירות, וליתר ביטחון גם הסתלקתי מהכיכר. יש גבול לאכזבות שכן אדם יכול להביא על עצמו. במהלך השבועיים שלאחר מכן הרגשתי איזשהו עצב. אני בטוח שרבים אומרים: "בחור מתוסבך, כולה חליפה". אולי הם צודקים, אבל לכל אחד יש את השיגעון שלו. אני חייב לציין שאני לא מהבחורים שמתעניינים כל הזמן בחיצוניות או נכנעים לסיפוקים מידיים, דווקא בישיבה ישבתי ולמדתי ולא התעסקתי בשטויות, אבל יש לי חולשה לאסתטיקה ולא הלכתי איתה רחוק. היה לי חלום אחד: להיות חתן מהודר ונאה, כמו שכתוב: "והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כגיבור לרוץ אורח". בשבוע האחרון לפני החתונה רכשתי חליפה, אמנם יפה, אבל סטנדרטית לחלוטין, מאלה שנהגתי ללבוש בתור בחור. כאב לי שאחרי כל ההכרזות, במציאות אלבש חליפה כמו זו שיש לכל חתן.

וכאן אני מגיע לקטע שאני מתבייש בו. יום לפני החתונה חזרתי לחנות. אמרתי למוכר שאני מאד מתלבט בקשר לחליפה ושאשתי רוצה לראות אותה עליי. אמרתי לו: "אתן לך צ'ק ביטחון, ומקסימום אחזיר לך את החליפה תוך יום יומיים". המוכר החביב הסכים מיד. הוא אפילו לא התעקש על צ'ק ביטחון, רק ביקש לרשום את הפרטים, ארז את החליפה ונתן לי. הלכתי משם. איני יודע מה עבר לי בראש. המצאתי לעצמי שמכיוון שאני מחזיר את החליפה, זה לא נחשב ממש גזל. אני בחור שמאז ומעולם התרחקתי מאבק גזל כמטחוויו אש, כולל גזל שינה, ולפתע הרשיתי לעצמי.

החתונה הגיעה. נכנסתי לחופה עם החליפה היוקרתית, הרגשתי כמו מלך... כל החברים החמיאו לי ואמרו: "שמעון, אתה אומר ועושה, מדבר ומקיים", מזל שלא המשיכו: "שכל דבריו אמת וצדק", כי החליפה הזו הייתה שקר, גזל ואי צדק אחד גדול. מהחופה צעדתי לחדר הייחוד, ורגע לפני שיצאנו מחדר הייחוד, אמרתי לרעייתי הטרייה שאני רוצה להחליף את החליפה היקרה ששכרתי, כי בריקודים ממילא אין כל חשיבות והיא יכולה להיהרס. יצאתי, החלפתי לחליפה אחרת, גם היא חדשה, הקפדתי להחזיר

ערב אחד" שתקתי. "לאיזה ארוע היית צריך אותה?" "חתונה", אמרתי. "של מישהו מהמשפחה?" "שלי" אמרתי. "שלך... אז מגיע לך מזל טוב" "עזוב", אמרתי. "אני מרגיש כל כך רע". "בצדק". אמר. "אבל תשמע מה הולך לקרות. אני אקלף מהמעטפה 600 שקלים בעבור השכרה. ואתן לך את המעטפה הזו. מתאים לך?" "לא", אמרתי בהחלטה פתאומית, "אני צריך לשלם על מה שעשיתי. תשאיר את השישייה אצלך, ואני אקח את החליפה. זה ילמד אותי לקח". הוא חשב מעט ואז אמר: "עזוב, אתה חתן צעיר, עשית טעות וגם שילמת עליה באי נעימות, בוא נעשה עסק, עשה כדבריי, קח את הכסף, אבל תספר את הסיפור הזה. בלי השם שלך כמובן, זה יעביר מסר. כך אראה את העניין כסגור.

הוא נותן לי את הכסף, נפרדנו לשלום, והדבר הראשון שעשיתי הוא ליצור קשר אתך ולספר את הסיפור הזה. מהתנהגות לא ישרה לא מרויחים. נקודה. אני בונה בית בישראל ויודע שמה שלא יקרה - יהא זה בית שילך בדרך התורה, ויהיה אמון על כללי ההלכה, היושר והצדק. מבחינתי, ההבנה הזו הייתה המתנה הגדולה ביותר שקיבלתי בחתונה. תרתי משמע.

(חיים ולדו, אנשים מספרים על עצמם 6)

למוכר: "זוכר אותי?" "ודאי שאני זוכר". אמר. "אתה זה שנבהלת מחליפה ב6000 ש"ח". "אז זהו, שלא" אמרתי, "חשבתי אולי בכל זאת לקנות אותה אתה יכול להראות לי?" חבל", אמר "אתמול בצהריים קנו אותה, אבל אין בעיה, מחר תהיה חליפה זהה...". הרגשתי איך כולי מתערפל. "קנו אותה?" שמעתי את עצמי אומר. "כן, אבל אין בעיה, מחר תגיע אותה חליפה. מתאים לך?" "בסדר, נראה" אמרתי בקול נכאים, מבין שנגזר גורלי. הפסדתי 6000 שח וגם את החליפה המהודרת לא קניתי. "מגיע לי" הרהרתי, "פשוט מגיע לי" נפרדתי ממנו לשלום והתחלתי ללכת, חושב מה אומר לאבי ולמשולם. איך הסתבכתי ככה?! "הי בחור", שמעתי את המוכר קורא. הסתובבתי. הוא עמד שם, ובידו ראיתי... מעטפה שמנה.

שכחתי משהו בחליפה", אמר וצחק. "אל תדאג קלטתי הכל כבר כשאחיך החזיר אותה. אני חייב לציין שהחזרת אותה במצב חדש לחלוטין". קשה לתאר את חוסר הנעימות שהרגשתי באותו רגע. "האמת, לא ידעתי מה לעשות עם השישייה הזו", אמר המוכר. "החליפה אצלי, והבנתי שאמנם השתמשת בה לאירוע, אבל מה שלא עשית לא מגיע קנס של שישייה על

תפלה

רבנו של עולם!

תציל אותי מהגאווה. כי מה שאני רוצה יותר מכל דבר אחר בחיים זה לזכור אותך כל רגע ורגע, וכשאני מתגאה אני זוכר את עצמי, לא אותך אבא. כשאני נותן צדקה למשל, תעזור לי לזכור שזה מתנה שקיבלתי ממך, אז איך אפשר להתגאות במשהו שהוא בכלל לא שלי, שקיבלתי אותו במתנה. הרי אין שקל אחד שאני מרויח בלעדיך, אין שקל שאני לא מקבל אותו ממך אבא, ברחמים גמורים ובאהבה, אז מה שייך פה גאווה?

רבנו של עולם, תציל אותי מהגאווה. ואם הצלחתי לעשות משהו טוב בחיים שלי, שאני אזכור שקיבלתי מתנת חנם ממך אבא. שאני אזכור שאתה נותן לי את הרצון ואתה גם נותן לי את הכוח להגשים את הרצון והכל בכל מכל כל - שלך אבא, לא שלי.

רבנו של עולם!

תציל אותי מהגאווה. וכל פעם שמתעוררת אצלי שאלה, למה עוד לא קיבלתי, כל כך הרבה שנים אני כבר מתפלל ומבקש, עד מתי? תעזור לי אבא לקבל את גזרתך באהבה ובהכנעה כי

כל פעם שאני שואל למה, זה כאילו אני אומר שאם אני הייתי מנהל את העולם ח"ו, הייתי מנהל אותו אחרת.

רבנו של עולם!

תציל אותי מהגאווה ואל תתן לי להתנשא על אחרים. שאני לעולם לא ארגיש שאני יותר ממישהו, יותר צדיק, יותר מוכשר, יותר בעל מדות. תעזור לי להיות כמו משה רבינו שעליו נאמר "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", שהוא לא התנשא על אף אדם בעולם. ריבונו של עולם, תציל אותי מהגאווה.

שמך שלום והואיך!
מנחם אזולאי

בכל נושא אישי - ניתן לפנות לכותב העלון בפקס. 02-6242148

בכל נושא אחר - ניתן לפנות לטלפון 050-4178148

העלון טעון גניזה

להורדת העלון: מאתר "אור האמונה" - ohrhaemuna.com

מאתר "לדעת" - http://ladaat.info/gilyonot.aspx

להצטרפות לרשימת התפוצה: r.m.azolai@gmail.com

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורדיה זיע"א

**עירינת
עובדת**

עלון מס' 1084

להצלחת צבי בן יפה ודעינתו זבי"ה הי"ו	מוקדש לע"נ רבינו חיים בן עטר		לע"נ דפאל בן פרחא ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון	עקב		לע"נ מול בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה זח"י	כ"ג באב תשע"ט, ירושלים		לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו כהן בן מזל הי"ו	6:38	כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לדפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	7:51	יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לדפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו	8:29	רבינו תם	לע"נ אירן מרים בת דוולת ע"ה

ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה, (ב) והסיר ה' ממך כל חלי. למה ברכה יש לעמים עד שהוצרך לומר מכל העמים שמשמע שיש להם ירושת ברכה? ונכס"ד הברכה הוא שבירך יצחק את עשו הנה משמני הארץ. ולכן אמר מכל העמים, שיתגברו ישראל בברכה מעולה ומשובחת כמבואר ומובן מהפסוקים, ומה שאמר לא יהיה בך עקר ועקרה רומז שיזכו לזיווג הראוי להם, ולא ישחית ה"ו את זרעו. אלא יזכה לבנים שעושים רצונו יתברך. שנאמר עליהם כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברך ה', וסופי תיבות תהיה מכל העמים. אותיות מיל"ה. שע"י שמירת אות הברית זוכה האדם לקבל שפע וברכה ויסיר ה' ממנו כל מחלה. וזהו שאמר אחריו והסיר ה' ממך כל חלי, תיבת "כל חלי" גמט' צ"ח קללות שבמשנה תורה, ועוד כל מדוי מצרים שבא עליהם. כולם ישימם על שבעים אומות ומשפחותיהם, ואתם ישראל לא תפחדו מהם בזכות שמירת הברית, וזהו שכתוב לא תירא מהם. תיבת מהם גמט' מילה, שבזכות שמירת ברית קודש לא יפחד משום בריה כמו שמסופר על כמה צדיקים שאפילו האריות נכנעו ופחדו וברחו מהם, כמו הגאון הצדיק הקדוש רבי חיים בן עטר ז"ל. שמסופר עליו כמה מעשיות שהמלך ציוה לסגרו במקום גוב האריות. וכולם נכנעו וישבו סביבו כמו התלמידים, ועוד הרבה. בעבור ששמר הברית בקדושה יתירה ע"י טבילותיו, וע"י שמירת הברית יהיה לו כח הזיכרון, וזהו שכתוב זכור תזכור את אשר עשה ה' אלהיך לפרעה. שע"י שתזכור נפלאות שעשה הש"ת במצרים, אז יהיה בך בטחון כבודא עולם, ולכן קבעו אנשי כנסת הגדולה להזכיר יציאת מצרים בק"ש ובתפלה ביום ובלילה, עוד לא תירא מהם בר"ת גמט' "עת" שיקבע עתים לתורה. והתורה אגוני מגנא ואצולי מצלא, ולא ירא משום דבר. ובפרט בלימוד שאחר חצות לילה, כמ"ש בזוה"ק בכמה דפים ודפים במעלתו, ושכרו גדול ועצום, וזוכה למחשבות מהורות, ומקיים המצות באהבה ובשמחה ובטוב לב:

וצריך זהירות הרבה לא לומר לחבירו בבוקר "מרחכה" כמו הגויים, כי האותיות "מר" גמט' "עמלק". אל אחר, ונשאר אותיות "חכה" כלומר תאהוב אותו, וזהו כפרנות רח"ל. ה' יצילנו; ילקוט המוסר ואבני השוהם

9 ימים לסליחות

בסיוע "תכשיטי שמעון" שכונת הבוכרים טל' 5824226 י-ם

סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

הכל בגלל אי עניית אמן ...

להתחייב להקפיד על עניית אמן, ללא הבדל אם הוא שומע את הברכה בבית המדרש, בתפלה בציבור, או משפתו הטהורות של ילד יהודי. יחד עם זאת אמר הרב אבותב לתלמידו כי הגויפה לא כיפרה לגמרי על חטאו וכי תיקונו יהיה שבכל מקום, בו יעבור בדרכו הביתה, ישא דרשות בזכות עניית אמן ויעורר את הלבבות לקיום מצוה זו, שהיא מונחת מאד בקרב האשכנזים. כמו כן ביקש את רבי מרדכי-יפה לצוות על בניו ועל בני בניו אחריו, להקפיד על קיום מצוה זו של עניית אמן.

רק אחרי שהוא הבטיח כל זאת, מחל לו רבו בלב שלם. בהודמנות זו סיפר לו הרב אבותב את הסיפור הבא וביקשו לחזור עליו בכל הזדמנות אפשרית:

לפני שנים חי בספרד יהודי תלמיד-הכם וצדיק, שהיה קרוב למלכות. המלך נהנה מחכמתו של ידידו היהודי ונותג היה להיוועץ בו, מפעם לפעם, בכל מיני עניני המלוכה.

למלך ספרד היה גם כומר אישי, שונא-ישראל מובהק, ששנא במיוחד את ידידו היהודי של המלך. כומר זה השתדל תמיד להסב צרות ליהודים שישבו במדינת המלך ומפקידה לפי קידה הציע הצעות לגירוש היהודים. הצעות אלו נתבטלו תמיד בהשפעת הידיד היהודי של המלך, ודבר זה העלה עוד יותר את חמתו של הכומר שגמר אומר לסלק את היהודי מן הדרך ויהי מה.

הוא חיכה לשעת כושר שלא איתרה לבוא. פעם, כאשר המלך נזקק לכסף, יעץ לו הכומר לגרש את כל היהודים ולהחרים את רכושם לטובת אוצר המלוכה. שוב באו מנהיגי הקהילות אל ידידו היהודי של המלך וביקשוהו להתערב לביטול הגזירה.

בבואו לארמון נתקבל על ידי המלך בדידות חמימה, כתמיד. זה שימח מאד את השתדלן שלנו, שהיה סמוך ובטוח כי הפעם יעלה בידו

סיפור המעשה, שאנו נספר להלן, אירע לפני 4000 שנה וגיבורו הוא הגאון רבי מרדכי יפה, הידוע בכינויו „בעל הלבושים“.

בהיותו רב וראש ישיבה באחת העיירות הקטנות של פולין, הגיעה אל רבי מרדכי יפה משלחת מהעיר פוזנן ובידה כתב-רבנות, היינו הזמנה לבוא ולכהן אצלם כרב, אב בית דין וראש ישיבה. רבי מרדכי-יפה הסכים להצעה, אולם אמר לחברי המשלחת כי לפני שישב על כס הרבנות של עירם, עליו להשתלם תחילה בחכמת עיבור החודש, דבר הדורש ידיעה יסודית באסטרונומיה. לשם כך עליו לגסוע לאיטליה וללמוד שם אצל אחד מחכמי הספרדים, הידועים כבקיאים במיוחד בחכמה זו.

שלוחי פוזנן קיבלו את התנאי. הם הודיעו בשם ראשי קהילתם, כי הם מוכנים לחכות עד שרבי מרדכי-יפה ישתלם בחכמת עיבור החודש ויבוא לכהן פאר בעירם. ואכן שם בעל ה„לבושים“ את פעמיו לדרך, הגיע לוונציה שבאיטליה והתארח בביתו של החכם הספרדי רבי אבותב. הלה קיבלוהו בסבר פנים יפות והסכים ללמדו את חכמת האסטרונומיה.

שלושה חדשים ישב רבי מרדכי-יפה בביתו של רבי אבותב. הם למדו תורה וחכמה, ובמיוחד הדברים שהיו גחוצים לו להשתלמותו בחכמת העיבור. באחד הימים, כאשר השניים ישבו ולמדו, גכנס לחדר בנו הצעיר של החכם הספרדי, ילד קטן ובידו פרי. הילד בירך על הפרי „בורא פרי העץ“ ואביו ענה אחריו אמן, אולם, רבי מרדכי-יפה, שהיה שקוע בתלמודו, לא השגיח בו ולא ענה אחריו אמן. החכם הספרדי השתומם מאד ונזף בלמידו על כי לא ענה אמן אחרי הברכה. רבי מרדכי-יפה קיבל את הגויפה ולא התראה לפני רבו — לפי הדין — במשך שלו-שים יום. לאחר מכן בא אל רבו וביקש ממנו סליחה ומחילה.

לפני שהוא מחל לו, אמר לו רבו דברים כדרבנות על החובה לענות אמן וביקש אותו

לבטל את הגזירה. בינתיים הגיעו פקידי מלוכה חשובים, ביניהם גם כומר האיש של המלך, והלה ניתל עמהם שיחה. היהודי שלנו גזכר כי עדיין לא התפלל מנחה, ומאחר שהיה כבר מאוחר במקצת, ניצל את ההזדמנות שהמלך היה עסוק, עם אורחיו האחרים, נעמד לו בפינה שקטה והחל לומר „שמונה עשרה“.

רק לזה חיכה הכומר הערמומי. הוא קם פתאום ואמר כי הוא יתן למלך ברכה „קדושה“ וכל הנוכחים יענו אחריה אמן. כאשר סיים את ברכתו, ענו כולם אמן, פרט ליהודי שלנו שעמד והתפלל „שמונה עשרה“.

הכומר העמיד פנים כמי שמצטער מאד. הוא פכר את ידו, תפס את ראשו וצעק שהיהודי קלקל לו את הברכה, בכך שלא ענה אמן. „הנה זהו הידיד היהודי הנאמן שלך“ — צעק למלך „הוא לא ירצה ליטול חלק בברכתי בגלל שבלבו הוא בו לך וחורש נגדך מזימות!“ — סיגן הכומר הארסי.

חמתו של המלך בערה להשחית נגד היהודי שכה מעליבו. הוא ציווה להוציאו מיד להורג לבתר את גופתו לחתיכות ולשלחה למשפחתו. מאליו מובן כי הפעם לא היה מי שיבטל את גזירת הגירוש וכל היהודים גורשו ממדינת המלך.

מותו הנורא של הלמדן והצדיק הפיל אימה ופחד על כל היהודים. יותר מכולם התרגש רבה של הקהילה, שהיה חברו של הקדוש, אותו הוא הכיר בתור ירא-שמים מושלם, הנזהר במצוה קלה כחמורה. הרב התפלא ולא יכול היה להבין, מדוע הי' סופו של צדיק כזה כה חמור? הוא לא הטיל, כמובן, ספק בצדקת ההשגחה העליונה והיה ברור לו כי הצור תמים פעלו, אך בכל זאת היה רוצה לדעת, על מה ולמה קרה לצדיק מה שקרה. הוא רצה לדעת מה היה חטאו של הצדיק שגרם למות כה משונה, הוא רצה לדעת זאת, כדי להזהיר את היהודים לבלתי יחטאו. התענה הרב בצום תעניות אחרות, צם והתפלל וביקש שיודיעו לו מן השמים את סיבת הדבר.

בקשתו נענתה והצדיק שסופו היה כה מר, בא אליו בחלום, כדי להודיע פשר דבר. הוא אמר לו: „אל תדאג, ואל תפחד. אני באתי בזה לומר לך את הסיבה, מדוע היה סופי כה

מר ומדוע זכיתי לגור-דין אשר כזה. ובכן, אתה הלא יודע כי הקדוש-ברוך-הוא מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה. חטאי היחידים היה כי פעם אחת החסרתי עניית אמן, אחד, כאשר בני הקטן ברך „המוציא לחם מן הארץ“. זה היה איפוא חטאי, אולם הקב"ה האריך אפו ודחה את מתן העונש לשעת מצוא. שעה זו באה, כאשר לא עניתי אמן על ברכת הכומר והמלך הרגיש עצמו בעלב מאד. בשעה זו העמידו אותי לדין בפני בית-דין-של-מעלה והקטיגור אמר: הלא דברים קל וחומר: ומה לפני מלך בשר ודם נחשב לעבירה חמורה אם לא עונים אמן על ברכה שמברכים אותו — בפני מלך מלכי המלכים הקב"ה על אחת כמה וכמה. וכך יצא דיני למיתה ונענשתי על שלא עניתי אמן על הברכה שבירך בני הקטן.

„ועתה, ידידי“ — אמר הצדיק לחברו בחלום הלילה — „ספר נא את הסיפור הזה לבני ביתך וכל היהודים הבאים במגע עמך, כדי שיידעו להיזהר כולם בענין החמור הזה של עניית אמן אחרי ברכה. למרבה הצער אין היהודים נזהרים בכך. וזו גם אחת הסיבות, מדוע שהמשיח לא בא עד כה, במיוחד שהיהודים מזלזלים בעניית אמן אחרי שתי ברכות, הקשורות בענין הגאולה. האחת היא ברכת „המחזיר שכינתו לציון“ שמיד אחריו אומר הקהל „מודים דרבנן“, מבלי שיענה תחילה אמן על הברכה, והשניה היא ברכת „הפורס סוכת שלום עלינו וכח“ גם כאן באותן קהילות שאומרים אחרי זה „ושמרו“, מקדימים את ה„ושמרו“ לאמן שצרי-כים לענות אחרי הברכה. והמשיח יושב ומחכה שהיהודים יענו אמן על שתי הברכות הללו.“ בכלותו את סיפורו של הצדיק שנענש על אי-עניית אמן, ביקש שוב הרב אבוהב את רבי מרדכי יפה שיתקן את אשר עיוות. הוא אמר לו גם כי כאשר לא עונים לברכה של שליח-ציבור, גורמים לכך שהברכה היא תהיה לבטלה ומתחייבים מיתה בידי שמים, אותה מחליף הקב"ה בעוני, לאחר שעני חשוב כמת. הרב אבוהב סיים את דבריו באומרו כי „כתוב: ועמך כולם צדיקים“, כל יהודי הוא בבחינת צדיק וצדיק הוא זה המקיים כל יום את כל מה שאותיות צדיק מרמזות: עונה

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת שרה בת טוון הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת יצחק בן פודטונה מול הי"ו

לאחר שסיים את לימודיו באיטליה. הוא היה אסיר-תודה לרב אבוהב, לא רק בשל לימודי חכמת העיבור, אלא גם ובעיקר בגלל הערותיו המועילות בדבר הנתיצות הגדולה של עניית אמן אחרי כל ברכה וברכה.

תשעים פעם (צ') אמן על ברכות; אומר ארבע (ד') פעמים קדושה; שומע 10 (י') קדישים ואומר 100 (ק) ברכות.

רבי מרדכי יפה, הגאון הגדול שהתפרסם מאוחר יותר כ"בעל הלבושים", גסע הביתה

השמור לך פן, יתבאר על דרך שכתוב עשה לך רב והסתלק מן הספק, כי עמלק שהוא היצה"ר גמט' "ספק" על שם שמפיל ספקות באמונה, וגם עמל"ק ר"ת מוציא ע'ון קרי ל'בטלה, וכן עמלק גמט' מר "אל אחר". וזהו שכתוב אם תשמור עצמך מספיקות באמונת הבוי"ת.

וטוב לומר: הריני הולך לבית-הכנסת ליתרא שמא דקדשא בריך הוא ושכינתה בבקר: בדרועא ימינא ובערב: בדרועא שמאלא, ואני מוכן לתן צדקה לעשות נחת רוח ליוצרינו ועלוי שכינת עזנו, ולכפרת עונותי ועונות אבותי, ולעלוי נשמתם, ולעלוי נשמת רבי מאיר בעל הנס, כדי שזכות רבי מאיר בעל הנס יגן בעדנו שנעבד את בוראנו עבודה שלמה עבודה תמה לארץ ימים ושנות חיים, ולא תאנה אלינו רעה ונגע לא יקרב באהלנו, וכדי שבזכות רבי מאיר יהיה כל זרעי זרע קדש, זרע אנשים, שלמים במדות ובדעות בכל מיני שלמות. אלהא דרבי מאיר עגני. אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך. בבית אלהים נהלך ברגש. מה נורא המקום הזה אין זה פי אם בית אלהים וזה שער השמים. ואני ברב וכו'. ומיהו לא יוכל לומר כל זה אלא כשבא בהשקפה שאין שום אדם בבית-הכנסת, אבל פשיש אנשים מבית ומחוץ מחזי כיהורא להיות עומד ושוהה בפתח בית-הכנסת, אבל יכול להקדים לומר בבית או בדרך הליכתו אם השוק נקי, ועל-כל-פנים לא יפחת מלומר בפתח בית-הכנסת פסוק ואני ברב וכו':

"ומכבדי אכבד" כבדהו בכניסה לביהכנ"ס בכריעה כבדהו ביציאה לביהכנ"ס בכריעה גדול שכרו של העושה כך ויבא על שכרו מאת השם יתברך וזה שער השמים מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד. חובה! וי"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו מודים.

אנו קהילת "כנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בביה"ב "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחון 2
 לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרוחה, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מול, דולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מול, חבו חוה בת נוימה, ליאת מרגלית בת מרים
 ארי ר אבישע שכי בן שפה, אליהו בן שרה, דינה בת יוכבד, שרה בת רחל, אסתר בן שרה, שמשון בן דולת, שראל בן נחמי, אריק בת איל, ר' ככא בנימין בן אברהם בלחמן, אברהם בן נחמי, יונה כינה בת נחמה, אילן בת אסתר, רוד בן רחל, אמה בן אמה, אהובה בת בריחה, סלמה בן אמה
 לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ו

העלון יוצא ע"י הקרן יוזמתיה מאושר העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601 לע"נ עזנה בת מלכה ע"ה

לרפואת מאיר בן רחמה	לרפואת דוד בן מול הי"ו	לרפואת מיכה בן מסעודה
לרפואת הילד יואל בן אביבה	לרפואת משה בן זוהרה הי"ו	לרפואת רפאל בן כזלה הי"ו
לרפואת זכריה בן מול הי"ו	לרפואת ברכה בת קלרה	לרפואת שולמית בת יהודית

{ אז נדברו }

פרשת עקב תשע"ט | גליון מספר: 432

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

לשם ידיעה:

לשם שינוי בשבוע זה ושעבר ובשבוע הבא, הגיליונות אינם מודפסים וההוצאה לא כרוכה בשום הוצאות, ועל כן גם מי שהתעקש לתרום דווקא לשבוע זה, הובהר לו שאין בשביל מה, אבל חודש אלול בפתח, ואז יש... ויש הרבה הוצאות, אמנם ההוראות קבע הקטנות הקלו באופן משמעותי והקטינו את ההוצאה השבועית במאות שקלים, אבל עדיין...

אשר ע"כ תרומות יתקבלו בברכה... (בשמים התרומות לא נעולות לשבוע מסוים... כך אומרים "יודעי דבר"... גם מי שהאזכרה שלו בחודש אדר... אם יתרמו עליו שבוע בחודש כסליו זה יעבוד... "כמעט מאה אחוז בטוח...")

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

0799-654321

הרהורים בטיוח אי שם בצומת מירון... מול פיצה רשב"י...

הוא ירד מהחמור והתחיל ללכת על הברכיים... התיאור הזה מוכר לנו ממרן האור החיים הקדוש שהגיע למירון לאחר מסע מטלטל ומפרך על חמורים, וכשהוא הגיע למרגלות הר מירון אחזה אותו אימה ויראה... האור החיים הקדוש הרגיש לא מספיק ראוי להיכנס למערה הקדושה, אבל אנחנו ? ? ? מה הבעיה... אנחנו מתחילים ומסיימים את כל המסלולים בפיצה רשב"י... אנחנו לא מרגישים לא אימה ולא יראה, אדרבה, רשב"י לשיטתו הוא המארח הגדול ביותר, הוא זה שתיקן את ברכת האורח, ובאמת כולנו מרגישים אצלו בבית, אין אחד מאיתנו שלא יודע את כל המבואות, ואת כל הכבישים המובילים למירון, וגם כל המסלולים שמתחילים באזור, אבל נא לא לשכוח!!!

גם אם אין לנו שמץ של מושג באימה ויראה שזעזעה את כל ישותו של רבינו חיים בן עטר בשעה שהוא עלה במעלות מירון... אבל יש דברים מינימליים שגם אנחנו מסוגלים להבין, רשב"י הוא הסמל ודוגמה לחברים שתורתם אומנותם ששקידת התורה אצלם הייתה מבהילה עד כדי כך שאפילו לתפילה הם לא היו מפסיקים!! רשב"י לא מצפה מאיתנו לעמל התורה במושגים האלו... הוא גם לא מצפה מאיתנו לחצי מזה וגם לא לרבע מזה...

אבל מינימום! מינימום שבמינימום... סו"ס אתה כבר מגיע לרשב"י... אתה כבר נכנס לרשות שלו... גלגלי הרכב עוד רגע נכנסים לכביש שמוביל אותנו פאתי מירון...

ההלו... האם פתחת היום ספר?? האם למדת משהו היום??

אתה לא מתבייש להופיע באתרא קדישא מירון ערטילאי לגמרי לגמרי ללא ריח של עסק התורה?? סטופ!!! עצור כאן!!! בצומת שבע... אל תתחיל את העליות למירון, תבקש מהרכב שיעצור, תגיד לבני הבית שיש לך טלפון חשוב... שישארו בתוך הרכב... ואילו אתה תכנס בתוך אחד השיחים... תפתח איזה גמ'... משנה ברורה, חומש... ספר חסידות... משהו... תלמד עשר דקות רבע שעה... והלאה... עכשיו אפשר להתחיל בעליות למירון... בלי זה איך אפשר ? ? ?

טוב, סו"ס הגעת לרשב"י, אחרי שהגעת, כעת אני רוצה להרגיע אותך, שדווקא רשב"י הוא זה שיש לו את יכולת ההכלה הכי גדולה בעולם, אותו רשב"י שתורתו אומנותו והוא אבי המושג אברך שלא יוצא לעבוד, הוא הוא גם המיקל הגדול שסובר שאפילו לא קרא אדם אלא ק"ש שחריית וערבית קיים מצות "לא ימוש", רשב"י יודע להכיל תחת קורת גגו גם את האור החיים הקדוש שמגיע אליו על הברכיים, ובאותה מידה הוא גם יכול להכיל את אלו שמסיימים את המסלולים בפיצה רשב"י ועסק התורה שלהם מסתכם בק"ש שחריית וערבית...

אין בעיה!!! רשב"י מוכן לקבל אותך איך שאתה, רק תגיד לו מי אתה,

רק תתן לו רקע קצר איך היית מגדיר את עצמך??

אז נכון, אתה לא במדרגה של אלו שתורתם אומנותם, שלא מתעסקים עם שום דבר חולין, אז מה כן?? אתה מאלו של פיצה רשב"י, אלו שלא פותחים ספר כל היום,

תגיד... אין בעיה... מה שתגיד יתקבל בברכה... אבל תגיד!!! תגדיר את עצמך!!! שרשב"י רק ידע עם מי יש לו עסק... האם אתה מאנ"ש שלו... או מאנשי ה"קירוב" של נדחי ישראל שצריך למצא להם תעסוקה פה יחד עם כל אפסי הארץ שלרשב"י יש מקום בלב לכולם...

כאן המקום שלך!!! בבין הזמנים!!! באמצע מנחה קצרה!!! לפני המסלול... כעת תעמוד מול ציונו הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי ותכריז: **לא רבה!!!** אני לא מהאנשים האלו שהתורה שלהם מתחילה ונגמרת בק"ש שחריית וערבית, לא!! אני יותר מזה!!! אני שווה יותר!!!

אני קובע עיתים לתורה, אמנם לא כרשב"י מחבריו, אבל אני עדיין רחוק מאוד מהתחנית, לא רשב"י!!! אני מקבל על עצמי במעמד זה!!! דווקא בימים אלו של בין הזמנים, אני מקבל על עצמי לתבוע מעצמי להיות שווה יותר, לתבוע מעצמי לקבוע עיתים לתורה לכה"פ שעה ביום, רבה: אני משלך!! אני מאלו שיועדים לעזוב חיי שעה ולעסוק בחיי עולם...

אנו מאלו שמסוגלים לכה"פ **שעה אחת ביום** לעזוב **חיי שעה**, ולעסוק בחיי עולם, כן, זו תהיה קבלה כזו גדולה, שלא נותר לך אלא לצאת מציון הרשב"י ולבקש דחוף דחוף את המצלמה ולהצטלם!! את התמונה הזו תשמור למזכרת, כן, התמונה הזו צולמה אצל רשב"י דקות ספורות לאחר שקבלתי על עצמי להיות מאנשי שלומי, את התמונה הזו תפתח, תתלה אותה על המקרר, ותעמוד בקבלה הזו בקנאות במשך כל חודש אלול, ואז בעשרת ימי תשובה, כשתרצה להתפלל על בני חיי ומזוני, לך לרשב"י, לך להתפלל דווקא אצלו, אתה מהחצר שלו, הוא הרבה שלך, תורתו תגן עליך, היא מאירת עיניך, הוא ימליץ טוב בעדך. כן, קח בחשבון שכזה דבר טוב יכול לצאת מאמצע טיוח בצפון בבין הזמנים,

אם רק תרצה, אם רק לא תתנגד, אם רק תבין שלקבוע עיתים לתורה זה לא המלצה, אלא זו הרמפה היחידה שמשאירה אותך מעל התחנית, זכור: אנחנו לא נעצרים בפיצה רשב"י!!! אנחנו לא מסתפקים בק"ש שחריית וערבית, אנחנו מטפסים במעלה ההר, ותובעים מעצמנו מינימום קביעות עיתים שעה ביום ללימוד התורה, רק לא להישאר בתחנית ההר.

גיליון אז נדברו יוצא בהתרמה יחודית... התרמה של זמן...

נקודה למחשבה... מול ילדינו שמקבלים הכל בנופש ולא מפסיקים להתלונן ולהבכיין...

מה לא עשינו... נסענו לקייט שלושה ימים הרחק אי שם... לקחתי את הילדים לטיולים... התרוצצתי איתם במסלולים... קניתי להם טרופיות, קרטיבים, דוגלך... ואחרי כל מה שעשינו הם עדיין מתלוננים... הם עדיין מתבכיינים...

לפעמים זה מתסכל!!! לפעמים מתחשק בך לחבוט קצת ביענקי הקטן ולהגיד לו... ככה?? לקחתי אותך עד לכאן... עד לפארק הגדול... לקחתי אותך עד לנופש אי שם בצפון... הכל עשיתי בשביל שיהיה לך הכי כיף... וכבר קניתי לך קרטיב... רק מה?? היות והקרטיב הוא לא בדיוק בצבע רמזור כפי שאתה רגיל... אז זהו?? אתה עושה לי פה הצגה. ובוכה ורוקע ברגלים?? אם ככה... הרגע הבייתה... הההההה... לא נופש... לא טיולים... לא קרטיבים ולא רמזורים... שום דבר... הבייתה... כל טוב...

כ... יש לנו כאלו רגעים...

והרגעים האלו הם רגעים מכווננים!!! הם רגעים שהקב"ה מפגיש אותנו כביכול במקום שלו יתברך!! במקום של אבינו אב הרחמן שעושה הכל הכל למעננו... משדד מערכות בשבילנו... שולח אותנו לעולם הזה בשביל להטיבנו באחריתנו... הקב"ה הוא היחיד שיודע באמת כמה רב טובך אשר צפנת ליראיך... כמה שר גדול מצפה לכל אחד מאיתנו שמהלך כאן בעולם הזה ועושה רצון ה' וחי לפי רצונו יתברך... דא עקא שאנחנו בראש הקטן שלנו לא רואים את זה... וברגע שאנחנו מקבלים מהקב"ה קרטיב ריאו והוא רק בטעם "פסיפלורה רגשנית" ולא בטעם רמזור... (כן... כל מבוגר והקרטיב רמזור שלו... כל אחד ומשאלות לב המאוד מסיימות שלו שלא תמיד מקבלים לגמרי לגמרי לפי הציפיות) ואנחנו מתלוננים ומתאוננים ומסתובבים עם פרצוף חמוץ ומלאים טענות כרימון... למה?? למה הקב"ה לא נתן לי את זה ואת זה ואת זה?? אז הנה!!! הקב"ה מעמיד אותנו מול הראי ושולח לנו ילדים מתוקים כמונו!!! וכעת תורנו להיות הורים... ואנחנו עושים למענך הכל... את כל הלב והנשמה אנחנו נותנים להם... עד... עד הרגע שהם לא מקבלים בדיוק בדיוק מה שהם רוצים... ואז... ואז אני פוגשים את עצמנו!!! הנה!!! ככה אנחנו נראים!!! בדיוק ככה... הרי יש לכל עכבה יש סיבה... לכל התמודדות יש סובב ומסובב... והרי גבוה מעל גבוה מפקח על הכל וכל אחד מאיתנו והנתונים שהקב"ה העמיד לפנינו... הרי אלו הם הכלים והנתונים היחידים שבהם אתה יכול לעשות את השליחות היחודית שלך בעולם ולזכות לאינסוף טובה...

אז להתפלל תמיד אפשר... להגיש בקשה לשינוי תנאים תמיד אפשר... אבל להתלונן... להתבכיין... להסתובב עם תחושה מקופחת...?? זה לא!!! אל תעשה את זה לאבא שבשמים!!! הנה... תראה איך אתה מרגיש שהילד שלך עושה לך את זה... אז אל תעשה את זה לאבא שבשמים... אל תשכח... הילד שלך יום אחד עוד יגדל והוא כבר יפסיק להתלונן... הוא גם יהיה אבא ואז הוא ילמד להעריך את מה שאבא שלו הקריב בשבילו... אבל אתה?? מתי אתה תגדל?? מתי אתה תלמד להעריך את מה שאבא שבשמים נותן לך... הקב"ה מחכה בכליון עיניים שזה יקרה...

אז בבקשה... בשעתיים הקרובות... בתסכול הבא שיהיה לך מול הילדים... קדימה!!! זו ההזדמנות להרים עיניים לשמים ולומר: אבא!!! אני לא!!! אני לא מתלונן!!! אני מקבל באהבה... ואז... אחרי שאמרת את זה לאבא שבשמים... קעת תרעים בקולך ותצעק על הילדים...

אבל גם אתם!!! גם אתם אל תתלוננו!!! תלמדו ממני... גם אני הפסקתי להתלונן... ברור?? שקט בבקשה...

למרן ר' חיים קנייבסקי יש חיבור אדיר בהיקפו על רמב"ם זרעים... קוראים לזה "דרך אמונה"!!! אי אפשר לתאר את גודל הנכס שכלל ישראל לדורותיו קיבל מהחיבור הזה לבדו!!! והנה!! מרן שליט"א התחיל לכתוב חיבור נוסף גם על רמב"ם עבודה הנקרא דרך חכמה... ותכלס... החיבור הזה קצת פחות מתקדם... **ולמה??** כי למרן שליט"א אין כ"כ זמן לכתוב את החיבור הזה... **ולמה אין לו זמן???** בגלל שכידוע, יש למרן שליט"א את סדרי הלימוד הקפדניים שהוא כבר עשורת שנים לומד מידי יום!!! **אבל זה לא רק זה!!! יש עוד משהו!!!** מרן שליט"א בשנים האחרונות נהיה אחד ממנהיגי הדור... ועול הדור רובץ על כתפיו... **מה זה אומר??** אני לא צריך להגיד לך מה זה אומר... מספיק להסתכל בלוח המודעות ברחוב איך שכל מעצייג שרק נפתח. זה אומר שהגיעו למרן שליט"א והוא בדרך ותרם ואמר וציווה והבטיח... ואם זה כל מנכ"ל קופת חולים או מנהל סניף בנק שצריך להצטלם לידו... אחרת נישט שייך... וכמוכן שלפני כל מערכת בחירות, מרן שליט"א צריך לבא לכל אחד מאיתנו עד הבית בשביל לשכנע אותנו להגיע לקלפי... כן... מה לעשות... צרכי עמך מרובים... וגדול הדור נאלץ מתוקף תפקידו הפסיק שטייגן של שמונים שנה כדי לרעות כצאן עמו בשובה ונחת ולהלך ברוחו של כל אחד ואחד... ולכן!!! כתוצאה מזה כנסת ישראל לדורותיה תיאלץ לוותר על חיבור נפלא ומקיף "דרך חכמה" על רמב"ם עבודה...

אז חשבתי על רעיון!!!! מה אתה אומר על רעיון שאנחנו מצידנו נחתום עצומה ונקבל על עצמנו שמהיום ואילך אנחנו לא מטרידים את מרן ר' חיים קנייבסקי שליט"א!!! **לכל הפחות אנחנו!!!** והמטרה היא כדי לפנות לו עוד קצת זמן... כדי שהוא יוכל לכתוב את ספר "דרך חכמה"!!! תחשוב מה שזה... יש לנו הזדמנות להיות שותפים בכתיבת ספר "דרך חכמה" של מרן ר' חיים קנייבסקי... ואיך?? **פשוט להתחיל להעריך את הזמן היקר שלנו!!!**

ובכן: אני מוכן להיות החלוץ... ואני מנצל במה זו ואני מכריז מע"ג גיליון זה...

אני מקבל על עצמי בבחירות הקרובות להצביע מה שמרן ר' חיים קנייבסקי יורה!! ואני מוכן לעשות זאת **גם אם** מרן ר' חיים קנייבסקי ישאר ספון בביתו על התורה ועל העבודה ולא יתרוצץ ממרום גילו בכל תפוצות ישראל כדי לשכנע אותי לחשיבות המערכה...

אני פונה מע"ג שורות אלו למנכ"ל קופת חולים כללית ומנכ"ל דסקונט... זה בסדר... אני מקבל ע"ע בל"ג להמשיך להיות חבר בקופת חולים והבנק... גם אם לא תבואו להטריד את מרן שליט"א ולהצטלם לצידו... זה בסדר... אני מסתדר גם בלי זה...

ואני מקבל ע"ע **בלי נדר** להשתדל לתרום לכל מצייג סכום צנוע... ואת זה אני אעשה **גם אם לא תטרידו** את מרן ר' חיים קנייבסקי... אדרבה... בלי נדר... אם רק תעריכו את זמנו היקר של מרן שליט"א והמצייג יצא לדרך בלי שהטרדתם את מרן שליט"א מתלמדו אני אשתדל לתת בל"ג עוד כמה שקלים... (רק בלי נדר... סוים לא בטוח שאני אעמוד בזה... אין לי כוחות נפש כמו מרן ר' חיים קנייבסקי) ובלי נדר אני אשתדל לתרום לקופת העיר גם אם מרן שליט"א **לא יבטל מצייגנו** 900 שניות בשבילם... זה לי בסדר... זי לי בעצם זה שאני יודע שהוא מעודד ועומד מאחורי קופת העיר... ותאר לעצמך שכולנו ביחד נתגייס ונקבל על עצמנו את הרשימה הזו... (ואתה מבין לבד שיש עוד כמה רשימות שלא פרטתי... ואי אפשר לפרטם כ... כי רבים הם...) יתכן שאנחנו נוכל לחסוך למרן שליט"א שעות יקרות שבהם הוא אולי יוכל לכתוב לנו גם את ספר "דרך חכמה" על רמב"ם עבודה!!! ו... ובינינו... אתה מבין לבד שסתם אמרתי... סתם נקטתי בדוגמא בספר "דרך חכמה" והאמת היא שלא צריך להגיע לזה... עצם עסק התורה בקדושה ובטהרה שנלמד ע"י אדם השלם בקדושת יצורו... יש לך מושג איזה כח עוצמתי יש לזה?? יש לך מושג איזה חיים ושפע וברכה זה משפיע לעולם??

אני רוצה שתבינו: היוזמה הזו יכולה להגיע רק מצייגנו!!! כי גדול הדור מצד עצמו, הוא מתוקף תפקידו צריך לישא בעול הדור, ולהתמודד עם כל משוגותיו ואפילו שגעונותיו... אבל אנחנו? אנחנו כן יכולים ליזום את זה... מצייגנו זה יכול להגיע ורק מצייגנו... נני... אז מה אתה אומר על הרעיון הזה? אנחנו נפתח תוכנית חסכון של זמן לגדול הדור... כדי שהוא יוכל להמשיך להגן על דורנו בעוד כמה שעות שנה המערבי ימשיך לעסוק בתורה בקדושה...

כן... כולנו יודעים כמה חשובה כל תמונה עם מרן ר' חיים קנייבסקי... כולנו יודעים שפרסומת של מצייג עם תמונה או בלי תמונה של מרן ר' חיים קנייבסקי... יש לזה השלכות משמעותיות בתחום של **"שמאלה עושר וכבוד"!!!** אבל ההלו... שכחנו... יש גם ימין... אורך ימים בימינה... ורק בשמאלה?? בשמאלה עושר וכבוד... את "שמאלה עושר וכבוד" אנחנו מבינים מצוין!!! אנחנו מבינים טוב מאוד איזה כח יש למילה שיוצאת מפי מרן ר' חיים קנייבסקי שהוא מבטיח שמי שיתרום יראה ישועות... כולנו יודעים שהתמונה הזו והמשפט הזה... יש לה כח להביא הרבה עושר וכבוד... **אבל אורך ימים בימינה??** האם אנחנו יודעים להעריך איזה כח יש למילה תורה של מרן חיים קנייבסקי?? האם אנחנו יודעים להעריך עוד שעה ביום שבמקום שנטירח אותו לבא לכל מיני מקומות... והוא ישב וילמד תורה... אנחנו יודעים להעריך איזה אורך ימים זה יביא לעולם כולו?? אז תהיה רגוע... אני לא יוצא במגבית... ואני לא חושב שזו הדרך... אבל מה שחתרתי בעיקר זה לעצם הרעיון... **מותר לנו לדעת שכלי צנוע היה לנו ונתבזה בעווננו!!!** צריך לדעת שזה שתמונתו של מרן שליט"א מתנוססת בכל פינת רחוב... והכל סביב נושאים של כסף וכבוד... צריך לדעת שזה לא כבוד בתורה!!! זה רק ביזיון בשבילנו! שאנחנו לא יודעים להעריך את התורה! את ככולם זה מכבד... זה מכבד את המוסדות... מכבד את העסקים... מכבד את קרנות הצדקה... חוץ מלכבד את התורה הקדושה בכבודה ובעצמה... לכלי הצנוע של התורה שהיא יוצאת לרחובה של עיר ומתבזה...

אני יכול להגיד לך באופן אישי: לפני כמעט שנה מרן שליט"א הגיע לרחוב שלי!!! מתחת הבית שלי בחיפה!!! אין לך מושג איך התרגשתי... וללא ספק... כולם מודים שהצלחת הבחירות בחיפה נזקפה לאותו גדול שטרח והגיע עד לחיפה... הן מצד ההשפעה הציבורית ובעיקר מבחינה הסגולית שבזה (אפילו ראש העיר המודח הודה בפה מלא שזו הייתה סיבת נפילתו) אז לנו בהחלט זה היה הצלה... אבל להגיד לך בכל מחיר שזה היה רצון ה'???

סיום הש"ס מתקרב!!! מסכת

כריתות בפתח...

כן... בסוף שבוע הקרוב מתחילים במסגרת דף היומי ללמוד מסכת כריתות!!! זה עיתוי מדהים!!! מסכת כריתות זו המסכת הכי אידיאלית לקראת ימי הרחמים והסליחות!! כידוע (והוזכר כאן בגיליון זה לפני כמה שבועות...) איסור שיש בו כרת זה אחד מהדברים שמומלץ "לטפל" בהם ולא להזניח אותם!!! כי כידוע: בחילוקי כפרה יש כלל: עבר על עשה, וחזר בתשובה, אינו זז משם עד שמוחלן לו... עבר על לא תעשה תשובה תולה ויום הכיפורים מכפר... בסיידר... עם עשה ולא תעשה הסתדרנו... אבל!!! כעת מגיעים לחלק השלישי: עבר על לאו שיש בו כרת!!! תשובה ויסורים תולים ויוהכ"פ מכפר... כאן כבר יש סדין אדום שקוראים לו יסורים!!! ואף אחד מאיתנו לא מחפש את זה... ממילא עם עבירות שיש בהם כרת לא מומלץ לשחק!!! צריך לקחת את העניינים לידיים!!! ולכן יש מושג שקוראים לו תיקון כרת... בשביל זה יש כל מיני דרכים איך לתקן חיובי כרת... ואחד מהם כידוע זה להיות נעור בלילה ולעסוק בתורה... והנה!!! כעת הגענו למסכת כריתות וזה יוצא בדיוק בחודש אלול!!! שזה עיתוי ממש ממש מתאים!!! ואל תשכח... שסתם משנה במסכת כריתות רבי עקיבא היא... והיא צייט של רבי עקיבא זה ביום כיפור... אם תחליט שאתה מתחיל כעת מסכת כריתות... ואתה מתחייב לסיים אותה עד היא צייט של רבי עקיבא... זה... זה... זה בהחלט בגדר "אם יש עליו מלאך מליץ... להגיד לאדם ישרו... מצאתי כוכר..." (כן... תתפלא לשמוע... אבל כמו שאנחנו עושים הלילה שלימה ב"ג בעומר לרשב"י... הרי לבן איש חי יש חיבור מיוחד של תיקון ולומר בליל יום כיפור לעילוי נשמת בעל ההילולא רבי עקיבא שיצאה נשמתו באחד ביום זה...) מה שבטוח... להגיע לימים הנוראים עם מסכת כריתות ביד זה נכס של ממש!!! כדאי לקפוץ על העגלה... ואם אנחנו כבר נמצאים בדור הנהנתני של היום שבכל דבר הוא צריך לשמוע מה זה משתלם לי... מה אני ארויח מזה... אז שתדע לך: שבמסכת כריתות!!! שם נמצא הסוגיה הכמעט יחידה שעוסקת בסממני הקטורת... שעצם הלימוד בסוגיה זו יש בו סגולות גדולות והגר"א אמר לתלמידיו להרבות בלימוד קדשים בכלל וענייני הקטורת בפרט שזה מקרב את הגאולה ומרבה ישועות בעולם...

אבל עזוב!!! אחרי כל השיקולים הנקודתיים למה ללמוד מסכת כריתות ולמה דווקא עכשיו... **אז תשכח!!! שסיום הש"ס מתקרב!!!** ועוד חודשים ספורים מתחיל מסלול חדש... שוב מתחילים דף היומי... ושוב ניתנת לך הזדמנות להתחיל את הש"ס עם כל כלל ישראל...

עכשיו!!! אם כבר מדברים על דף היומי... **תרשה לי לפתוח נושא שהוא טיפ טיפה רגיש...** סוף סוף גיליון זה מגיע בחלקו הגדול ליהודים בני תורה שלומדים קצת יותר משעתיים ביום... וממילא תתפלא לשמוע... אבל אצל חלק מבני התורה יש **הסתייגות מלימוד דף היומי!!!** ובצדק... סו"ס אתה מבין לבד שכל דף גמ' הוא שונה מחבירו... יש דף פשוט

בשמים???

אבא שבשמים מעוניין למצא בנו איזשהו מכנה משותף מסוים שבו אנחנו יכולים להצטלם תחת קורת גג אחת... אז אם אפשר לעשות את זה ברקע המרהיב והמדהים של דף גמ'... איך לא... תקפוז על זה...

יש עוד נקודה יחודית בדף היומי!!! שנתנים תשומת לב **אחידה** לכל דף גמ'!!! אין דף גמ' אחד שמקבל תשומת לב יותר מהדף השני!!! כל דף מקבל יום אחד של תשומת לב!!! לא פחות!!! אבל גם לא יותר!!!

זה מאוד חשוב... אתה יודע למה??? אני אסביר לך למה...

כי בגמ' יש מקום להכלל... הגמ' מקיפה את כל ערכי היהדות... יש מימרות בגמ' בכל נושא בידישקייט... **רק מה???** כל אחד מאיתנו בוחר לעצמו באיזה דף גמ' הוא מתמקם ומתעכב ודוגר!!! ועל איזה דף גמ' הוא בוחר לדלג ולהתעלם... אני מכיר אחד שהוא הגיע לגמ' שבת דף נד. ושם הוא נעצר!!! כתוב שם את עניין המחאה... שמי שיש בידו למחות... וכמה חשוב עניין המחאה... וזהו... הוא נעצר בעניין הקנאות והמחאה... הוא יכול לצטט לך כל מיני גמרות על עניין של מחאה ותוכחה ושאיסור לשתוק... **ומצד שני:** אני מכיר אחד שכשהוא הגיע לגמ' הזו הוא למד את זה מהר... ולפי איך שזה נראה... הוא כנראה דילג על הדף הזה... אבל ברגע שהוא הגיע לגמ' ברכות שמדברת על תפילה... שם הוא נעצר!!! כל הזמן הוא מדבר על עבודת התפילה ותפילה ותפילה ורק תפילה... ההלו... מה עם תורה??? לא יודע... אני מכיר רק את הגמ' בברכות דף ט' ו' ו"א ו"ב ו"ג... ולוואי שיתפלל כל היום כולו... לעומת זאת החבר השלישי שלי... הוא דווקא נעצר בגמ' בעירובין שמאריכה ומפליגה בחשיבות עניין התורה... הכל מתחיל ונגמר בתורה... רגע... ר' ייד... מה אתה אומר על הגמ' בברכות שמדברת על תפילה???

לא!!! כשהוא הגיע שם לגמ' הוא למד אותה מהר... ואילו כשהוא מגיע לאיזה מימרא שמדברת על תורה... שם זה קופץ לו... **בקיצור: בגמ' כתוב הכל!!!** יש **בגמ' יש מקום ויש התייחסות לכל ערך ביהדות!!!** יש דפי גמ' שמדברים מאוד בחריפות על ישירות בדיני ממונות!!! ויש גמרות שמדברות אש להבה על אהבת הקב"ה לכנסת ישראל ומעלתו של כל יהודי באשר הוא!!! ויש גם גמרות שמדברות על אש וגפרית על עם הארץ שצריך להרוג אותו ואסור לרחם עליו... ויש גם גמרות שיש בהם מעשה מרכבה... והכל נכון... ויש מקום להכלל... וצריך לדעת מה המקום של כל דבר... והמצב האידיאלי ביותר זה לדעת את כל התורה!!! לכה"פ לדעת שיש מקום לכל דבר ביהדות... ולזכור שיש לכל דבר מקום...

דא עקא... שכאמור... כל אחד נעצר בדף גמ' שהכי מוצא חן בעיניו והכי מרגש אותו... ובוחר לדלג על דפי גמ' שלא מתאימים לו... **אז זהו!!! שבשביל זה**

שאפשר ללמוד ולהבין אותו תוך שעה... ואילו יש דף מורכב שאורך ללמוד אותו שבוע במקרה הטוב... וא"כ לתת קצב אחיד לכל דפי הגמ' שכולם שוים לטובה וצריך להספיק כל יום דף!!! זה... זה... זה משהו שיותר מתאים לבעלי בתים... כי מי שבאמת לומד ברצינות לא שייך שהוא יהיה משועבד לקצב אחיד... בדיוק כמו שאי אפשר לבכות תמיד את אותם כמות של דמעות כי... כי רגשות זה לא משהו שעובד לפי מספרים ומחוגים... ככה לימוד תורה בהבנה יסודית לא יכול להיות משועבד לדפים ולשעות... וזו הסיבה שבבית המדרש הישן יש קצת הסתייגות מלימוד דף היומי!!! **אבל!!! תרשה לי להציג בפניך צד שני...**

נכון!!! נכון שמבנה כזה אחיד של קצב לימוד זה לא כ"כ מוכר לנו מהלימוד העיוני בבית המדרש הישיבתי... נכון... ולכן באמת את עיקר השטייגן שלי אני אעשה מול גמ' אחרת שהיא לא קשורה לדף היומי...

אבל עדיין!!! יש בדף היומי ערך יהודי עוצמתי!!! **יש לכלל ישראל הזדמנות להתאחד מידי יום מול דף גמ' אחד!!!** יש לכלל ישראל הזדמנות להצטלם ולהיכנס כולם מאחורי רקע אחד מרהיב ביפיו שקוראים לו דף גמ'...

אתה יודע איזה עוצמה של יחוד קודשא בריך הוא וישראל ואורייתא חד הוא יש בזה??? (שזה גופא מה שטען בשעתו ר' מאיר שפירא זע"א כשהעלה את הרעיון הזה) **אני רוצה שתבין:** פעם עם ישראל היו זוכים שלוש פעמים בשנה להיכנס בשער אחד של בית המקדש!!! והיום...?? היום לא!!! ולא סתם לא... אלא כל הסיבה שבית המקדש נחרב זה בגלל השנאת חינום שלא היינו מסוגלים להיכנס בשער אחד!!! ולדאבוננו הרב... עד עצם היום הזה אנחנו לא כ"כ מצליחים למצא שפה משותפת ולהיכנס בשער אחד ולכן באמת בית המקדש עדיין לא נבנה... **אז בשער אחד אנחנו לא מצליחים להיכנס ולהיפגש... אז לכל הפחות בדף גמ' אחד נכנס וניפגש!!!** אז נכון... יהיו כאלו שיצטרפו להתכופף ולרדת ברמה בשביל לעבור בשער של הדף גמ' הזה... ומצד שני יהיו כאלו שיצטרפו קביים של שוטנשטיין ומתיבתא בשביל לצלוח את השער הזה... אבל תכל'ס... כל ישראל נכנסים בדף גמ' אחד זה... זה... זה דבר גדול לכשעצמו!!!

בינינו... הרי אנחנו לא מצליחים להסתדר אחד עם השני... מי שקצת זוכר את סיום הש"ס הקודם... לדאבון לב לא... לא הצליחו לעשות מעמד אחד של סיום הש"ס שיאחד את כולנו... היה כל מיני רגישויות בציבור שלא יכולנו כל ישראל ליכנס בשער אחד ולרקוד יחד... לזה עדיין לא הצלחנו להגיע!!! **אבל ללמוד במשך שש שנים את אותו דף גמ' כן הצלחנו...**

ואת זה אי אפשר לקחת לנו!!! אז נכון שאת ההדרן עלך לא הצלחנו לעשות ביחד... את זה אנחנו נשאיר לגאולה השלימה שאז באמת נוכל כולנו להופיע בשער אחד... אבל עד אז לפחות אנחנו נוכיח לעצמנו ולאבינו שבשמים שאנחנו מסוגלים להתאחד תחת דף גמ' אחד!!!

אז תקפוז על זה... יש לך מושג כמה נחת זה

להצטרף שמגיע ממקום של סחף חברתי והתרגשות מאיזה מארש מרגש שיולחן לכבוד האירוע... דווקא החלטה שמגיע ממקום הזה, תוחלת החיים שלה די קצרה!!! כיי... כי מהר מאוד הזרם של הסחף נחלש... השירים איכשהו יוצאים מהמודה... ואיתם הגמ' חוזרת לארון הספרים... ועוד מחזור של דף היומי נכנס לרשימת האכזבות וההוכחות שהנה אני לא מסוגל להיות עקבי...

ולכן!!! מי שבאמת רוצה לקפוץ על הרכבת... מומלץ בחום להתחיל דווקא עכשיו!! להתחיל ממקום טיפ טיפה יותר פנימי ורציני ועקבי... הרחק מהשאון והאווירה החיצונית... כדי שיהיה פה קצת רקע אמיתי!!! כשתרקוד בעוד כמה חודשים אנא עבדא דקודשא בריך הוא ונורא נורא תתרגש... זה לא יהיה רק רגש שחולף ועובר... אלא רגש שמבוסס על כמה חודשים רציניים ועקביים שכבר למדת!!! ועל זה אתה מתרגש!!! זה לא על ריק!!!

איש טמבור פעם הסביר לי שיש מושג שקוראים לו קונטרטה! אי אפשר לדפוק עם פטיש באויר... צריך איזה בסיס על מה לדפוק... אם אתה רוצה שהמסמר יתקע חזק בדיקט... אתה צריך שיהיה משהו מלמטה שמקבל אותו... אז הנה!!! בשביל זה צריך כעת להגיע עם משהו בידיים!! כדי שהחלטה וההתרגשות שתבא לך בסיום הש"ס... יהיה לך אורך ימים...

עכ"פ מסכת כריתות לכל הדעות היא מתאימה מאוד לחודש אלול! אל תשכח שזו המשנה הכמעט אחרונה במסכת יומא... וזה הסוגיה של רבינו יונה בשער הרביעי של חילוקי כפרה בשערי תשובה ולא יזיק לכל אחד מאיתנו לעסוק בהלכות שגגות שבלימוד הזה מקובל מרבתינו שהוא מסוגל לכפר על חיובי כרתות... זה ממש נכס בפני עצמו... קדימה... סוף שבוע הקרוב... דף ב' במסכת כריתות... תלמד בע"פ את מ"ג חיובי כריתות שבתורה...

ללמוד דף היומי... עם כל הכבוד לשירים החדשים שהולכים לצאת ולאירועי ענק שיונפקו ולישיבות המרתוניות של הועדות המכניות שמתכנסות לצורך מעמדי הסיום... **לא על זה יפול דבר!!!** ברור שהם עושים מלאכת קודש... כי סו"ס אל תשכח שאנחנו משתוקקים שבאמת כל כל כל כלל ישראל יתאחדו סביב דף היומי... ובשביל זה צריך לספק הרבה צבע ורעש וצלצולים ועקשען ומודעות וכרזות ורמקולים והגברות ואבטחות וצווי מניעה וביטולים ואישורים ופרענצ'עס וסדרנים ורכישת כרטיסים והסעות והנצחות וחסויות וזמרים ולחנים ודסקים, ותזמורות, וקריקטורות, והזמנות כבוד, **וכל הטראראם הזה נצרך!!!!!! בהחלט נצרך!!!** בשביל מי?? בשביל השכבה שזה מה שמדבר אליה!! **שגם עליהם אנחנו לא מוותרים!!!** גם אותם אנחנו רוצים איתנו... לא... לא הייתי רוצה אותם יחד איתי בספסל בבית הכנסת... יתכן שביום יום אני צריך לשמור מהם מרחק... אבל כן הייתי רוצה לפגוש אותם ולהתאחד איתם דרך הדף גמ' הנקי והסטרילי והזך שעולה היישר עד כסא הכבוד עם הבל פיהם של כל כלל ישראל כאחד... אז נשתף פעולה... נזרום עם כל הרעש והטראראם והעסקנים והבלגן... נזרום עם זה... אם זה יביא עוד נשמה יהודית שהרדידות של דורנו מדברת אליה והצבע הזה יגרום לו להיסחף וגם ללמוד דף היומי... זה כבר שווה... נזרום עם כל הסחור סחור... עם כל הפיצ'פיקעס מסביב... ועם כל הצ'אקלאקות והאורות וההבהובים... הכל בשביל להתאחד עם כל שכבות הציבור של כלל ישראל... אבל במטרה אחת ויחידה:

אני אוהב כל יהודי ומשתוקק להתאחד עם כל יהודי איזה שיהיה!!! אבל רק דרך הדף גמ'!!! רק דרך שם אני מעוניין לפגוש אותך!!! כי כל מקום אחר שנפגש זה עלול להסתיים בתאונה... כולל מעמד הסיום הש"ס בעצמו... יהי רצון שהוא יעבור במינימום נזקים... ונוכל להיפגש במקום מבטחים דרך הדף גמ' האוטנטי...

מאמר זה נכתב עכשיו!!! משתי סיבות: הסיבה הראשונה: כי עכשיו זו ההזדמנות המומלצת ביותר להצטרף... זו תקופת ההרצה המומלצת ביותר... להתחיל עם כריתות... מעילה... תמיד מידות וקנינים... שהם מסכתות קטנות... ש... שגם אם יהיו משברים בתחילת הדרך... תחנת היציאה והכניסה הם מאוד תכופים וקרובים... (כמעט כל שבועיים שלוש מתחילה מסכת חדשה) ואח"כ מסכת נדה שהיא קצת רצינית... וזה טבילת אש טובה לקראת התחלה עקבית!!! זו הסיבה הראשונה שאת המאמר הזה צריך לכתוב דווקא עכשיו... כדי לקפוץ על הרכבת...

אבל יש עוד סיבה: שכשסיום הש"ס באמת יגיע... יהיה באמת המון המון רעש וצלצולים... יהיה באמת סחף גדול... ולפעמים דווקא החלטה

יש לנו דף היומי... כדי לקבל תמונה אובייקטיבית!!! בא תשזוף את העין... ותלמד את כל הש"ס... אבל לא סתם!! אלא אחת ולתמיד תתן לכל התכנים שבש"ס **תשומת לב א ח י ד ה ! ! !** אתה הליטאי... תלמד את הדפים שמדברים על התורה... בדיוק באותו קצב שאתה לומד את הגמ' שמדברת על תפילה!!! ואתה החסיד תלמד את ענייני העבודה בדיוק כמו הגמ' שמדברת על תפילה... (כאילו שזה הויכוח בין הליטאי לחסיד... נו נו... שיהיה ככה...) ואם כל אחד מאיתנו יפגוש את כל התורה כולה **במקם שווינו ומאוזן!** אז לכל הפחות נדע שיש מקום להכלל... כן... מותר לכל אחד להיעצר בדף גמ' שלו... מותר שלכל אחד יהיה את ה"יתתי לי" שלו... (בגמ' שבת קט: כל אחד מהתנאים והאמוראים מצביע על מצוה אחת פרטית שלו שבנוקה הזו הוא היה חזק!! רואים מכאן שיש לכל אחד את ההתבייתות בחלק הפרטי שלו בעבודת ה'...) כן... לכל אחד יש את המצוה היחודית שהוא עושה אותה בשלימות מיוחדת... אבל לפחות לדעת שיש גם מקום ל"יתתי לי" של השני... זה לא נגמר בדף גמ' שלך...

ולכן דף היומי הוא המפגש הכי אידיאלי בין כל חלקי כנסת ישראל!!!

אם היינו נפגשים רק בבית הכנסת... היינו זורקים אתרוגים אחד על השני... כי באמת יש בינינו חילוקי דעות... ויש לכל אחד מאיתנו הוכחות מגמ' מפורשת שהצדק איתו... לכל אחד מאיתנו ברור כשמש בצהרים שהדרך הנכונה ביותר זה הדרך שלו בעבודת ה'... **אז בשביל זה אנחנו נפגשים מול הגמ' עצמה!!!** מול המסמך התורני בכבודו ובעצמו!!! והיום בדיוק זה הדף גמ' שמדבר על הערכים היותר חזקים אצלי! ומחר זה הדף גמ' שמדבר על הערכים שמדברים אליך! וכל אחד מאיתנו שזוף את עינו במימרות שמעצמות את דרכו של חבריו... ושנינו גם המשכנו הלאה... לא נעצרונו שם... לא הוא ולא אני... הדף גמ' שלי קיבל את היום שלו ולא יותר! לא נשארתי שם... המשכתי הלאה... וגם חבר שלי קיבל את הדף גמ' שלו... אבל גם הוא לא נתקע שם... אלא המשיך איתי הלאה... לגלות עוד כמה ערכים שיתכן שבחרנו לדלג עליהם בעבודת ה'... והגיע הזמן גם לתייר עליהם... לפגוש את הדף שלהם והיום שלהם...

לא לחינם דף גמ' זה הדבר היחיד שיכול לאחד את כל הקצוות של העם היהודי!!! כי הדף גמ' **מוכר אמת!!!** ולאמת של העם היהודי באמת יש מקום להכיל י"ב שבטים... אבל רק לדף גמ' יש את הכח הזה... לא לתזמורת של סיום דף היומי!! לא למזרח הגדול שיהיה שם!! לא לאיש ציבור שינחה את הערב!! וגם לא למפלגה!!! שם!!! בסיום דף היומי אל תצפה שנצליח להתאחד... אל תתאכזב אם לא נצליח להתאחד באירוע אחד גדול של סיום דף היומי... **כי לא על זה יפול דבר...** לא זה מה שבאמת מעניין אותנו... ובינינו... לא זה מה שיוציא אותנו מידי ערב מהבית בשביל

פירות טיש... והפעם לא בט"ו בשבט... אלא בכ"א באב...

מי שנכנס הערב לבית של ר' יעזר כהן וראה את הכיבוד בסלון היה בטוח שהערב ליל ט"ו בשבט... מפה לבנה וחגיגית ובמרכז השולחן סלסלה גדולה של פירות... אבל לא... זה לא ט"ו בשבט... אנחנו עמוק בחודש אב... ובכן: ר' יעזר הוא כהן!!! והשבוע חל זמן המשמרה שלנו לעלות לירושלים... **אז ככה: לפני שלושה ימים ביום שני... זה היה היום המיוחד של הבית אב שלנו!!!** ובשעה אחד בלילה אבא והילדים חזרו לכאן לא רק עם פירות... אלא בעיקר עם חזה ושוק של שלמים ותודה... הם הביאו את זה במיוחד בשבילנו... בשביל הנשים... כי הגברים אכלו כבר היום הרבה קדשים בתוך העזרה... הם אכלו את בשר החטאת ואשם ושיירי המנחות שהוקרבו היום והם נאכלים רק **לזכר** כהונה **בתוך העזרה** ועד חצות לילה!!! את זה אנו לא יכולות לאכול... אבל קדשים קלים שנאכלים בכל ירושלים... זה "נאכל לכהנים **לנשיהם** ולעבדיהם..." אז את החזה ושוק אבא שמר לנו בקנאות... שגם אנחנו נזכה לאכול בשר קדשים... אה... שכחתי להזכיר... שמקודם!!! בשעה 10.00 בערב... פתאום מוישי הגיע הבייתה בסערה עם שוק של תודה כדי שנספיק לאכול אותו לפני החצות... (מוישי מאוד מיהר... הוא הסביר לנו בקצרה: שהם טעמו בעיצומה של אכילת קדשים שצריך לגמור אותם עד חצות הלילה... ואז!!! אחרי חצות הם יביאו לנו את החזה ושוק של שלמים שהוא נאכל לפני ימים ויליה אחד... אבל!!! הוא רצה לפרגן לנו גם חזה ושוק של תודה... ותודה זה סוג של שלמים מיוחד שהוא נאכל רק ליום לילה עד חצות לילה!!! ולכן הוא רץ מהר להביא לנו אותו... לפני שיעבור זמן אכילתו... הוא מיד חזר לבית ה'קדש'... והוא יחזור לכאן יחד עם אבא לאחר חצות...) עד כאן מה שהיה לפני יומיים!!! לפני יומיים זה היה היום המיוחד של הבית אב שלנו! זה היה יממה שלימה שאבא והילדים היו כל הזמן במקדש סביב העבודה

אבל עכשיו...??? בשאר ימות השבוע... זה אמנם כל השבוע זה המשמרה שלנו... אבל זה לא הבית אב שלנו... אז אבא אמנם הולך כל יום לבית המקדש... אבל על בסיס של עזרה מהצד... או אם יהיה עומס... רק אם הבית אב של אותו יום לא ישתלטו על העבודה... ולכן הערב הזה ככל הנראה אבא לא יביא לנו בשר שלמים... כי רק "המקריב את דם השלמים... **לו תהיה שוק הימין** למנה..." אכילת הקדשים מתחלקת רק בין הכהנים **שעבדו** באותו יום... והיום זה כבר לא היום שלנו...

אבל!!! חוץ מבשר קדשים יש עוד משהו מיוחד שכל המשמרה שלנו מקבלת... גם מי שזה לא הבית אב שלו... תנחש מה??? **ביכורים!!!** ימים אלו זה שאי העונה של הביכורים... כעת זה שאי עונת הבציר וגם הקטיפה של התמרים והירמונים התחיל עכשיו פחות או יותר עכשיו... וגם היבוש של התאנים לגרוגרות הסתיים עכשיו... ומסילא עכשיו זה שאי העונה ורובבות אלפי ישראל מגיעים לכאן בתהלוכות מרהיבות עין להביא ביכורים...

וכל יהודי שמביא ביכורים לביהמ"ק... למי הולכים הביכורים?? **לכהני המשמרה!!!** זה מתחלק בין כל כהני המשמרה של השבוע בשווה... ומסילא נכון לשבוע הזה מידי ערב אבא חוזר לכאן עם סלסלה ענקית של פירות!!! וזה לא צחוק!!! זה פירות ביכורים... ביכורים זו קדושה עוד יותר גדולה מתרומה... (זה משהו באמצע... בין תרומה לקדשים... עיין פר' ב' בביכורים...) **ובכן: אבא הגיע הבייתה עם הפירות... והתיישבו לטיש פירות!!!** מי שלא טבל במקווה מבעוד יום לא מתקרב לשולחן... אין על מה לדבר... ובכן: התחלנו עם הטיש פירות... איזה יופי של פירות... איזה מתיקות... עכשיו: מאיפה מתחילים??? מאיזה פרי??? מהענבים או מהתמרים?? אז כמובן שהתחלנו מהתמרים... ס"ט תמרים הם שני לארץ... (אמנם לארץ בתרא... אבל עדיין זה שני לארץ ואילו ענבים הם שליש לארץ קמא... אם אבא או הבת לא מבינים נא להסביר להם את המושגים האלו בהלכות ברכות... והשבת זה אפילו יכול ליחשב כדבר תורה על הפרשה) התחלנו לאכול את התמרים!!! **עכשיו ככה:** אחד מהאתגרים החביבים ביותר שלנו בהווה המשפחתי... זה לזהות כל פרי מאיזה נחלה בארץ ישראל הוא מגיע!!!

אני רוצה שתבין: ניקח את התמרים לדוגמא!!! אתה חושב שתמרים זה פרי אחד?? מה פתאום!!! בארץ ישראל יש שנים עשר שבטים... וכל שבט קיבל נחלה משלו!!! ולכל נחלה יש את התמרים היחודיים שלה... עם הטעם המיוחד והשונה שלהם... כן... זה כתוב במפורש בפרשת השבוע... פתחת פרשת עקב... ותספור כמה פעמים כתוב המילה "ארץ"!!! אם תספור תגלה שזה כתוב שתיים עשרה פעמים... ודורשים חז"ל בספרי: מכאן שארץ ישראל היא כמו שתיים עשרה ארצות נפרדות... לכל נחלה שבט יש את הקרקע היחודית שלה ואת הפירות היחודיים שלה עם טעם מיוחד משלהם!!! **עכשיו: תחשוב...** היום הגיעו לבית המקדש מביאי ביכורים מכל קצוות ארץ ישראל... כל אחד הגיע עם התמרים והענבים והתאנים שלו... ועכשיו אנחנו קבלנו תפוזת מהכל ביחד... יש לנו כעת בתוך הסלסלה חמישים תמרים... עכשיו: לך תנחש כל תמר וכל ענב וכל תאנה מאיזה נחלה היא מגיעה... איזה תאנה מגיע מנחלת אפרים ואיזה מנחלת יהודה... זה אחד מהאתגרים שלנו במשפחה... **ובכן: אבא לקח תמר אחד וביקר עליו בורא פרי העץ...** וברכת אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו על אכילת ביכורים... אבא טעם ונתן לכולנו לטעום... ונו... נראה אתכם... מאיפה התמר הזה מגיע?? אבא התרכז כמה שניות במתיקות של התמר ובארומה שלו... ו... ומיד אמר: לפי המתיקות המעודנת שלו נראה לי שהוא מגיע מנחלת יהודה!!! **אבל רגע... שאלה ציפי:** ממתני בנחלת יהודה מגדלים תמרים שמתאימים לביכורים? הרי רוב נחלת יהודה הכל זה הרים?? הרי יהודה... ולא מביאים ביכורים מתמרים שבהרים?? אבא נזף בציפי: אני רואה ששכחת ספר יהושע... יהודה קיבל נחלה בחמשה אקלימים!!! בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים!! יש רצועה שלימה של שפלה ששייכת ליהודה... כמעט כל המושבות של אגודת ישראל שייכים לשפלת יהודה... חפץ חיים... יסודות בית חלקיה, בני רא"ם, קומסיות... אל תפוס אותי על המילה... לא לגמרי לגמרי בטוח... הלאה... עוברים לתמר הבא... אבא רק הכניס את התמר לתוך הפה... בטח!!!!!! התמר הזה מאה אחוז מגיע או מנחלת אפרים או מנשה... המתיקות הכ"כ חזקה שלו מסגירה אותו... כזו מתיקות יכולה להגיע רק מראש הררי קדם ומסגד גבעות עולם ומסגד ארץ ומלוואה ורצון שוכני סנה... ש-תבאתה ישירות לראש יוסף ולקדוקדוק נזיר אחיו... **הלאה... לתמר הבא...** אבא רק החזיק את התמר ביד וכל היד שלו התמלאה בדבש תמרים... אוהו... זה מזכיר לי גרוגרות של סיכני שבנחלת אשר... וכן הלאה וכן הלאה... שעה שלימה ישבנו בני המשפחה רק על התמרים... התענגנו ושבענו מטוב ארץ ישראל שהטיפו הריה עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה... וחכה... זה רק ההתחלה... אחרי שגמרנו עם התמרים... עברנו לענבים... ומה אתה חושב... ענבים זה עוד יותר... בארץ ישראל יש שתיים עשרה סוגי ענבים שכל אחד יותר טוב מהשני... (וניגש שונים!!! זה שתיים עשרה סוגי טעמים שונים... בקיצור: עד ארבע לפנות בוקר ישבנו כל המשפחה ואכלנו מפריה ושבענו מטובה ונברך עליה בקדושה ובטהרה... ומה אתה חושב?? כל רגע שישבנו והתענגנו על פירות ארץ ישראל... שינינו הקדושה בתוכינו... קדושת תרומה וקודש הייתה בינינו... ואבא שבשמים שמח יחד איתנו ורווה נחת לראות איך אנחנו מכירים טובה ושמים בקדושת ארץ ישראל...

לא נותר לנו אלא להודות לה' בברכת המזון ובברכת על המחיה על הארץ הטובה אשר נתן לנו ולכוין בברכת הארץ בתחינת רחם נא ה' אלוקינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל מזבחך ועל היכלך... והעלנו לתוכה ושמחנו בניינה ונאכל מפריה ונשבט מטובה ונברך עליה בקדושה ובטהרה...

מאמר משוחזר: אין אבטיח ללא גרעינים...

התחדש לי וורט תוך כדי אכילת אבטיח... אז אני מתנצל מראש... אמנם נכון שהוורט הזה לא קשור לפרשת שבוע... אבל סוף סוף זה קשור לאכילת אבטיח... ואבטיח עסיסי וקר בימים חמים שכאלו זה בהחלט ה"פרשה" של השבוע... וגם של השבועות הבאים...

כידוע: עם ישראל טעמו במן את כל הטעמים!! חוץ מקישואים ואבטיחים ושומים ובצללים... ולכן גם כשהם התלוננו הם התלוננו דווקא על הפירות האלו שלא היה להם אותם במן!!!

נ... באמת למה לא היה להם טעם של אבטיחים במן??
אומרת הגמ': משום שאבטיח מזיק למניקות!!
אני לא מבין: זה הבעיה?? הבעיה היא שיש כמה מניקות שחלילה יטעמו טעם של אבטיח...?? הרי תבין: כל עצמותו של המן לשינוי טעמו היה כולו חתיכת נס... אז אם יש בעיה למניקות עם טעם של אבטיח... אז שהקב"ה יעשה חסימה בנס!! שהנס הספציפי הזה של הטעם של האבטיח לא יהיה כולל מניקות... כלומר: כל מי שירצה לטעום טעם של אבטיח במן... יהיה נס והוא אכן יטעם טעם של אבטיח!! למעט!!! למעט מניקות!! כלפי המניקות לא יחול הנס!! אה... לא נשמע יותר הגיוני מאשר שכל עם ישראל יפסידו טעם של אבטיח... בגלל המניקות?? ובכלל אני לא מבין: על הניקח להרחיק את עצמו... מניקה שאבטיח מזיק לה... ש... שתזרה לעצמה ושלא תחשוב על טעם של אבטיח... כולנו צריכים לסבול בשביל מניקה חסרת אחריות שרוצה דברים שמזיקים לה??

עד כאן השאלה הראשונה!! כעת ניגש לשאלה השניה: זכרנו את הקישואים והאבטיחים אשר נאכל במצרים חיינם!!!

אומרת הגמ': מה זה חיינם?? חיינם מן המצוות!! רבש"ע: מה ענין אבטיח למצוות??

הביאור בזה הוא: דחזא מתרצה לחברתה:
עם ישראל ע"ד עכשיו היו עבדים!!! המאפיין של עבד זה "עבדא בהפקירא ניחא ליה"!!! עבד לא צריך לקחת אחריות!! עבד לא צריך לחשבן אף אחד... עבד יודע דבר אחד: אני צריך לעשות מה שתובעים ממני... ו... והוא! אחרי שעשיתי מה שצריך... מצדי פיתום ורעמסס... שהכל יתפרק... לי אין אחריות ושייכות לכולם...

והנה!! הקב"ה הוציא את עם ישראל ממצרים!! והקב"ה מוכן לתת להם ההההכל... מן... באר... עניי כבוד... שפע אין סופי... דבר אחד הקב"ה רוצה: אחריות!!! מהיום אתם כבר לא עבדים... מהיום אתם אחראים על כל השפע של העולם... מהיום אתם אחראים לכל התיקון השלם... ואת זה... את האחריות!! הקב"ה לא נתון לנו!! זה דבר שצריך להגיע מבפנים!!! מהכרה צנימית!! ואנחנו צריכים לננות את ההכרה הזו בעצמנו!! מהיום אם יש אשה אחת מניקה!!! שיכולה להניק מאכילת אבטיח... אז לכולם אסור לאכול אבטיח!! למה... "למה מה הילד שרע?? זה הילד של... מה אני צריך לסבול שלה אסור לאכול אבטיח?? לא!!! מהיום נתרגל לקחת אחריות!! מהיום נתרגל להבין שאם יש חשש שאחד מיישראל יטול את השופר בשבת ויטלטלנו ד"א ברה"ר אז כלל ישראל לוקחים אחריות ולא תוקעים בשופר ברה"ר שחל בשבת!! תסמוך על הרבש"ע... אין לו שום בעיה לעשות חסימה בנס... שהטעם של האבטיח יהיה חסום מהמניקות... ואז אתה תוכל לטעום אבטיחים במן כאוות נפשך... אבל לא!! הקב"ה לא עשה את זה!! כי הוא רוצה שתתחנך! גם באמצעות האבטיח!! שאם אבטיח משמש כמפגע ומזיק למישהו אחד!!! אפילו אחד ויחיד!! כל כלל ישראל צריך לישא באחריות!!!

תשמע... אמנם גדולי ישראל אמרו שאסור... כי זה גורם נזקים גדולים וזה יכול להחריב משפחות שלימות... אבל אני... אני יודע בוודאות שאצלי זה מנשה אחר... לי זה לא יקרה... נו... ניחש שאתה צודק...

נניח... אבל מה עם האחריות???

הרי בעקבות האסונות שקראו בשבועות האחרונים ברכבים... עומד לצאת מנגנון מיוחד ברכבים מטעם משרד הבריאות שע"פ חוק אתה תהיה חייב לרכוש אותו!! כדי שח"ו לא תשטח את הילד שלך... אבל לא!! הקב"ה לא עשה את זה!! כי הוא רוצה שתתחנך! גם באמצעות האבטיח!! שאם אבטיח משמש כמפגע ומזיק למישהו אחד!!! אפילו אחד ויחיד!! כל כלל ישראל צריך לישא באחריות!!!

אז איפה האחריות???

וכו' ואיזה תיאורים יש שם... אל תשאל... כשירדנו מהמטוס ברומניה הלב התחיל לבעור בהתלהטות של רגשות קודש... וכשהגענו לעיירה..... לב מי לא ימס ועיני מי לא תדמע... כמוכן שהכוונה היא טהורה!! ברור שהרגשות כאן "יושבים" על רובד עמוק יותר... על כל היידישקייט ומסורת אבות שהגיע והתחילה מאכן... וזה בהחלט דבר מאוד מרגש...

אבל הההלל... לא להיסחף!!!! אל תשכח שזה אירופה!!! ואירופה היא טמאה!!! אל תשכח שלצאת מארץ ישראל וללכת לאירופה זה לעזוב את ארץ הקודש וללכת לטומאת ארץ העמים... וכמה שהעיירה היהודית הקדושה מציפה אצלך רגשות קודש... אל תשכח לציין גם את רגשות הטומאה שאתה מוכרח להרגיש בשעה שרגלך דרכו על אדמת אירופה המדממת בדם יהודי שנשפך שם כמים... אירופה שכל כולה מלאה גילולים ובינינו... אני חייב להיות כנה ולומר לך שהמשפטים שאני אומר לך עכשיו... זה בכלל לא משפטים שלי... כי לי אין שום דבר נגד אירופה!! מה לי ולאירופה... אני מעולם לא הייתי שם... ממילא מצדי... אין לי שום רגש מולם... לא חיובי ולא שלילי... רק מה?? ממי גנבת את המשפטים האלו?? **מהסבתא שלי והסבא שלך שהיו גרים שם ויצאו משם בטריקת דלת!!!!** זה משפטים שנאמרו ע"י אותם קדושי עליון שאליהם אתה מתרפק שם... שהיו מתגוררים שם ושנאו את אירופה... וחיכו לשניה שהם יוכלו לברוח משם וללכת לארץ ישראל... והנה... אני ואתה מגיעים לאותם מקומות ומתרפקים על רגשות קודש שיש שם... **זה הרי כל כך מנחם!!!!**

הגעת לעיירת צאנו? הגעת לבית המדרש של מרנא בעל הדברי חיים מצאנו... תסתכל על הריצפה... אתה יודע מה ישב פה על הריצפה הזו?? על הריצפה הזו ישב מרן הדברי חיים ובכה בדמעות שליש מי יתן לי אבר כינה אעופה לארץ ישראל... ומה שהוא זיע"א לא זכה אתה כן זכית... והנה!!!! אתה יושב פה על קוצים... יושב על הרצפה לביל תשעה באב... ובוכה... מי יתן לי אבר כינה ומיד במוצאי תשעה באב אני אסע למסע קודש ושורשים בעיירת צאנו הקדושה והמקודשת... מאיפה שמרן השפע חיים ברח בשאט נפש... אנחנו חוזרים לשם ומחבקים את אותם מקומות?? אם אתה כ"כ חושב שרומניה ופולין קדושות... אז קדימה... תחזור לשם... תגור שם... למה אף אחד לא גר שם?? למה נשארו שם פחות ממנין זקנים מדלת העם ומנדחי ישראל?? (אני בכוונה כותב את עיירת צאנו, כי השפע חיים מצאנו זיע"א באופן מוצהר התנגד לחזור ולהתרפק אפילו על קברי אבות באירופה... כ"ש שלא לחזור למסעות קודש בעיירות בחו"ל...) ויש לי עוד שאלה: תגיד לי: אם עיירת ויזניץ כ"כ כ"כ קדושה... אז למה מרן האמרי חיים לא נשאר שם בחפץ לב עם קהל צאן מרעיתו?? אה... זו שאלה הסטורית מעניינת... אתה מוזמן בבקשה לברר את ההיסטוריה... **שאני אגלה לך??**

מרן האמרי חיים שנא ותיעב את אירופה!!!! הוא ויתר בחפץ לב על כל הקנייני קדושה שהיו שם בעיירת הקודש... הוא הסכים להשאיר את הכל מאחוריו... ובלבד לעלות לארץ הקודש... **ואנחנו?? אנחנו חוזרים ברווארס...** הארץ מקיאה אותנו ואנחנו חוזרים למקום שאבותינו ברחו משם... אז אמנם יש כאלו שהארץ מקיאה אותם לנופש בכל מיני מקומות בעולם... ויש יהודים קצת יותר מרוממים שהם דווקא נשאבים לערכים הקדושים שהיו באירופה... (וזה בהחלט יותר מרומם אבל עדיין-) הההלל... לא להיסחף!!! אל תשכח שאבותיך ברחו מה"קדושה" הזו... אבותיך הבינו שהמקום **שאתה כעתו!!!** כעת דורך עליו אדמת קודש הוא... ואתה פוזל לשם...?? **הגיע הזמן להוציא מהבויידם את רגשות הקודש המקוריים!!!**

את רגשות הקודש שהביאו את הסבות והסבתות שלנו לארץ ישראל... והסכימו לקנות את ישיבת ארץ ישראל ביסורים... להתחיל להעריך את חבת הארץ שרגלנו דורכות עליה!!! להתחיל לאהוב את ארץ ישראל!!!!

וכבר נכתב בגיליון זה ונחזור ונדגיש את זה: יש מה לאהוב בארץ ישראל!! צריך רק לרצות!!!! כי גם לאהוב את חו"ל צריך לרצות... כל אלו שמתים לצאת לחו"ל ומחכים לכל הזדמנות שהם רק יכולים להתעופף מאכן... זה גם הגיע להם ממקום של השקעה... יום אחד הם החליטו שהם פוזלים לשם... ואילו אתה בתור יהודי... הקב"ה ממקד אותך ואומר לך: בא... תאהב את ארץ ישראל... ויש... יש הרבה מה לאהוב בארץ ישראל...

לצורך העניין אעתיק לך כמה משפטים כדרבנות מרבינו בעל החרדים בנושא זה וז"ל (במצוות התלויות בארץ פ"ב) **וצריך כל איש ישראל לחבב את א"י, ולבא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו, כי תחילת עוונותינו שנקבעה לנו בכיה לדורות, יען מאסטו בה, שנא'... ומה טוב ומה נעים לשיר שיר יידידות אשר יסד ר' יהודה הלוי עליה באהבה רבה, תחילת השירה 'ארץ הקדושה יקרה חמודה וכו', כן אנו משוררים על ציון ר' יהודה בר אלעי כל ער"ח בשמחה רבה, ומתחננים לקל, שאל יגרשנו מאליה, גם הקרובים והרחוקים אשר חוצה לה ראויה להם שיהיו נכספים ותאבים עליה, כי כשם שבחרו בהם כך בחר בארץ ישראל, ויחד אותה להם ואין נקראים גוי אחד אלא עימה... וידוע שעיקר שכר המצוה על השמחה גדולה בה... אם כן צריך היושב בארץ ישראל להיות שמח תדיר במצות התדירה באהבתו אותה...**

יעוי"ש באריכות גדולה... באהבת ארץ ישראל וגם בירתה...

בפרשת השבוע- עקב מוזכר בהרחבה הנושא של חבת ארץ ישראל... ערך קדוש שהוא די מוזנח אצלנו- החרדים... ולא כ"כ באשמתנו... אלא משום שהציונות הכפרנית גנבה את ההצגה וגיסה את זה לאינטרסים החילוניים שלה... ולכן בשעתו ליהדות החרדית לא הייתה ברירה אלא לקחת עשר צעדים אחורה ולהסתייג לפי שעה מהערך הקדוש של חבת הארץ... אבל צריך לדעת שהערך הזה של חבת ארץ ישראל גם אז נשאר קדוש!!! הוא נשאר אחד מהערכים הקדושים ביותר לעם היהודי שאף אחד לא יכול לגנוב לנו את זה!!! רק מה?? בהוראת שעה... נאלצנו לקחת כמה צעדים אחורה ולהסתייג מה"כח אחר שמעורב בו..."

אבל כעת שאני לא צריך לספר לך שהאידיאולוגיה הציונית הכפרנית כבר ממזמן פטשה את הרגל... ורובם כעת גודשים את שדה התעופה ונוסעים לבלות בחו"ל... כעת הגיע הזמן לצאת מהבונקר ולחזור לחבק את ארצנו הקדושה ולהתחיל לחזור ולהעצים בלב שלנו המון המון תשוקה וחיבה לארץ ישראל...

לא!!! זה לא רגשות חדשים שצריך להמציא אותם מאפס... מדובר ברגשות שנמצאים אצלנו עמוק עמוק בגנים... זה זורם לנו בעורקים... אלו רגשות עמוקים שהיו מנת יומם של הסבות והסבתות שלנו שהתשוקה הקדושה שלהם לעלות לארץ הקודש הייתה בנשמתם... רק מה?? הם נאלצו להקפיא את התשוקה הזו לכמה שנים... וכעת הגיע הזמן להוציא אותה מהמקפיא ולהתחיל להפשיר אותה... לחמם אותה ולהרתיח אותה ולחזור עם כל הלב לאחד מד' מתנות טובות שנתן הקב"ה לישראל...

מי שלא מתחבר למשפטים הנכתבים פה וזה נשמע לו סגנון ציוני... יש לו בעיה עם הספר תורה של העם היהודי!!! מה נעשה שהתורה מלאה בזה... יש עשרות פסוקים בתורה שבכתב שכל עניינם רק לתאר את טוב ארץ ישראל... ארץ ישראל זה ערך קדוש בדיוק כמו שבת ותפילין!!! כמו ששבת ותפילין זה תשמיש קדושה שאנחנו מחויבים לכבודו ומזדעקים על חילול קדושתו ככה ארץ ישראל... ובינינו... עזוב!!! עזוב כעת את כל התועבות והדברים המכוערים שנעשים ע"י החילונים שמחללים את קדושת ארץ ישראל שצריך לצאת נגדם במאבק על חילול ארצנו... **עזוב!!! עזוב...** לפני שאנחנו מנסים לחנך ולתקן את החילוני שלא קולט מהחיים שלו שהוא נמצא בארץ הקודש... עזוב... קודם בא נתקן את עצמנו... קודם בא נסתכל עמוק עמוק פנימה... **האם אתה באמת מפנים וקולט שאתה נמצא בארץ הקודש??** האם אתה יודע להעריך מה זה חבת הארץ? האם אתה מסוגל לקלוט שמבחינה מסוימת אתה נמצא בנקודת יתרון יותר מכל הקדושים אשר בארץ המה שהתגוררו אי שם באירופה... שסו"ס הם לא זכו לגור בארץ ישראל ואתה כן זוכה?? כן... צאנו, בעלזא, מיר, וויזניץ, גור, וולוז'ין, ברסלב, סלבודקא, מעזבוז, ליזענסק, וילנא, כל שמות הערים הקדושות האלו שמעבירות אצלנו רטט של קדושה, האם אתה מסוגל להעלות על דל שפתך שעם כל הרגש קדושה שיש לנו לערים האלו... עדיין אני!!! שגר לי באשדוד, בני ברק, בית שמש, אלעד, חיפה, מודיעין עלית, כרמיאל, הרי אני גר במקומות הרבה הרבה יותר קדושים מהעיירה הכי קדושה באירופה...??

אתה קולט את זה או לא קולט??

אתה מבין שהרצליה, קיסריה, סביון, וכל האזורים הכי חילוניים בארץ ישראל, הם עדיין הרבה יותר קדושים מהערים הכי קדושות באירופה? **אתה מסוגל להעלות את זה על דל שפתך???**

אני אגלה לך סוד... אני... כותב השורות... **אני בעצמי** כמעט ולא מסוגל לכתוב את השורות האלו... אני לא מסוגל להעלות על דל שפתי שעיירת ראדין שכל כולה קודש קדשים... אחרי הכל היא פחות קדושה מתל אביב החילונית... אבל מה אעשה שהמציאות היא שתל אביב זה ארץ ישראל!!! וראדין זה ארץ העמים!!!

אתה מבין את זה או לא??

אם אתה ואני לא מבינים את זה... אז מה אנחנו רוצים מהחילוני שמטנף את ארץ ישראל בכל התועבות שלו... למה אנחנו מגיעים אליו בטענות שהוא צריך להבין שהוא נמצא בארץ הקודש? **וכי אנחנו כן מבינים את זה??**

הרי אם הוא היה עושה את זה בוורשא לא היה לנו טענות עליו... כי בחוץ לארץ עושים מה שרוצים... רק למה אנחנו פה כ"כ מזועזעים...?? כי... כי זה ארץ הקודש...?? **לא!!! אני לא רואה שאנחנו כ"כ מפנימים שאנחנו נמצאים בארץ הקודש!!!** לבנתיים אני רק רואה שאנחנו כל היום עסוקים בלהתרפק על עיירות הקודש באירופה... אנחנו כל היום עסוקים ב"מסעות קודש" לעוד עיירה באירופה שהאדמה שלה רוויה בדם יהודי שנשפך כמים... ועוד אנחנו קוראים לזה במילים מופצצות מסע רוי הוד קדומים וכו' וכו'... תסלח לי... אל תקח את זה אישי... אבל מידי פעם יוצא לי לראות כל מיני יומני מסע של קהילות קודש שעושים "נסיעה" לאירופה לעיירה היהודית שממנה יצאה השושלת וכו'...

פרשת עקב

מאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כג' אב התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:59	19:49	20:39
18:57	19:47	20:36
18:59	19:49	20:38
18:58	19:48	20:36

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבל דהאן נ"ו 050-4194600

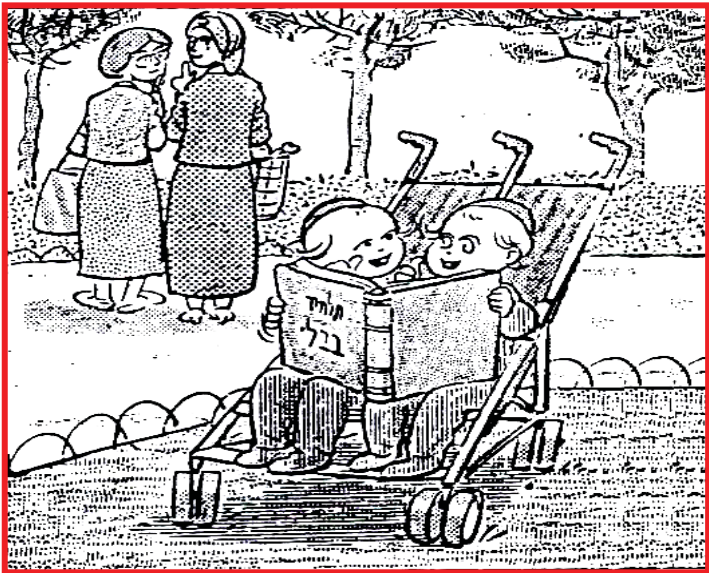
יהודי צדיק
להיות מוכן ללכת בבוקר עד צוואר כדי לעזור ליהודי אחר. רצונך להרים אדם השקוע בבוקר, עליך לרדת לתוך הבוקר ולמשכו משם, שכן אין מושכים מלמעלה.

כבר במעלליו יתנכר נער. בימי חלדו, בעודו רך בשנים, האדמו"ר המקובל הרה"צ רבי **אלעזר אבוחצידא** זצוק"ל כבר כינתה אותו הסביבה 'בבא' (אבא) בגין פרישותו המופלגת וזהירותו הקפדנית. בשמירת העיניים. אם ניתן לעשות אנלוגיה, בין גדולי ישראל, הרי שכידוע בדור הקודם, אחד מענקי הדור היה רבינו **החפץ חיים** זצ"ל שהמאפיין הייחודי שלו היה בהקפדתו על שמירת הלשון. לפיכך גם נקרא על שם ספרו זה, ולא על שם יתר ספריו. אפשר לומר וניתן להעיד ללא ספק, כי גדול הדור בדורנו בתחום שמירה אחרת, הלא היא **שמירת העיניים**, היה רבי אלעזר המיוחד שבו. לא מצאנו כדוגמתו בימינו! לצד גדולתו התורנית, צדקותו המרוממת, ואישיותו הקדושה, **זכו אלפים להיושע** על ידו. רוח הקודש שנצצה בבית מדרשו הייתה למופת.

פעם הגיעו אל רבי **סאלם יעקב** זצ"ל ארבעה אנשים בכדי לקבל את ברכתו. לשלושה מהם נענה וברכם, ואילו את הרביעי **לא הסכים לברך** בשום אופן הלה לחצו שוב ושוב, ולבסוף בירכו בליית ברירה. ולאחר מכן ביקש הלה שיברך את אמו החולה, ולא הסכים בשום אופן. הלה הפציר בו שוב ושוב אך הוא עקב: לא ולא! הלה פנה למארי ואמר: לפחות תאמר לי מדוע אינך רוצה לברכה? **"היא מחללת שבת"** היתה התשובה. הלה הבין מיד מדוע אף אותו לא רצה לברך.

הכל מודים שמן הראוי שבני-הזוג יעניקו שבחים זה לזה; כמו כן ברור שבבית שנשמעות בו מילות הערכה, נעים לשהות. במשפחה שבני-הזוג מחמיאים בה זה לזה, הילדים גדלים בריאים ברוחם והם יראו את העולם הסובב אותם **באור חיובי**. אולם, כדי שבן-הזוג ישבח, אין להסתפק בציפיה שסוף סוף יעשה זאת, או להחליט שאם אינו מבין שזו חובתו הבסיסית, אני לא אסב את תשומת לבו לכך, אלא יש **לעודד אותו** לשבח.

הגרוע שבמצב של ביטול תורה - כאשר הדבר כבר לא מכאיב

מנהל מוסד חשוב שח לרב המקובל רבי **שלמה שרעבי** זצ"ל על גירעונות גדולים בתפעול המוסד השיבו הרב: כי אחד מעובדיו 'הנאמנים' **נגוע קשות** בענייני קדושה והוא זה אשר לוקח רבות מכספי המוסד המנהל ההמום עקב ביסודיות ואכן גילה לתדהמתו כי אחד העובדים אשר **עמד לצידו** דוקא הוא זה אשר נגוע בכל אשר אמר הרב.

רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב זצ"ל שאל את החזן המקומי מדוע קולו צרוד. השיב לו החזן שהצרידות באה **מהתפילה לפני התיבה**. אמר לו רבי לוי-יצחק: מי שמתפלל לפני התיבה קולו נצרד, אך מי שמתפלל **לפני השם יתברך** אין קולו נצרד...

קל לך לעשות עשרה בעלי תשובה מאשר לעקוב מידה רעה אחת מלבך...

נקודת פמהשגות
אני רוצה לשמוע את השקר הטוב ביותר! הכריז המלך והעביר את ההודעה בכל רחבי הממלכה. הגיעו המונים. שקרנים מפורסמים, רמאים עם תעודות, בדאים מומחים, כולם עמדו בתור והתחרו ביניהם מי יצליח לספר את **השקר הטוב ביותר**. 'את זה כבר שמעתי!' אמר המלך לראשון. גם זה סיפור מוכר! פסל המלך את השני. 'תמציא כבר משהו מרענן, לשם שינוי!' כעס המלך על השלישי. 'אפילו לשקר, אתם לא מצליחים!' התרעם המלך בסופו של יום ארוך, כאשר אף אחד מהסיפורים לא השביע את רצונו. 'נמאס לי לשמוע שטויות!' הכריז המלך בבוקרו של היום השני, 'שמישהו יבוא לכאן סוף סוף ויספר לי שקר רציני, משהו מחוכם, עסיסי, משהו שאפשר ליהנות ממנו!' ואז הגיע **החכם העני**. הוא שמע את ההכרזה של המלך, 'מה אתה עושה כאן?' התפלא המלך שהכיר את החכם משכבר הימים 'דבר חשוב לי אליך אדוני המלך', אמר החכם 'לפני שלוש שנה, כשאביך, המלך הקודם עליו השלום והמנוחה, היה בחיים, נקלעה הממלכה לקשיים כלכליים, בארמון המלוכה שרר מחסור קשה, והמלך בא אליי לבקש שאלווה לו כסף. **הלוויתי לו שק מלא בדינרי זהב**. ועכשיו, באתי לתבוע את החוב!'. 'השתגעתי?! נפלת על הראש?! נראה לך שאבא שלי היה בא לבקש הלוואה?! אתה שקרן!' הושיט החכם את שקו ופנה אל המלך: 'בכל מקרה תצטרך למלאות את השק הזה בדינרי זהב. שהרי אם דיברתי אמת, חובה עליך לפרוע את החוב. ואם שקר כפי הרי זכותי בפרס הגדול שהבטחת. הורה למשרתי למלאות את שקו של החכם בדינרי זהב. 'אולי תגיד לי מה אתה מתכוונן לעשות בזהב?' 'תעניין המלך. - **אשליך אותו אל הים!** אמר החכם. - 'השתגעתי?! חשבתי שאתה איש חכם?!' צעק המלך. כנראה שאני חי במדינה של משוגעים. אם תמורת השקר אפשר לקבל שק מלא דינרי זהב, ואילו את האמת אין מי שיעריך, אז כנראה שמהוה פה משושב באמת... טוב לי להיות אביון אמיתי מאשר שקרן עשיר!'
איש האמת. אוהב את האמת. **רק משום שאמת היא**. אף אם לא תביא לו כל תועלת. פשוט משום שאמת היא. (העורך)

ירא ה' מנעוריו **עוד** משהו נעוריו התבלט הגה"צ רבי **שבתאי** זצ"ל בין חבריו בתלמוד תורה הירושלמי עץ חיים, צניעותו יחד עם גדולתו בתורה הפליאו את כל מכיריו, התמדתו הייתה ללא הפוגות, ואף כאשר כל חבריו יצאו לשחק בדרך של נערים, **שדך הוא יושב** ושוקד באהלה של תורה, והיה מסוגל בימי חיו לעסוק בתורה במשך שמונה עשרה שעות ללא הפוגה.

**במעט מקרים האדם צודק.
במעט מן המעט
הוא מוכן להודות על כן.**

כעסו של ההורה מראה שהורה כלל לא מונה בעבודת השם ובעבודה העצמית שלו על מידותיו. כי אם היו לו עבודות כאלה, היה מבין שכפי שלו יש יצר הרע והוא נכשל פעמים רבות בכל יום, ובמקביל **עושה תשובה**, מתפלל ומקבל לשפר להבא את עצמו, כך הוא הדבר לגבי ילדו, וכך הוא גם צריך להתנהג עם הילד – כמו עם עצמו. ללמד את הילד את העבודה העצמית ובהחלט לא להרגיל אותו (ואת עצמו) לרדיפה עצמית.

זאת, משום שצריך החינוך הוא לימוד הילד **להתמודד נכון** עם הכישלונות שלו, להראות לו שהדרך להתמודד עם מצבים כאלה היא בסבלנות ולא ברדיפה עצמית, ולא 'להרוג' לו את הנפש. ואז, אט אט, הילד יתגבר ויצליח, כמו שסיפר לי פעם אבא אחד על בנו שלא רצה לקום לבית הספר באופן קבוע, עד שהחליט ללכת אתו בדרך של חיבה, אהבה וסבלנות, וכל יום בבוקר היה מעיר אותו עם המון חום ואהבה, חיבוקים ונשיקות, עד שהילד התחיל לרוץ לבית הספר...

**אם לא הולך כמו שרוצים
צריך לרצות כמו שהולך**

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

ה"חזון איש" זצ"ל נהג להתפלל מידי יום מנחה גדולה בשעה מסוימת. מעשה ונתקשו לכנס מניין לבית הכנסת שבביתו לשעה האמורה. רק רבע שעה לאחר השעה הקבועה **נמצא העשירי** למניין.

אלא שאז צצה בעיה חדשה, אחד הנוכחים שאל את ה"חזון איש", "הזמנתי אדם לביתי לשעת הצהריים, ועקב איחור התפילה, אותו אדם ימתין עלי, מה עלי לעשות?" "אין כאן שאלה כלל", השיב ה"חזון איש", "יבטל המניין על ידך, ומדיבור האמת **לא תחז!** ואכן כך היה, **נתבטל המניין** אותו יום...

**כשאתה מפסיד בקרב
אתה לומד לצמצם במלחמה**

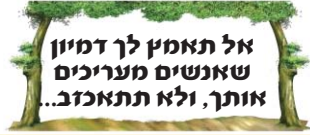
שלושה אנשים הגיעו לגן עדן. המלאך אומר שיש מקום רק לאיש אחד. בעל הסיפור העצוב ביותר ייכנס!!! הראשון: "חשבתי שיש לי גנב בבית והיפסתי בבית וראיתי שבמרפסת איש ניתלה לי על המעקה... לקצתי לו על האצבעות, קפצתי וקפצתי... לא נפל!". הלכתי להביא פטיש, דפקתי לו על האצבעות עד שנפל. למזלו היו שיחים למטה... אז לקחתי את המקרר, וזרקתי עליו. השני: "אני גר בקומה 27 והשקיתי את העציצים שלי, לפתע המעקה נפל ונפלתי גם, עד לקומה ה-12 ונאחזתי במעקה. פתאום, משוגע קופץ לי על האצבעות, אבל לא נפלתי. למזלי הוא הלך אך חזר עם פטיש ביד, ודפק לי על האצבעות עד שנשברו ונפלתי..."

יש בעל-גאווה שאינו מתגאה, אינו מדבר במעלות עצמו. הוא אף מתנהג **בהנהגה רכה**, כטבע הענווה. אך בינו לבין עצמו הוא מגזים במעלות עצמו, יקר הוא מאוד בעיני עצמו ומצטער שאין מכבדים אותו כראוי.

לעילוי נשמת: נסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, עלימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוררה אלעזר בן רינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אבניל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סב, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה

בעת שרבי נתן צבי זצ"ל שכב על ערש דווי בירושלים, נקבע שתמיד ישבו על יד מיטתו שני תלמידים כדי לטפל בו. באחד מלילי השבתות סיפר לו אחד התלמידים התורנים שישבו על ידו באותה שעה, שבמלון שהם התאכסנו בו התאספו בו מניין אנשים כדי להתפלל תפילת ערבית בציבור. רבי נתן צבי הבין שהוא **רוצה להצטרף למניין** ואמר לו ללכת, ובאותו זמן הציע גם לחברו שיצטרף אליו. התלמיד השני הבין שכונתו היא לנסות בלבד ולא עזב את המקום. לאחר שהראשון שוב מתפילה, הרים עליו ר' נתן את קולו בנויפות חמורות, היאך הוא עוזב חולה והולך להתפלל, והרי הרמב"ם פוסק: "כל המבקר את החולה כאילו נטל חלק מחליו והקל מעליו, וכל שאינו מבקר כאילו שופך דמים", ואם כן איפוא, האם תפילה זו למצווה תחשב? הרי אין זו **אלא שפיכת דמים**.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

עבדו את ה' בשמחה
וְהָיָה עִקְבֵּי תְשׁוּמֵינָם אֶת הַמְשַׁפְּטִים הָאֵלֹהִים וְשִׁמְרָתָם וְעֲשִׂיתֶם אִתָּם ... פִּרְשָׁתוֹ פּוֹתַחַת בְּלִשׁוֹן 'וְהִיא', וְאִין וְהִיא אֵלֶּא לִשׁוֹן שֶׁל שְׂמַחָה (מְגִילָה י ע"ב, וְיִקְרָא רַבָּה יֵא, ז), וְגַם בְּהַמְשַׁךְ הַפִּרְשָׁה נִאֲמַר וְהִיא אִם שְׂכַחַת תְּשַׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ (דְּבָרִים ה, יט).

ולכאורה קשה, איך אפשר לומר לישון שמחה בפסוק זה, וכי יש שמחה ששוכחים חלילה את ה' יתברך ואת מצוותיו? אלא הביאור הוא, **'וְהִיא עִקְבֵּי תְשׁוּמֵינָם'** – כל תכלית עבודת האדם בחייו זה לעבוד את ה' יתברך ולשמור מצוותיו בשמחה, **עבדו את ה' בשמחה באו לפניו בְּרִנָּה (תהילים ק, ב)**. ולכן פותחת הפרשה בלשון שמחה, **'וְהִיא עִקְבֵּי תְשׁוּמֵינָם'**, ללמדנו שאם רוצים אנו לשמור ולקיים את כל משפטי התורה ביציבות ולאורך זמן, צריכים אנו לדאוג שהם יהיו מתוך **'וְהִיא'** – לישון שמחה.

רבינו הארי הקדוש העיד בפני תלמידו רבי חיים ויטאל זיע"א, שכל מה שזכה לקרבת אלוקים גדולה מאוד ולגילוי סודות התורה, שאפילו לאמוראים ותנאים לא ניתן רשות לגלות, זה מפני שהתאמץ לקיים את כל מצוות ה' מתוך שמחה.

וכיון שמתאמץ לעשות את המצוה מתוך שמחה ה' יתברך השרה עליו את שכנתו, אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה (שבת לה ע"ב), רק כך אפשר לזכות לדברים גדולים, בהשתדלות לקיים כל מצוה ומצוה מתוך שמחה גדולה. ומה שנאמר בהמשך הפרשה **'וְהִיא אִם שְׂכַחַת תְּשַׁכַּח'**, הביאור הוא שכל הקללות האמורות בתורה הם דוקא לאדם ששוכח את ה' מתוך שמחה ואשר, אך אדם שמתנחם על מעשיו וחוזר בתשובה שלימה, הקב"ה מקבלו בחום ואהבה ומכניסו תחת כנפי השכינה

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שני משוגעים החליטו להתחפש לבניין. אחד עלה על השני, וככה עמדו. לפתע בא שוטר ואמר להם: "קדימה חברה, להתפור". ענה לו אחד המשוגעים: "אנחנו בניין, ובניין לא זז!". ככה עשו 3 פעמים, עד שהשוטר התרגז והחטיף סטירה למשוגע שעמד למטה. צועק המשוגע מלמעלה: **"תפתח, מצללים בקומת הקרקע"**.

hamaor.net

חז"ל אומרים למשל על התפילה: "תפילה בלי כוונה, כגוף בלי נשמה". אדם עומד ומתפלל מתנועע בדביקות, וקורא את הסידור כולו מ-א' ועד ת', הוא לא מחסיר אפילו מילה אחת.

אבל הראש שלו במקום אחר, הוא **מטייל במחשבותיו** בכל רחבי העולם, והפה שלו ממלמל וממלמל,

הוא נעמד כשצריך ומתיישב כשלא צריך אבל הכול חלול, המילים ריקות מתוכם הן רק מילים בלי נשמה, **זו אינה תפילה**.

סיפר הבער-שמיטוב פעם אחת ראיתי בחלום שאני הולך בשדה, וראיתי בחלום מרחוק כמו ערפל. והלכתי עד מקום הערפל. נפנה הערפל לצד אחד והיה השמש מאיר בצד זה וגם על הדרך, ובצד השני היה הערפל, והיה המקום כמו מסדרון ארוך, והלכתי עד שהגעתי לסוף הבקעה. ואצלי היה עבד כנעני כמה שנים והלך ממני, וראיתי אותו הולך ומטען גדול מאוד של עצים על כתפיו, וכשראה אותי השליך העצים מעליו, ונפל לרגלי ואמר: כשהייתי עבד לרום-מעלתו הייתי שומר שבת, וכשהלכתי מכם עבדתי אצל מוכסן אחד ועבד עמי בשבת, וצווח עלי לילך ליער להביא עצים בשבת, ועכשו שנינו מתים, וצריך אני להביא עצים ביום השבת לגיהנום עד שיהיה די בשביל המוכסן לכל ימי השבוע.

על-כן בקשתי מכם שתמיתנו עד שאשוב, ואראה לרום-מעלתו מקום שיבקש רום-מעלתו מהם שיפטרו אותי מן הדין, כי רום-מעלתו חשוב מאוד בזה העולם, ועכשו אין ביכולתי מפני הממונים ההולכים אחרי. אמר לו: אם אני חשוב בזה העולם, **הנח את העצים** ולך עמי תכף והראה לי את המקום. הלך עמו והראה לו היכל אחד. ונכנס הבעל-שם-טוב לתוכו, והמליץ בעדו ופטרו אותו מן הדין. וכשהמלצתי עבור הנוכרי

סיפור השבוע

בוקר. השעה 6:15. דיירי סמטת פרחי הבר בעיירה הקטנה, התעוררו באותו בוקר למשמע רעש גדול ומרעיד, על רקע ענן אבק שהתאבק. מקצה הרחוב, צלילי מנוע של דחפור התנגנו להם מיניה וביה, ובקיצור, משהו קורה כאן. מה קורה? שוין, הדחפור הצהבהב פשוט ניפץ שבר והרס את הארמון הביזנטי היפהפה, והפך אותו לרסיסי רסיסים. בכפו הגדולה הוא העמיס את שבירי השיש הארגמני על גבי שש-שבע משאיות שהלכו ובאו, נושאות על גבן סיפור מסתורי משהו, שריחף לו 15 שנים, בין המרפסות. סיפור לא ברור, לא גמור, שהסצנה הנוכחית הייתה אמורה להיות - אולי - התשובה לכל השאלות. אולי מי בנה את הארמון? מדוע מעולם לא הסתיימה בנייתו? למה לבנות ארמון מנקר עיניים בשכונה שקטה נמוכת בתים, שכולם ללא יוצא מן הכלל בתי סוכנות משופצים? ושאלת השאלות, למה להרוס? למה לא לסיים את בנייתו ולהפוך אותו לסוג של מוזיאון דיורי בעיירה הקטנה? "רחלה, רחלה", העיר שלמה המוסכניק את אשתו. "לא תאמיני, אין ארמון, והחלומות שלך שעוד מעט יגיע לשכונה איזה מלך רומאי על סוס לבן עם כרכרות של חיילים כמו בפנטזיות של הגויים, הלך ואיננו עוד". רחלה הגנת הוותיקה, חשוב לציין, הייתה החוקרת הבולטת ביותר של השכונה, ששמה לעצמה מטרה לגלות את סודו של הארמון, אך לשווא. היא הצליחה לגבב כמה נתונים לא מאומתים על משפחה רוסית, כנראה אוליגרכים, שניסו לבנות, הסתבכו, משהו כזה. אבל באותה שנה שבה הלך וקרם הארמון עמודי שיש, חלונות מקומרים ומדרכות בזהירות, לא נשמעה בחלל שום עגה רוסית... הפועלים היו יהודים וערבים, ולצדם מנהל עבודה אמריקני שצווק כל הזמן. אחרי חצי שנה של בנייה, ניצב שלדו של הארמון גבה-הקומה, משדר יוקרה, עוצמה, חסר חלונות, חסר גימור, אבל מלא בהבטחה. זהו. הפועלים נעלמו, ומכאן ואילך נערמו להן ערימות של סקרנות ותימהון. רחלה עקבה שעה ארוכה אחרי מחוללי החורבן, וכמו כל תושבי השכונה המתינה להתפתחות חדשה שתאיר את חשכתו של הארמון שהיה ואיננו עוד. הקשר בין האחים חסרי האחוה, גרישא ובוריס, היה רופף למדי. נו טוב, מטבע הדברים פער הגילים עושה את שלו. גרישא היה כבן 16 כשנולד בוריס, וכעבור שנתיים הוא התגייס לצבא הרוסי, ומשם לאוניברסיטת מוסקבה, שם למד מכונאות והנדסת חשמל של מוסי-קרב. כשגרישא כבר עבד בתעשייה האווירית של ברית-המועצות, בוריס היה נער שהשתובב לו ברחובות על אופניו, וזלזל קשות בעגל הזהב הרוסי, שנקרא אקדמיה, השכלה עבודה, עבודה, עבודה. נו אם תרצו, הבכור היה טיפוס פנט, דיין ובעל יד יפה, עבד אחיו הצעיר סובל מפיזור נפש ושתי ידיים שמאליות. ההורים איגור וסבטלנה מרקוס חלמו לעלות לארץ ישראל, ומיד כשהתנפץ לו מסך הברזל ע"י הנשיא גורבצ'וב, הם הודיעו לגרישא בכורם שהוא מוזמן להצטרף. אלא שגרישא לא מיהר לאף מקום, אשתו העדיפה להישאר ברוסיה החדשה מתוך תקווה שהחיים - אחרי הקומוניזם - יהיו טובים יותר. נו מילא. בוריס היה כבן 23 אחרי שירותו בצבא הרוסי, כשגלגלי המטוס הרוסי נשחקו על גבי מסלולי האספלט של נתב"ג. בחרו בלי השכלה, וגם בלי רצון ללמוד. מיד אחרי שקיבלו סל קליטה, והתמקמו בדירות-הפצפונת שבעיירה הדרומית, ציווה איגור על בנו הקטן לשבת, כי יש לו עניין חשוב לשוחח עמו. "תראה בן יקר, אני מבין שאתה לא מחפש להיות דוקטור או מהנדס, ואני גם הפסקתי ללחוץ עליך, אבל כאן בארץ ישראל כמו ברוסיה, מי שלא עובד יגווע ברעב. אני איש לא צעיר, אבל מחר אתה ואני הולכים לבנק לוקחים הלוואה נחמדה, ושוכרים מכולת. ראיתי שלט להשכרה בקצה הרחוב, המכולתניק רוצה לפרוש וכמו שנראה לי, יש בזה פרנסה". לבוריס לא היו הרבה לבטים. מכולת עדיפה על שיעורים משמיים באיזושהי אוניברסיטה ישראלית. "בוריס את איגור" הפכה למכולת שוקקת וגדושה כל טוב. בוריס האבא היה האיש שעל הקופה, הפרסום, המבצעים והממון, ואילו איגור היה סוס העבודה שמסדר מדפים, מעמיס סחורות על הגב, ומנקה בסוף היום. חשוב לציין שהאב ובנו לא היו שותפים. בסוף כל חודש שלשל האבא לבנו שכר נאה שבוזבז תוך ימים ספורים. בוריס, כעבור 13 שנים, היה כבר נשוי ומטופל בארבעה ילדים אבל כמו תמיד היו לו חורים בידיים ומינסו גדול בבנק והוא חי מהיד לפה. "הוא מוציא אותי מדעתי", היה רוטן איגור באוזני אשתו, "מה יהיה הסוף אתו... הוא עוד מעט בן 35 ומתנהג כמו ילד קטן. אני כבר איש חולה, ומי יודע מה ילד יום, גרישא

ניתן לשלוח סיפורים לרב קובי לוי לפקס: 09-8820166

רוצה לזכות את הרבים בהפצת העלון?

בתרומה של 52 ₪ אתה יכול לזכות אלפי משפחות מדי שבוע

לתרומות בכל סניף של בנק הדואר, חשבון: 3640582 או באשראי ב 03-6182992

מזמינים אתכם להנות
מהשרות והמהירות

בשמחות

0.60
אגו'
להזמנת חתונה*

הזמנות
לחתן ולכלה
חינם

אפשרות
למשלוח
עד הבית

ניתן לקבל
קטלוג
הזמנות במייל

* לא כולל גרפיקה
מעל 1000 הזמנות סטנדרטיות

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום
טל' 02-5337722 | דוא"ל g5337722@gmail.com

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן) ירושלים | שעות פתיחה: א'-ה' 10:00-19:00 / יום ו' 10:00-12:00